

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ
T445 NUMARADA KAYITLI MECMÛATÜ'L EŞ'ÂR(1a-40b)
(İNCELEME-KARŞILAŞTIRMALI METİN-MESTAP TABLOSU)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hüsna Nur AĞYILDIZ

Enstitü Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ozan YILMAZ

NİSAN - 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ
T445 NUMARADA KAYITLI MECMÛATÜ'L-EŞ'ÂR (1a-40b)
(İNCELEME-KARŞILAŞTIRMALI METİN-MESTAP TABLOSU)

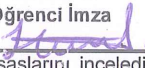
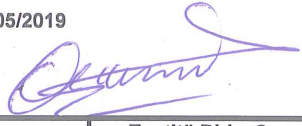
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hüsna Nur AĞYILDIZ

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı

“Bu tez 19/04/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA
Prof. Dr. Haluk TAŞ	Kararlı	Haluk TAŞ
Doç. Dr. Ozan YILMAZ	Kararlı	Ozan YILMAZ
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPCAN	Kararlı	Orhan KAPCAN

 SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	T.C. SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU	Sayfa : 1/1
Öğrencinin		
Adı Soyadı	:	Hüsna Nur AĞYILDIZ
Öğrenci Numarası	:	1460Y11004
Enstitü Anabilim Dalı	:	Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı	:	
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T445 Numarada Kayıtlı Mecmûatü'l-Eş'âr (1a-40b) (İnceleme- Karşılaştırmalı Metin- Mestap Tablosu)
Benzerlik Oranı	:	% 16
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,		
☒ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.		
10/05/2019 Öğrenci İmza 		
☐ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere sbtezler@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.		
Bilgilerinize arz ederim.		
...../...../20.... Öğrenci İmza		
Uygundur		
Danışman Unvanı / Adı-Soyadı: Doç. Dr. Ozan YILMAZ		
Tarih: 10/05/2019		
İmza:		
☒ KABUL EDİLMİŞTİR	Enstitü Birim Sorumlusu Onayı	
☐ REDDEDİLMİŞTİR		
EYK Tarih ve No:		

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın hazırlanmasında ve ortaya konulmasında gerek lisans gerek yüksek lisans öğrencilik sürecim boyunca bana yol gösteren, Klasik Türk Edebiyatını sevmemi sağlayan, yüksek lisans dönemimde danışmanlığımı üstlenerek emin adımlarla yola çıkmamı sağlayan, bu yolda engin tecrübe ve bilgisiyle beni yönlendiren, manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyip sabır, hoşgörü ve anlayışıyla bana her daim destek olan, tezimi yine sabır ve titizlikle yöneten, eğitim hayatım ve yaşamım boyunca hocalığını ve çalışma ahlakını kendime hep rehber almak isteyeceğim saygıdeğer ve çok kıymetli hocam Doç. Dr. Ozan YILMAZ'a bana güvendiğini hep hissettirdiği, cesaret verdiği, değerli emek ve katkıları için can-ı gönülden sonsuz teşekkür ederim.

Manevi desteğini gerek lisans gerek yüksek lisans boyunca her daim hissettiren, Klasik Türk Edebiyatını sevmemi sağlayan, engin bilgi ve öngörüsüyle çalışmama katkı sağlayan saygıdeğer hocam Prof. Dr. Bayram Ali KAYA'ya teşekkürlerimi sunarım.

Manevi desteğini esirgemeyen, engin hoşgörüsü, bilgisi ve tecrübesiyle muhtemel sorunlara karşı uyaran ve yönlendirmeleriyle katkı sağlayan saygıdeğer hocam Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN'a teşekkür ederim.

Bu çalışmamı hazırlayıp ortaya koymamda lisans hayatından beri benden destek ve yardımını esirgemeyen, engin hoşgörü, tecrübe, samimiyet, ve tecrübesiyle bana her daim yol gösteren, bu yolda beni hep cesaretlendirip bana güvendiğini hissettiren, çalışma titizliği ve ahlakını örnek aldığım ve alacağım, çok değer verdiğim değerli ve sevgili dostum Zeynep AKÇAY'a sonsuz teşekkür ederim.

Son olarak bu süreç boyunca benden maddi ve manevi desteğini esirgemeyen, beni hep destekleyen canım aileme de sonsuz şükranlarımı sunarım.

Hüsna Nur AĞYILDIZ

19.04.2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	ii
TABLO LİSTESİ	v
ÖZET.....	vi
SUMMARY	vii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: MECMUANIN TANITIMI.....	4
1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri, Muhtevası ve Dil Özellikleri.....	4
1.2. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Bu Şairlerin Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı.....	6
1.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Bu Vezinlerin Sayısı ..	10
1.4. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri	10
1.5 Mecmuanın (1b-40b) Mestap Tablosu.....	29
BÖLÜM 2: MECMÛATÛL-EŞ'ÂR'IN ÇEVİRİYAZI VE İMLASINDA	
İZLENEN YOL VE KARŞILAŞTIRMALI METİN	49
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol	49
2.2. Metnin Çeviriyazı ve İmlâsında İzlenen Yol	51
2.3. Metnin İşaretler Sistemi.....	53
2.4. Karşılaştırmalı Metin	54
SONUÇ.....	202
KAYNAKÇA	205
ÖZGEÇMİŞ.....	214

KISALTMALAR

1. Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar

- Ahmedî D.** :Yaşar Akdoğan, Ahmedî Divanından Seçmeler, Ankara 1988.
- Ahmet Paşa D.** :Ali Nihad Tarlan, Ahmet Paşa Divanı, Ankara 1992.
- Bâkî D.** :Sabahattin Küçük, Bâkî Dîvânı, Ankara 1994.
- Cem Sultan D.** :İ. Halil Ersoylu, Cem Sultan'ın Türkçe Divan'ı, Ankara 1989.
- Cevrî D.** :Hüseyin Ayan, Cevrî (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni), Erzurum 1981.
- Derzi-zâde Ulvî D.** :Büşra Çelik-Muzaffer Kılıç, Derzi-zâde Ulvî Divânı, İstanbul Dîvânı, Ankara 2017.
- Edirneli Nazmî D.** :Sibel Üst, Edirneli Nazmî Dîvânı, Ankara 2018.
- Emrî D.** : M.A Yekta Saraç, Emrî Dîvânı, İstanbul 2002.
- Fasih D.** :Mustafa Çıpan, Fasih Divanı (İnceleme- Tenkidli Metin), İstanbul 2003.
- Fennî D.** :Ali Şakir Engin, Fennî Divanı, Yozgat 1996.
- Figânî D.** :Abdulkadir Karahan, Figânî ve Divançesi, İstanbul 1966.
- Gedayi D.** :Janos Eckman, The Divan of Gada'i, İndiana 1971.
- Gedayi D.** :Muhtar Yahya Dağlı, Tokatlı Gedayi Hayatı ve Eserleri, İstanbul 1943.
- Gevherî D.** :Şükrü Elçin, Gevherî Divanı, Ankara 1998.
- Haşmet D.** :Mehmet Arslan- İ. Hakkı Aksoyak, Haşmet Dîvânı, Ankara 2018
- Hayâlî D.** :Ali Nihad Tarlan, Hayâlî Divanı, Ankara 1992.
- Hilmi Paşa D.** :Mehmed Dursun Erdem, Nail Abbas Hilmi Paşa Divanı, Ankara İstanbul 1261.
- Kâni D.** :İlyas Yazar, Kâni Dîvânı, Ankara 2017
- Kâtib-zâde Sâkîb D.** :Mehmet Kırbıyık, Kâtib-zâde Sâkîb Dîvânı, Ankara 2017.
- Mahremî D.** :Halil İbrahim Yakar, Ayıntablı Mahremî Divanı, Konya 2012.
- Mesîhî D.** :Mine Mengi, Mesîhî Dîvânı, Ankara 1995.
- Nâbî D.** :Ali Fuat Bilkan, Nâbî Divânı (I,II), İstanbul 1997.
- Nâ'îli D.** :Haluk İpekten, Nâ'îli Divânı, Ankara 1990.
- Nedîm D.** :Muhsin Macit, Nedîm Divanı, Ankara 1997.

- Nef'î D.** :Metin Akkuş, Nef'î Divanı, Ankara 1993.
- Neşâtî D.** :Mahmut Kaplan, Neşâtî Divanı, İzmir 1996.
- Nev'î D.** :Mertol Tulum-M.Ali Tanyeri, Nev'î Divanı, İstanbul 1977.
- Niyazî-i Mısırî D.** :Kenan Erdoğan, Niyazî-i Mısırî, Ankara 1998.
- Ömer Fuadî D.** :İlyas Yazar, Ömer Fuadî Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Bülbüliyyesi'nin Edisyon Kritik Metni, İstanbul 2001.
- Penahî D.** :İsmail Hikmet Ertaylan, Mesnevi-i Penahi, İstanbul 1946.
- Ramî Paşa D.** :Sadettin Nüzhet, Rami Paşa Hayatı ve Eserleri, 1933.
- Rezmî D.** :Mehmet Gürbüz, Safiye Sultanzade Mehmed Rezmi Divanı, Ankara 2012
- Riyazî D.** :Namık Açıkgöz, Riyazi Divanından Seçmeler, Ankara 1990.
- Rûhî D.** :Coşkun Ak, Bağdatlı Rûhî Dîvânı- I,II , Bursa 2001.
- Sabit D.** :Turgut Karacan, Bosnalı Alaeddin Sabit Divanı, Sivas 1991.
- Safayî Ali Dede D.** :Ramazan Ekinci, Safayi Ali Dede Divanı (İnceleme- Tenkidli Metin), Ankara 2016.
- Sâlim D.** :Adnan İnce, Mirzazade Mehmed Sâlim Divanı, Ankara 1994.
- Sâmî D.** :Fatma Sabiha Kutlar Oğuz, Arpaemîni-zâde Mustafâ Sâmî Dîvânı, Ankara 2017.
- Seyyid Nesib D.** :Mehmed Seyyid Nesib, Divan-ı Seyyid Muhammed Nesib, İstanbul 1261.
- Ş. Yahyâ D.** :Hasan Kavruk, Şeyhülislâm Yahyâ Divanı, Ankara 2001.
- Şem'î D.** :Murat A. Karavelioğlu, (Prizrenli) Şem'î Dîvânı, İstanbul 2014.
ve Transkripsiyon-Gazeller Kısım),C.3, İstanbul 1987.
- Vecdî D.** :Ahmet Mermer, 17. Yüzyıl Dîvân Şairi Vecdî ve Dîvânçesi, Ankara 2002.
- Vusûlî D.** :Hakan Taş, Vusûlî Dîvânı, Ankara 2015.
- Zatî D.** :Ali Nihad Tarlan, Zatî Divanı, C.1, İstanbul 1967.
- Zatî D.** : Mehmed Çavuşoğlu-M. Ali Tanyeri, Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon-Gazeller Kısım),C.3, İstanbul 1987.

DİĞER KISALTMALAR

a.g.e	: Adı Geçen Eser
AKMB	: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı
Bkz	: Bakınız
C.	: Cilt
D.	: Divan
DİA	: Diyanet İslâm Ansiklopedisi
DT	: Doktora Tezi
ET	: Erişim Tarihi
G.	: Gazel
K.	: Koşma
Kt.	: Kıta
Msn	: Mesnevi
N.	: Na't
Nr.	: Numara
s.	: Sayfa
SAÜ	: Sakarya Üniveristesi
T.	: Tesdis/Tahmis
vb.	: Ve benzeri
yay.	: Yayınlar/ Yayınevi
YLT	: Yüksek Lisans Tezi
Yp.	: Yaprak

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairlerle Kullandıkları Nazım şekilleri ve Sayısı.....	7
Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı.....	10
Tablo 3: Mecmuanın (1a-40b) Mestap Tablosu.....	29
Tablo 4: Metnin İşaretler Sistemi/ Transkripsiyon Tablos.....	53

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	X	Doktora	
Tezin Başlığı: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T445 Numarada Kayıtlı Mecmûatü'l-Eş'âr(1a-40b) (İnceleme-KarşılaştırmalıMetin-MESTAP Tablosu)			
Tezin Yazarı: Hüsna Nur AĞYILDIZ		Danışman: Doç. Dr. Ozan YILMAZ	
Kabul Tarihi: 19.04.2019		Sayfa Sayısı: vii (ön kısım)+ 214 (tez)	
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı			
Bu çalışma, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T445 numarada kayıtlı olan <i>Mecmû'atü'l-Eş'ar</i> adlı şiir mecmuasının 1a-40b varakları arasının incelenmesi ve transkripsiyonu yapılmış karşılaştırmalı metin çalışmasından teşekkül etmektedir. Çalışmada ilk olarak mecmuanın tanıtımı yapılmış, mecmuada yer alan şairlerden hayatlarına dair bilgi toplayabildiklerimizin biyografilerine yer verilip bu şairlerin yazdıkları şiirlerin nazım şekilleri, sayıları ve kalıpları da tablolar halinde belirtilmiştir. Ardından da metnin transkripsiyonu yapılmış ve divânlar veya ilgili akademik çalışmalarla karşılaştırılarak “Karşılaştırmalı Metin” oluşturulmuştur. Bu karşılaştırmalar ve farklar ise dipnot kısımlarında gösterilmiştir. İstinsah tarihi ve yeri belli olmayan mecmuanın mürettibi (adına kaynaklarda rastlayamadığımız) “ Kevser” adlı bir şairdir. Eserde 14. ile 18. yüzyıllarda yaşamış 93 şair ve bu şairlerin 6 farklı nazım şekli, 13 farklı bahir ve kalıpla kaleme aldığı 122 şiir yer almaktadır. Mecmuada bulunan muhteva tablosu Mecmuaların Sistemati Tasnifi Projesi (MESTAP)’ne göre hazırlanmış olup çalışmanın son kısmını sonuç bölümü, kaynakça, tıpkıbasım ve özgeçmiş oluşturmaktadır.			
Anahtar Kelimeler: İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi, mecmua, şiir mecmuası, divân şiiri, MESTAP.			

Sakarya University Institute of Social Sciences
Abstract of Master's Thesis

Master's Degree	☒	Doctorate	☐
Title of the Thesis: Mecmû'atü'l-Eş'âr, Istanbul University Rare Books Library Number: T445(1a-40b) (Examination-Comparative Text)			
Author: Hüsna Nur AĞYILDIZ		Supervisor: Doç. Dr. Ozan YILMAZ	
Date: 19 April 2019		Nu. of pages: vii (pre text)+214(main body)	
Department: Turkish Language And Literature			
This study consists of a comparative study on the translation and examination of 1a-40b pages of the poem book Mecmû'atü'l-Eş'âr, which is registered in Istanbul University Rare Books Library T445. First of all, the presentation of the magazine was made. Poems of the poets in the collection of information about their lives in the biographies of poems, and poems written by poets, figures, and patterns of the poems are indicated in tables. Then the text was transcribed and Comparative Text was created by comparing it with the divan or related academic studies. These comparisons and differences are shown in the footnotes. The person who duplicates the page, and the person who replicates the date and place of the magazine is named Kevser. In the book, there are 93 poets who lived in the 14th and 18th centuries and 6 different verse forms and 122 poems written with 13 different patterns. The table of contents in the system has been prepared according to the Systematic Classification Project of the Mecme (SCPM). The final part of the study is the conclusion section, curriculum vitae, printing and bibliography.			
Keywords: IU Rare Books Library, journal, poetry journal, diwan poetry, MESTAP.			

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

Çalışmamızın amacı İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Kataloğu'nda T445 numarada Mecmu'atü'l- Eş'ar adıyla kayıtlı olan şiir mecmuasının 1a-40b varakları arasında yer alan şairlerin şiirlerini tespit ederek bunları başta yayımlanmış dîvânlar olmak üzere, ilgili akademik çalışmalarla da mukayese ederek ortaya çıkan farkları belirlemek, kimliğini tespit edemediğimiz şairleri ve kime âit olduğunu belirleyemediğimiz şiirleri araştırmacıların dikkatine sunmaktır.

Çalışmanın Önemi

Çalışmamızın ilgili bölümlerinde bulunan 14-18. yy arası dönemde yaşamış şairlerin şiirlerinin karşılaştırmalı metnini oluşturup eserdeki bu şiirleri gün yüzüne çıkarmak, karşılaştırma vasıtasıyla tespit ettiğimiz divanlarda olmayan şair ve şiirleri edebiyat sahasına kazandırmak, yine 14-18. yy arası yaşamış olan şairlerin farklı nazım biçimi ve türleriyle yazdığı şiirlerinin bir araya gelmesiyle oluşan bu mecmuanın transkripsiyonlu metin çalışmasını oluşturarak bu mecmuayı tanıtmak, mecmuaların divan çalışmalarındaki önemine vurgu yapmak, bu vesilelerle de ileride yapılacak olan çalışmalara faydalı olmaktadır.

Çalışmanın Yöntemi

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T445 numarada Mecmu'atü'l-Eş'ar adıyla kayıtlı olan bu mecmuanın inceleme ve karşılaştırmalı metnini oluştururken bir yöntem belirleme gerekliliği ortaya çıktı. Bu doğrultuda özellikle de mecmuada bulunan şiirlerin sistematik tasnifi için yöntem ve tablolar bakımından Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'nden (MESTAP)¹ yararlandık.

---

¹ Prof. Dr. Mehmet Fatih KÖKSAL'ın başlattığı ve farklı üniversitelerden öğretim görevlilerin de katılımıyla devam eden, öncelikli olarak şiir mecmuaları, nihai olarak da edebiyatla ilgili -cönkler de dâhil olmak üzere- bütün mecmuaların ayrıntılı tasnif ve dökümlerinin yapılması amaçlanan, ferdî yahut bir üniversiteye münhasır olmayıp ülke çapında, bütün alan çalışanları tarafından el birliğiyle gerçekleştirilecek müşterek bir projedir. Ayrıntılı bilgi için bkz: <https://mecmualar.tr.gg/MESTAP-Projesi-Hakk%26%23305%3Bnda.htm>

Çalışmamız giriş bölümü de dâhil olmak üzere iki ana bölümden teşekkül etmektedir. Giriş bölümünde çalışmamızın amacı, önemi, yöntemi ve konusu gibi konulara değindik.

Çalışmamızın birinci bölümünde 445 numaralı mecmuanın dış özellikleri, muhtevası ve dil özelliklerine değindik. Daha sonra mecmuada yer alan şairler ile bu şairlerin kullandıkları nazım şekilleri ve sayısı hakkında bir tablo hazırladık. Bu tabloda şairler alfabetik olarak sıralanmıştır. Ardından mecmuada yer alan şiirlerde kullanılan vezinler ve bu vezinlerin mecmua içinde kaç defa kullanıldığı ile ilgili sayı bilgisini içeren bir tablo daha hazırladık. Sonrasında mecmuada yer alan şairlerden kimliklerini tespit edebildiklerimizin biyografilerine alfabetik sırayla yer verdik. Son olarak da mecmuadaki şairlerin ve bu şairlerin şiirlerinin matla' ve makta' beyitleri, nazım şekilleri, nazım türleri ve vezinleri ile varak numaraları bilgilerini içeren sistematik tasnif tablosu oluşturduk. Bu tabloyu, Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)'ne göre hazırladık. Burada şiirleri, şairlerin alfabetik sırasına göre değil varakların numara sırasına göre kaydettik.

Çalışmamızın ikinci bölümünde metnin kuruluşunda izlenen yol hakkında bilgi verdik. Ardından metnin transkripsiyon ve imlâsında izlenen yol hakkında bilgi verdikten sonra metnin işaretler sistemine yani transkripsiyon alfabesinin tablosuna yer verdik. Çalışmamızın ikinci bölümünün sonunda ise 445 numaralı mecmuanın 1a-40b varaklarındaki şiirlerin transkripsiyonlu metnini oluşturup bu şiirleri başta dîvânlar olmak üzere ilgili akademik çalışmalarla mukayese ederek aralarındaki farkları ortaya koyduk ve ortaya çıkan bu farkları dipnotta gösterdik.

Çalışmamızın son kısmında ise sonuca, kaynakçaya ve özgeçmişe yer verdik.

Çalışmanın Konusu

Mecmua kelimesi “dağınık şeyleri bir araya getirmek, toplamak” manasındaki Arapça cem kökünden türeyen mecmudan (bir araya getirilmiş, toplanmış, derilmiş, cem edilmiş) gelmektedir (Uzun, DİA, “Mecmua” C.28/ 2003: 265). Terim olarak ise, benzer konudaki yazıları içeren yazıların toplanıp biriktirildiği, içinde şiirler, seçilmiş söz ve yazıların bulunduğu el yazması eser, kitap anlamında kullanılır. Mecmualar, bilinen veya bilinmeyen çeşitli şairlerin şiirlerine, çoğu zaman yüzyıl farkı gözetmeksizin yer verdiği için önemli metinlerdir. Ayrıca derleyicisinin ve derlendiği

dönemin edebi beğenisini, kültürünü, tarihini ve edebi zevkini yansıtmaları yönüyle de edebiyat tarihimizin özellikle de Klasik Türk Edebiyatı alanının yardımcı kaynakları arasındaki önemini korumuştur. Şiir mecmuaları ise, klasik edebiyatta, şairlerin birbirlerine yazdıkları nazireleri (bir şairin şiirine aynı vezin ve kafiye de bir benzerinin yazılması) ve çeşitli meraklılarca toplanmış şiirleri bir araya getiren antoloji mahiyetindeki mecmualardır. Bunlar, dönemin zevk anlayışlarını, şairlerin yönelimlerini ve birbirlerine bakış açılarını göstermesi bakımından son derece önemlidir. Ayrıca bugün divanları kaybolup gitmiş veya divan oluşturma imkânı elde edememiş şairler için de tek kaynaktır. (İsen ve diğerleri, 2009: 23)

Şiir mecmuaları, aynı veya farklı asırlarda yaşayan şairlerin şiirlerini içinde bulundurması, Klasik edebiyat, Halk ve Tekke Edebiyatı ürünlerini bir arada bulundurmasıyla da ayrı bir önem arz etmektedir. Günümüze kadar ulaşamamış birçok şiirin hatta şairin varlığından haberdar olmamızı sağlayan şiir mecmuaları Klasik Türk edebiyatı çalışmalarının en önemli kaynakları arasındaki yerini almıştır (Yılmaz, 2008: 255).

Bu doğrultuda çalışmamızın konusunu, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T445 numarada Mecmu'atü'l-Eş'ar adıyla kayıtlı olan mecmuanın 1a-40b varakları arasının incelenip transkripsiyonunun yapılması ve karşılaştırmalı metin çalışması oluşturmaktadır.

BÖLÜM 1: MECMUANIN TANITIMI

1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri², Muhtevası ve Dil Özellikleri

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde 445 numarada Mecmu'atü'l-Eş'ar adıyla kayıtlı olan şiir mecmuasının istinsah tarihi ve yeri belli olmayıp müellifi, adına kaynaklarda rastlayamadığımız, biyografisini tespit edemediğimiz Kevser adlı şairdir. Müellifinin Kevser olduğu bilgisini, mecmuanın sonlarına doğru "39b" varlığında bulunan "Lî-Nāmīkīhī" yani "yazarı tarafından" başlığının bulunduğu, Kevser mahlaslı şiirden tespit ettik. Mecmua, 214 x110 mm boyutundadır. Toplamda 80 varaktan oluşan bu mecmuanın ilk 40 varlığını (1a-40b) çalışmamıza dâhil ettik. Mecmuanın 8-35 satır ve 2 sütundan teşekkül ettiği görülür. Derkenarlar mevcuttur. Derkenarlar da dâhil olmak üzere varaklardaki satırlar düzensizdir. Ayrıca mecmuanın yazıldığı hattın cinsi nesih ve taliktir. Mecmua üzerinde sayfa numaraları mevcut olmasına rağmen bazı sayfalarda sadece şekillerin bulunması sebebiyle varaklar, tarafımızca yeniden numaralandırılmıştır.

Mecmuada ağırlıklı olarak 17 ve 18. yüzyıldan şairler bulunmasına rağmen 14.ve 15. yüzyıldan aralarında padişah (Fatih Sultan Mehmet, Cem Sultan), paşa (Ahmed Paşa, Ragıp Paşa, Rami Paşa) ve mevlevilerin de bulunduğu 93 şairin şiirine yer verilmiştir. Mecmuada Baki, Belig, Bağdatlı Ruhi, Fehim-i Kadim, Fitnat Hanım, Hayali, Haşmet, Nabi, Neşati, Naili, Nedim, Nefi, Sabit, Yahya Efendi, Zati gibi önemli şairler de mevcuttur.³

Mecmuada şiirleri bulunan Sakıb Dede(Arı, DİA, "Sakıb Dede", C.36/ 2009: 4, Mevlevi şeyhi ve şair) Mevlevi Enis Efendi, Mevlevi Meşami Efendi, Mevlevi Rasih gibi şairlerin yer almasına bakılırsa mecmuayı yazan Kevser adlı şairin Mevleviliğe veya Mevlevilere yakın olması muhtemeldir.

Mecmuada Nedim'in bazı şiirlerinin "Nedim-i Pakize-eda"(15b,28a), "Nedim-i Nadide-gu" (38b) başlıklarıyla yer aldığı görülür. Ayrıca Belig'in de bazı şiirlerinin başında "Belig Efendi Rahmetullahi Aleyh" ibaresinin yer alması ve mecmuadaki şiir sayısının

² Mecmuanın fiziksel özelliklerinin tanıtımında, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Kataloğu'nda bulunan bilgilerden yararlanılmıştır. Katalog bilgisi için bkz. http://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/search/results?qu=Mecmuat%C3%BCl+e%C5%9Far&te=

³ Mecmuada yer alan şairlerin tamamı için bkz: Tablo 1

(11) en çok Belîğ'e ait olmasına bakarak mecmuayı yazan Kevser adlı şairin bu iki şaire özel bir teveccühü olduğu ve onlara kıymet verdiği düşünülebilir.

Mecmuadaki dikkat çeken başka bir husus da sultan ve şair olan Fatih Sultan Mehmet'in mahlası ile değil kendi ismiyle anılmasıdır. Avni mahlaslı Fatih Sultan Mehmet'in şiirinde başlık olarak "Ebu'l-feth Sultan Mehemed Han Aleyhirrahme ve'r-Rahman" ibaresi kullanılmıştır. Cem Sultan'ın şiirinde ise başlık olarak "Hazret-i Ebu-Feth Cem Sultan Mehemed Han" ibaresi kullanılmıştır.(34a)

Mecmuada bu hususların dışında Nihavendçi(24b), Kürkçü(23b) gibi sadece meslek isimleriyle yer alan adlandırmalar da mevcuttur.

İncelediğimiz mecmuada dikkat çeken hususlardan ilki "Elif-name" şeklinde yazılan şiirdir.(12b,13a) Elif-name, elif ve name kelimelerinin birleşiminden zuhur etmiştir. "Elif", Arap alfabesinin ilk harfinin adı (Devellioğlu, 2010: 245); "-name" ise yazılı, yazılmış, küçük kitap manalarına gelerek mürekkep kelimeler meydana getiren Farsça bir sıfattır (Devellioğlu, 2010: 943). Bu iki kelimenin mürekkebiyle, birleşmesiyle "Elif-name" adı verilen bir manzume türü ortaya çıkmıştır. İncelenen mecmuada dikkat çeken hususlardan diğeri ise Rami isimli şairin şiirine, önce kendisinin daha sonra da İzzi adlı bir şairin müstezad yazmasıdır. Arapça'da "artmış, ziyadeleşmiş" anlamına gelen müstezad kelimesi, edebiyat terimi olarak bir uzun bir kısa mısralar halinde yazılan manzumeyi ifade eder. Divan edebiyatında pek çok türde görülebilen müstezad, yaygın olarak gazel nazım türünde kendini gösterir. Bu çeşit manzumelerde her beyit ya da mısranın sonunda aynı veznin bir cüzüyle yazılmış ek mısralara da ziyade adı verilmektedir (Kılıç, DİA, "Müstezad", C.32/ 2006: 148).

Toplamda 93 şairin isminin geçtiği mecmuada 212 şiir mevcuttur. Mecmuadaki şiirler gazel çoğunlukta olmak üzere, müstezad, koşma, murabba ve muhammes nazım şekilleriyle yazılmıştır.

Mecmuaların türleri, tıpkı adları gibi içeriklerine göre de çeşitlilik gösterir. İncelememize konu olan mecmua, Günay Kut'un mecmua tasnifine göre "Seçme Şiirden Oluşan Mecmualar (Mecmua-i eş'ar, Mecmuatü'l-eş'ar)" kategorisindedir. (Kut,

1986: 170-173) Zira bu eser (Mecmu'a-i Eş'ar), muhtelif şairlerin şiirlerini içeren bir antoloji mahiyetindedir. Eser, yukarıdaki örneklerden farklı olarak konu veya şekil bütünlüğü göstermez. Şiirlerin sıralanışı da herhangi bir kurala bağlı değildir.

Mecmuada her şiirin başında genellikle başlık bulunmaktadır. Bu başlıklarda ise genellikle nazım şekli veya şairin ismi ya ayrı ayrı ya da birlikte yer almaktadır. (Ör: Gazel-i Sabit, Müstezad-ı Sadık Efendi, Gevheri) Bununla birlikte şiirlerin kime ait olduğu belli olmayan ve tarafımızca La Edri şeklinde adlandırdığımız şiirler de mevcuttur ki mecmuada bunların sayısı 34'tür.

Mecmuanın dili Arapça, Farsça ve Türkçe'den teşekkül eden Osmanlı Türkçe'sidir. Mecmuada genelde Arapça ve Farsça yazılmış şiirlerle beraber koşma nazım türüyle yalın bir Türkçe ile yazılmış şiirler de vardır.

1.2. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Bu Şairlerin Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Mecmuada tespit edebildiğimiz 93 şaire ait gazel, müstezâd, murabba, muhammes, tahmis ve koşma nazım şekilleriyle yazılmış 212 şiir yer almaktadır. Mahlası bulunmayan, başlıkta ismi de bulunmayan şiirlerin şairlerini tespit edemedik. Ve mecmuada bunların sayısını 34 olarak belirleyip bu tarz şiirlere La Edri başlığını verdik.

Tablo 1

Sıra Nr.	Şair Adı	Nazım Şekli ve Sayısı
1	Ahmedî	1 Gazel
2	Ahmed Paşa	2 Gazel
3	‘Âli Efendi	1 Gazel
4	‘Âtîf Efendi	1 Gazel
5	A‘ma İbrahim	1 Gazel
6	‘Avnî (Fatih Sultan Mehmet)	1 Gazel
7	Bâkî	6 Gazel
8	Başîrî	1 Gazel

Tablo 1'in Devamı

9	Belîğ	11 Gazel
10	Cem Sultan	1 Gazel
11	Cevrî	1 Gazel
12	Çelebi-zâde	1 Gazel
13	Edîb	1 Gazel
14	Emnî	1 Gazel
15	Emrî	2 Gazel
16	Enîs (Receb Enis Dede, Mevlevî)	1 Gazel
17	Faşîh	1 Gazel
18	Fehîm (Fehîm-i Kadim)	1 Gazel
19	Fenniî	1 Gazel
20	Fevrî	1 Gazel
21	Feyzî	1 Gazel
22	Fiğaniî	1 Gazel
23	Fiṭnat (Zübeyde Fitnat Hanım)	1 Gazel
24	Fuadî	1 Gazel
25	Gedayî	1 Gazel
26	Gevherî	6 Koşma
27	Hâfız (Ahmed Paşa)	2 Gazel
28	Ḥakkî	1 Gazel
29	Ḥaşmet	4 Gazel
30	Ḥayālî	1 Gazel
31	Hilâlî	1 Gazel
32	Hilmî (Nazîm)	1 Müstezâd
33	Ḥuldi-i Bursevî	1 Gazel
34	Ḥüsrev	1 Gazel
35	İbrâhîm Çavuş Ağa	1 Gazel
36	Kânî	2 Gazel, 1 Gazel(Na' t-ı Şerîf)

Tablo 1'in Devamı

37	Kesbî (Edirnevî, Mustafa Efendi)	2 Gazel, 2 Tahmis
38	Kevser	4 Gazel
39	Kürkçü	1 Gazel
40	Luţfî	1 Müstezād
41	Maḥremî	1 Gazel
42	Manţıkî	1 Gazel
43	Merāmî	1 Gazel
44	Mesîhî	1 Gazel
45	Meşāmî	1 Gazel
46	Mihri	1 Gazel
47	Mü'ezzin Mustafa Ağā	1 Gazel
48	Nābî	7 Gazel
49	Nādirî (Ganîzāde)	1 Gazel
50	Naḥifî	2 Gazel
51	Na'ili	1 Gazel
52	Naẓmî	1 Gazel
53	Nedîm	5 Gazel
54	Nef'î	3 Gazel
55	Nergisî	1 Gazel
56	Nesîb Efendi	1 Müstezād
57	Neşâî	1 Gazel
58	Nev'î	1 Gazel
59	Nizârî	1 Gazel
60	Nihavendçi	1 Gazel
61	Niyâzî (Mısrî)	2 Gazel, 1 Muhammes
62	Penâhî	1 Gazel
63	Râgıb Paşa	1 Gazel
64	Raḥmî	1 Gazel

Tablo 1'in Devamı

65	Rāmī	1 Gazel, 1 Müstezād
66	Rāsiḥ (Mevlevi)	1 Gazel
67	Rehāyī	1 Gazel
68	Reşid	1 Gazel
69	Rezmī	1 Gazel
70	Rıf'at	2 Gazel
71	Riyāzī	1 Gazel
72	Rūhī (Bağdatlı)	8 Gazel
73	Rüşdī	1 Gazel
74	Şābit (Bosnalı Alaeddin)	8 Gazel
75	Şabri (Mehmed Şerif)	5 Gazel
76	Şādiḳ Efendi	1 Müstezād
77	Şafāyī Efendi	1 Müstezād
78	Şāḳıb (Kātib-zāde)	1 Gazel
79	Sğlim	1 Gazel
80	Sāmī (Arpaemīni-zāde Mustafa)	2 Gazel
81	Şehdī	1 Müstezād
82	Şem'ī	1 Gazel
83	Şerif (Şeyhülislām Muḥammed)	1 Gazel
84	Ṭab'ī Efendi	1 Gazel
85	Tevfīk	2 Gazel
86	Ulvi	1 Gazel
87	Vāhī	1 Gazel
88	Vaḥīd (Mahtūmī)	1 Gazel
89	Vahyī	1 Gazel
90	Vecdī	1 Gazel, 1 Müstezād
91	Vuşulī	1 Gazel
92	Yaḥyā (Şeyhülislām)	7 Gazel
93	Zātī	2 Gazel
	Lā-Edrī	20 Gazel, 4 Murabba, 10 Koşma
	Toplam	212 (Gazel- 167+14⁴, Müstezād- 8, Murabba- 4, Muhammes-1 , Tahmis-2, Koşma-16)

⁴ Bazı şairlerin aynı gazeli bir sonraki veya farklı sayfalarda olduğu için bunları ayrı gazel olarak değerlendirmedik. Bu şekilde olan gazelleri de tabloda “+14” şeklinde belirttik.

1.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Bu Vezinlerin Sayısı

Mecmuada remel, hezec, muzâri⁵, cedîd ve müctes olmak üzere 5 farklı bahirle ve hece ölçüsüyle yazılmış 212 şiir bulunmaktadır. Bunlardan şiirlerde en fazla kullanılan kalıp, remel bahridir. Bunu, 60 kez kullanılan hezec bahri takip eder. Şiirlerde kullanılan toplam aruz kalıbı sayısı 12, hece ölçüsüyle birlikte 13'tür.

Tablo 2

Sıra Nr.	Kullanılan Vezin	Sayı
1	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün (Remel)	66
2	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün (Hezec)	60
3	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün (Remel)	15
4	Mef' ülü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün (Muzâri')	15
5	Hece Ölçüsü (11'li Hece Ölçüsü)	15
6	Mef' ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün (Hezec, Müstezâd) Mef' ülü Fe' ülün	11
7	Mef' ülü Fâ' ilâtün Mef' ülü Fâ' ilâtün (Muzâri')	10
8	Mefâ' ilün Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün (Müctes)	9
9	Mef' ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün (Hezec)	7
10	Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün (Cedîd)	1
11	Mef' ülü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün (Muzâri', Müstezâd) Mef' ülü Fâ' ilün	1
12	Müstef' ilün Mefâ' ilün Müstef' ilün Mefâ' ilün	1
13	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ülün (Hezec)	1
	Toplam	212

1.4. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri⁵

Ahmet Paşa (?/1497): Doğum tarihi bilinmeyen şairin, doğum yeri hakkında tezkireler arasında ihtilâf vardır. Kuvvetle muhtemel görüş, Edirne'de doğup, Bursa'da yetiştiğidir. Babası, II. Murad'ın kadiaskeri Mevlânâ Velîyüddin'dir. Kuvvetli bir medrese tahsili görmüş, o devirde öğrenilmesi zarûri olan ilimleri ve Farsça'yı öğrenmiştir. Kuvvetli zekâsı sayesinde seçkin bir âlim olarak önce Bursa'da müderrislik, sonra da Edirne'de kadılık etmiş ve bu sırada Fatih Sultan Mehmed'in dikkatini çekmiş ve kadiaskerliğe kadar yükselmiştir. Âşık Paşa tezkiresine göre

⁵ Bu bölümde, mecmuada şiirleri bulunan şairlerden sadece kimliklerini tespit edebildiklerimizin biyografilerine yer verilmiştir.

Bayezid devrinde de Bursa'ya vali olmuş ve Bursa'da 1496-1497 yılında vefat etmiştir. Bilinen tek eseri *Divan*'ıdır (Tarlan, 1992: 11-18).

Avnî / Fatih Sultan Mehmed (1432-1481): Sultan II. Mehmed, 30 Mart 1432 tarihinde Edirne'de doğmuştur. "Fatih" unvanıyla meşhur olmuş olan II. Mehmed, ilki 1444'te olmak üzere üç kez tahta geçmiştir. İstanbul'u fethetme ideali olan II. Mehmed'in bu arzusu, Bizans'ta büyük telaş uyandırmıştır. Nitekim 6 Nisan 1453'te muhasaranın başlamasıyla birlikte, XI. Kostantin'in çağrısı üzerine pek çok Avrupa ülkesinden İstanbul'u savunmak amacıyla asker gönderilmiştir. II. Mehmed, döktürdüğü son derece büyük ve ağır toplarla Bizans surlarını dövmeye başlamış ve karadan Haliç'e indirdiği gemilerin yardımıyla da İstanbul'u fethetmiştir. Bu büyük başarıdan sonra II. Mehmed, Fatih Sultan Mehmed olarak anılmıştır. İstanbul'u fethederek Türk hakimiyetine geçmesini sağlayan Fatih Sultan Mehmed, Ortaçağ'ı kapatıp Yeniçağ'ı başlatmıştır. 3 Mayıs 1481 tarihinde vefat eden Fatih Sultan Mehmed, güzel sanatların çeşitli dallarıyla ilgilenmiştir. Özellikle resme, müziğe ve şiire büyük önem vermiştir. Şiirlerinde *Avnî* mahlasını kullanmıştır. Şiirlerinin tamamına yakını gazel nazım şeklinde yazmıştır. Bilinen tek eseri *Divan*'ıdır (İsen ve Bilkan, 1997: 257-258).

Bâkî (1526-27/1600): Asıl adı Mahmud Abdülbâkî'dir. İstanbul'da doğmuştur. Babası Fatih Camii müezzinlerinden Mehmed Efendi'dir. Fakir bir ailenin çocuğu olan Bâkî, yaratılışından gelen okuma ve öğrenme hevesi ile medreselerden ders almıştır. Tahsilinin yanı sıra şiir ile de uğraşan Bâkî, zamanın edebî şöhretlerine nazireler yazarak kendini göstermiş, Kanûnî Sultan Süleyman'a sunduğu kasîdesiyle de padişahın iltifatlarına mazhar olmuştur. Daimi himayesini gördüğü padişahın ölümü üzerine ünlü mersiyesini kaleme almıştır. Şeyhülislâm olmayı çokça arzulayan şair, bu arzusuna kavuşamamış, 1600 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Şöhret ve tesiri asırlarca devam eden Bâkî, kendi çağında ve sonraki yüzyıllarda gelen sanat ve edebiyat adamlarının çoğunun belirttiği gibi, şiirde söyleyiş tarzında yenilik yapmış ve "Sultânü's-şuarâ" olarak anılmış büyük bir divan şairidir. Şöhret kazanan çokça kasîdesi olmakla beraber Bâkî, her şeyden önce bir gazel şairi olarak yer almış, şiirde imâle ve zihaf denilen dil kusurlarını asgari dereceye indirmiştir. Divan şiirine İstanbul Türkçesini yerleştiren Bâkî, derin ve büyük ıstırapların şairi olmak yerine hayatın zevk ve eğlencelerine yönelmiş bir şiir ustasıdır. *Divan*'ından başka *Fezâilü'l-cihâd*, *Meâlimü'l-yakîn fî sîreti*

seyyidi'l-mürselîn ve *Fezâil-i Mekke* adlı eserleri vardır (Çavuşoğlu, DİA, “Bâkî”, C.4/ 1991: 537-540).

Basîrî (?/1534-35): Doğum tarihi bilinmeyen Basîrî'nin künyesi, el yazısı ile tertip ettiği Farsça divanının mukaddimesinde Mehmed b. Ahmed b. Ebü'l-Meâlî el-Murtazâ şeklinde geçer. Baras hastalığına yakalandığı için Alaca Basîrî diye anılmıştır. Bazı kaynaklarda Bağdatlı olduğu şeklinde yer alsa da güneydoğu illerimizden olduğunu gösteren kuvvetli rivayetler vardır. Tezkirelerde nüktedanlığı ve tarih düşürmedeki ustalığı önemle vurgulanmıştır. Şiirleri vezin bakımından hemen hemen kusursuz olan Basîrî, İstanbul'da vefat etmiştir. *Türkçe* ve *Farsça Divan*'larından başka *Letâif* adlı eseri vardır (Çavuşoğlu, DİA, “Basîrî”, C.5/ 1992: 105-106).

Belîğ (?/1758-1760): Adı Mehmed Emin, mahlası Belîğ'dir. Mora Yeni Şehir(Larissa)'de doğmuştur. Çocukluğunu Yeni Şehir'de geçirmiş, tahsiline de orada başlamış daha sonra İstanbul'da devam etmiştir. İstanbul'da eğitimini tamamlayıp mülazım olmuş, daha sonra da kadılık mesleğine yönelmiştir. Bir rivayete göre 1758 bir diğer rivayete göre de 1760 yılında vefat etmiştir. Belîğ'in *Türkçe Divan* ve *Farsça Divançe*'sinden başka *Der-Menkabe-i Sâhil-hâne-i Çerâğân*, *Sâkî-nâme*, *Hammâm-nâme*, *Berber-nâme*, *Kefş-ger-nâme* ve *Hayyât-nâme* adlı eserleri vardır (Dereli, 1996: 15-30).

Cem Sultan (1459/1495): Fatih Sultan Mehmed'in oğlu olan Cem Sultan, 23 Ocak 1459 yılında Edirne'de doğmuştur. İyi bir eğitim alan Cem Sultan, Karaman valisi olduğu sıralarda 3 Mayıs 1481'de babası Fatih Sultan Mehmed vefat etmiştir. O sıralarda Amasya valisi olan kardeşi Bayezid ile taht mücadelesi vermiş ve mücadeleyi kaybetmiştir. Karamanoğlu Kâsım Bey'in telkinleriyle 30 Temmuz 1482'de Rodos'a St. Jean şövalyelerinin yanına geçmiştir. Şövalyeler, Cem Sultan'ı bir tehdit unsuru olarak rehin almışlar ve Cem'i bir zindandan diğerine taşımışlardır. Sonunda Vatikan'a teslim edilen Cem Sultan hastalanmış ve 25 Şubat 1495 tarihinde vefat etmiştir. Şiirlerinin pek çoğunu gurbette, zindanda ve göz hapsi sırasında yazmış olan Cem Sultan, sultan şairler arasında şahsî duygularını ifâde etmede en başarılı şairlerden sayılır. Şiir ve edebiyatla çok küçük yaşlardan beri meşgul olmuş olan şehzâde Cem'in çevresinde adına “Cem şairleri” denen bir grup şair bulunmuştur. Cem Sultan şiirlerinde daha çok vatan sevgisi ve hasretini, dinî mefhumlar, aşk, tabiat gibi konuları işlemiştir. Türkçe ve Farsça divanlarının yanı sıra *Cemşîd ü Hurşîd* adlı eseri vardır (İsen ve Bilkan, 1997: 263-265).

Cevrî (/1654): Doğum tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte 1595-1600 yılları arasında doğduğu tahmin edilmektedir. Asıl adı İbrahim'dir. Bazı kaynaklarda "Cevrî Çelebi", "Cevrî Dede" şeklinde de yer alır. İyi bir eğitim gören Cevrî, Mevlevî tarikatına intisap etmiş, sohbetlerine katılmıştır. Derviş Abdî-i Mevlevî adlı bir hattattan yazı dersleri almış, usta bir ta'lik kırmacı hattatı olmuştur. Cevrî hattıyla yazılan eserler devlet ileri gelenleri arasında çok tutulmuş ve hediye olarak başkalarına takdim edilmiştir. Bir süre Dîvân-ı Hümâyun katipliği de yapan şair, bir süre sonra istifa etmiş, devlet ricâli için istinsah ettiği eserlerin geliriyle geçimini sağlamıştır. *Divan*'ı dışında *Selimnâme*, *Hilye-i Çihâr-yâr-ı Güzîn*, *Hall-i Tahkîkât*, *Aynü'l-füyûz*, *Melhame* ve *Nazm-ı Niyâz* adlı eserleri vardır (Ayan, DİA, "Cevrî İbrahim Çelebi", C.7/ 1993: 460-461).

Edirneli Nazmî (?/1559?): XV. yüzyılın sonlarında doğduğu tahmin edilmektedir. Edirne'de doğmuştur. Asıl adı Mehmed'dir. Bir yeniçeri oğlu olan Nazmî, Kanûnî Sultan Süleyman'ın birçok seferine yeniçeri olarak katılmıştır. Bir müddet ahkâm kâtipliği görevinde de bulunduktan sonra silâhdar sınıfına dahil olmuştur. Ölümü ile ilgili olarak kaynaklarda çok farklı tarihler yer almış, 1559 yılından sonra öldüğü bilgisi daha çok güvenilirlik kazanmıştır. Çok sayıda şiir yazmış olan Nazmî'nin şairlik yönü oldukça zayıftır. Türk edebiyatı tarihi bakımından asıl önemi *Mecmau'n-nezâir* adlı eseri ve sade Türkçe (Türkî-i basît) ile kaleme aldığı şiirlerinden kaynaklanmaktadır. Bu mecmuada 243 şairin şiirleriyle bunlara çeşitli şairlerin yazdıkları nazîreler ile kendi yazdığı 203 nazîresi de bulunmaktadır. Şairin diğer eseri ise *Divan*'ıdır (Özkan, DİA, "Edirneli Nazmî", C.10/ 1994: 450-451).

Emrî (?/1575): Asıl adı Emrullah olan ve kaynaklarda çoğunlukla Emrî Çelebi, Emrullah Çelebi olarak geçen Emrî, Edirne'de doğmuştur. Kaynaklarda ailesi hakkında bilgi bulunmayan şair, ömrünü tevliyet hizmetleriyle geçirmiş, Edirne ve İstanbul dışında herhangi bir yerde bulunmamıştır. Divan edebiyatında, özellikle muamma alanında önde gelen isimlerden biri olmuştur. Divan şiirinde kullandığı teşbihler ve tahayyül gücü ile dikkat çekmiş, tarih düşürme sanatındaki ustalığı ile de öne çıkmıştır. *Divan*'ından başka ulaşılan eseri, muammalarıdır (Saraç, 2002: 9, 12-13).

Enis [Recep Dede] (?/1734): Adı Recep'ir. Edirne'de doğmuştur. Babası Gülşenî tarikatına bağlı bir sipahidir. Önce İbrahim adlı bir mücellide çıraklık etmiş sonra tahsil için İstanbul'a gitmiştir. İstanbul'da bir müddet tahsil gördükten sonra Edirne'ye

dönmüştür. Edirne’de Mevlevî şeyhi şair Neşâtî’ye intisap etmiştir. Daha sonra tekrar İstanbul’a dönerek Yenikapı Mevlevîhanesi’nde Ahmet Dede’ye intisap etmiştir. Ömrünün son elli yılını Edirne Murâdiye Mevlevîhânesi’nde geçirmiş ve 1734 yılında vefat etmiştir. Bilinen tek eseri Divan’ıdır (Güntan, 1990: 1-10).

Fasîh (?/1699): Doğum tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte XVII. yüzyılın ikinci çeyreğinde doğmuş olduğu tahmin edilmektedir. Asıl adı Ahmed’dir. İstanbullu bir şair olan Fasîh, devlet adamı, âlim, şair ve mutasavvıflar yetiştiren bir aileye mensuptur. İyi bir tahsil görmüş, Arapça ve Farsçayı öğrenmiştir. İyi bir hattat olan şair, meslek hayatının ilk yıllarında divan, daha sonra da hazîne kâtipliği yapmıştır. 1699 yılında vefat etmiştir. *Türkçe Divan, Farsça Divan, Münşe’ât, Münâzara-i Gül ü Mül, Münâzara-i Rûz u Şeb, Tenbâkû-nâme, Kalem Mâkalesi, Husrev u Şîrîn, Mahmûd u Ayâz (Hâs u Ayâs)* ve *Behîşt-âbâd* adlı eserleri vardır (Çıpan, 2003: 17-37).

Fehîm-i Kadîm (1627/1647): Asıl adı Mustafa’dır. Babası unculuk ya da kurabiyecilik yaptığı için “Uncuzâde” lakabıyla anıldı. On yedi on sekiz yaşlarında divanını tertip ettiği belirtilen Fehîm-i Kadîm, kendine has bir üslûp sahibidir. Tahsili hakkında pek fazla bilgi bulunmayan Fehîm-i Kadîm’in, Arapça ve Farsçayı çok iyi bildiği bilinmektedir. Başlangıçta Dakîkî mahlasıyla şiirler söylemiş ve bu mahlasla bir divan teşkil etmiştir. Daha sonra ise bu divanı yakmış ve Fehîm mahlasıyla yeni şiirler yazmıştır. İran şairi Örfî’nin tesirinde kalan Fehîm-i Kadîm, divan şiirinde sebki Hindî’nin ilk büyük temsilcilerindendir. Şair, 1647 yılında sıtma veya muhtemelen veba sebebiyle Konya’da vefat etmiştir. *Divan’ından* başka *Şehrengîz, Bahr-ı Tavîl, Tercüme-i Letâîf-i Kümmelin* ve *Durûb-ı Emsâl-i Türkî* adlı eserleri vardır. (Üzgör, DİA, “Fehim-i Kadîm”, C.12/ 1995: 295-296).

Fennî (1850/1918): Yozgat’ta doğmuştur. Asıl adı Mehmed Said’dir. Daha öğrencilik yıllarında şiir ve edebiyatla meşgul olan Fennî, Ömer Râgıb Efendi’den Arapça ve Farsça ile birlikte hat dersleri almıştır. Yozgat’ta, Ankara’da katiplik görevlerini yerine getiren şair, aynı zamanda çeşitli yerlerde hat dersleri de vermiştir. Hat sanatının güzel örneklerini veren Fennî, buğday ve pirinç taneleri üzerine İhlâs süresini ve Âyetü’l-kürsîyi yazmıştır. Aynı zamanda iyi bir hakkâk olan Fennî, memuriyetleri dolayısıyla bulunduğu yerlerde edebiyat meclislerine katılmış, önemli bazı olaylar hakkında tarih manzumeleri söylemiştir (Ergin, DİA, “Fennî Efendi”, C.12/ 1995: 349).

Fevrî (?/1571): Arnavutluk'un bir liman şehri olan Draç'ta doğmuştur. Hırvat asıllı bir aileye mensuptur. Küçük yaşta devşirme usulüyle İstanbul'a getirilmiştir. Çocukken bir gece rüyasında gördüğü Muhyuddin İbnü'l-Arabî'nin manevi telkiniyle müslüman olmuş ve Ahmed adını almıştır. Dönemin çeşitli âlimlerinden dersler almıştır. Şair, nâsir ve aynı zamanda hattat olan Fevrî yaşadığı zamanda daha çok bir âlim olarak şöhret bulmuştur. Türkçe, Arapça ve Farsça şiirleri bulunan Fevrî, mahlasına uygun olarak süratli ve çok kolay bir şekilde şiir söyleyebilmiştir. *Divan*'ndan başka çok sayıda eser kaleme almıştır (Kalpaklı, DİA, "Fevrî", C.12/ 1995: 505-506).

Feyzî Efendi (?/1771-72): Doğum tarihi bilinmemektedir. Bursa'da doğmuş ve yaşamını orada sürdürmüştür. Babası Şeyh Hasan Efendi'dir. İlahi feyzin güneşinden anlayış feyzine nurlanmış Seyyid Feyzi diye bilinmiştir. Şair, şiirlerinin arasında da seyyidlerden olduğunu ifâde etmiştir. Hicri 1185 yılında vefat etmiştir. Bilinen tek eseri *Divan*'ıdır (Karagöz, 2004: 4).

Feyzî-i Kefevî (?/1614-45?): XVI. yüzyılın ikinci yarısının başlarında doğduğu tahmin edilmektedir. Kırım'ın Kefe şehrinde doğmuştur. Asıl adı Mehmed Feyzullah, lakabı Haydarzâde, mahlası ise Feyzî'dir. Hayatının büyük bir kısmını Kefe'de geçirmiş, ömrünün sonlarına doğru İstanbul'a gelmiş ve orada vefat etmiştir. Vefat tarihi ile ilgili olarak kaynaklarda 1614, 1616, 1620 ve 1645 şeklinde farklı görüşler bulunmaktadır. *Divan*'ından başka çok sayıda eseri bulunmaktadır (Eflatun, 2003: 5-6, 12-19).

Figânî (?/1532): Asıl adı Ramazan'dır. XVI. yüzyıl başlarında Trabzon'da doğmuştur. Kısa bir süre medrese eğitimi gördükten sonra yaratılışındaki kabiliyet gereği şiir ve edebiyata yönelmiş, mukataa kâtipliğine tayin edilerek geçimini o şekilde temin etmiştir. İlk şiirlerinde Hüseyinî mahlasını kullanmış, daha sonra ise Figânî mahlası ile şiirler yazmıştır. Kanunî Sultan Süleyman'ın şehzadeleri Mustafa, Mehmed ve Selim için tertip edilen sünnet düğünü sebebi ile nazmettiği bir "sûriyye" kasîdesi ile takdir toplamış, adı şöhret bulmuştur. Sadrazam İbrahim Paşa'nın, Budin'den getirttiği heykeller üzerine yazdığı farsça beyiti yüzünden 1532 yılında önce dövülmüş ardından da idam edilmiştir. Bilinen tek eseri *Divançe*'sidir (Şentürk ve Kartal, 2010: 330-331).

Fitnat Hanım [Zübeyde] (?/1780): Doğum tarihi tam olarak bilinmeyen Fitnat Hanım, İstanbul'da doğmuştur. Babası, beş tane şeyhülislâm yetiştirmiş Alanyalı bir aileye mensup Şeyhülislâm Mehmed Esad Efendi'dir. Hayatı ile ilgili pek bilgi

bulunmamaktadır. Fitnat Hanım, ilmiye sınıfından Derviş Mehmed Efendi ile evlenmiştir. Şairlik yönü Koca Ragıp Paşa zamanında şöhret bulmuştur. Klâsik Türk edebiyatında kadın şairlerin en kuvvetlisi ve en meşhuru kabul edilmiştir. Dili ve anlatımı sadedir. Beğendiği şairlere nazireler yazmış ve divan şiirinde çığır açan şairlerin izinden gitmiştir. 1780 yılında İstanbul’da vefat etmiştir. Divan’ının başka *Mektup*’u vardır (Azaklı, 1998: 13-19, 25, 28, 34).

Fuâdî (1559?/1636): 1559 yılında doğduğu tahmin edilmektedir. Kastamonu’da doğmuştur. Tam adı Ömer Fuâdî’dir. Ailesi hakkında pek bilgi yoktur. Medrese eğitimi almış, öğrenimin ardından müftü kâtipliği görevinde bulunmuştur. 1636 yılında Kastamonu’da vefat etmiştir. *Menâkıb-ı Şeyh Şabân-ı Velî, Türbenâme, Bülbüliyye* ve *Risâle-i Hâbiyye* adlı eserleri vardır (Yazar, 2013).

Ganîzâde Nâdirî (1572-1626): 1572 yılında İstanbul’da doğmuştur. Asıl adı Mehmed’dir. Babası şair Abddülğanî Efendi’dir. Kaynaklarda daha ziyâde babasının ismi ve mahlasıyla yer almıştır. Kuvvetli bir medrese tahsili gören şair, mülâzımlık, müderrislik ve kazaskerlik yapmıştır. 1626 yılında vefat etmiştir. Nâdirî bir mirâciye şairi olarak şöhret bulmuştur. Nazımda sözden çok manaya önem vermesi, hayalî imajları bolca kullanması ve mübalağa sanatına yer vermesi sebebiyle Sebk-i hindi üslûbunun öncülerinden sayılmıştır. *Divan, Şehnâme, Münşeât, Kalemîyye Risâlesi* ve *Tefsîr-i Beyzâvî’ye Hâşiye* adlı eserleri vardır (Külekçi, 1985: 5-19, 92).

Gedâî (1826/1899): 1826 yılında Tokat’ta doğmuştur. Asıl adı Ahmed’dir. Aslen Tokatlıdır fakat uzun yıllar İstanbul Beşiktaş’ta ikâmet ettiği ve ömrünün büyük bir kısmını burada geçirdiği için Beşiktaşlı Gedâî diye şöhret bulmuştur. Beşiktaş’ta saz ve şiir muhiti oluşturmuş, Sultan Abdülaziz tarafından sarayın saz heyetine dahil edilmiş ve sarayın maaşlı bir memuru olarak yer almıştır. 1899’da vefat etmiştir. Şiirlerindeki üslûp son derece lirik, âşıkâne, içten, samimi ve sıcak bir dildir. Hece ölçüsü ile olan şiirlerinde yalın bir dil kullanmakla birlikte Arapça ve Farsça terkipler de önemli yer tutmuştur (Akbalık, 2015).

Gevherî (1714-15?/1715-1730?): Asıl adının “Mustafa” ve “Mehmed” olduğuna dair iki farklı görüş bulunan Gevherî’nin doğum tarihi de net olarak bilinmemektedir. Hayatı hakkındaki bilgilerin çoğunun tahmine dayandığı Gevherî’nin ölüm tarihi de tahminlerle belirtilmektedir. Gevherî, Türk saz şairi olarak şöhret bulmuş isimlerdendir.

Şiirleri Anadolu, Rumeli ve Azerbaycan'da sevilerek okunmuş, çeşitli mecmua ve cönklerde yer almıştır. Diğer saz şairleri gibi şiirlerini yazarken gelenekten beslenmiş, vezin, kafiye ve şekil gibi dış unsurlardan ustaca faydalanmış, yazı diline oldukça yaklaşmış, çağdaşı saz şairlerine göre ağır sayılabilecek bir Türkçe kullanmıştır. Birkaç şiiri dışında sosyal konulara pek yermeyen şair için en önemli tema aşk olmuştur. (Albayrak, DİA, "Gevherî", C.14/ 1996: 43-44; Elçin, 1998: 9-16).

Hâfız Ahmed Paşa (1564-1632): 1564 yılında doğmuştur. Filibeli bir müezzinin oğludur. Küçük yaşlarda hıfzını tamamlayan şair, şiirlerinde Hâfız mahlasını kullanmıştır. Babasının mesleğine izafetle Müezzinzâde olarak da anılmıştır. On beş yaşlarında İstanbul'a gelen Hâfız, sesinin güzelliğinin fark edilmesi ile Enderun'a alınmıştır. İlki on bir ay, ikincisi üç buçuk ay kadar olmak üzere iki kez sadrazamlık görevini yerine getirmiştir. 1632 yılında çıkan yeniçeri ayaklanmasında dövüşe dövüşe ölmüştür. Asker bir şair olan Hâfız'ın şiirlerinde de yaşamında hep askerlik ön planda olmuştur. Hâfız, nazîre geleneğinden en çok yararlanan isimlerinden biridir ve şiirlerinin pek çoğu nazîredir. Bilinen tek eseri Divan'ıdır (Uysal, 2010: 1-15).

Haşmet (?/1768): İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Asıl adı Mehmet'tir. Babası Yenişehirli Kazasker Abbâs Ebu'l-Hayr Efendi'dir. Bu sebeple kendisi de "Abbâs Efendi-zâde" olarak tanınmıştır. Heccavlığıyla tanınmış, Ragıp Paşa ve Fitnat Hanım ile aralarında geçen fıkralarla ön plana çıkmıştır. İlk eğitimini müderris ve molla olan babasından almıştır. Daha sonra medrese eğitime devam etmiş, Haşmet, Arapça ve Farsçayı öğrenmiştir. Mülâzım olduktan sonra çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır. 1768 yılında Rodos'ta vefat etmiştir. Divan'ından başka *Senedü'ş-şuarâ*, *Vilâdet-nâme* ve *İntisâbü'l-mülûk* adlı eserleri vardır (Arslan ve Aksoyak, 2018: 9).

Hayâlî (?/1556-57): Asıl adı Mehmed olan şair, Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. Kuvvetli bir medrese tahsili görmeyen Hayâlî, yetişme çağında Kalenderî şeyhi Baba Ali Mest-i Acemî ve müridlerinin cazibesine kapılarak onarla katılır ve onlar ile birlikte birkaç defa İstanbul'a gelir. Kalenderîler arasında yaşamasını uygun bulmayan İstanbul kadısı Sarı Gürz Nûreddin tarafından şehir muhtesibi Uzun Ali'ye emanet edilir. İstanbul'a yerleştikten sonra bir yandan kendini geliştirir bir yandan da yazdığı şiirler ile dikkat çeker. Hayâlî zamanla padişah ve diğer devlet erkânın teveccühünü kazanır ve kendisine ulûfe, tımar ve zeâmet verilir. Bütün bu ikbal, başta Taşlıcalı Yahyâ Bey

olmak üzere devrin diğer şairleri tarafından kıskançlığa sebep olur. Zamanla kendini çekemeyenlerin kışkırtmalarından korkan şair, kendi isteğiyle İstanbul'dan uzaklaşır ve Edirne'de vefat eder. Kuvvetli bir tahsil görmemesine rağmen, güçlü şairlik yeteneği ile kendini geliştiren Hayâlî, Divan şiirinde büyük bir şair olarak anılır ve asıl şöhretini gazelleri ile bulur. Bilinen tek eseri *Divan*'ıdır (Kurnaz, DİA, "Hayâlî Bey", C.17/ 1998: 5-7).

Hilâlî (?/1543): Asıl adı ve doğum tarihi bilinmemektedir. İstanbullu olduğu bilinmekle beraber ailesi ve eğitimi hakkında da fazla bilgi yoktur. Bünyesi zayıf olduğundan dolayı kendisine "Hilâlî" mahlasını seçmiştir. Kaynaklarda kişiliğine dair bilginin yer almadığı Hilâlî'nin şiirlerinden hareketle eğlenceye düşkün, rind bir şair olduğu anlaşılmaktadır. 1543 yılında ölen şairin *Divan*'ından başka *Meclis-ârâ fî Tercemeti Seb'ıyyeti fî Mevâzi'il-Berıyyât* ve *Sıfâtü'l-Âşıkîn* adlı eserleri vardır (Yağmur, 1998: 6-8).

Kânî (1712/1792): Asıl adı Ebû Bekir'dir. 1712 yılında Tokat'ta doğmuştur. Tahsilini memleketinde tamamlamıştır. Nazım ve nesirdeki nükteli ifadeleriyle daha gençlik dönemlerinde şöhret kazanmıştır. Derbeder bir hayat süren Kânî, Mevlevî tarikatına intisap etmiş, 40 yaşına kadar Tokat'ta yaşamıştır. Yazdığı bir kasîde ile Tokat üzerinden İstanbul'a giden Sadrazam Hekimoğlu Ali Paşa'nın dikkatini çekmiş ve onunla birlikte İstanbul'a gitmiş, Divan-ı Hümâyûn kalemine yerleştirilmiştir. Hâmisinin sadareten alınması üzerine bir türlü alışamadığı kurallara bağlı hayatı bırakıp Divan kâtibi olarak Silistre'ye gitmiştir. Bundan sonraki hayatında devlet erkânı ile yaşadığı sorunlar sebebiyle ömrü çeşitli yerlerde geçmiş olan Kânî, ömrünün sonlarına doğru tekrar dönüş yaptığı İstanbul'da 1792 yılında vefat etmiştir. *Divan*'ından başka *Münşeât* ve *Dîvân-ı Letâif ve Hezliyyât-ı Kânî* adlı eserleri vardır (Şentürk ve Kartal, 2010: 511-512).

Kesbî (?): Asıl adı Mustafa'dır. Edirne'de doğmuştur. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Öğrenimini tamamladıktan sonra Divan-u Hümâyûn kâtipleri arasına girmiştir. Rusya seferini anlattığı İbretnüme-yı Devlet adında mecmua tarzında bir tarihçesi vardır. Yazdığı tarih eserinde, Hotin'de bulunduğunu, Osmanlı Devleti'nin malî işlerinin yürütüldüğü Bâb-ı Defterî'de görev aldığı, mesleğinin bugünkü anlamda müfettişlik olduğunu belirtmiştir. Ölüm tarihi hakkında kaynaklarda bilgi

bulunmamaktadır. Tarih eserinden başka bilinen eseri *Divançe*'sidir (Karakaş, 2000: 9-14).

Koca Râgıb Paşa (1699/1763): 1699 yılında İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Mehmed'dir. Babası Defterhâne kâtiplerinden Şevkî Mehmed Efendi'dir. İyi bir tahsil görmüş, Arapça ve Farsçayı öğrenmiş, hat dersleri almıştır. Defterhâne Kalemünde başlayan memurluk hayatı, zamanla çabuk yol almış, sadrazamlık görevine kadar yükselmiştir. 1763 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Râgıb Paşa çağının en başarılı devle adamlarından biri olmanın yanında XVIII. yüzyıl divan şiirinin önde gelen isimlerinden biri olarak yer almıştır. Sanatında asıl şöhreti hâkimâne tarzda yazdığı gazelleri ile olmuştur. *Divan*'ından başka *Mecmûa-ı Râgıb Paşa*, *Sefînetü'r-Râgıb ve Defînetü'l-metâlib*, *Arûz Risâlesi*, *Münşe'ât-ı Râgıb*, *Fethiyye-i Belgrad*, *Terceme-i Mala'us-sa'deyn ve Terceme-i Ravzatü's-safâ adlı eserleri vardır* (Yorulmaz, 1989: 2-20, 31, 43-50).

Mantıkî (1594/1635): Mantıkî Ahmed Dede 1594 yılında Şam'da dünyaya gelmiştir. Babası Molla Zeynüddin isminde Nahcivanlı bir âlimdir. Mantıkî çok küçük yaşlarda eğitim hayatına başlamış, farklı âlimlerden dersler almış, çok genç yaşta eğitimini tamamlamış ve sakalı yeni çıktığı dönemde ders vermeye başlamıştır. Birçok medresede müderrislik yapmış, herkes tarafından takdir edilmiş, çok para kazanmış ve mal mülk sahibi olmuştur. Keskin dili yüzünden 1635 yılında öldürülmüştür. Bilinen tek eseri *Divançe*'sidir (Yiğit, 2014).

Mesîhî (?/1512): Üsküp yakınlarında bulunan Priştine'de doğmuştur. İsmi'nin Îsâ olması sebebiyle Mesîhî mahlasını kullanmıştır. Çocukluk yıllarını Rumeli'de geçirmiş, medrese eğitimi için İstanbul'a gelmiştir. Burada hat dersleri de alan Mesîhî, güzel yazısı ile Sadrazam Hadım Ali Paşa'nın ilgi ve hayranlığını kazanmış, onun Divan kâtipliğine atanmıştır. Derbeder bir kişiliğe sahip olduğu için mesleğini ihmal etmiş, bu sebeple de gözden düşmüştür. Hadım Ali Paşa'nın 1511'de Erbil'de şehit edilmesi üzerine hâmisiz kalmış, yeni hâmi bulamamış ve 1512 yılında vefat etmiştir. Mesîhî, şiirlerinin önemli bir kısmını lirik bir eda ile yazmıştır. *Divan*'ından başka *Edirne Şehrengiz*'i adlı eseri bulunmaktadır (Şentürk ve Kartal, 2010: 236-237).

Meşâmî (?/1585): Doğum tarihi bilinmemektedir. Konya'da doğmuştur. Babası Kanûnî Sultan Süleyman'ın veziriazamı Rüstem Paşa'nın kethüdası Mustafa Çelebi'dir.

Kaynaklarda seyyid olduğundan bahsedilmektedir. III. Selim'in muhasibi Durak Çelebi'ye bağlanmış ve bu sayede zeamet sahibi olmuştur. Daha sonra bu zeametten vazgeçmiş, tasavvufa yönelmiştir. Kaynaklarda Mevlevî olduğu yönünde görüşler belirtilmiştir. 1585 yılında Konya'da ölmüştür. Meşâmî'nin bir eserinin olup olmadığı konusunda kesinlik bulunmamaktadır. Çeşitli mecmualarda şiirleri yer almıştır (Kaplan, 2014).

Mihrî [Hatun] (?/1512?): Amasya'da doğmuştur. Babası Belâyî mahlasıyla şiirler yazan Kadı Hasan Amasyevî, dedesi Halvetî şeyhlerinden Pîr İlyas'tır. Âşık çelebi adının ve mahlasının Mihrî olduğunu belirtmiştir. Evliyâ Çelebi ise adının Mihrimah, mahlasının Mihri olduğunu kaydetmiştir. Hayatı hakkında pek fazla bilginin yer almadığı Mihrî Hatun'un ölümü hakkında da kesin bilgiler mevcut değildir. Yapılan son çalışmalarda ölüm tarihi 1506 yılı olarak gösterilse de bu tarihi doğru bir tarih saymak mümkün değildir. Nitekim 1512 yılında II. Bayezid'e sunduğu kaside mevcuttur. Bu tarihten sonra vefat ettiğini kabul etmek gerekir. Mihrî Hatun, sade bir dille yazdığı şiirlerinde daha çok duygularını ifade etmeye çalışmış, samimi ve külfetsiz bir üslûp kullanmıştır. Bilinen tek eseri *Divan*'ıdır (Ürünsal, DİA, "Mihrî Hatun", C.30/ 2005: 37).

Nâbî (1642/1712): Asıl adı Yûsuf olan şair, 1642 yılında eski adı Ruha olan Urfa'da doğmuştur. Çocukluğu ve gençliği hakkında pek fazla bilgi bulunmayan şair, İstanbul'da Muhasip Mustafa Paşa'ya intisap etmiş, onun vesilesi ile türlü gezmelere davet edilmiş ve yine onun yardımıyla padişah IV. Mehmed tarafından verilen ferman ile Hac ziyaretini rahatlıkla yerine getirmiştir. Hac dönüşünde Mustafa Paşa'ya kethûda olan Nâbî, *Tuhfetü'l-Haremeyn* adlı eserini kaleme almıştır. Mustafa Paşa'nın vefatı üzerine Halep'e yerleşen şair, İstanbul'a tekrar yerleşmesinden yaklaşık iki yıl sonra 1712'de vefat etmiştir. Divan şiirinde, hikemî şiirin en önemli temsilcilerinden biri olarak yer almış, şiirlerinde "lirizme" çok az yer vermiş, eşya ve olaylara "ibret" nazarı ile bakmıştır. Şiirlerinde, varlıkların meydana gelişlerindeki sır ve hikmeti uzun uzun anlatmış, devrin sosyal tablosuna geniş yer vermiştir. Türkçe Divanı dışında manzum ve mensur olmak üzere *Hayrî-nâme*, *Tercüme-i Hadîs-i Erbêâîn*, *Hayr-âbâd*, *Sûrnâme*, *Fetih-nâme-i Kamaniçe*, *Tuhfetü'l-Haremeyn*, *Zeyl-i Siyer-i Veysî* ve *Münşeât* adlı eserleri vardır (Bilkan, 1997: XI-XXIV).

Nahifî (1646-47?/ 1738): 1646-47 yıllarında doğduğu tahmin edilmektedir. Asıl adı Mehmed Süleyman'dır. İstanbulludur. Hayatının ilk dönemlerinden itibaren ilme yönelmiş, iyi bir tahsil almıştır. Yeniçeri çocuğu olması sebebiyle yeniçeri kalemine girmiştir. İlmi ve olgun kişiliği sebebiyle İran'a elçi olarak gönderilmiştir. Kaynakların çoğunda Mevlevî tarikatına intisap ettiği belirtilmiştir. Kendi isteğiyle emekliye ayrıldıktan sonra 1738 yılında İstanbul'da ölmüştür. *Divan, Manzum Mesnevî Tercümesi, Hilyetü'l-envâr, Hicret-nâme, Mevlid, Mi'raciyye, Zührü'l-âhiret, Enfüsü'l-afak* gibi çok sayıda eseri bulunmaktadır (Aypay, 1992: 2-25).

Nâ'ilî (?/1066): Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Asıl adı Mustafa'dır. Babası Mâden kalemi kâtiplerinden Pîrî Halife'dir. Bu yüzden kaynaklara Pîrîzâde Mustafa Çelebi şeklinde geçer. Ne derece öğrenim gördüğü bilinmemektedir. Genç yaşında babasının da çalıştığı Mâden kalemine memur olarak girmiş ve derece derece yükselerek kalemde, baş halife olmuştur. Memurluktan başka bir geliri olmayan Nâ'ilî'nin, hemen bütün kasîdelerinde yaşadığı hayattan yakınmalar ve durumunu düzelterek bir koruyucu arayışı görülmektedir. Devletin ileri gelenlerine kasîdeler sunmuş, zaman zaman paşalardan yardım görmüştür. Ancak bu yardımlar geçici olmuş, şair bir süre sonra yine korumasız kalmıştır. Hayatının sonlarına doğru da Sadrâzâm Fazıl Ahmed Paşa tarafından İstanbul'dan uzaklaştırılmıştır. 1665 yılında tekrar İstanbul'a dönen şair, 1666 yılında vefat etmiştir. Nâ'ilî Divan şiirinde, sebk-i Hindî akımını en iyi temsil gücüne sahip şairlerden bir olarak yer almıştır. Şiirinin dili bir hayli süslü ve ağırdır. Gazelleri ile ün bulmuştur. Bilinen tek eseri *Divan*'ıdır (İpekten, 1990: 11-18).

Nedîm (1681?/1730): Asıl adı Ahmed'tir. 1681 yılında doğduğu tahmin edilmektedir. Kültürlü bir ailenin çocuğu olan Nedîm, iyi bir tahsil görmüş, dönemin klasik ilimlerini, Arapça ve Farsça'yı bu dillerde şiir yazacak kadar öğrenmiştir. Tahsil hayatını tamamladıktan sonra medrese müderrisliği yapmış ve bu meslekte yükselmiştir. Patrona Haili İsyanının patlak verdiği dönemde bir rivayete göre paniğe kapılarak evinin damından kaçmaya çalışırken düşüp ölmüş, bir diğer rivayete göre ise cinnet geçirerek vefat etmiştir. Nedîm, Divan edebiyatında şiirleriyle yeni bir çığır açmış, kendinden sonraki Türk şairlerinde güçlü tesirler bırakmıştır. Kendine has üslûbunu kurmuş, Nedîmâne yeni bir tarz geliştirmiştir. En başarılı şiirleri âşıkane ve rindane duygularını

dile getirdiği gazel ve şarkılarıdır. Divan'ından başka Sahâîfü'l-ahbâr ve Aynî Tarihi adlı eserleri vardır (Macit, 1997: XV-XVIII, XXXI; Şentürk ve Kartal, 2010: 508).

Nef'î (1572-1635): 1572 yılında doğduğu tahmin edilmektedir. Pasinler'de doğmuştur. Asıl adı Ömer'dir. Babası Sarıkamış sancak beyi Mehmed Bey'dir. Kırım hanına nedimlik yaptığı anlaşılan babası da bir şairdir. Eğitim hayatına Pasinler'de başlayıp Erzurum'da devam eden Nef'î, Farsçayı da öğrenmiştir. Önceleri Darrî mahlasını kullanan şaire, daha sonraları Gelibolulu Âlî Efendi tarafından Nef'î mahlası verilmiştir. I. Ahmed'in ilk saltanat yıllarında İstanbul'a giden Nef'î, sunduğu kasîdelerle kısa zamanda sultanın iltifâtını kazanarak yakınları arasına girmiş ve ilk olarak Divan-ı Hümâyûn'da maden mukâtaacılığı görevine getirilmiştir. Daha sonra çeşitli görevlerde de yer almıştır. Dört padişah döneminde yaşayan şair, IV. Murad döneminde sanatının ve şöhretinin zirvesine ulaşmış, padişahın da sevgisini kazanmıştır. Fakat zamanla sınır tanımayan yergileri yüzünden gözden düşmüş, sıkıntılar yaşamış, üç defa da görevinden uzaklaştırılmıştır. Bütün yaşadıklarına rağmen hicivlerine devam eden Nef'î kendi sonunu hazırlamış ve 1635 yılında ölüme mahkûm edilmiştir. Klâsik Türk şiirinde kendine has bir eda oluşturmuştur. Sözü güzel söylemede ustalaşmış, söylemek istediğini mazmunlar arkasına gizlemek yerine açıkça söylemeyi tercih etmiştir. Türkçe Divan, Farsça Divan, Tuhfetü'l Uşşâk ve Sihâm-ı Kazâ adlı eserleri vardır (Akkuş, DİA, "Nef'î", C.32/ 2006: 523-525).

Nergisî (1580-1585?/1635): 1580 ile 1585 yılları arasında doğduğu tahmin edilmektedir. Asıl adı Mehmed'dir. Babası Ahmed Efendi'nin kadılık yaptığı Saraybosna'da doğmuştur. Kadı Nergisîzâde olarak ilinen bir aileye mensup olduğundan Nergisî mahlasını almıştır. Öğrenimine Saraybosna'da başlayıp İstanbul'da devam etmiştir. Çeşitli yerlerde müderrislik ve kadılık yapmıştır. En son Revan seferinde Ordu-yı Hümayûn'a vakanüvis sıfatıyla katılmış, ordu İzmit'e varmadan Gebze yakınlarında 1635 yılında atından düşerek ölmüştür. Nergisî, Türk inşâ sanatının en önemli isimlerinden biri olmuş, sanatlı nesir üslûbunu zirveye ulaştırmıştır. *Hamse*'sinden başka *Münşeât, el-Vasfû'l-kâmil fî ahvâli vezîri'l-âdil* ve *Horosnâme* adlı eserleri vardır (Çaldak, DİA, "Nergisî", C.32/ 2006: 560-562).

Neşâtî (?/1674-75): Doğum tarihi tam olarak bilinmeyen Neşâtî, Edirnelidir. Asıl adı Ahmed'dir. Bazı kaynaklarda adı "Nişancı Ahmed Dede", "Neşâtî Süleyman Dede" şeklinde de yer alır. Asil bir aileye mensup olan şair, gençliğinde muhtelif ilimleri tahsil

etmiş, iyi bir eğitim almıştır. Bazı kaynaklarda Şehîdî, Vehbî, Rüşdî gibi birçok şaire hocalık ettiği, yetiştirici bir sanatkâr görevi gördüğü belirtilmiştir. Mevlevî bir şair olan Neşâtî, Edirne Murâdiye Mevlevîhânesi şeyhliği görevini dört yıl sürdürdükten sonra Edirne’de vefat etmiştir. Ölümüne birçok şair, tarih düşürmüştür. Divan şiirinde, özellikle gazelde Sebk-i Hindî’nin temsilcisi olmuş, sağlam bir dil, ince bir hayal ve hareketli bir üslûp kullanarak yer almıştır. *Divan*’ından başka *Hilye-i Enbiyâ*, *Edirne Şehrengîzi*, *Şerh-i Müşkilât-ı Örfî*, *Kavâ’id-i Deriyye* ve *Tuhfetü’l-Uşşâk* adlı eserleri vardır (Kaya, 1998: 19-29, 41-50).

Nev’î (1533/1599): 1533 yılında Malkara’da doğmuştur. Asıl adı Yahya’dır. İlk öğrenimini Halvetî şeyhi olan babası Pîr Ali’den almış, daha sonra İstanbul’a gelerek medrese öğrenimine devam etmiştir. Çeşitli medreselerde müderrislik yaptıktan sonra Şehzâde Mustafa’nın hocalığına getirilmiştir. Şehzâde Bayezid, Osman ve Abdullah’ın da hocalığını yapan şair, 1599 yılında vefat etmiştir. Nev’î, Divan şiirinde değişik bir şiir anlayışına sahip olmuş ve daha çok duygu planında kalarak, tabiat ve hayat karşısında kendi iç dünyasının akislerini dile getirmiştir. *Divan*’ından başka *Hasb-i Hâl*, *Terceme-i Hadîs-i Erbain*, *Keşfü’l-Hicâb Min Vechi’l-Kitâb* gibi çok sayıda Türkçe ve Arapça eserleri bulunmaktadır (Sefercioğlu, 2001: 1-3; Tulum ve Tanyeri, 1977).

Niyâzî-i Mısırî (1618-1694): 1618 yılında Malatya’da doğmuştur. Asıl adı Muhammed/ Mehmed’dir. Mahlas olarak Niyâzî’yi kullanmıştır. Babası Soğancızâde Ali Çelebi adında bir Nakşibendi tarikatı müntesibidir. İlk eğitimini kardeşleriyle birlikte Malatyalı bilginlerden alır. Daha sonra Diyarbakır ve Mardin’de eğitimler alan Niyâzî, Kerbelâ, Bağdat ve Kâhire’ye gider. Mısır’da Câmiü’l-Ezher’de ilmi faaliyetlerini sürdürmüş, tasavvuf gelişimi tamamlamaya gayret etmiş ve buradan da İstanbul’a gelmiştir. Bundan sonra Mısırî lakabıyla anılmıştır. Ömrü boyunca çok sayıda beldeye yaşamış olan şair, 1694’te Limni’de vefat etmiştir. Hem şair hem mutasavvıf adamı olarak, devrinde kendini kabul ettirmiş bir sanat adamıdır. Niyâzî’nin *Divan-ı İlâhiyât* başta olmak üzere çok sayıda Türkçe ve Arapça eseri vardır. (Kavruk, 2014).

Rahmî (?/1752): Asıl adı Mustafa’dır. Kırım’ın Bahçesaray kasabasında doğmuştur. Doğum tarihi bilinmemektedir. Kendini ilim yoluna vermiş, ilk bilgilerini amcası Hüseyin Efendi’den almış, hüner ve ilim incilerini kendisinde toplamış ve İstanbul’a gitmiştir. İstanbul’da tersane kâtipliği yaptıktan sonra 1160 yılında İran’a sefir olarak giden Hacı Ahmed Paşa’nın mektupçuluğu vazifesiyle yanında gitmiş, birkaç sene

içinde de İstanbul'a geri dönmüştür. 1752 yılında vefat eden Rahmî'nin *Divan*'ından başka *Sefâretnâme-i İran* adlı eseri bulunmaktadır (Elmas, 1997: IV-VI).

Râmî [Paşa] (1655-1708) : 1655 yılında İstanbul Eyüp'te doğmuştur. Asıl ismi Mehmet'tir. Terazici Hasan Ağa'nın oğludur. Gençlik yıllarında bir müddet baba mesleği olan su yolculuğu yapmıştır. Daha sonra şiir ve inşâyâ olan kabiliyeti sebebiyle Divan-u Hümayûn'a girmiş ve zamanla kâtipliğe yükselmiştir. Râmî, şiirdeki maharetinden ötürü zamanın şairleri arasında tanınmıştır. Osmanlı'da sadrazamlık görevi de yapmış olan Râmî Paşa, en son Mısır valisi olarak görevlendirilmiş, çıkan kıtlığı başarılı şekilde yönetemeyince 1705 yılında azledilmiş ve 1708 yılında Rodos'ta vefat etmiştir. Divan'ından başka *Münşeât* ve *Sulhnâme* adı eserleri vardır (Ahışalı, DİA, "Râmi Mehmed Paşa", C. 34/ 2007: 449-451).

Rehâyî (?/1698): Doğum tarihi bilinmemektedir. Asıl adı Mustafa'dır. Kalaycızâde Mustafa Çelebi ismiyle anılmıştır. Bazı kaynaklar bir şiirinden yola çıkarak Rumelili olduğunu belirtirken bazıları da İstanbul'da yaşamış olduğunu ifade etmiştir. Şairin nerede nasıl eğitimi aldığı bilinmemektedir. Divanında bir Farsça gazel ve üç Farsça müfret bulunması ve şiirlerinde yer alan Arapça kelimelerin çokluğu şairin iyi bir medrese eğitimi aldığı görüşünü düşündürmüştür. 1698 yılında vefat eden şairin bilinen tek eseri *Divan*'ıdır (Yerdemir, 2014).

Rûhî [Bağdatlı] (1534-1535/1605-1606): 1534-1535 yıllarında Bağdat'ta doğmuştur. Asıl adı Osman, mahlası Rûhî'dir. Bağdat'ta doğup büyüdüğü için Rûhî-i Bağdâdî diye tanınmıştır. Eğitimi hakkında fazla bilgi bulunmamaktadır. Eğitimi Bağdat civarında tamamladığı tahmin edilen Rûhî, daha sonraları Bağdat'tan ayrılmış ve birçok paşanın maiyetinde çalışmıştır. Kaynaklarda onun seyahate düşkün olduğundan, farklı yerleri gezmekten büyük zevk aldığı belirtilmektedir. Çok yer gezdiği şiirlerinden de anlaşılan Rûhî ömrünün sonlarını Şam'da geçirmiş ve orada vefat etmiştir. Klâsik Türk edebiyatının en çok gazel yazan şairlerindendir. Gazellerinde lirik bir söyleyiş tarzı ve rintçe bir edâ vardır. Asıl şöhretini terakib-bendiyle yakalamış olan Rûhî'nin bu eseri her devirde okunmuş, sevilmiş ve bu terakib-bende birçok nazîre yapılmıştır. Bilinen tek eseri *Divan*'ıdır (Öztoprak, 2014).

Rüşdî (1637-1699) : 1637 yılında Saraybosna'nın Mostar kazasında doğmuştur. Asıl adı Ahmed'dir. Yedi sekiz yaşlarında İstanbul'a gelmiş ve acemi oğlanlar arasına

girmiştir. İyi bir tahsil gören şair, çeşitli yerlerde müderrislik yapmıştır. Müderrislikten ayrıldıktan sonra sahhaflık yapmaya başlayan şair, 1699 yılında vefat etmiştir. Kaynaklarda hoş sohbet biri olduğu ifade edilen şair, tarih düşürmedeki ustalığı ile öne çıkmıştır. Bilinen tek eseri *Divan*'ıdır (Kayhan, 1991: 6-16).

Sâbit (?/1712): Doğum tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte 1650 yılında doğduğu tahmin edilmektedir. Bosna'nın Uziçe kasabasında doğmuştur. Asıl adı Alâeddin'dir. İlk eğitimini Müftü Halil Efendi'den aldıktan sonra, öğrenimini ilerletmek için İstanbul'a gelmiştir. Şiire karşı küçük yaşlarda kabiliyet gösteren şair, Sâbit mahlasını seçmiştir. 17. yüzyılda Nâbî'den sonra çağdaşları arasında en çok şöhret kazanan şair olmuş, orijinal bir şair olarak görülmüştür. Divan edebiyatının bütün özelliklerini şiirlerinde toplamış, atasözü, deyimler ve söz oyunlarında gösterdiği hünerle devrin diğer şairlerinden ayrılmıştır. Daha çok hayata ve topluma yönelmiş, şiirlerinde kendine özgü bir tarz oluşturmuştur. Şair, 1712 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. *Divan*'ından başka *Zafername*, *Edhem ü Hüma*, *Derename*, *Berbername*, *Amrû'-Leys* ve *Hadis-i Erbèain Terceme ve Tefsiri* adlı eserleri vardır (Karacan, 1991: 1, 10, 45-53).

Sabrî (?/1645): Doğum tarihi bilinmemektedir. Edirne'de doğmuştur. Asıl adı kaynaklarda Seyyid Mehmed, Şerif Mehmed, Seyyid Şerif Sabrî gibi çeşitli şekillerde yer almaktadır. Edirneli bir kadı ailesinin çocuğudur. Kültürlü bir çevrede yetişmiş, iyi bir eğitim almıştır. Müderrislik ve kadılık görevlerinde bulunmuş ve 1645 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Bilinen tek eseri *Divan*'ıdır (Kasır, 1990: 14-24).

Sâkib (?/1716-17): Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. XVII. yüzyılın ikinci yarısının başlarında doğduğu tahmin edilmektedir. İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Mustafa'dır. Babası reisülküttap kâtiplerindendir. Divan-ı Hümayun kalemlerinden olan rüüs kaleminden yetişmiştir. Hattat da olan Sâkib İstanbul'da vefat etmiştir. Vefat tarihi ölümüne düşürülen terkibin ebced hesabına göre 1129(1716-17) olarak gösterilmektedir. *Divan*'ından başka *Kenzü'l-Vakâyi* adlı eseri bulunmaktadır (Kırbyık, 2013).

Sâmî (?/1734): Doğum tarihi bilinmemektedir. İstanbulludur. Asıl ismi Mustafa'dır. Arpaemîni Osman Efendi'nin oğludur. Babasının mesleğinden dolayı Arpaemînişâde sıfatıyla tanınmıştır. Gençliğinde kâtiplik tahsili görmüş, hat dersleri almıştır. Arpa emîni olma göreviyle başlayan görev hayatı kâtiplik, başmuhasebeci vekilliği,

vakanüvislik gibi çeşitli meslek dallarıyla sürmüş, en son maliye tezkireciliği yapmıştır. 1734 yılında İstanbul’da vefat etmiştir. *Divan-ı Sâmi* ve *Târih-i Sâmi* ve *Şâkir ve Subhî* adlı eserlerinden başka bir takrîz, bir şerh ve iki mektuptan oluşan muhtelif eserleri de bulunmaktadır (Kutlar Oğuz, 2013).

Şem’î (?/1529-30): Şem’î Rumelili bir şairdir ve o vakitler Üsküp’e bağlı Prizren kasabasında doğmuştur. Şairin doğum tarihi ve asıl adı bilinmemektedir. Bazı şiir mecmualarında adı ile ilgili olarak “Şem’ullah” ismine rastlansa da bunun bir isim değil, mahlasına nispetle bir lakap olduğu düşünülmektedir. Ailesiyle ilgili pek bilgi bulunmayan şairin, iyi bir öğrenim gördüğü bilinmektedir. Çeşitli kaynaklarda “Çelebi” ve “Dede” diye nitelendirilen Şem’î’nin Mevlevî tarikatına mensup olduğu anlaşılmaktadır. Rind ve kalender meşrepli bir şair olan Şem’î, şairlikten başka bir meslek yapmamıştır. Bilinen tek eseri *Divan*’ıdır (Karavelioğlu, 2014: 17-18).

Şerîf (1717-1790): Asıl adı Muhammed’dir. 1717 yılında İstanbul’da doğmuştur. Oldukça geniş, nüfuzlu bir aileye sahip olan şairin ailesinden çok sayıda ilim, din ve devlet adamı çıkmıştır. Kız kardeşi de kendisi gibi şairlik yönü bulunan Fitnat Hanım’dır. Hem anne hem baba tarafından çok dindar bir aileye mensup olduğu için kuvvetli bir dini terbiye alarak yetişmiştir. Çeşitli yerlerde müderrislik ve kadılık yaptıktan sonra şeyhülislâmlık görevinde de bulunan şair, 1790 yılında İstanbul’da vefat etmiştir. *Divan*’ının dışında *Letâifü’l-Kemâl* adlı manzum bir eseri ve iki de mensur eseri bulunmaktadır (Dursunoğlu, 1996: 38, 52, 54-61, 67).

Ulvî (?/1585): Doğum tarihi bilinmeyen Ulvî, İstanbulludur ve babası ilmiye sınıfına mensuptur. Kendisi gibi şair olan küçük kardeşi Mustafa Re’yî ile birlikte devrin önde gelen âlimlerin meclislerinde bulunmuştur. Şehzade Selim’in muhasibi Nihânî Turak Çelebi sayesinde pek çok devlet büyüğüyle tanışma fırsatı yakalamış, Şehzade Selim’e sunduğu kasîdelerle de onun iltifatlarına mazhar olmuştur. Nihânî Turak Çelebi’nin katledilerek ölmesi üzerine vatanını terk etmiştir. Zaman içinde emek vererek elde ettiği dostlukları da kaybeden şair, gurbet hayatında maddi ve bedeni çok sıkıntılar çekmiştir. Ömrünün sonlarına doğru ilim yolunu bırakmış ve şaraba düşkünlüğü artarak ayyaşlara karışmıştır. 1585 yılında da İstanbul’da vefat etmiştir. Ne zaman tertip ettiği bilinmeyen *Divan*’ı vardır (Çelik ve Kılıç, 2018: 19-21, 23-29).

Vahid Mahtûmî (?/1732-1733): “Vahid” ve “Mahtûmî” olmak üzere iki mahlas kullanan şairin asıl adı Mehmed’dir. İstanbul’da doğmuştur. Doğum tarihi bilinmemektedir. Tahsilini Endrerûn Mektebi’nde tamamladıktan sonra saray görevlileri arasına katılır. On sene gibi bir süre Hırka-i Saadette vazife görür. Kendisine sarayda ayrıca hazine ağalığı görevi de verilen şairin, itibarı da giderek artar ve sarayda yükselmeye devam eder. Kendisini bir şair ve kültürü adamı olarak kabul ettirir. İstanbul’da vefat eden şairin, *Divan*, *Lâlezâr* ve *Sergüzeşt-i Garîb-i Bağdâdî* adlı üç manzum eseri ile Mora Seferini anlattığı *Tarih* adlı mensur eseri vardır (Kahraman, C.1/ 1995: 17-31, 48, 62).

Vecdî (?/1661): Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Doğum yeri İstanbul, asıl adı da Abdülbaki’dir. Babası “Boğuk” lakabıyla tanınan ve iyi bir öğrenim gören Mustafa Ağa’dır. Vecdî, çağında ilim ve irfan ocağı olarak kabul gören “Dîvân-ı Humâyûn”un kalemine girmiştir. Kısa zamanda mesai arkadaşlarına göre çok daha başarı gösteren Vecdî, “Beylikçilik” makamına getirilmiştir. Sadrazam Köprülü Mehmet Paşa’nın iltifatlarını kazanan Vecdî’yi, Şâmîzâde Mehmed Efendi çekememiş, iftira atmış ve 1661’de idam edilerek öldürülmesine sebep olmuştur. Vecdî’nin bilinen tek eseri “Divançe”sidir (Mermer, 2002: 3-6).

Vusûlî (?/1592): Asıl adı Mehmed’dir. Doğum tarihi bilinmemektedir. Hayatı hakkında pek bilginin bulunmadığı şairin ölümü ile ilgili olarak da 1592 ve 1599 olmak üzere iki farklı görüş bulunmaktadır. Kaynaklarda emirlik ve şairlik olmak üzere iki divanı olduğu belirtilmektedir. *Divan*’ında ağırlıklı olarak gazel, kıt’a ve nazm nazım biçimlerini kullanmıştır. Vusûlî’nin üslûbunda ilk dikkati çeken özellik, duru ve akıcı anlatımdır. Aynı zamanda kültür ve dilin yapısında tabîî olarak var olan benzetmeler ve orijinal hayaller yer alır (Taş, 2015: 23-27).

Yahyâ [Şeyhülislâm] (1552/1644): 1552 yılında İstanbul’da doğmuştur. Şeyhülislâm Bayramzâde Zekeriya Efendi’nin oğludur. İlk eğitimini babasından aldıktan sonra devrin diğer âlimlerinden dersler almıştır. Babası ile hacca gitmiş, dönüşünde çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır. Kadılık ve şeyhülislâmlık görevlerinde bulunan şair, 1644 yılında vefat etmiştir. Şiirlerinde kelime ve söz sanatlarına pek rağbet göstermeyen şairin sanatı, samimiyetidir. Hint ve İran şiirlerini taklitten uzak duran Yahyâ, duyduğunu, düşündüğünü taze fikir ve hayallerle ifâde etmiştir. Divan şiirinde, gazelleri ile şöhret bulmuştur. Gazellerinde en çok aşk konusunu işlemiştir. İlahi aşka

pek yer vermeyen şair, gazellerinde daha çok beşeri aşkı konu etmiştir. Bununla birlikte devrin usulüne uyarak âdet kabilinden tasavvufa girmiş, bir sâkinâme kaleme almıştır. *Divan*’ından başka, *Ferâiz Manzumesi Şerhi*, *Nigâristan Tercümesi*, *Fetavâ-yı Yahyâ*, *Vak’a-yı Sultân Osmân-ı Sâni*, *Kasîde-i Bür’ü Arapça Tahmisi* ve *Arapça ve Farsça Şiirler* adlı eserler bulunmaktadır (Erten, 1995: I-V, X-XXI).

Zâtî (1471-1546): 1471 yılında Balıkesir’de doğmuştur. Asıl adı kaynaklarda İvaz, Satı, Zâtî ve Satılmış şeklinde farklılık göstermektedir. Ailesi hakkında fazla bilgi yoktur. Balıkesir’de baba mesleği çizmeciliği sürdürürken şiir yazığı bilinmektedir. Kulakları iyi duymadığı için Münecimzâde’den geçimini sağlamak maksadıyla remilcilik öğrenmiştir. Kırk yaşlarında İstanbul’a gelmiş, Hadım Ali Paşa’nın divan kâtibi Mesîhî ile tanışmış ve paşanın himayesine girmiş, nevrüz ve bayramlarda sunduğu kasîdelerle de II. Bayezid’in dikkatini çekmiştir. Hâmîsi Ali Paşa’nın ölümü üzerine sıkıntılar çekmiş, Kanûnî Sultan Süleyman’a sunduğu şiirler beğenilince de rahata kavuşmuştur. Ömrünün son yıllarını hasta olarak geçirmiş, 1546 yılında İstanbul’da vefat etmiştir. Şiirlerinde daha çok rindliği ön plana çıkarmış, sade bir dil kullanmış, atasözleri, deyim ve tâbirlere sıkça yer vermiştir. *Divan*’ından başka *Şem ü Pervâne*, *Letâif* ve *Edirne Şehrengizi* adlı eserleri vardır (Coşkun, DİA, “Zâtî”, C. 44/ 2013: 150-151).

1.5 Mecmuanın (1b-40b) Mestap Tablosu⁶

Tablo 3

Yer Nr : İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T445 Numaralı Mecmu'a (1a-40b)							
Yp nr.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
2a	Belîğ	Haṭ-âver dilberüñ cevri çekilmez bî-mişâl olsa Bize bir nâz-perver tâze tıfl-ı hürde-sâl olsa	Belîğ evvel sebük-bârân-ı deşt-i 'âlem-i himmet Çekerlerdi cihânuñ kâr u bârın bir me'âl olsa	Gazel/7		--- / --- / --- / ---	Belîğ Efendi Raḥmetullahi Aleyh
3b	Lâ-Edrî	Ḥamd ü sipâs ü minnet o şulṭâna ibtidâ Tevfîk virdi bende-i dîvâna ibtidâ	Dibâce-i süḥânda münâsibdür eylesem İsm-i celâl-i zâyile 'unvâna ibtidâ	Gazel/2		-- / -- / -- / --	
4a	Hâfız	Ben yine bir dilber-i ra' nâya oldum mübtelâ Ḳaddi dil-keş bir nihâl-i yâre oldum mübtelâ	Ben niçe bir laḥza ârâm olmayam dünyâda kim 'Aşk dirler bir cefâ-yı yâre oldum mübtelâ	Gazel/2		-- / -- / -- / --	
4a	Ġazâli	Müşk-i çîn yazdım yanıldım zülfüñi kıldum ḥaṭâ Ey Ġazâli nâzenin yazmaz yañılmaz bir Ḥudâ	Rûzgâr ile olur pâ-mâl ḥüsnüñ 'âkıbet Dîde-i ḥurşide kühl ü çeşm-i mâha tütîyâ	Gazel/2		-- / -- / -- / --	Ġazâli ⁷
4b	Lâ-Edrî ⁸	Ey kemân-ebrû güzel cânım kim sevmez seni Gözleri âhü güzel cânım kim sevmez seni Öldürürsen de eger cevrine kâ' ildir gönül Ġamzesi kanlu güzel cânım kim sevmez seni	'Aşkıñ üftâdeñ olam tâ ki gül rûyuñ görüp Baña ḥışm itme efendim nâz ile kaşın dürüp Pâyına şular gibi serv-i revânım yüz sürüp Ġâmet-i dil-cü güzel cânım kim sevmez seni	Murabba/3		-- / -- / -- / --	

⁶ Sistematik tasnif tablosunu, Prof. Dr. Fatih Köksal'ın hazırladığı Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)'ne uygun olarak oluşturduk.

⁷ Mecmu'da yer alan şiirlerin kime ait olduğu bilgisi mecmua içinde değişiklik göstermektedir. Öyle ki şiirlerin bir kısmında, şiirlerin başında şair belirtilirken bir kısmında şair belirtilmemiştir. Biz de tablonun açıklamalar bölümünde şairi belli olmayan şiirlere “ Lâ Edri ” başlığını, şairinin kim olduğu mahlastan veya araştırmalarımız sonucu tespit edilen şiirlere ise şairin adını başlık olarak kullandık.

⁸ Mecmu'da yer alan şiirlerin kime ait olduğu bilgisi mecmua içinde değişiklik göstermektedir. Öyle ki şiirlerin bir kısmında, şiirlerin başında şair belirtilirken bir kısmında şair belirtilmemiştir. Biz de tablonun açıklamalar bölümünde, şairi belli olmayan şiirlere “ LÂ Edri ” başlığını, şairinin kim olduğu mahlastan veya araştırmalarımız sonucu tespit edilen şiirlere ise şairin adını başlık olarak kullandık

Tablo 3'ün Devamı

4b	Nābī	Nedir ey şüh bu beyhûde gâzab noldu saña Meşrebiñ düşmen-i nâz idi 'aceb noldu saña	Vermemişsin tûtalım ruḥşat-ı âgûş-ı vişâl Varmağa meclis-i âgÿara sebeb noldu saña	Gazel/2		... / ... / ... / ...	
4b	Edīb	Ne ḥâlet var begüm sende nedendir ey melek-sîmâ Temâşâ eyleyen rûyuñ olur üftâde-i şeydâ	Edībâ ḥâşılı tâḳat-güzâr-ı çeşm-i hayrândır Nâzar etmek muḥâldir mah ruḥsârına bî-pervâ	Gazel/2		... / ... / ... / ...	
4b	Belîğ	Tehîdir bâr-ı gâmdan bezmde pür-bâdedir mînâ Mişâl-i serv seng-i ta'ndan azâdedir mînâ	Olub ḥidmette kâ' im hîç tevâzu' dan degil ḥâlî Belîğâ var ise câm-ı meye üftâdedir mînâ	Gazel/6		... / ... / ... / ...	
5a	Naẓmî	Bir kadeḥ şundu o şâh-ı ḥüsn idüb ḥürmet baña Câm-ı Cem keyfiyyetin gösterdi ol ḥâlet baña	Şem' -i baḥtım uyanub rûşen olurdu cân u dil Bir gice miḥmân olaydı ol kamer-tal' at baña	Gazel/2		... / ... / ... / ...	
5a	Zâtî	Şehsûvarım ḥışm-ı çeşmiñ 'ayn-ı 'izzetdir baña Sînede na'liñ nişânı dâl-i devletdür baña	Çok şükür öldüm dir idüm 'aşkı elden komadım Zâtîyâ anıñla ḥaşr olmak kıyâmetdir baña	Gazel/2		... / ... / ... / ...	
5a	Lâ-Edrî	Karşımızda nâzlı nâzlı şalınur Gelen ol gözleri âhû degül mi? Siyâh zülfüñ mâh yüzüne bulanur Gelen ol gözleri âhû degül mi?	Eger fikr eylesem evvelki demi' Rûz u şeb kesilmez dîdemiñ nemi Ḥançer çeküb nâ-ḥak yere sînemi Delen ol gözleri âhû degül mi?	Koşma/3	Güzelleme	11'li Hece Ölçüsü	
5b	Lâ-Edrî	Cemâliñ görmege günde bir kerre Çekünür efendim zirâ cândır bu Tâḳatim kalmadı bu tende zerre Çekmekle dükenmez ne hicrândır bu	Yetiş ağlatdın bâri şâd eyle Merḥamet bâbını gel güşâd eyle Yâ öldür bendeñi yâ âzâd eyle Cevrise yetişür çok zamândır bu	Koşma/3	Taşlama	11'li Hece Ölçüsü	
5b	Vecdî	Diliñ şabr u sükûnuñ nâle vü feryâda virdim heb Bu cism-i âteşinüñ âb-ı ḥâkin bâde virdim heb	Nola ger mest açılsa gönçesi ol gülbün-i nâzuñ Aña ben şu yirine ḥûn-ı dilden bâde virdim heb	Gazel/2		... / ... / ... / ...	
5b	Lâ Edrî	Mevsim-i gül olsa elbet eyler efgân 'andelîb Cân bağışlar mürde 'uşşâka ḥoş-elḥân 'andelîb	Gâh 'ırâḳ-ı buselikde gâh nevâdan dem urur Nağme-sâz olsa ider diller bir nişân 'andelîb	Gazel/2		... / ... / ... / ...	
5b	Lâ Edrî	Benden irişüb nâle-i yâ Rab göge hep şeb Ol mâhın irişmez mi ola güşuna yâ Rab	Baḥş eyleyemez küyn ile atlas-ı gerdün Ey mâh-ı cihân yokdur o bî-çarede kevkeb	Gazel/2		... / ... / ... / ...	
6a	Ulvî	Depret elüñi sâķî yetişdür meded şarâb Maḥmûr-ı câm-ı 'aşıḳ olalı ḥâlimiz ḥarâb	Bezm-i çemende 'ayş idecek dem dürür deyü Şaḥn-ı şafâda çaderini kurdı her ḥabâb	Gazel/2		... / ... / ... / ...	

Tablo 3'ün Devamı

6a	Yahyâ Efendi	Câm bir sırça sarây olmuş ki ferîşî la'î-i nâb Hücre-i billûrdur şâh-ı hevâyâ her habâb	‘Aşkla hoş-hâl olan şeydâyâ añmañ vuşlatı Bâde-i şâfi verin Yahya’ya katmañ ana âb	Gazel/2		-.-- /-.- /-.- /-.-	
6a	Gevherî	Yine gönül bir dilbere kûl oldu Mübârek vücûdu gümüşe beñzer Zümre-i hûban içre ol aşl-ı melek La'î-reng lebleri yâkûta beñzer	Düşeli ‘aşkına hâlim yamandır Dostu görmeyeli hayli zamandır ‘Aşıklık didiğin âhen kemandır Çekilmez Gevheri güç işe beñzer	Koşma/3	Güzelleme	11’li Hece Ölçüsü	
6b	Gevherî	Bu hüsnün kemâli bahş-i Hudâdır Be kimden öğrendiñ revîşî güzel Cemâliñe Yusûf diseñ revâdır Tarz-ı mülûkâne cünbişî güzel	Seniñ gibi mihri getürmez felek Saña benim gibi şâdık kûl gerek Gevheri der bu gidişle ey melek Mağv idersin ayı güneşî güzel	Koşma/3	Güzelleme	11’li Hece Ölçüsü	
7a	Lâ-Edrî	Gülşen-i ‘âlemde ey şivekârım Bu şalınış serv-i bâlâda yokdur Deryâyı nûş itsem söyünmez nârım Lebiñdeki teşne şâhbâda yokdur	Kâküllerin niçe sünbül olmasun Yâ leblerin niçe mül mül olmasun ‘Aşkların niçe bülbül olmasun Reng-i rüyın gül-i hamrâda yokdur	Koşma/3	Güzelleme	11’li Hece Ölçüsü	
7b	Lâ-Edrî	Kime feryâd idem seniñ elinden Hercâyî dilbersün Hâkdan bulasın Bir merhabâ gelmez aşlâ diliñden Dâ‘îm cefâkârsın Hâkdan bulasın	Sitem hançerlerin bağrımı deldi Deli gönül seni nerden buldı İtdüğüm var imiş yoluma geldi Yâr değil ağıyârsın Hâkdan bulasın	Koşma/2	Taşlama	11’li Hece Ölçüsü	
7b	Rûhî	Nev-bahâr oldı açıldı verd-i ra‘nâ semt semt Kurdılar şahn-ı çemende bezm-i şâhbâ semt semt	Hürrem itdi ‘âlemi bârân-ı eşküm Rûhiyâ Çıkdı şâhra seyrine a‘lâ vü ednâ semt semt	Gazel/2		-.-- /-.- /-.- /-.-	
7b	Bâkî	Lâle-hadler kıldılar gül-geşt-i şahrâ semt semt Bâğ u rağî gezdiler idüb temâşâ semt semt	Şi‘r-i Bâkî seb‘a-i iklim olduğda revân Okunursa yeridir bu nazm-ı garrâ semt semt	Gazel/2		-.-- /-.- /-.- /-.-	
7b	Nef î	Esrâr-ı lebiñ söylemeziz gerçi hamûşuz Ammâ ki hum-ı mey gibi pür-cûş u hurûşuz	Nef î gibi tâib degiliz dil-ber ü meyden Biz anlar ile leb-be-leb ü düş-be-düşuz	Gazel/5		-- / -- / -- / --	
7b	Âabrî	Dem-beste-i keyfiyyet-i peymâne-i ‘aşkız Cûş itmeziz eller gibi mestâne-i ‘aşkız	Şabrî nola yanub yaqulursun gice vü gündüz Biz bülbül-i bağ-ı gam u pervâne-i ‘aşkız	Gazel/5		-- / -- / -- / --	
8a	Sâmî	Biz esîr-i ‘işretüz sâkîlerin meftûniyuz Beste-i zincir-i mevc-i bâde-i gülğuniyuz	Bâr-ı hierân kıddimiz Sâmî ham etmişken yine Ol der-i vâlâ-cenâbın halka-i birûniyuz	Gazel/6		-.-- /-.- /-.- /-.-	

Tablo 3'ün Devamı

8a	Rezmî	Ġamzeñ ki ola sâķi-i çeşm-i siyeh-i mest Mest itmege 'uşşâķı yeter bir nıgeh-i mest	Rezmî hâzer et ol şaķı leyli nıgehinden Mecnûn ider insanı o çeşm-i nıgeh-i mest	Gazel/2		--./ .--./ .--./ .--	
8a	Belîġ	Fürûġ-ı kaķre-i âb-ı güher deryâ-yı pür-cüşuz Dem-â-dem vâķıf-ı esrâr-ı 'aşķuz mest-i medhuşuz	Belîġâ süsenâsâ deh- zebânuz gerçi ' âlemde Nevâ-yı 'aşķa ammâ gül gibi ser-tâ-ķadem güşuz	Gazel/6		.--- / .--- / .--- / .---	
8a	Lâ-Edrî	Müjdeler ey gönül dîdeler rüşen Ĥamd ola ki bugün cânânı gördüñ Ĥayât-ı cân buldı meclis-i rüşen Çok şükür ol mâh-ı tâbânı gördüñ	Bu çeşm-i cāduları bî-amandır Tîr-i müjġânları şâķib-kemandır Mısr-ı melâķatde bugün şâķ-ı Ĥübândır ŞanasınYûsuf-ı Ken'ân'ı gördüñ	Koşma/3	Güzelleme	11'li hece Ölçüsü	
8b	Lâ-Edrî	Görmedüm ruķsârîñ niçe zamandır Ey mâh-ruķsârım sen ne ' âlemdesin Benim bülbül gibi kârım fiġândır Sen ey gülzârım sen ne ' âlemdesin	Dür oldı görmeden kendi cemâliñ Müyesser olur mu yine vişâliñ Delmekde sînemi tîr-i Ĥayâliñ Ey çeşm-i tâtârım ne ' âlemdesin	Koşma/3	Taşlama	11'li Hece Ölçüsü	
8b	Şâbit	Nesim-i kūyı bize kuķl-ı çeşm-i cân mı virür Zemâne Ĥâcısı yârâna armaġan mı virür	Bunı müfessir-i nûr ayeti bilür Şâbit Güle zemîn mi virür feyzi âsumân mı virür	Gazel/9		.-- / .-- / .-- / .--	
8b	Ĥâfız	Nihâl-i ķâmetiñ boy çekmiş el-Ĥaķ nârvenlenmiş Ruķuñ gül-berg-i âl olmuş ' izârîñ yasemenlenmiş	Çeküp Ĥasret gönül Ya' kubî Ĥâlî [olmaz] efġândan Ġam-ı Yusufî Ĥâneñ Ĥâfızâ beytû' l-Ĥazenlenmiş	Gazel/5		.--- / .--- / .--- / .---	
8b	Nâbî	Açılmış gül gül olmuş şafĤa-i rûyı semenlenmiş Leķâfet ķat ķat olmuş ' ârızında silinmiş	İşiddüm girdüġin Ĥammâma cân atdum temâşâya Yetişdüm ol zamân kim hem çıkub hem pîreĤenlenmiş	Gazel/4		.--- / .--- / .--- / .---	
9a	Nâbî	Kimüñ âġuş-ı küstâķında pîç-i tâba düşmüş kim Yine destârı der-hem dâm-ı ġisûsı şikenlenmiş	' Aceb mi ķâmeti ma' nâya Nâbî olsa nâ- çeşbân Ġubâr-âlûde olmuş [câme-i] Ĥaķır köĤenlenmiş	Gazel/3		.--- / .--- / .--- / .---	Tetimme
9a	Naķîfî	O şûĤuñ fırķat-i endûĤ-perverdi çekilmezmiş Dem-i sermâda hicriñ miķnet-i serdi çekilmezmiş	Ne derd olsa çeker âdem Naķîfî gerçi ' âlemde Edâ-yı Ĥod-fürüş vâz' -ı nâmerdi çekilmezmiş	Gazel/5		.--- / .--- / .--- / .---	
9a	Gevherî	Ey Ĥûblarîñ şâķı serv-i bülendim Nedir bu sendeki şâķâne gözler Ey lebleri sükker nâzûk efendim Eylediñ bendeñi dîvâne gözler	Gevherî şeydâyım dinle efġânım Öldürürsün Ĥelâl eyledim ķanım Her kaçan süzersin ey benim cânım Çok kâfir getirür imâna gözler	Koşma/3	Güzelleme	11'li Hece Ölçüsü	

Tablo 3'ün Devamı

9b	Lâ-Edrî	Ne kendü şeyh olur ne mu'tekid peydâ ider zâhid ‘Adem add itmedikçe nokta-i zâdîñ riyâzâtîñ		Gazel/1		.---/ .---/ .---/ .---	
9b	Kânî	Geçerken sîm-tenler [yolda] feryâd eylemiş agyâr Bu bir darb-ı meşeldür it ürümüş kârbân geçmiş		Gazel/1		.--- / .--- / .--- / .---	
9b	Şem'î	Ben gedâ itsem nola sen şâh-ı hûbân ile baḡş ‘Aşkdır bu itdirir mevt-i Süleymân ile baḡş	Âfitâb olmaz muḡâbil saña ey Yûsuf-cemâl İdemez bir bî-sitâre mâh-ı Ken‘ân ile baḡş	Gazel/2		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	
9b	Gedâyî	Cânı yok kim mâh-ı tâbân ide cânânile baḡş Zerreniñ ḡaddi degil ḡurşîd-i raḡşânile baḡş	Ey Gedâyî öldürürse kılma yâr ile nizâ‘ Bendeye düşmez bilürsin ide şulṡân ile baḡş	Gazel/2		-.--/ -.--/ -.--/ -.--	
9b	Râmî	Biz ol ‘âşıklarız kim daḡımız merhem ḡabûl itmez O gülzârîñ ki ateşdür gülî şebnem ḡabûl itmez	Gül-i rengîñ ruḡsârı o naḡl-i gülşen-i ḡüsnüñ O denlü tâzedür terdir ki Râmî şem ḡabûl itmez	Gazel/5		.--- / .--- / .--- / .---	Râmî Paşa
10a	Lâ-Edrî	Saña benden selâm olsun elâ ey afet-i devrân Mürüvvetlü efendimsin yolunu gözlerim elân	Şehâ cândan saña râmem seniñ vaḡfîñ ider ḡâmem Vuşûl buldukda bu nâmem birin siz de idiñ imkân	Gazel/6		.--- / .--- / .--- / .---	
10a	Lâ-Edrî	Nâzenînim çünkü benden geçmediñ Bize bu vaḡşilik biḡânelik ne Meclis-i agyârdan bâde içmediñ Nergis-i çeşmiñde mestânelik ne	ḡürrem olub gezer ḡûb libâs ile Lâubâli ülfete cümle nâs ile Âşinâlık ider her aḡbâb ile Ya bize gelünce şâhânelik ne	Koşma/3	Taşlama	11’li Hece Ölçüsü	
10b	ḡüsrev	Yeşiller giydiḡiñce tûṡî-i ḡüyâya beñzersin Siyeh-pûş olduḡunca ka‘be-i ‘ulyâya beñzersin	O gül-ruḡsârı vaḡf etdik ‘aceb rengîñ edâlarla Sözüñde ḡüsrevâ sen ‘âşık-ı şeydâya beñzersin	Gazel/5		.--- / .--- / .--- / .---	
10b	‘Avnî	İmtiṡâl-i câhidü fillâh olubdur niyyetüm Dîn-i İslâmîñ mücerred ḡayretidir ḡayretüm	Ey Meḡemmed mu‘cizât-ı Aḡmed-i Muḡtâr ile Umaram maḡlûb ola a‘dâ‘-yı dîn-i devletüm	Gazel/5		-.-- / -.--/ -.--/ -.--	Ebu’l-Fetḡ Sulṡân Meḡemmed ḡân ‘Aleyhirrahme Ve‘r-raḡmân
10b	Nergisî	Terâne- senc-i fiḡânüm hevâ nedür bilmem Belâ-yı bülbül-i zârüm nevâ nedür bilmem	Nice gülüp içelim Nergisî bu gülşende Bahâr geçdi daḡı ben şabâ nedür bilmem	Gazel/8		-.-- / -.-- / -.-- / -.--	
10b	Äabrî	‘Âşıkum ḡ‘âb neydüḡin bilmem ḡastayum tâb neydüḡin bilmem	Zühd ile ülfet itmedim Şabrî Künc-i miḡrâb neydüḡin bilmem	Gazel/7		..-- / .-. / ..-	
10b	Başîrî	Pâdişâhım düşmen-i dîne ḡazâdır niyyetiñ Dîn-i Aḡmed nuşretidir muḡtezâ-yı ḡayretiñ	Yâ İlahî kıl Başîrîniñ du‘âsın müstecâb Yâr u yoldâş et aña ol yolda ‘avn-i ‘işmetiñ	Gazel/6		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	Naḡîre-i Başîrî

Tablo 3'ün Devamı

11a	Kānī	Ğubārı ravzanıñ kuhl-i cilâdır yâ Resûlallâh Gözümde ħâk-i küyüñ tütüyâdır yâ Resûlallâh	Ğubārım rüzgâr atmazsa semt-i ravza-i pâke Dem-i maĥşerde de işim hevâdır yâ Resûlallâh	Gazel/6	Na't-ı Şerîf	.--- / .--- / .--- / .---	Na't-ı Şerîf Kānī
11a	Gevherî	Dilberâ senden kime feryâd-ı dâd itsem 'aceb Bî- vefâlar sevmeye sen eylediñ mâhir beni Ben sipâhîler gibi âzâde iken rûz u şeb Derd-i ğam tevellüdüne eylediñ nâzır beni	Bir kazâdır düşdi gönüm sen gibi meh-pâreye Söylemez hâmuş gibi inşâf yok âvâreye Bunca demdir acımazsın Gevherî bî-çâreye Tağ taş ins ü melek ĥayvân olan acır beni	Murabba/4		-.--/ -.--/ -.--/ -.--	Gevherî
11b	Kānī	O deñlü mücrimem zerre şevâbım varsa defterde Yâ sehv-i kâtibân yâ iftirâdır yâ Resûlallâh	Şefâ'at suçluya dirler meşeldir söylenir dâ'ım Kuluñ Kānī de bir mücrim gedâdır yâ Resûlallâh	Gazel/7		.--- / .--- / .--- / .---	Velehu Kānī
12a	Niyâzî	Ey bülbül-i şeydâ yine efgâna mı geldiñ 'Azm-i gül idüb râzla giryâna mı geldiñ	Bu ĥasta Niyâzî'ye şifâ remzin idersin Derde düşeniñ derdine dermâna mı geldiñ	Gazel/7		-- / .-- / .-- / .--	
12a	Lâ-Edrî	'Arz-ı ĥâl eylesem gül yüzlü yâre Gûş idüb selâmı alur mı bilmem Gün-be-gün artmağda sinemde yara Mevlâm inşâfını virir mi bilmem	Söyünmez cânımda maĥabbet nârı Yoluna sarf itdim nâmus u 'ârı Ölmeden yüzünü görmedim bâri Ĥasret kıyâmete kalur mı bilmem	Koşma/3		11'li Hece Ölçüsü	
12b	Lâ-Edrî	'İzzetlü sa'âdetlü sulţânım selâm olsun Mürüvvetlü efendimiñ vaqt-i şerîfi ĥayr olsun	Ťuz itmek ĥaqqı saymazsañ yüzün yârin kara olsun Ĥaqqı yâr iseñ cânım bize zerre beyân olsun	Gazel/3		.---/ .---/ .---/ .---	
12b	Lâ-Edrî	Elif İçün olsun sevdiğim bize nâz eyleme Bâ Bize bir gün tenezzül eyleyüb gelseñ ne var Tâ Temâm oldu cefâlar düşmânı şâd eyle Şâ Şevâbdur 'âşıkına merĥamet kılsañ ne var	Cîm Cemâliñ aya beñzer kaşların 'ayn-ı hilâl Ĥâ İle ĥüsnüñ yaratmış kudretinde Zü'l-celâl Ĥı Ĥudânıñ emri ile leblerin âb-ı zülâl Dâl Deli oldum 'aşkıñdan bir 'ilâc bulsan ne var	Hece Ölçüsü		-.-- / -.-- / -.-- / -.--	Elif-nâme
13a	Lâ-Edrî	Zâl Zıllın çekerim çün 'aşkıña düşeli ben Râ Râĥatlık bulmadım za'îf oldu cân-ı te Zâ Zebânım medĥini cevri der iseñ baña sen Sin Selâmıñ bari bir kez sevdiğim alsañ ne var	Nün Naẓîriñ yok cihânda vâv varım benim Hâ Hemân sensin efendim sevgili yârim benim Lâmelif Elif ismi ile âb-ı gülzârımdır benim Yâ Yeşil Ťonlu melegüm kâdrimi bilseñ ne var	Hece Ölçüsü		-.-- / -.-- / -.-- / -.--	Elif-nâme
13b	Gevherî	Kaşî kemân beni dîvâne eylediñ Bülbül gibi söyler diliñ var seniñ Yağdıñ vücudumu vîrân eylediñ Ťurna gibi siyah zülfüñ var seniñ	Söyle cânım murâdıñı bileyim Fırkatîñle kara bağrım deleyim Â sulţânım saña ĥurbân olayım Ťoculacağ ince belîñ var seniñ	Koşma/3	Taşlama	11'li Hece Ölçüsü	

Tablo 3'ün Devamı

13b	Lâ-Edrî	Şöyle mest-i nâza bî-pervâ niyâz itmek de güç Şabra tâkât kalmadı ifşâ-yı râz itmek de güç	Dest-i hasretle girîbân-ı taḥammül oldı çâk Ağlamakdan müşkil oldı cân fedâ itmek de güç	Gazel/2		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	Ḳâfiye-i Cim
14a	Neşâtî	Bî-şafâ-yı 'aşk olub bî-derd-i yâr olmak da güç Bir sitemger âfetiñ cevriye zâr olmak da güç	Gerçi yok tâkât Neşâtî seyr-i didâr itmege Küşe-gir-i ḥasret-i ruḥsâr-ı yâr olmak da güç	Gazel/5		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	
14a	Nev'î	Yâr işi ey dil kolay ammâ gam-ı ağıyâr güç Vaşl-ı gül âsân velî şabr-ı cefâ-yı hâr güç	Nev'iyâ esrâr-ı 'aşkı şaklamak âsân degil Mey içüb keyfiyyetini anmamak ezhâr güç	Gazel/2		-.--/ -.--/ -.--/ -.--	
14a	Şâbit	Alup ağuş-ı merâma yâri râm itmek de güç Yârsız 'azim temâşâ-yı meram itmek de güç	Şabitâ dir-râda çok yâr olduğün neylesin Cümleñ itmâm-ı kârin-i iltizâm itmek de güç	Gazel/2		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	
14a	Lâ-Edrî	Şimdi bir gevher-fürûş-ı la'le virdim gönlümü Gerdeñi kâfur-ı aḥmer yâle virdim gönlümü Sözü şirîni bağışlar cânımıñ cânânedir Hoḳḳa-dehen ruḥları gül-zâre virdim gönlümü	Gösterirse ḥüb cemâliñ tolanur ayı güneş Belki maḳbûl olasin var gönül düşe o leş Ḳaddi tûba ince miyân şalınur Ḥünkârveş Bir yüzi gül serv-i semen bâle virdim gönlümü	Murabba/3		-.--/ -.--/ -.--/ -.--	
14b	Lâ-Edrî	Yine diş yâresi var sîb-i zeneḫdânında Şulu şeftâlüyü emmişler gibi bostânında	Bu gice gayr ile mey içdigiñe şâhid var Uyḥusuzluk eşeri var nergis-i mestânında	Gazel/2		..--/ ..--/ ..--/ ..--	
14b	Nef'î	Ölmek âsân 'âşîka bir dem firâḳ-ı yâr güc Böyle müşkil derd esîri ḥasteye tîmâr güc	Olsa Nef'î nola ger endîşesiyle hem-zebân Neylesün yâ şoḥbet-i yârân-ı nâ-hemvâr güc	Gazel/5		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	
14b	Nev'î	Yâr işi ey dil kolay ammâ gam-ı ağıyâr güç Vaşl-ı gül âsân velî şabr-ı cefâ-yı hâr güç	Nev'iyâ esrâr-ı 'aşkı şaklamak âsân degil Mey içüp keyfiyyetini anmamak izhâr güç	Gazel/5		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	
15a	Ḥaşmet	Şitâb-ı pây-ı himmetle tārîḳ-i ilticâdan geç Sebük-seyr-i tevekkül ol gönül bâb-ı recâdan geç	Görünce seyl-i eşkim meyl idüb Ḥaşmet dedi ol şûh Bu seyl-âb-ı firâḳı cîsr-i vaşl-ı dil-rübâdan geç	Gazel/5		..-- / ..-- / ..-- / ..--	
15a	Äabrî	Geh bir elmâs gâhî bir la'le dirâḫşândır ḳadeḫ Güne güne gevheri var bir'aceb ḳândur ḳadeḫ	Almış ey Şabrî yine rez duḫterin âğuşına Ol sürûr ile yine meclisde ḥandândur ḳadeḫ	Gazel/2		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	
15a	Lâ-Edrî	Dür idüb meclisde pür-feyz itdi rindânı ḳadeḫ Ehl-i terk olsaydı olurdu tâc-ı devrân-ı ḳadeḫ	Meclis-i aḥbâba boş varmak degildir meşrebi Câm-ı Cem'den görmedir âyîn ü erkânı ḳadeḫ	Gazel/2		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	
15a	Lâ-Edrî	Her seher nâzlım cemâliñ görmesi mümkün midür Ağlayub pâyına yüz sürmesi mümkün midür 'Andelîbim şakırım küyında şâhım rûz-ı şeb Bâḡ-ı ḥüsnüñ meyvesi durmaya mümkün midür	'Aşkı âḫir beni 'üryan idersin sevdiğim Firḳatîñle cigerim büryan idersin sevdiğim Ṭavus-ı 'anḳa gibi cevlan idersin sevdiğim Hümâsın vaşlıña cânım ırmesi mümkün midür	Murabba/3		-.--/ -.--/ -.--/ -.--	
15b	Ḥaşmet	Hem-ser olduñ zülfi Leylâ'ya o gîşûlarla sen Eylediñ der-ḳayd-ı Mecnûn 'âlemi mûlarla sen	Geh miyân u gâḫ zülfe Ḥaşmetâ dil-bestesîñ Baḡladîñ gönlüm piristü-beççeveş mûlarla sen	Gazel/5		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	

Tablo 3'ün Devamı

15b	Nedīm	‘Ākıbet göñlüm esīr itdiñ o gisūlarla sen Hey ne cādusun ki ateş bağıladıñ mūlarla sen	Ben mi sāķī olayım bezme tūrurken sevdiğim Böyle simin sāķlar billūr bāzūlarla sen	Gazel/3		-.-- /-.- /-.- /-.-	Nedīm-i Pākīze- edā
16a	Nedīm	Nāzdan hāmūşsun yoḥsa zebānıñ duymadan İstesen biñ dāstān sōylersin ebrūlarla sen	Bü'l-‘aceb āğyār-ı efsungersiñ ey kil-k-i Nedīm Çok ṭabī‘at ser-ḥoş eylersin bu darūlarla sen	Gazel/6		-.-- /-.- /-.- /-.-	Tetimme
16a	Reşīd	‘Ālemi kırdıñ geçirdiñ tūğ-ı ebrūlarla sen Eylediñ divāne ḥalkı çeşm-i cādūlarla sen	Ḥāl-i dilden kim su’āl itse cevābıñ āhdır Uğradıñ derde Reşīdā şūḥ dil-cūlarla sen	Gazel/7		-.-- /-.- /-.- /-.-	Nazīre-i Reşīd
16a	Lā-Edrī	Naşīhatim saña ey perī-ruḥsār Diñle bu pendimi bir ḥoş nişān it Aç merd-i kāmile nādāna zinhār Fāş itme sırrıñıñ dilde nihān it	Ḥūn itdi çeşmimi her şeb ḥayālīñ Ġamıñla ḥasteyim ‘arz it cemālīñ Vücūdum mülkine ‘arz it cemālīñ Yeter zulm eyledi amān amān it	Koşma/3	Güzelleme	11’li Hece Ölçüsü	
16b	Lā-Edrī	Beddu‘ā eylemem başıña gelsün El söziyle benden senden kaçan yār Dilerim ki dā‘im giriftār olsun Hümā gibi havalarda uçan yār	Göñlümün şehrinı ḥarāb eylediñ ‘Ākıbet meskeni tūrāb eylediñ Yeter bağırımı kebāb eylediñ Kanımmızı ḳadeḥ ile içen yār	Koşma/3	Taşlama	11’li Hece Ölçüsü	
16b	Feyzī	Şu‘le-i meh kem olur pertev şī‘ār olduḳca sen Setr olur mihriñ fūrūğı aşikār olduḳca sen	Sāde nezzāreyle dil ḳāni‘olub şabr eylemek Müşkil ey naḥl-i revānım meyve-dār olduḳca sen	Gazel/5		-.-- /-.- /-.- /-.-	
17a	Feyzī	Zīnet-i ḥaṭṭ-ı ruḥuñ söyle Feyzī ol mehiñ Nağme senc ol bülbul-āsā nev-bahār olduḳca sen		Gazel/5		-.-- /-.- /-.- /-.-	Tetimme
17a	Kesbī	Gün ġurūb eyler ḥicābdan aşikār olduḳca sen İktibās-ı nūr ider meh tīb-dār olduḳca sen	Zīver-i mecmū‘a eyler Kesbiyā ehl-i heves Kilk-i ma‘nā-perver ile dūr-nişār olduḳca sen	Gazel/6		-.-- /-.- /-.- /-.-	Kesbī-i Edirnevī
17a	Gevherī	Yine göñlüm aldı bir melek-simā Kāmeti nev-reste fidāna beñzer Ġamzeleri fettān gözleri āḥū Bağışı āfet-i devrāna beñzer	Nice medḥ itmeyem ol perī-peyker Fedādır yoluna bu cān ile ser Alnı ḳamer yüzi ḥūrşīd-i enver Ruḥları ġonçe-i ḥandāna beñzer	Koşma/3	Güzelleme	11’li Hece Ölçüsü	
17b	Rūḥī	Yıl-da bir kerre idüb seyr-i ġulistān ġül-i sürḥ İntizār ile ider bülbuli nālān ġül-i sürḥ	Bülbul olduḳsa nola her ġüle mā‘il degiliz Yeter ey Rūḥī bize ‘ārız-ı canān ġül-i sürḥ	Gazel/2		..-- / ..-- / ..-- / ..--	

Tablo 3'ün Devamı

17b	Râgıb Paşa	Mübâlat eylemez rindâne- meşreb her huşuşunda Meger kim bâde-i gül-fâmla sāgar huşuşunda	Vahîd-i nükte-sence Râgıbâ el arkası yerde Huşuşa bu zemîn-i tâze tarh u ter huşuşunda	Gazel/7		--- / --- / --- / ---	Merhûm Râgıb Paşa Raḥmetullahi ‘Aleyh
18a	Nedîm	Riyâsî zâhidî der-kârdır dilber huşuşunda Velâkin zâlimî ârâmı kalmaz zer huşuşunda	Nedîmâ sîne vü bâzûnı nerm et yâr geldikçe Müsâfır râhat ister bâliş ü pister huşuşunda	Gazel/8		--- / --- / --- / ---	
18a	Lâ-Edrî	Gül kıranfil getürürsün ‘aqlım alup götürür Kadrimi bil kuzucuğum baña bildirsen kimsin Gel meletme cânım etme çok söyletme beni Âh söyle cânım meletme beni		Murabba/1		---/ ---/ ---/ ---	
18a	Râgıb [Paşa]	Ne çâre kullanılsa hîdmet-i dîgerde çâr-ebrû Hele câ‘ iz degil dellâkla berber huşuşunda		Gazel/1		--- / --- / --- / ---	
18a	Vahîd	Cihân-pür –şûr bir hürşîd-i meh-peyker huşuşunda Nizâ‘ı eksik olmaz ‘âlemi dilber huşuşunda	Ḥayâ mühr-i dehân-ı kîse-i ḥ‘âhiş olur yoksa Ṭayanmaz tâzeler kâlâ-yı vaşla zer huşuşunda	Gazel/2		--- / --- / --- / ---	
18b	Fehîm	Ey dil-i bâde-be-kef eyleme tazyî-‘i nefes Her kişi ‘İsî-i Meryem gibi meşhûr olmaz	Dil-i gürg zîb-i silâh ile şeci‘ olmaz ferd Pençe-i şîr-i muşavverde belî zûr olmaz	Gazel/8		---/ ---/ ---/ ---	
19a	Fehîm	Küşte-i tiğ-i maḥabbetde olur şal‘-i ebed Leşker-i şaff-ı şehîdânda şer u şûr olmaz	Güş idûb şi‘r-i mey ol şeh-i diri nâz ile Fehîm Her saḥtın levhâ-i pâk-ı dile mestûr olmaz	Gazel/9		---/ ---/ ---/ ---	
19a	Tevfîk	Gönçeyi ḥâmûş edib la‘l-i güher-bârından Lâle pür-dağ-ı cesed ḥâl-i siyehkârından	Reh-i kûyında nola âyile ber-pây olsam Gül biter bağ-ı ḡamın ser-zede her ḥârından	Gazel/3		---/ ---/ ---/ ---	İstikâmet
19b	Vecdî	Ey dil ḡam-ı gîsû-yı ruh-ı yârda kaldıñ Şad mihnetile sen Kayd-ı şanem u ‘uḡde-i zünnârda kaldıñ Mânend-i berehmen	Ey ḥüsn-i edâ ehl-i sūḡan hep saña müştâḡ Meyyâlves ammâ Sen Vecdî-i ḡoş-ṭab‘ u ḡoş-âşârda kaldıñ Ḥayli şu‘arâdan	Müstezâd/ 7		--- / --- / --- / --- --- / ---	Müstezâd-ı Vecdî
19b	Nâ‘ili	Gönlüm gibi ey nâme gidüp yârda kaldıñ Luṭf itmedi dildâr Baş üzre yerin var ḡam-ı destârda kaldıñ Çün gönçe-i gülzâr	Gitdiñ ḡarem-i kûyını der‘ yüzeye ey dil Beyhûde gezersin Sen de ḡaber Nâ‘ili-i zârda kaldıñ Çün Cezmî-i nâ-çâr	Müstezâd/6		--- / --- / --- / --- --- / ---	Nazîre-i Ḡazel-i Nâ‘ili Müstezâd-ı Cezmî

Tablo 3'ün Devamı

19b	Fennî	Çaddindeki hâlet hele tûbâda bulunmaz Ey serv-i bülendim Keyfiyyet-i la'liñ dahı şahbâda bulunmaz Ey lebleri kâdim	Mîhrle meh-âsâ dolanub çün gice vü gündüz Dünyâyı ser-â-pâ Fennî gibi bir 'âşık-ı üftâde bulunmaz Cevr itme efendim	Mütezâd/ 4		--- / --- / --- / --- --- / ---	Mütezâd-1 Fennî
20a	Râmî	Mâdâm ki var sende efendim bu edâlar 'Uşşâkı ider zâr Hemçün ney ü tanbûr Bâ-şavt-ı pesendiñle Hüseynide nevâlar Ġâhice 'arâzbâr Ġâh nağme-i mâhûr	Râmî yogıdi gerçi bu şeb şem' -i dil-efrûz Peygüle-i ğamda 'İzzî gibi kaldı Geldi o mehim meclise baħş itdi şafâlar Rûz oldı şeb-i târ Gıtdi ğam-ı deycûr	Mütezâd/4		--- / --- / --- / --- --- / --- --- / ---	Mütezâd-1 Râmî Ba'd Mütezâd-1 'İzzî
20a	Şehdî	Ey şüh-ı cefâ-pîşe bu nâz u sitemiñ ne Tâkât getirülmez Üftâdelere tâ bu kadar bâr-ı ğamıñ ne Billâh çekilmez	Biñ hânde ider ğayra lebâleb bize Şehdî Bir kuşru mı vardır Ağzın bile açmaz sözi ol ğonçe-femiñ ne Billâh bilinmez	Mütezâd/5		--- / --- / --- / --- --- / ---	Mütezâd-1 Şehdî
20a	Nesîb Efendi	Cây olsa da gönül felek-i çâr ü mîn saña Mânend-i âfitâb Zûlmet-fezâ olur sana âh-ı hâzîn saña Çün mürde-i şehâb	Ey ğam dil-i Nesîbe olub yâr-i mihribân Hayli zamân saña Hiç bî-vefâlu eylemediñ aferîn saña Tâ itdiñ intisâb	Mütezâd/5		--- / --- / --- / --- --- / ---	Mütezâd-1 Nesîb Efendi
20b	Şâdık Efendi	Kâşânemize toğmadı ol mah-ı şeb-ârâ Hercâyilik itdi Vaşl olmağa 'ahd eylemişiken eyledi ferdâ Râm olmadı gitti	Oldıysa saña 'âşık eger ey büt-i bed-kîş Cürm itmedi ğâhî 'İsî-şîfat itmezsin anı olsa da ihyâ Şâdık saña netdi	Mütezâd/5		--- / --- / --- / --- --- / ---	Mütezâd-1 Şâdık Efendi

Tablo 3'ün Devamı

20b	Şafāyī	Bir şüh çeşm-i şīve ile çün şuna cāmı Kim içmeye anı Nāşih kı sözün içmeyenin' aklı ola mı Hem-rüh-ı revānı	Pendin kabûl etmezse seniñ Şafāyī affet Biñ cāmıla herkes Havfım bu ki meyyāl ide ol servā hırā mı Şol bād-ı hāzanı	Müstezād/5		-- / --- / --- / -- -- / --	Müstezād-ı Şafī Efendi
21a	Bākī	Kıldı āfākı münevver tal' at-ı rahşān-ı 'ıyd Halka dibālar geyürdi mäh-ı nūr-efşān-ı 'ıyd	'Aşıkā ihsān ise maqşūd elinde dostum Dest-büsuñdur muhaşşal Bākī'ye ihsān-ı 'ıyd	Gazel/2		--- /- /- /- /- /-	
21a	Merāmī	Bir lāle- rüh-ı gönçe-fem ü serv-i sehi kad Hübān-ı cihān içre bugün oldı ser-āmed	Görünce hemān taht-ı melāhatde Merāmī Oldum o şehin defter-i 'aşkına muqayyed	Gazel/2		-- / --- / --- / --	
21b	Belīg	Kumāşı vaşlını seyr eyledim cānāmın ellenmiş Geline sebz-ḥaṭ ṭāvūs-ı bağ-ı hüsni tellenmiş	Bu demlerde yine ey nükte-sencān-ı sūhan müjde Belīğin şafḥa-i mecmū' a-i pākī gazellenmiş	Gazel/2		--- / --- / --- / ---	
21b	Faşıḥ	Ey perī ruhsār bilmem ülfetiñ kimlerledir Hiç görünmezsiñ 'aceb ünsiyyetiñ kimlerledir	Hiç seni cem' iyyet-i erbāb-ı dilde görmeziz Ey Faşıḥ zār şimdi şohbetiñ kimlerledir	Gazel/5		--- /- /- /- /- /-	
22a	Bākī	Riyāz-ı hüsnde olmuş o la' l-i nāb leziz Cinān içinde bilürsin olur şarāb leziz	Gazellerinde lebi vaşfiñ eyle ey Bākī Şekerle olsa bilürsin olur hoş-āb leziz	Gazel/2		.- / - / - / - / -	
22a	Mihri	Yok şanurdım 'ālem içre cān ile serden leziz Hey neler vardır cihānda daḥı anlardan leziz	Şimdi bir tūṭi kelāma mübtelādır Mihri kim Söylesin şirin kelāmı kand u sükkerden leziz	Gazel/2		.- / -.- / -.- / -	
22a	Şerif	Süveydāsında esrār-ı dili dānā şıgışdırmış Kerāmet noktası içre 'ālem-i ma' na şıgışdırmış	Şerifā kadd-i cānān nazm-ı ihsān-ı ilāhidir Ki her mışra' da bī-hādd şā' ir-i garrā şıgışdırmış	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	
22a	Fiṭnat [Hanım]	Süveydāya ḥayāl-i rüyın cānā şıgışdırmış Gönül bir zerreye mihr-i cihān-ārā şıgışdırmış	'Aceb vāsi' imiş künc-i kanā' at aşḥabı Fiṭnat Ki her küşede biñ küh biñ mecrā şıgışdırmış	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Nazīre-i Fiṭnat Hanım
22a	Tevfik	Ġam-ı ekvānı dilde merdüm-i dānā şıgışdırmış Kemine zerre içre bī-kerān şahrā şıgışdırmış	Leb ü dendānı Tevfik eyleyüb hüsni işbāt Tenükter ḥokkaya şad lülü-yı lālā şıgışdırmış	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Fiṭnat Hanım Nazīre-i Tevfik
22a	Rıf' at	Ruh-ı rengine gūya iki zibā şıgışdırmış Muşavvir anı taşvir eylemiş ra' nā şıgışdırmış	Serinde seyr ideñ 'uşşākı murğan-ı hevā-dārın O servim başına Rıf' at hemān gavga şıgışdırmış	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Nazīre-i Rıf' at
22b	Lā-Edri	La' l-i lebinle 'āşıkı sermest-i cām ider Bir neş' e var ne sāki ne keyf-i müdām ider	Turunc-ı nā-reside-i pistānıñ öptürür 'Ömri çok olsun 'aşıkā teklif-i ḥām ider	Gazel/2		-- / -.- / -.- / -	
22b	Mü' ezzin Muştafa Ġgā	Her dem ki nāz ile o melek-rū kelām ider Kand-i lebiñle cānım-ı şirin-meşām ider	Ġgūş idince kâmet-i dil-cüyını gönül Şabr idemem şitābile taḥşil-i kām ider	Gazel/2		-- / -.- / -.- / -	

Tablo 3'ün Devamı

22b	Nef'î	Nâz iderse ğamzesi 'uşşâk-ı zâra nâz ider Zülf bir âşüftedir kim rûzgâra nâz ider	Dehre mağrûr olma ey ğâfil ki bunda âdeme Tâli'î yüz dönderür ğâhî sitâre nâz ider	Gazel/2		--- / -.- / -.- / -.-	
22b	Fiğânî	'Aşkın olaldan ey meh günden güne ziyâde Her gice şubha dek göz yıldız şayar semâda	Bir sen degülsin iden her dem Fiğânî zarı 'Uşşâk her taraftan feryâd ider nevâda	Gazel/6		--./ -.-/ --./ -.-	
22b	Penâhî	Vadî-i derd ü ğamda Mecnûn benim ziyâde Ben şeh-suvâr-ı 'aşkım her yolda ol piyâde	Bîmâr-ı 'aşka dermân yok imiş ey Penâhî Yazmaz Ebû 'Alî gör kânûn ile şifâda	Gazel/5		--./ -.-/ --./ -.-	
22b	Mesîhî	Sûz ile âh edeydim ceddîñ geçüb ziyâde Kuşlar kebâb olaydı döne döne havâda	Ta'lim-i 'aşk ideydim Ferhâd'a gör Mesîhî Komazdı iki taş taşlarda bir arada	Gazel/5		--./ -.-/ --./ -.-	
22b	Hayâlî	Kan ağladın görünce ben 'aşkı belâda Ey çeşm-i hûn-feşânım olsun demiñ ziyâde	Teşbih-i sâde vermez söze zînet Hayâlî Rengîñ edâ gerekdir eş'âr-ı dil-güşâda	Gazel/5		--./ -.-/ --./ -.-	
23a	İbrâhim Çavuş Âgâ	Meded ol ğamze-i hûn-h'âr ile bîn câna kıyar Ol cefâ-cû niçe bir çeşm-i bed-endîşe uyar	Âh u feryâdımı beyhûde mi zanneyler heb Macerâyı hele ben şimdi dimem şoñra tıyar	Gazel/2		.../ .../ .../ ...	
23a	Çelebi-zâde	Meclis-i meyde sâkiyâ bana ne gül ne lâle vir Def'-i ğama devâ için nîmçe bir piyâle vir	Sebze-i pây-mâliyim ben de bu gülşeniñ felek Degmez isem şu virmege bir iki katre jâle vir	Gazel/2		--./ -.-/ --./ -.-	
23a	Vahyî	Mû-yı sefid ki var bu re's-i mübtelâda Ġam berfidir ki yitmiş küh-ı ser-i belâda	Ey Vahyî pehlevânsın meydân-ı 'aşk içinde Atdıñ kemân-ı 'aşkı çeke çeke kepâde	Gazel/5		--./ -.-/ --./ -.-	
23a	Hilâlî	Ben zârına tûvânıñ her dem ğam-ı belâda Bahtı kapusu baĝlu mesken degil güşâde	Kavs-ı Kuzahdan irse târ-ı belâ başına Olmağ gerek Hilâlî teslimile rızâda	Gazel/5		--./ -.-/ --./ -.-	Nazîre-i Hilâlî
23a	Maḥremî	Sâkî-i bezm-i miḥnet her kime şundı bâde Mest-i ḥarâb oldı kaldı ḥumḥâne-i belâda	Niçe kemân-ı 'aşk çekmekde uranıñ lâf Bu Maḥremî kılubdur kaddiñ anıñ kepâde	Gazel/6		--./ -.-/ --./ -.-	Nazîre-i Maḥremî
23a	Zâtî	Eliyle tıtdı öpdi la'l-i nigârı bâde Virse 'aceb mi âhım bezm-i cihânı bâde	Bakışlarıñ hilâle teşbih etdi Zâtî Eksiklik etdi ey meh ma'zûr tıd bu arada	Gazel/5		--./ -.-/ --./ -.-	Nazîre-i Zâtî
23a	Hayâlî	Sûzum sirâyet etse Mecnûn-ı nâ-murâda Kuşlar kebâb olaydı başındaki yuvâda	Her yanını çekibdir 'aşkın Hayâlî ey meh Kim aña nisbet oldı Kavs-i kuzah kepâde	Gazel/5		--./ -.-/ --./ -.-	Nazîre-i Hayâlî
23b	Lâ-Edrî	Ne seyr-i gülşen ü bâĝa ne cûybâra gelür Gelürse ol büt-i gül-çehre lâlezâra gelür	Nesim-i subḥ ile yâ şebnem ile perverde Güşâd-ı gonçe-i dil her zaman bahâra gelür	Gazel/2		.../ .../ .../ ...	
23b	Kürkçü	Mesrûr olur kaçan ki kapundan şabâ gelür Erbâb-ı 'aşka ḥak-i rehiñ tütüyâ gelür	Gelmez yerine yıllar ile bir gören seni Elbette her varan kapuna mübtelâ gelür	Gazel/2		--./ -.-/ --./ -.-	

Tablo 3'ün Devamı

24a	Belîğ	Pür olsa şafha-i âyineden cevher-cilâ çıkmaz Hıta-ı ruhsârîna yüz virme ey meh-rû şafâ çıkmaz	Belîğâ vahdeti pür-fen gibi hâk-i Sitanbul'da Edâsı tâze kendi tâze bir 'aşk-âşinâ çıkmaz	Gazel/7		... / ... / ... / ...	Belîğ Efendi Raḥmetullâhi 'Aleyh
24a	Abdî	Mest-i şarâb-ı bezme kadeh-kâr olan bilür Zirâ piyâle devrini hûşyâr olan bilür	Ḳadr-i nevâ-yı bülbül-i gûyâyı 'Abdiyâ Bir gonçe-femle 'âzim-i gülzâr olan bilür	Gazel/2		-- / -- / -- / --	
24a	Bâkî	Dil derdini gamuñla dil-efgâr olan bilür Bîmâr halini yine bîmâr olan bilür	Sevdâ-yı zülf-i yâr ile Bâkî ne çekdiğini Bend-i kemend-i 'aşka giriftâr olan bilür	Gazel/2		-- / -- / -- / --	
24b	Nihâvendci	Ne dem miyânîna kim yâr hançeriñ şokunur Gönül tehlî mi şanırsın ucu saña doḡunur	Şadâ-yı nâle degil ğarġagâh-ı ğamdır bu Seḡne-i dil-i güm-geştede ezân okunur	Gazel/4		-- / -- / -- / --	
24b	Tab'î Efendi	'Arz-ı niyâzımız saña gerçi cemîledir Maḡsûd hâk-pâya hemân bir vesîledir	Sâzâ âşinâya bezm-i tarabdur hûnerleri Bu müşîkî terâne gehanlar kabîledir	Gazel/2		-- / -- / -- / --	
24b	Äabri	Beni meyḡaneyeye sanmañ gam-ı dünyâ getürür 'Aşk taḡrîkî ile bu dil-i şeydâ getürür	Tuḡfe-i nazmı ile pâyına Şabri yüz urur Bir gedâdır o şeh-i luḡfa hedâyâ getürür	Gazel/5		-- / -- / -- / --	
24b	Yahyâ	Sâkî-i devr bize sāğar-ı 'işret mi virür Kîne-cüdur felek ehl-i dile ruḡşat mı virür	Buse-i la'l-i lebin ḡaḡtına ta'lik itmiş 'Ömr Yahyâ bize ol vâdeye mühlet mi virür	Gazel/7		-- / -- / -- / --	
24b	Nizârî	Getür ol bâde-i ḡamrâyı meclisde içilsün gör Gider zülfüñ yüzünden şubḡ-ı şâdık seḡilsün gör	Seversin dilberi elbet Nizârî mey de içmezsın Getür ol bâde-i ḡamları meclisde açılsun gör	Gazel/5		... / ... / ... / ...	
25a	Bâkî	Lâleler bezm-i cemende câm-ı 'işret gösterür Devletiñde ḡüsrev-i gül 'ayşa ruḡşat gösterür	Şîvekârım taḡınır destârına sünbüllerin Şîve-i ilhâmile 'uşşâka kâkül gösterür	Gazel/4		-- / -- / -- / --	Beste 'İvâz Mehmed Âgâ
25a	A'ma İbrahîm	Erişdi mevsim-i gül seyr-i gülsitân idegör Geçirme fırsatı gel 'ayş-ı câvidân idegör	Zamân-ı 'ayş u şafâdur cemende lâle-şîfat Güşâde-ḡaḡır olub câm-ı erguvân idegör	Gazel/2		-- / -- / -- / --	
25a	Ḥaşmet	Râzdân-ı 'aşka ḡâlin âşîkân söyler yatur Derdini nabz-âşinâya hastegân söyler yatur	Ḥaşmetâ kim nuḡk ider bu nev-zemîni yâ meger Zîver-i aġuş-ı ta'lîmim olan söyler yatur	Gazel/6		-- / -- / -- / --	
25b	Cevrî	Jâle-veş bir gonçe-i ra'nâya düşdi gönülümüz Sâye âsâ bir ḡaddi bâlâya düşdi gönülümüz	Bir nighle 'âlemi hem mest ü hem ḡayrân ider Şimdi bir şubḡ-ı ciḡân-ârâya düşdi gönülümüz	Gazel/2		-- / -- / -- / --	
25b	Lâ-Edrî	Ârzü-yı zülf-i anber-sâya düşdi gönülümüz 'Ömre sürer bir uzun sevdâyâ düşdi gönülümüz	Nazm-ı neşre mâ'il olduġun görüb ol dilberin Şimdi 'ulvî şî'r ile inşâyâ düşdi gönülümüz	Gazel/2		-- / -- / -- / --	
25b	Rıf'at	O gonçe-fem benim bülbül gibi zâr olduġum bilmez Dirîğâ gülşen-i küynîda ġam-ḡ'âr olduġum bilmez	Baḡa va'd eyledi Rıf'at lebin ol la'l ruḡsârım Benim cevher-fürûş olup ḡarîdâr olduġum bilmez	Gazel/2		... / ... / ... / ...	

Tablo 3'ün Devamı

25b	Ḥuldi-i Bursevî	Gönül dūr olsa da senden ricâsı artar eksilmez Kesilse riştesi şem'îñ ziyâsı artar eksilmez	‘ Aceb mi Ḥuldiyâ günden güne fikrim bülend olsa Nihâl-i tâzenîñ neşv ü nemâsı artar eksilmez	Gazel/8		---/ ---/ ---/ ---	
26a	Şâbit	Ayağın çekdi bezme ğayrı ol gülğonçe-fem gelmez Elimden gelse bir dâmanın öpsem gel disem gelmez	Yine Mâhîr Efendi semtine pey-revlik itmişsin Bu şî'r-i dil-pezirîñ Şâbitâ yârâna kem gelmez	Gazel/2		--- / --- / --- / ---	
26a	Şâbit	Miyân-ı neş'e-i câma ḥumâr-ı ğam girmez Yemîn idersem o ma' nâya başım ağrımaz	Ḳumaş-ı nâzını hep şatdı şavdı 'uşşâķı O ḥ'âce-zâde niçün naķd-i cânı devşirmez	Gazel/2		.- / -.- / -.- / -.-	
26a	Sâlim	Hezâr-ı bâğına 'aşıkız ölmeziz gönçe-lebsiz biz Gülistân-ı cihânı neyleriz şevķ-i ıtarabsız biz	Ser-i minâ-yı ḥâlî tıtmazız biz penbesiz Sâlim Netîce olmazız hiç ehl-i edebsiz biz	Gazel/5		---/ ---/ ---/---	
26b	Lâ-Edrî	Âh kim o rüyâ-yı 'aşķım kimse ta'bir eylemez Fehm idip ḥâl-i derûnum yâre takrîr eylemez	Tıfl-ı nev müslim müsellemler-naķş bir dilber sevip Etdi cevriye cefâyı baña kâfir eylemez	Gazel/2		---/ ---/ ---/---	
26b	Kânî	Lenger-zen-i sevâḥîl-i ümmîd olur muyuz Âsûde-i menâzil-i ümmîd olur muyuz	Kânî eser mi şurta-ı tevḥîķ-i Kırdigâr Lenger-zen-i sevâḥîl-i ümmîd olur muyuz	Gazel/5		.. / .. / .. / ..	
27a	Rûḥî	' Aceb mi cân-ı ḥazîn olsa zevķden me' yûs Kim itdi taḥt-ı dile pâdişâh-ı hier cülûs	Marîz-i 'aşķ-ı nigârûñ vişâlden ğayrı 'İlâcını ne Aristo ider ne Câlinûs	Gazel/2		.- / -.- / -.- / -.-	
27a	Rûḥî	Ḳıldı serîr-i ḥüsne o Yusûf-liķâ cülûs 'Uşşâķ muntazır k'ola fermân diḥ-i kü's	Rûḥî [şakın] zamâne saña virmesün firîb Kendin bu köhne niçelere şatdı nev 'arûs	Gazel/2		.. / .. / .. / ..	
27a	Ḥakkî	Habbezâ serdâr-ı Ekrem âşaf-ı 'âlî-tebâr Anı taķdîr-i Ḥudâ 'âlemde düstür eyledi	Fikr-i târiḥ eyledikte çıkdı biri söyledi Aldı Tiflîsî dil-i füccarı meksûr eyledi	Gazel/5		---/ ---/ ---/---	
27b	Lâ-Edrî	Miyânî mûy iken bilmem o câdu fenn-i siḥr etmiş Ki aña eylemiş âvîḥte bir kûh-ı billûrı		Gazel/ 1		---/ ---/ ---/---	
27b	Emrî	Mûmiyânûñ hevesi şöyle za'îf etdi beni Bir kılûñ ardına siñsem göremez kimse beni		Gazel/ 1		---/ ---/ ---/---	
27b	Lâ-Edrî	Maḥfil-i vaşlına çıkdım bir mü'ezzin-zâdeniñ Şöyle şordum mûmiyânîñ vây yâ Mevlâ didi		Gazel/ 1		.- / -.- / -.- / -.-	
27b	Riyâzî	O mey-ḥ'arız ki ḳalmış câmımız çok Cem zamanından Dem urur bâdemiz 'îsi-i mu'ciz-dem zamânından	Dem olmuş çok yaşamış gerçi kim yaşın bilür yoķdur Ḥaber virir saña pîr-i muğân âdem zamânından	Gazel/3		---/ ---/ ---/---	
28a	Kesbî	Hümâyûn- ṭab' yârîñ perçemi perr-i hümâyîdir Kime zıll-efgen-i fark olsa bir devlet-resâyıdır	Ḳalem altûn oluķ olsa elimde yine ey Kesbî Ḥiâaz-ı kûy-ı yârî vaşf bir feyz-i ḥudâyîdir	Gazel/7		---/ ---/ ---/---	

Tablo 3'ün Devamı

28a	Nâbî	Söylemez dil derdin ammâ yâre söyler söylese Biñ dehenle sine-i şîşe-i şad-pâre söyler söylese	Râh-ı güşından şalar süziş derün-ı 'âşıkâ Şî'r-i Nâbî böyle âteş-pâre söyler söylese	Gazel/5		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	
28a	Nâbî	Harf-i niyâzım ol şeh-i bî-dâd işitmesün Söz bunda kılsun ey dil-i nâ-şâd işitmesün	Nâbî rakîbler şakın ol şûhuñ olduğun Maḥfice iltifâtına mu' tād işitmesün	Gazel/7		--. / -. / .--. / -.--	
28b	Nazîm Hilmî	Ey maḥrem-i esrâr-ı nihân-hâne-i kudret Maḥbûb-ı ilahî Vey şâhid-i yektâ-yı serâ perde-i ḥazret Kevneyn güvâhî	'İşyânla olsa ne kadar müznib ü 'âşî Bî-çâre Nazîmiñ Ol şâh-ı keremkârdan olur yine 'inâyet 'Afv ola günâhî	Müstezâd /12		--. / .--. / .--. / .-- --. / .--	Na't-ı Şerîf-i Nazîm Hilmî
28b	Aḥmedî	Çâr-ı nâ-çarım velî dermâna irdi destimiz Ḥamdulillah ol yüce dâmâna irdi destimiz	Aḥmedî miḥnet serâbında niçe bir âh u zâr Çün behiştde ravza-i ridvâne irdi destimiz	Gazel/5		-.--/ -.--/ -.--/ -.--	
28b	Şâkıb	Pâyâna irmedî gam-ı hicrân dükenni 'Ömrüm tükendi fırkat-i cânân dükenni	Şâkıb dükendi kerem-i ülfet o şûhla Ammâ zebân-dırâzî-i yârân dükenni	Gazel/5		--. / -. / .--. / -.--	
29a	Fu'âdî	Ey sâkı-i gül-ruḥ berî şun bâde-i nârî Def' eyle ḥumârî El virdi çü fırşat sürelim zevk ile bârî Eyyâm-ı bahârî	Gel muntazır olma hele feryâda Fu'âdî Didâr da dilerseñ Gör âyîne-i dilde gün-i rûy-ı nigârî Maḥv eyle ḡubârî	Müstezâd/6		--. / .--. / .--. / .-- --. / .--	Müstezâd-ı Fu'âdî
29a	Luṭfî	Dem-beste kılan bağ-ı leṭâfetde nihâlîñ Serv ile şanevber Bülbül-şîfatım vaşf-ı ruḥuñla gül-i âlîñ Ey kâmet-i ar'ar	Sen Mısr-ı melâḥatde 'azîz-i Yûsuf-âsâ Ben ḥüzn ile Ya'kûb Luṭfî reh-i Ken'ân talebgâh-ı cemâlîñ Ey rûḥ-ı muşavver	Müstezâd/5		--. / .--. / .--. / .-- --. / .--	Müstezâd-ı Luṭfî
29a	Nedîm	Çeşm-i mest-i sâhireñ resm-i vefâ bilmez nedir 'Âşıkâ luṭf-ı vefâ aşînâ bilmez nedir	Ey Nedîmâ meşreb-i ehl-i fenâdan derḡ olan Neşve-i câm-ı mey-i Hızır beḡa bilmez nedir	Gazel/5		-.--/ -.--/ -.--/ -.--	Nedîm-i Pâkîze- edâ
29b	Emrî	Yatur dil ḥaṭṭ-ı şeb günında zülf-i yâra yaşıdanmış Ne bilsün dün karañusunda miskîn mâra yaşıdanmış	Didiler oldı raḡşân bir hilâl üstinde bir ḥurşîd Meger kim pençe-i simîne ol meh-pâre yaşıdanmış	Gazel/2		-.-- / .--. / .--. / .--	
29b	Fevrî	Çeşminiñ tîḡı tîr-i gamze-i dildâre yaşıdanmış Ya kanberdür zülfikâr-ı ḡaydar kerrâra yaşıdanmış	Yeridir dense eflâke irişdi Fevrîniñ başı Ki varmış âsitânḡâne-i dildâre yaşıdanmış	Gazel/2		-.-- / .--. / .--. / .--	
29b	Nâdirî	Ḥaṭṭ-ı sebz arasında tâb-ı rûyîñ âşikâr olmuş Dıraḡt-ı Tûr-ı ḡüsnüñ berg-i sebzî şu'le-dâr olmuş	'Aceb mi Nâdiriveş cânı berbâd olsa 'uşşâkıñ Sefer kaşdına ol şûḡ esb-i nâz üze süvâr olmuş	Gazel/5		-.-- / .--. / .--. / .--	
29b	Yahyâ	Siyeh zülf ol ruḥ-ı zîbâya düşmüş Güneş üze 'acebdır sâye düşmüş	Başa çıkmak umarmış kâkül ile Gönül Yahyâ'aceb sevdâya düşmüş	Gazel/5		-.-- / .--. / .--	

Tablo 3'ün Devamı

29b	‘Âtîf Efendi	Haṭ-ı ne-vresteden gülzâr-ı rûy-ı penbezâr olmuş ‘İzâr-ı lâlegunı zîver-i ḥüsn-i bahâr olmuş	Nice câm ü vaşıldan kalmasun bî-behre dil ‘Âtîf Telâşından zebânı beste destî ra‘şe-dâr olmuş	Gazel/6		.--- / .--- / .--- / .---	
30a	Nedîm	Bu şeb uşşâktan ol meh yine rûyun nihân tutmuş Ki küyîñ ser-be-ser hengâme-i şâhım amân tutmuş	Yürüt peymâne mi cânlar bağışla sen de ey sâķî Ki muṭrîb rāhatü’l-ervāḥ ile devr-i revân tutmuş	Gazel/2		.--- / .--- / .--- / .---	
30a	Rehâyî	Bir kerre o gül-rû ile ‘azm-i çemen itsek Hem sâķî vü şahbâ Bülbüllerine bülbüle-i nağme-zen itsek Bezm olsa müheyyâ	Sâlâr-ı belâgat bulunur ṭab‘-ı Rehâyî Rüstem-şıfat ey dil Teftîş-i dilirân-ı қаzâ-yı sūḥan itsek Der-milket-i ma‘nâ	Mütezâd/5		-- / .--- / .--- / .-- -- / .--	Mütezâd-ı Rehâyî
30b	Kesbî	Nîgârâ olmadan mecmû‘a-i ‘uşşâka maşṭûruñ Murâdım bestelenmekdir kâkûline sen yüzi ḥûruñ Uşûl üzre hemân zincire çek amâ bu mehcûruñ Ḥazer kim tel kırar vâdîlerinden zülf-i şaṇṭûruñ İki telli ḥaṭıñla bağlama ‘uşşâķ-ı rencûruñ	Aransa hem-seriñ yokdur nihâvend ü ‘arazbârı Bu sultânî revişin mülk-i ḥüsnüñ oldı ḥünkârı Şaķın devrinde gûş itme dem-i mähûr-ı aġyârı Ṭulûm gibi çağırma şeyḥ efendi şūḥ-ı Bulġârı Ḳudûm-ı vuşlatın çâr-pâreletme râz-ı mestûruñ	Tahmis/3		.---/ .---/ .---/ .---	Ġazel-i Ḥâtem Taḥmîs-i Kesbî
31a	Kesbî	Şabâveş eyledi teşrîf-i nevrûz-ı çemen şimdi Muḥayyersin maķâm-ı evc-i ‘işretgehde sen şimdi Hevâ-yı sünbûliyle buldı revnaķ yâsemen şimdi Ser-i zühhâda çal ney-zen ‘aşâ-yı tây-ı ben şimdi Girift-i ‘işve-i ķânûnuyum bir şâh mañşûruñ	Pesend eyler ol eṭvâr-ı büzürgüñ Kesbiyâ ‘âlem Terennüm zîr-i şûret rāḥatü’l-ervāḥına her dem Rehâviden işitse şâd olurken nağmesin edhem Gelince meclise ol âfitâb-ı maġribi-ḥâtem Açıldı perde-i şarkısı şîvenkâr-ı ṭanbûru	Tahmis/4		.---/ .---/ .---/ .---	Tetimme
31b	Rûḫî	Nola dil olmaz aġyâr-ı bed-aḥterden ḥalâş ‘Âşîķ olmaz muttasıl ġavġâ-yı dilberden ḥalâş	Yâr katl itdi bugün aġyârı tiġ-ı ķahrile Ḥamdülillah olduķ ey Rûḫî belâlardan ḥalâş	Gazel/2		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	
31b	Rûḫî	Ayaġın luṭf ile şâhım külbe-i aḥzâna baş Gel ķadem-rencide ķılub sine-i süzâna baş	Tîr-i müġġân ile cân ķaşdın iderse dilberiñ Ḥamdülillah hoş sa‘âdet râyetini cânâ baş	Gazel/2		-.--/ -.--/ -.--/ -.--	

Tablo 3'ün Devamı

32a	Haşmet	Beni tenhâ koduñ ey âfet-i hünî-meşreb Şimdi kimler ile şöhet edeyim leb-bâ-leb Var mıdır sevdiğim âgüşuma senden enseb Şarılub yatar iken sine-be-sine her şeb Şimdi kurbânîñ olam söyle baña noldu sebeb Aşinâ-yı ezeliye bu tegâfûl bu ğazab	Beni şad-pâre eden hicr-i müjeñdir böyle Seni de haste iden süz-ı dilimdir öyle Gel de hoş başın için Haşmet'i kurbân eyle Nemden âzürdesiñ ey gönçe-dehânım söyle Şimdi kurbânîñ olam söyle baña noldu sebeb Aşinâ-yı ezeliye bu tegâfûl bu ğazab	Tesdis/4		..-- / ..-- / ..-- / ..--	Tesdis-i Âhar Haşmet
32b	Bâkî	Âsitânîñ hâkidir firdevs-i a' lâdan ğaraž Kâmetindir ravza-i cennetde tûbâdan ğaraž	Bâkiyâ dil mülkiñi dilber niçün târâc ider Pâdişâh olan nedir şehrini yağmâdan ğaraž	Gazel/2		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	
32b	Yahyâ	Hâcınıñ maqşûdı Ka' be baña kuyundur ğaraž Fikri cennet zâhidiñ 'uşşâka rûyuñdur ğaraž	Gönceyi vaşf eylese Yahyâ dehânîñdir murâd Sünbül-i hoş-büyü medh eylerse müyuñdur ğaraž	Gazel/2		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	
32b	Belîğ	Bu şeb kim bezm-i ehl-i 'aşka bir rûh-ı revân geldi Yeniden kâleb-i efsürdeye gûyâ ki cân geldi	'Azîzân kâdrini añlar mı âyâ pâk-tab'ânîñ Kazâ ile bu hâke bir Belîğ-i nüktedân geldi	Gazel/7		.... / .... / .... /	
33a	Kevser	Cenâb-ı sadr-ı a' zam Hazret-i serdâr-ı Ekrem kim Vücûdın rahmet-i mahz eylemiş Hağ dîn ü dünyâya	Eger şîr olsa şemşirîñ gören bir kerre destinde Künâmin ârzü eyler çü rûbeh kendin ihfâya	Gazel/8		.... / .... / .... /	
33b	Kevser	Efendim şâ' irânîñ 'âdet-i me' lûfesidir bu Biraz ruşşat virilse maqşadın başlarlar imâyâ	Efendim şimdi haqqım ise du' â eylerim lûtf et 'İnâyet eyle gel himmet buyur ol va' di îfâyâ	Gazel/8		.... / .... / .... /	
34a	Kevser	Degil beyhûde-gûluk itdigim vallâhi şâyandır Zülâl-i lûtfuñ ile Kevşer-i dil-teşne irvâyâ	Yemîninde yesârında zafer tevfiğ olup hem-râh Öñünde ğâşiye-dâr ola Hızır ol Âşaf-âsâyâ	Gazel/4		.... / .... / .... /	
34a	Belîğ	Hırâm-ı kaddiñe gülşende 'ar' ar ser-fürû eyler Nesim-i 'ârızîñ heb gönçe güller arzû eyler	Oñulmazdı Belîğâ dilde zağm-ı ğamzesi ammâ Hayâl-i süzen-i müjgânı zülfiyle rûfû eyler	Gazel/6		.... / .... / .... /	
34b	Belîğ	Tehî-dest 'âşık-ı bî-çâreden dilber selâm almaz Kibâr-ı 'aşr ile hem-meşreb olmuş iltiyâm almaz	Belîğ erbâb-ı nazma hâk-sârî 'ayn-ı şöhetdür Ki makta' şafhada pest olmayınca böyle nâm almaz	Gazel/7		.... / .... / .... /	
34b	Manţıkî	Bizi feryâda şaldıñ hayli miñnet-dideyüz senden Haqqıñsızlık itdiñ ey peri rencideyüz senden	Revâ mı Manţıkîden yüz çevirmek hâre yâre olmak Anunçün ey gül-i nev-reste dâmen-çideyüz senden	Gazel/5		.... / .... / .... /	
34b	Meşâmî	Gönlüme her dem düşer hicrân hicrân üstüne Tekyedir lâbûd konar mihmân mihmân üstüne	Pâdişâh-ı mülk-i nazm olmuş Meşâmî bendeniñ Âstânında durur dîvân dîvân üstüne	Gazel/5		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	Enise Nazîre-i Mevlevî Meşâmî Efendi
34b	Nazîm	Yâr dökmüş zülfini ol kadd-i bâlâ üstüne Güyyiâ tâvûs-ı cennet kundi tûbâ üstüne	Vechi var her nazmıñı kil-k-i 'Uţârid ey Nazîm Yazsa levh-i âfitâb-ı 'âlem-arâ üstüne	Gazel/6		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	

Tablo 3'ün Devamı

35a	Şābit	İbrāz idince ğazelini müş'ir mişāl haṭ Virdi o şāh-ı hüsne 'azīm infī'āl haṭ	Dildār haṭṭı başımızıñ yazusı imiş Şābit getürmez bu kadar kıl ü kāl haṭ	Gazel/2		--/ --/ --/ --	
35a	Sāmī	O çeşm-i hüsne ṭab'a 'anber-i kuvvet-fezādur haṭ Şikest-i reng-i hüsni dil-rübāya mûmyâdur haṭ	O çâr-ebrûya iki mışrâ'-ı mevzûndur Sāmī Ki hüsni maṭla'-ı şeh-beyt-i ebrû-yı şafâdır haṭ	Gazel/2		--- / --- / --- / ---	
35a	Vuşûlî	Maḥabbetden lâhî ol meh-i nâ-mihre hâlet vir Beni yakdı aña da zerre deñlü bir harâret vir	Vuşûlî dest-i hicrândan ḥalâs eyle hele evvel Kerem kıl ey eccl bir laḥza arâm eyle mühlet vir	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	
35a	Enīs	Kıl tebessüm tâ ola ḥandân ḥandân üstüne Naḥvetiñle tâ-be-key giryân giryân üstüne	Ġamzeden mümkün degil nezzâre-i hüsni Enīs Gelmeyince ḥ'âbdan müjgân müjgân üstüne	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Râsiḥe Nazîre Mevlevî Enīs Efendi
35a	Cem [Sultan]	Dil helâk eyler gözün ḥancer çeker cân üstüne Gör a ḥunîdür ki kan itmek diler kan üstüne	Didim ey cân kaçma Cemden ḥâcıdır güldi didi Gerçi ḥâcıdır velî cân virir oġlân üstüne	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	
35a	Râsiḥ	Süzme çeşmün gelmesün müjgân müjgân üstüne Urma zaḥm-ı sineme peykân peykân üstüne	Hem mey içmez hem güzel sevmez demişler ḥaḳkına Eylemişler Râsiḥe bühtân bühtân üstüne	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Mevlevî Râsiḥ
35b	Naḥîfî	Kerîmü't-ṭab' olan ḥaşm-ı denîden intikâm almaz Murâd üzre bilür kim kimseler dünyâda kâm almaz	Naḥîfî gûş-ı cân tut sözlerüm 'ayn-ı ḥaḳîkatdür Alanlar behre-i 'ayş u şafâyı ber-devâm almaz	Gazel/14		--- / --- / --- / ---	
36a	Aḥmed Paşa	Bağrımı gel dâğ-ı ğamdan laleveş ḥün eyleme Za' ferânın yüzümün yaşımla gülgün eyleme	'Aḳl-ı küllî leyli-i zülfünde Mecnûn eyleyüb Cân-ı meftûl-i dil-âvizünde meftûn eyleme	Gazel/6		--- / --- / --- / ---	
36a	Raḥmî	Cefâ-yı zaḥm-ı çarḥı çekmeyen şöhetle kâm almaz 'Aḳîk-i şâf gevher şerḥa-dâr olmazsa nâm almaz	Ḳumâş-ı ṭab'-ı pâkiñden Münîfiñ örnek al Raḥmî Ki yoḥsa böyle nazm-ı sâdeyi şimdi kirâm almaz	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	
36b	Rûḥî	Şanma ey ḥ'âce ki senden zer ü sîm isterler Yevme lâ yenfa' uda ḳalb-i selîm isterler	Ezber it ḳışsa-i erbâb-ı dili ey Rûḥî Ḥazır ol bezm-i İlâhîde nedîm isterler	Gazel/12		--- / --- / --- / ---	
36b	Nâbî	Dest-i nâzikden o mestân ki şarâb isterler Güyyiye çeşme-i ḥürşîdden âb isterler	Nazm-ı üstâda nazîre nice mümkün Nâbî Tâze-gü tâze-zebân tâze-cevâb isterler	Gazel/8		--- / --- / --- / ---	
36b	Äabri	Fenâ-yı rûzgârı âk inende 'ayş ü nûş etme Ḥamûş olsañ gerek deryâ gibi cûş u ḥurûş etme	Şaḳın vâdisine öykünme Şabri Ḳays u Ferḥâdın Ne denlü 'aşîḳ olsañ kendüñi bî-'aḳl u ḥuş etme	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	
37a	Aḥmed Paşa	Çekmeyen hicr elemiñ vaşl şafâsın ne bilür Düşmeyen derde ğamın dâr-ı şîfâsın ne bilür	Tâḳ-ı ebrûsuna peyveste sücûd eylemeyen Aḥmed ol gûşe-i miḥrâb du'âsın ne bilür	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	

Tablo 3'ün Devamı

37a	Emnî	Her âh itdikçe' âşık şu' le cevvale tarh eyler Dağı kânun-ı dilde âteş-i seyyâle tarh eyler	Fezâ-yı gülşen-i 'aşk içre bir gönçe hayâliyle Hezâr-ı zâr-veş Emnî hezârân nâle tarh eyler	Gazel/5		.---/ .---/ .---/ .---	
37a	Belîğ	Nâzenînum tıfl-ı nev-resdür kad-i dil-cû çeker Giderek anı görenler na' ra-i yâ Hû çeker	Bir elif çekse Belîğ eş' ârdan düzd-i sühan Biñ elem peydâ olur güyâ tenümden mü çeker	Gazel/7		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	
37b	Belîğ	Gâh peymâne vü geh sübhâ-i şad-dâne çeker Zâhidi şevk ile gördüm çeker ammâ ne çeker	Âferîn tab'ına var ise cihânda gelsün Levh-i pâke kâlemi böyle Belîgâne çeker	Gazel/9		..-- / ..-- / ..-- /..--	
38a	Lâ-Edrî	Garîb 'âşık değil bu köhne eyvândan mahzûz Nice olsun misâfir böyle virânhânenen mahzûz	Żuhûr-ı haţţına ben ağıladıķça ģande eyler yâr Olur her sebzezâr-ı âlüftesi yarândan mahzûz	Gazel/2		.---/ .---/ .---/ .---	
38a	Şâbit	Rukye-ģ'ânlıkla ider derde müdâvâ vâ' iz Kız okur oģlan okur tekyede tenhâ vâ' iz	Çirk-i dünyâyı alub dest-i hevesden Şâbit Ĥalkı kırtarmaģa yâ şeyģ gerek yâ vâ' iz	Gazel/2		..--/ ..--/ ..--/ ..--	
38a	Şâbit	Saňa her meclisinde söylerüz sen mülzem olmazsın Degül kürsiye vâ' iz ' arşa çıksaň âdem olmazsın	Lebünden Şâbitün maţlûbı bir ģarf-i vişâlündür ' Aceb nâzendesin hem ģâ' il olursın hem olmazsın	Gazel/5		.--- / .--- / .--- / .---	
38a	Yahyâ	Dîde pür-ģün-ı veleh olduķça eşk-i ter döker Aģlamaģdan ģayrı dermân bulmaz ölçer döker	Bir ' aceb vâdiye şaldı aşķ-ı bî-pervâ beni Aňa ' anķâ-yı ģayâl uğrarsa Yahyâ per döker	Gazel/5		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	
38a	Vâhî	Mevti aňsam teb tutub cismiň ki gömgök ter döker Şıçrayub cân başıma bu çeşmim eşk-i ter döker	Pîr olmuş ayaģ üzre turırmaz Vâhî-i zâr Sâķiyâ destindeki peymâneyi ditrer döker	Gazel/5		-.--/ -.--/ -.--/ -.--	
38b	Niyâzi	Bugün bir meclise vardum oturmuş pend ider vâ' iz Okur açmış kitabını bu ģalkı aģladur vâ' iz	Yaraşur va' z aňa ģaķķâ ki yaňar yaķılır her dem Niyâzinün hemân ancak cihânda adıdur vâ' iz	Gazel/5		.--- / .--- / .--- / .---	
38b	Rüşdî	Ĥüsnini kıldık temâşâ zülf-i ' anber-fâma dek Yâri seyr itdük şabaģdan ģaşılı aģşama dek	Yârdan bir bûse çün kim olmadı şimdi naşîb Çâresi şabr eylemekdür Rüşdiyâ bayrâma dek	Gazel/5		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	
38b	Nedîm	Fırka-i erbâb-ı dilden zümre-i zühhâda dek Heb esîrindir begim mesrûdan nâ-şâda dek	Kilk-i ' ayyarın ' aceb nâ-refte râh açdı Nedîm Ĥâne-i endîşeden gül-zâr-ı isti' dâda dek	Gazel/6		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	Nedîm-i Nâdide-Gü
38b	Yahyâ	Eglenür seyr-i ruģuň fikriyle dil bayrâma dek Yohsa cyclerdi sefer zülfün ģamıyla Şâm'a dek	Mâcerâmuz ģâķ-i pâ-yı yâre takrîr itmege Ĥitsün ey Yahyâ yaşum ol serv-i sîm-endâma dek	Gazel/5		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	

Tablo 3'ün Devamı

39a	Niyâzî	Ol cihân fahrinûn esrârına qurbân olayım Huṭbe-i levlâkınıñ şânına qurbân olayım Kâbe kavseyni ev ednâsına qurbân olayım Ben anuñ 'ilmile 'irfânına qurbân olayım Ben anuñ esrâr-ı mi' râcına qurbân olayım	Ol Ḥasan ḥazretlerine zehr içürdi eşkıyâ Hem Ḥüseyn oldı şusuzluqdan şehîd-i Kerbelâ İkisi de aşl u nesl-i cümle âl-i Muştafâ Ben anuñ evlâd u ensâbına qurbân olayım Ben anuñ âl ü evlâdına qurbân olayım	Muhammes /3		--- /--- /--- /---	
39a	Belîğ	Ne vaşl-ı yâra fırsat ne belâ-yı hicre tâkât var Beni dil-hâste hier itmede bilmem ne hâlet var	Suḥan-güyân-ı 'aşruñ nazmı mazmûn-dârdur ammâ Belîğ'un sözlerinde hem nezâket hem selâset var	Gazel/7		--- / --- / --- / ---	
39b	Kevser	İtmem kabûl virse şehân efseriñ baña Yok rağbetim bağışlasa kân gevheriñ baña	Ṭab' -ı büend hâme-veş ettirdi ser-fürû Kevser zamâne şâ' irinin ekşerin baña	Gazel/8		-- / -- / -- / --	Lî Nâmîkihi Kevser
40a	Lâ-Edrî	İder o sîm-bere cân-ı mübtelâm tama' Düşermiş olmayıcağ bir ümîde ham-tama'	Güşâde itmişiken cebre la' l-i şîrinin Ḥariş-i büse ider yârdan selâm tama'	Gazel/2		.- / -.- / -.- / -.-	
40a	'Âli Efendi	Desem vefâyı halka idüb âşikâr şem' Pervânesine âteş eyler nişâr şem'	Meclisde dil uzatdığını ḥadd-i dilbere Barmağında tolar yürür ol nâ-bekâr şem'	Gazel/2		-- / -.- / -.- / -.-	
40a	Lâ-Edrî	Ḥâl-i dildâr-ı ki çeşmim ruḥ-ı zibâda görür Merdüm-i 'aksini mir' ât-ı muşaffâda görür	Şî'r-i Maḥdüm-ı felek-ḳadre tanzîr olsun mı Ki cihân gönçe-i nazmın ser-i şî'râda görür	Gazel/6		.- / -.- / -.- / -.-	
40b	Nâbî	Cemün tamâma irüb devri câm ḳalmışdur O câmdan bu meclisde nâm ḳalmışdur	Felekden almışuz envâ' -ı kâmy ey Nâbî Hemân almaduğum bir intikâm ḳalmışdur	Gazel/5		.- / -.- / -.- / -.-	Nâbî Efendi Raḥmetu'llahi 'Aleyh
40b	Nâbî	Bu devrânda şafâ-yı hâtıra nâ' il mi ḳalmışdur Felekden dâğ-ber-dâğ olmaduğ bir dil mi ḳalmışdur	Nedendür cilve-i ma' niye çıkmaz hayli müddetdür 'Aceb Nâbî kümeýt-i hâme pâ-der-gil mi ḳalmışdur	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	

BÖLÜM 2: MECMÛATÜL-EŞ'ÂR'IN ÇEVİRİYAZI VE İMLASINDA İZLENEN YOL VE KARŞILAŞTIRMALI METİN

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

1. Çalışmamızın “Karşılaştırmalı Metin” kısmında, mecmuanın 1b-40b varakları arasındaki şiirlerin çeviriyazısını oluşturduk.
2. Metni oluştururken mecmuada var olan şiir düzenini koruduk.
3. Varak numaralarını metnin sağ alt kısmında ve köşeli parantez içinde belirttik.
4. Mecmuada yer alan şiirleri kendi içinde numaralandırıp her bir şiiri ölçü ve bahirleri ve varsa mahlaslarla nitelendirdik.
5. Metnin mukayesesini oluştururken öncelikle mecmuada adı geçip belirtilen şairlerin yayımlanan dîvânlarına baktık. Bununla birlikte ayrıca yine ilgili şair ve şiirler için tez, makale, bildiri vb. akademik çalışmaları da inceledik.
6. Karşılaştırmada kullandığımız dîvân vb. eserler için uygun kısaltmalar oluşturup bunları “Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar” başlığı ve kısa künyeleriyle birlikte gösterdik.
7. Karşılaştırmasını yaptığımız şiirin bulunduğu eserdeki künyesini, eserin adının kısaltmasını, ilgili nazım şeklinin kısaltmasını, beyit sayısını ve yer aldığı sayfa numarasını vermek suretiyle gösterdik.
23 Zatî D., G. 40 (5 Beyit), s.40
8. Karşılaştırması yapılan şiir, eğer dîvânda yer almıyorsa şu şekilde gösterdik:
97 Rezmî divanında tespit edilememiştir.(Bkz. Kaynakça)
9. Karşılaştırması yapılan şiirin şairi tespit edilemediyse şu şekilde gösterdik:
131 Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.
10. Dîvânını tespit edemediğimiz şairleri ise şu şekilde gösterdik:
156 Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.
11. Mecmuada bulunmayıp dîvânda yer alan kelime, beyit/beyitleri şu şekilde gösterdik:
77 Ø: bilmem ki D.

12. Mecmuada bulunup dîvânda yer almayan kelime, beyit/beyitleri ise şu şekilde gösterdik:

276 ‘aceb: Ø **D**.

Ayrıca dîvânda asıl beyit sayısında olup da mecmuada eksik veya saadece bir kısmı yazılmış olan beyitleri de şu şekilde gösterdik:

300 Dîvânda üç beyit daha yer almaktadır.

13. Mecmua ile karşılaştırma yapılan eser arasındaki farklar dipnot kısmında gösterilirken iki şekil arasına “:” işareti konulmuştur:

315 cānān: cānā **D**.

14. İlgili farklar vezin ve anlam bakımından bir uyumsuzluk göstermiyorsa mecmuadaki şekli esas aldık, diğer şekil veya şekilleri fark olarak belirttik:

Kuşağın düğmesin çözmekde yokdur bîm ammā kim
Yürek titrer kemer-bendindeki hançer huşûşunda

düğmesin: tüğmesin **D**.

yokdur bîm: havfîm yokdur **D**

15. Vezin ve anlam açısından metinde olması gerektiğini düşündüğümüz kelime ve ekleri köşeli parantez içinde metne dâhil ettik; mecmuada olmadığını ayrıca belirtmedik:

Geçerken sîm-tenler [āh u] feryād eylemiş ağıyār
Bu bir darb-ı meşeldür it ürümüş kârbân geçmiş

16. Mecmuada yer alan şiirlerin mısra ve beyit sırasında da farklar bulunabilmektedir.

İlgili farkları şu şekilde gösterdik:

134 Bu beyit, a.g.e’de 4. Beyittir.

222 Bu dörtlük, a.g.e’de 3. Dörtlüktür.

2.2. Metnin Çeviriyazı ve İmlâsında İzlenen Yol

1. Metnin transkripsiyonu oluşturulurken bilimsel çalışmalarda kullanılan MEB İslâm Ansiklopedisi transkripsiyon alfabesinden yararlanılmıştır. (Bkz. Metnin İşaretler Sistemi/Transkripsiyon Tablosu)
2. Mecmuada 14.-18. yüzyıl şiir ve şairleri olmakla beraber ağırlıklı olarak 17. ve 18. yy şairleri bulunur. Mecmuada 18. yy öncesine ait şiirlerde Klasik Osmanlı Türkçesinin söyleyiş ve imla özellikleri korunmaya çalışılmış olup 18. yüzyıl şiirlerinde ise günümüz imlasına yakın şekiller tercih edilmiştir.
3. Bazı sözcüklerin sonlarında mevcut bulunan “elif-i maksure”ler, “elif” veya “ye” harfiyle yazılmış olsalar dahi memdûdeli okunuşlar tercih edilmiştir. Īsā, Mūsā, Yahyā gibi.
4. Ölçü icabı zihaf yapılması gereken bazı kelimelerdeki mevcut uzunluk korunmuştur.
5. Farsça kelimelerdeki “vāv-ı ma‘ dûle”ler, ˆ işaretiyle gösterilmiştir: ħˆāb, ħˆān, ħˆāce vb.
6. Farsça kelimelerde yer alan vāv-ı mechûleler kısa ünlüyle gösterilmiştir: ħod, ħurşīd, ħoş vb.
7. Metinde bulunan kapalı “e” lerin “i” li kullanımları esas alınmıştır: virdigin, idemem, itsek, gice vb...
8. Mekân, kişi, gezegen, eser vb. özel isimler tevriyeli kullanılmış olsa da büyük harfle gösterilmiştir. Ayrıca ek almaları durumunda ekler kesme işaretiyle ayrılmamıştır.
9. Yönelme hâli ekinin a’lı okunuşu tercih edilmiştir: ra‘naya, dünyaya vb. Ancak metin içinde ölçü ve anlam gereği e’li şekillerine de yer verilmiştir.
10. N’ola, k’ola, n’eylesün, gibi büzülmeler metin içinde kesme işaretiyle ayrılarak gösterilmiştir.
11. Farsça ön ekler “-” ile ayrılmıştır: bî-misâl, bî-pervâ, nâ-hoş vb...

12. İkilemelerin ortasına gelen ek ayrı yazılmıştır: câ-be-câ, leb-â-leb, dûş-be-dûş, ser-be-ser vb.
13. İki isimden oluşan birleşik sıfat ve isimler “-” ile ayrılmıştır: hat-âver, kemân-ebrû, dil-cû, pür-bâde, nagme-sâz, hoş-elhân, bâde-fürûş, hoş-hâl, dil-rübâ vb.
14. Farsça “terkîb-i atfî” biçiminde olan kelimelerin yazılışında cüst ü cû, şüst ü şû vb. şekiller tercih edilmiştir.
15. ‘Aşk-‘ışk, ‘ayân-‘ıyân, ‘ayş-‘ıyş gibi iki şekilde de okunabilen kelimelerin ‘aşk, ‘ayân, ‘ayş şekilleri tercih edilmiştir.
16. Hakk, Rabb, dürr gibi çift ünsüzle biten kelimeler vezin gereği tek ya da çift ünsüzle yazılmıştır.
17. “Anuñçün” kelimesi vezin gereği ayrı yazılması gerektiğinde “-” işareti kullanılarak “anuñ-içün” şeklinde yazılmıştır.
18. Son ekler bitişik yazılmıştır: cavidân, aşüftekkâr, sînedâr, reftâr, kadehkâr, gülzâr, gülistân vb.
19. Metin içinde kullanılan hemzenin standart bir kullanım sağlamak adına “ye”siz şekli tercih edilmiştir: dâ’im, nâ’il, mâ’il vb.

2.3. Metnin İşaretler Sistemi

Tablo 4
Transkripsiyon Tablosu

ا (ā)	a, ā	ص	ş
ا (ā)	a, e, ı, i, u, ü	ض	ž, ɖ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʿ
ث	ṯ	غ	ğ
ج	c, ç	ف	f
چ	ç	ق	ḳ
ح	ḥ	ك	k, g, (ñ)
خ	ḫ	ك	ñ
د	d	ل	l
ذ	ẓ, ḏ	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	la, lā
ش	ş	ی	y, ı, i, ī
		ء	ʾ

2.4. Karşılaştırmalı Metin

[1b]

1¹

Hezec

Mefā‘īlūn Mefā‘īlūn Mefā‘īlūn Mefā‘īlūn

BELİĞ EFENDİ RAHMETULLAHİ ‘ ALEYH

1. Haṭ-āver dilberūn cevri çekilmez bī-miṣāl olsa
Bize bir nāz-perver tāze ṭıfl-ı ḥurde-sāl olsa
2. Ğazelde mu‘ teber oldur ki ola cā-be-cā maẓmūn
Yaқışmaz dil-rübānuñ ‘ārızı yek-pāre ḥāl olsa
3. Kemāle cüz‘i a‘ zām olduğı māluñ müsellemdür
Cihānda kimse çok görmez kemāl ehlinde māl olsa
4. Nihānī ‘ aksine āyīnede yüz virdigin tıydık
Ḥayālūñ hep benümle söyleşür bir ḥasb-i ḥāl olsa
2
5. Miyān-ı yār dirler fark olunmaz tār-ı zülfinden³
Görürdük ‘ālem-i rü‘yāda belki bir ḥayāl olsa
6. Ele aldıkça telḥ olmazdı kāmum rūy-ı turşından⁴
Turunc-ı ğabğab-ı sāķī-i devrān portakal olsa
7. Belīg evvel sebük-bārān-ı deşt-i ‘ālem-i himmet⁵
Çekerlerdi cihānuñ kār u bārın bir me‘āl olsa [2a]

¹ Belig Mehmed Emin D., G.211(8 Beyit), s. 407

² Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

³ Bu beyit, a.g.e’de 6. Beyittir.

⁴ Bu beyit, a.g.e’de 7. Beyittir.

⁵ Bu beyit, a.g.e’de 8. Beyittir.

[2b,3a]

2⁶

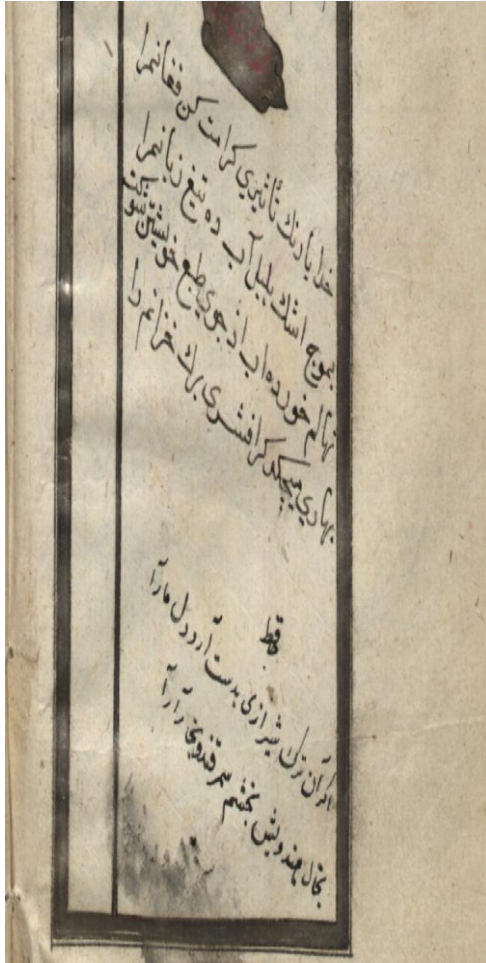
Muzâri

Meḥ'ülü Fā'ilātü Meḥā'ilü Fā'ilün

LĀ EDRI

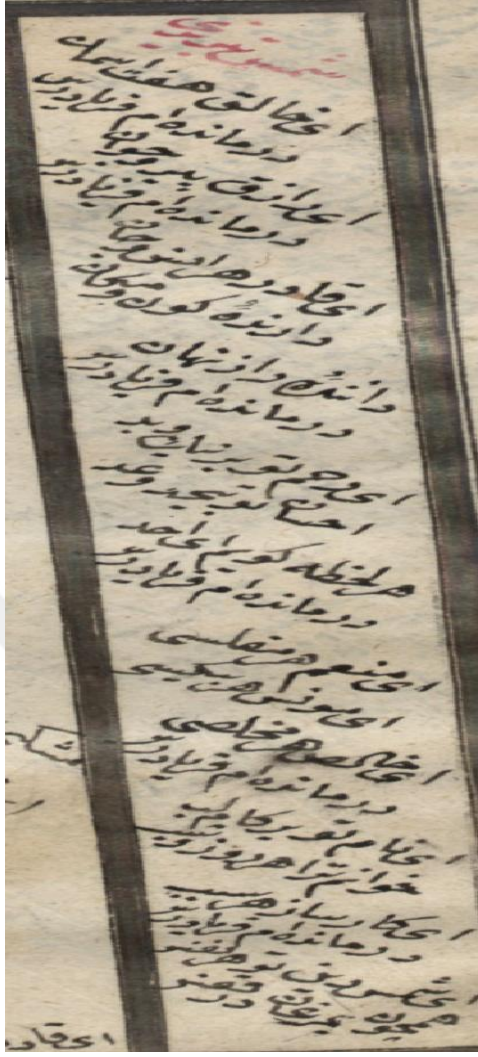
1. Ḥamd ü sipās ü minnet o şulṭāna ibtidā
Tevfīḳ virdi bende-i dīvāna ibtidā
2. Dibāce-i sūḥānda münāsibdür eylesem
İsm-i celāl-i zāyile 'unvāna ibtidā

***

[3b]

⁶ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

3¹

Remel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

HÂFİZ

1. Ben yine bir dilber-i ra' nāya oldum mübtelā
Kaddi dil-keş bir nihāl-i yāre oldum mübtelā
2. Ben niçe bir lahza ārām olmayam dünyāda kim
Aşğ dirler bir cefā-yı yāre oldum mübtelā

¹ Hafız Ahmed Paşa Divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

4¹

Remel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

NAẒM

ĠAZĀLĪ

1. Müşk-i çîn yazdım yanıldım zülfüñi kıldum haṭā
Ey Ġazālī nāzenīn yazmaz yañılmaz bir Hudā
2. Rūzgār ile olur pā-māl ḥüsnüñ 'ākıbet
Dīde-i ḥurşīde kühl-ü çeşm-i māha tūtiyā

***

[4a]

5²

Remel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

LĀ EDRI

1. Ey kemān-ebrū güzel cānım kim sevmez seni
Gözleri āhū güzel cānım kim sevmez seni
Öldürürsen de eger cevrine ḵā'ildir gönül
Ġamzesi ḵanlu güzel cānım kim sevmez sen

¹ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

² Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

2. Nūr-ı hüsniñ mihr-i ‘âlemdir disem lâıık saña
Bu dil-i divâne olmuş ‘âşıq-ı şādık saña
Mest olaydım hālîmi ‘arz idemem âyık saña
Zülf-i ‘anber-bû güzel cânım kim sevmez seni

3. ‘Āşıqıñ üftâdeñ olam tâ ki gül rûyuñ görüp
Baña hışm itme efendim nâz ile kaşıñ dürüp
Pâyıña şular gibi serv-i revânım yüz sürüp
Kâmet-i dil-cû güzel cânım kim sevmez seni

6³

Remel

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

NÂBİ EFENDİ

1. Nedir ey şûh bu beyhûde⁴ gâzab noldu saña
Meşrebiñ düşmen-i nâz idi ‘aceb noldı saña

2. Virmemişsiñ tütalım ruḥşat-ı âgûş-ı vişâl
Varmağa meclis-i ağıyara sebeb noldı saña

5

7⁶

Hezec

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

EDİB EFENDİ

1. Ne hâlet var begüm sende nedendir ey melek-simâ
Temâşâ eyleyen rûyuñ olur üftâde-i şeydâ

³ Nâbî D. G.5(5 Beyit), s.456-457

⁴ Beyhûde: bîhûde **D**.

⁵ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

⁶ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

2. Edībā hāşılı tākāt-güdāz-ı çeşm-i hayrāndır
Nazar etmek muhāldir mah ruhsārına bî-pervā

8⁷

Hezec

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

BELİĞ EFENDİ

1. Tehīdir bār-ı ğamdan bezmde pür-bādedir mīnā
Mişāl-i serv seng-i ta'ndan azādedir mīnā
2. Müdām ağzın açup hayretde kalmış pīş-gāhında
Cemāl-i āf-tāb-ı sāğara dil-dādedir mīnā
3. Şaķınmaz herkese māfi 'z-zamīriñ 'arz ider dā'im
Derūnı şāfdır naķş-ı hīyelden sādedir mīnā
4. Şadā-yı nağme-i kulķul kesilmez meclis-i meyden
Murād üzre mezākın dā'imā icrādadır mīnā
5. Şarāb-ı āteşine rūzgārīñ afeti neyler
O şem'e sāķiyā fānus içün āmādedir mīnā
6. Olub⁸ hıdmette⁹ kâ'im hīç tevāzu'dan degil hāli
Belīgā var ise cām-ı meye üftādedir mīnā [4b]

⁷ Belig Mehmed Emin D., G.5(6 Beyit), s.180

⁸ olub: olup D.

⁹ hidmetde: hürmetde D.

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

NAẒMÎ EFENDÎ

11

1. Bir kadeh şundu o şâh-ı hüsni idüb hürmet baña
Câm-ı Cem keyfiyyetin gösterdi ol hâlet baña

12

2. Şem' -i bahtım uyanub¹³ rüşen olurdu cân u dil¹⁴
Bir gice mihmân olaydı ol kamer-ı tal' at baña¹⁵

16

10¹⁷

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

ZÂTÎ EFENDÎ

1. Şehsûvarım hışm-ı çeşmiñ ' ayn-ı ' izzetdür baña
Sînde na' liñ nişanı dâl-i devletdür baña

18

2. Çok şükür öldüm dirildüm ' aşkı elden komadım
Zâtiyâ anıyla haşr olmak kıyâmetdir baña

¹⁰ Edirneli Nazmî D., G.282 (5 Beyit), s.261

¹¹ Ø: Nazîre D.

¹² Divanda iki beyit daha yer almaktadır.

¹³ uyanub: uyanup D.

¹⁴ cân u dil: talî' üm D.

¹⁵ Bu beyit, a.g.e'de 4. Beyittir.

¹⁶ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

¹⁷ Zâtî D., G. 40 (5 Beyit), s.40

¹⁸ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

*11'li Hece Ölçüsü*GEVHERİ²⁰

1. Karşımızda nâzlı nâzlı şalınur
Gelen ol gözleri âhû degül mi
Siyâh zülfü²¹ mâh yüzüne bulanur²²
Gelen ol gözleri âhû degül mi
2. Âvâre eyleyen beni işimden
Bâri rahme gelse kanlı yaşımdan
Dîvâne eyleyüb ' aqlım başımdan
Alan ol gözleri âhû degül mi
3. Eger fıkır eylesem evvelki²³ demi
Rûz u şeb kesilmez dîdemiñ nemi
Hañçer çeküb nâ-hak yere sînemi
Delen ol gözleri âhû degül mi [5a]

*11'li Hece Ölçüsü*GEVHERİ²⁵

1. Cemâliñ görmege günde bir kerre
Çekünür efendim zirâ cândır bu
Tâkatım kalmadı bu tende zerre
Çekmekle dükenmez²⁶ ne hicrândır bu

¹⁹ Gevherî D., K. 131 (4 Beyit), s.108-109

²⁰ Bu şiirde mahlas olmamasına rağmen bu şiirin Gevheri'ye ait olduğunu tespit ettik.

²¹ zülfüñ: zülfü D.

²² bulanur: bölünür D.

²³ evvelki: ezelki D.

²⁴ Gevherî D., K. 585 (4 Beyit), s.419

²⁵ Bu şiirde mahlas bulunmamasına rağmen bu şiirin Gevheri'ye ait olduğunu tespit ettik.

²⁶ dükenmez: tükenmez D.

2. Bu cevri²⁷ çekmeyen bilmez demişler

‘ Āşıkın²⁸ ağladan gülmez demişler²⁹

‘ Āşıkın āhı³⁰ yerde kalmaz demişler³¹

Ezelden böyle bir dāstāndır bu

3. Yetiş ağlatdın³² bāri şād eyle

Merḥamet bābını gel güşād eyle³³

Yā öldür bendeñi yā āzād eyle³⁴

Cevrise³⁵ yetişür çok zamāndır bu

36

13³⁷

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

VECDİ

1. Dilün şabr u sükūnuñ nāle vü feryāda virdim heb³⁸

Bu cism-i āteşinün āb-ı ḥākin bāda virdim heb

39

2. Nola ger mest açılsa gönçesi ol gülbün-i nāzuñ

Aña ben şu yirine ḥūn-ı dilden bāde virdim heb⁴⁰

41

²⁷ cevri: derdi **D.**

²⁸ Āşıkın: meftūnun **D.**

²⁹ Bu mısra, a.g.e’de 3. Mısradır.

³⁰ Āşıkın āhı: āşık āhı **D.**

³¹ Bu mısra, a.g.e’de 2. Mısradır.

³² yetiş ağlatdın: gel yeter ağlattın **D.**

³³ Bu mısra, a.g.e’de 3. Mısradır.

³⁴ Bu mısra, a.g.e’de 2. Mısradır.

³⁵ cevrise: cevrettin **D.**

³⁶ Divanda bir dörtlük daha yer almaktadır.

³⁷ Vecdī D., G.4 (5 Beyit), s.72-73

³⁸ heb: hep **D.**

³⁹ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

⁴⁰ Bu beyit, a.g.e’de 3. Beyittir.

⁴¹ Divanda iki beyit daha yer almaktadır.

14⁴²

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

LĀ EDRĪ

1. Mevsim-i gül olsa elbet eyler efgān ' andelīb
Cān bağışlar mürde ' uşşāka hoş-elhān ' andelīb
2. Gāh ' ırāq-ı būselikde gāh nevādan dem urur
Nağme-sāz olsa ider diller perişān ' andelīb

15⁴³

Hezec

Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlün

LĀ EDRĪ

1. Benden irişüb nāle-i yā Rab göge hep şeb
Ol māhıñ irişmez mi ola gūşuna yā Rab
2. Baḥş eyleyemez kūyın ile aṭlas-ı gerdūn
Ey māh-ı cihān yoḡdur o bī-çārede kevkeb [5b]

16⁴⁴

Muzāri

Mef' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün

'ULVĪ

1. Depret elüñi sāķī yetişdür meded şarāb
Maḥmūr-ı cām-ı ' aşḡ olalı ḥālümüz ḥarāb

⁴² Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

⁴³ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

⁴⁴ Derzi-zāde Ulvī D., G.36 (5 Beyit), s.337

2. Bezm-i çemende ʿîş idecek dem durur deyü
Şahn-ı şafâda çaderini kurdı her habâb

45

17⁴⁶

Remel

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

YAḤYĀ EFENDİ

1. Câm bir sırça sarây olmuş ki ferşi laʿl-i nâb
Hücre-i billûrdur şâh-ı hevâya her habâb
2. ʿAşkla hoş-hâl olan şeydâya añmañ vuşlatı
Bâde-i şâfı virün **Yâhyaya** katmañ ana âb

47

18⁴⁸

11'li Hece Ölçüsü

GEVHERİ

1. Yine gönül⁴⁹ bir dilbere⁵⁰ kıl oldu
Mübârek vücûdu gümüşe beñzer
Zümre-i hûban içre ol aşl-ı melek
Laʿl-reng lebleri yâķûta⁵¹ beñzer
2. Alayım gönlümü ğam-ı firâķdan
Okudum inşâyı dürlü varaķdan
Düş oldu⁵² ʿaynıma gördüm uzaķdan⁵³
Raķibler gerdâniñ emmişe⁵⁴ beñzer

⁴⁵ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

⁴⁶ Şeyhülislâm Yahyâ D., G.19 (5 Beyit), s.43

⁴⁷ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

⁴⁸ Gevherî D., K.459 (4 Dörtlük), s.330-331.

⁴⁹ gönül: gönlüm **D.**

⁵⁰ dilbere: didâra **D.**

⁵¹ yâķûta: yemişe **D.**

⁵² düş oldu: dost geldi **D.**

⁵³ uzakdan: ıraútan **D.**

⁵⁴ Raķibler gerdâniñ emmişe: gerdânında olan emişe **D.**

3. Düşeli ‘aşkına hâlim yamandır⁵⁶
 Dostu⁵⁷ görmeyeli hayli zamandır
 ‘Aşıklık didiğin⁵⁸ âh ü gümandır
 Çekilmez⁵⁹ **Gevheri**⁶⁰ güç işe beñzer [6a]

19⁶¹

11’li Hece Ölçüsü

GEVHERİ

1. Bu hüsnün kemâli bahş-i Hudadır
 Be kimden öğrendiñ revîşi güzel
 Cemâliñe Yusûf diseñ revâdır
 Tarz-ı mülûkâne cünbişi güzel⁶²
2. Var mıdır bahâne o sîm-i gerdâna
 Cânım kurbân olsun ol zenehdâna
 Ne zîbâ yaraşur gonçe⁶³ dehâna
 La‘l-i lebi güzel dür dişi güzel⁶⁴
3. Seniñ gibi⁶⁵ mihri⁶⁶ getürmez felek
 Saña benim gibi şâdık⁶⁷ kıl gerek
 Gevherî der bu gidişle⁶⁸ ey melek
 Mağv idersin ayı⁶⁹ güneşi güze

⁵⁵ Divanda bir dörtlük daha yer almaktadır.

⁵⁶ düşeli ‘aşkına hâlim yamandır: Gevherî ‘aşk ile hâim ayandır **D.**

⁵⁷ dostu: yâri **D.**

⁵⁸ didiğin: dedikleri **D.**

⁵⁹ çekilmez: çekemez **D.**

⁶⁰ Gevherî: her aşık **D.**

⁶¹ Gevherî D., K. 206 (5 Beyit), s.158-159.

⁶² Divanda bir dörtlük daha yer almaktadır.

⁶³ gonçe: hokka **D.**

⁶⁴ Divanda bir dörtlük daha yer almaktadır.

⁶⁵ senin gibi: sencileyin **D.**

⁶⁶ mihri: mehri **D.**

⁶⁷ şâdık: hâlis **D.**

⁶⁸ gidişle: refâtla **D.**

⁶⁹ ayı: nûru **D.**

غزلیات عدنی
 ای لعل لوهو یار تو جان داده روان را
 بخشیده طراوت قدوس روی مهابت
 تا دود سیرجان شد بوس روی مبین را
 فرقی نتوان کرد دل از موسی غیب را
 هرگز لب بستیده نرسید حقیقت را
 تا دفع نهم از دل شد کیم بخت را
 قربان تو خواهم شدن تیسر کمان را
 سوی من بیا بر کشتی تیر کمان را
 چون مبدی هم دل زد جان توشت را
 کس نیست که اوریع بود صورت جان را
 که عارض کسین تو عکس می کنی را
 از چهره زردم بر بوی بر جان را
 صد بار بیدم که بوش بر جان را
 عدنی ندیدم رت مهر و جفت را

عدنی
 از آن روس نه حال لب زلف سنسار
 که قدیمش سبب از افشاندن حسیار
 به پرویز جلوه کنم توان کرد آب دریا را
 نظام سلک دندان که بر آید
 بجان انداخت چشمم از نظر لولوی لال را
 عجب نبود دل و جان را از دل نهیغ را
 که ترکان دوست میدادند وطن سباز
 لقا قد و لجوبیت چو در چشم وطن سباز
 سعادت در کنی رمانغا ندسرو باد را
 خواه دل که از عاشق و معشوقین شد
 بی باوقوی مردم مکر میکند عارف را
 دلت را غمناک گشت از لبش دعوی کن عدنی
 که بی وجبت پرسیدن عیسی جرم موسی را

11'li Hece Ölçüsü

LĀ EDRİ

1. Gülşen-i ʿālemde ey şivekārım
Bu şalınış serv-i bālāda yokdur
Deryāyı nūş itsem söyüñmez nārım
Lebiñdeki teşne şahbāda yokdur
2. Hāḡ ḡaḡadan seni eylesün emīn
Seniñle zeyn olur bu rūy-ı zemīn
Kākülünde olan būy-ı nāzenīn
Sünbülde ʿanberde sārāda yokdur
3. Kāküllerīn niçe sünbül olmasun
Yā leblerin niçe mül mül olmasun
ʿĀşıqların niçe bülbul olmasun
Reng-i rūyīñ gül-i ḡamrāda yokdur [7a]

11'li Hece Ölçüsü

LĀ EDRİ

1. Kime feryād ideyim seniñ elinden
Hercāyī dilbersün Hāḡdan bulasın
Bir merḡabā gelmez ašlā diliñden
Dāʿīm cefākārsın Hāḡdan bulasın
2. Sitem ḡançerlerin baḡrımı deldi
Deli göñül seni nerden buldı
İtdüğüm var imiş yoluma geldi
Yār degil aḡyārsın Hāḡdan bulasın

⁷⁰ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷¹ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

22⁷²

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

RŪḤĪ

1. Nev-bahār oldı açıldı verd-i ra' nā semt semt
Kurdılar şahın-ı çemende bezm-i şahbā semt semt⁷³

2. Hurrem itdi 'ālemi bārān-ı eşküm **Rūḥīyā**
Çıkdı şahra seyrine a' lā vü ednā semt semt⁷⁴

23⁷⁵

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

BĀḲĪ EFENDİ

1. Lāle-ḥadler kıldılar gül-geşt-i şahrā semt semt
Bāğ u rağı gezdiler idüb temāşā semt semt⁷⁶

2. Şi' r-i Bākī seb' a-i iklīm⁷⁷ olduğda⁷⁸ revān
Oķınursa yeridir bu nazm-ı ğarrā semt semt⁷⁹

⁷² Bağdatlı Ruhi D., G. 79 (5 Beyit), s. 355

⁷³ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

⁷⁴ Bu beyit, a.g.e'de 5. Beyittir.

⁷⁵ Bākī D., G. 23(6 Beyit), s.115

⁷⁶ Divanda 4 beyit daha yer almaktadır.

⁷⁷ iklīm: iklīme D.

⁷⁸ olduğda: olduğça D.

⁷⁹ Bu beyit, a.g.e'de 6. Beyittir.

Hezec

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlûn

NEF'Î EFENDİ

1. Esrâr-ı lebiñ söylemeziz gerçi hamûşuz
Ammâ ki hum-ı mey gibi pür-cûş u hurûşuz
2. Cevriñ çekerek zevk-i ğam idrâk olunurdu
Müşkül bu ki ben⁸¹ 'aşkla bî-tâkât ü hûşuz
3. Tâ ki⁸² getürür deyü şabâ müjde-i vaşlûñ
Başdan ayağa şâh-ı gül-i ter gibi gûşuz
4. Zâhid bizi ğor ğayra şatar şimdi riâyı
Tuymuş⁸³ bizi kim mu' tekid-i bâde-fürûşuz
5. Nef'î gibi tâib degiliz dil-ber ü meyden
Biz anlar ile leb-be-leb ü düş-be-düşuz

Hezec

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlûn

ŞABRÎ EFENDİ

1. Dem-beste-i keyfiyyet-i peymâne-i 'aşkuz
Cûş etmezüz eller gibi mestâne-i 'aşkuz

---

⁸⁰ Nef'î D., G. 49 (5 Beyit), s.305

⁸¹ ben: biz D.

⁸² tâ ki: nâgeh D.

⁸³ tuymuş: duymuş D.

⁸⁴ Sabrî Mehmed Şerîf D., G. 79 (5 Beyit), s.191.

2. Geldükçe dile şevk iderüz s̄inemizi çāk
Biz perde-güşāyende-i kāşāne-i ‘ aşkuz
3. Bend eyleme zūlfūnle bizi uşlana derseñ
Zincir h̄aṭādır bize dīvāne-i ‘ aşkuz
4. Zāhid ne ‘ aceb şūret-i maḫşūdı görürsün
Biz gūşe-nişīnān-ı şanem-h̄āne-i ‘ aşkuz
5. **Şabri** nola yanub yaḫılursaḫ gice vü⁸⁵ gündüz
Biz bülbül-i baḡ-ı ḡam u pervāne-i⁸⁶ ‘ aşkuz [7b]

26⁸⁷

Remel

Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn

SĀMĪ

1. Biz es̄ir-i ‘ işretüz sākīleriñ meftūnıyuz
Beste-i zincir-i mevc-i bāde-i gülgūnıyuz
2. Pāy-ı hūmda cām-ı mey eşrāf-ı feyz⁸⁸ eyler bize
Bezm-i ‘ aşkıñ neş‘ e-yāb-ı ‘ aḫl-ı Eflātūnıyuz
3. Ser-bürehne bir gedā-yı bī-ser ü sāmān iken
‘ Ālemin pā-ber-nihād-ı tāt-ı Efrīdūnıyuz
4. Nola kec-tab‘ āna olsa nāmımız mār-ı jiyān⁸⁹
Şāh-beyt-i diḫḫatūñ bir mışra‘ -ı mevzūnıyuz
5. Kim çeker rıtl-ı girān-ı minnet-i dūn meşrebi
Görmesek bir ḫatre cām-ı lūṭfuñı memnūnıyuz
6. Bār-ı hicrān ḫaddimiz **Sāmī** ham etmişken yine
Ol der-i vālā-cenābıñ ḫalḫa-i bīrūnıyuz

⁸⁵ vü: Ø D.

⁸⁶ ḡam u pervāne-i : ḡam-ı vīrāne-i D.

⁸⁷ Arpaemīni-zāde Mustafa Sāmī D., G.53 (6 Beyit), s.325-326.

⁸⁸ eşrāf-ı feyz: işrāk-ı feyz D.

⁸⁹ mār-ı jiyān: hār-ı zebān D.

27⁹⁰

Hezec

Mef'ûlû Mefâ'îlû Mefâ'îlû Fe'ûlûn

REZMÎ EFENDÎ

1. Ğamzeñ ki ola sâķî-i çeşm-i siyeh-i mest
Mest itmege ' uşşâķı yeter bir nigh-i mest
2. Rezmî hâzer et ol şaçı leylî nighinden
Mecnûn ider insanı o çeşm-i nigh-i mest

28⁹¹

Hezec

Mefâ'îlûn Mefâ'îlûn Mefâ'îlûn Mefâ'îlûn

BELİĞ EFENDÎ

1. Fûrûĝ-ı katre-i âb-ı güher deryâ-yı pür-cüşuz
Dem-â-dem vâķıf-ı esrâr-ı ' aşķuz mest-i medhuşuz
2. Ğabâbâsâ binâ-yı ' ayşı berbâd eyleyüb⁹² evvel
Mişâl-i gird-bâd-ı deşt-i miñnethâne-i ber-düşuz
3. Firîb-i vaz' -ı maĝlûbânenen şâd eyleriz ammâ
Mükâfât-ı ' amelde düşmene ĥûn-ı Siyâvüşuz⁹³
4. O şûhı şem' -i bâlîn eyledük kâşâne-i ĝamda
Meded incitme ey ĥummâ-yı firķât şimdi nâ-ĥoşuz⁹⁴
5. Nihâd-ı düşmene bir niş-i zehr-âlûd iken her dem
Revânî-i sūĥanla ehl-i ṭab' a çeşme-i nüşuz

⁹⁰ Rezmî divanında tespit edilememiştir.(Bkz. Kaynakça)

⁹¹ Belîĝ Mehmed Emin D., G.102(8 beyit), s.289

⁹² eyleyüb: eyleyüp **D.**

⁹³ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

⁹⁴ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

6. **Belîgâ** sūsenāsā deh- zebānuz gerçi ‘ālemde
Nevā-yı ‘aşka ammā gül gibi ser-tā-ḫadem gūşuz

29⁹⁵

11’li Hece Ölçüsü

LĀ EDRĪ

1. Müjdeler ey gönül dîdeler rûşen
Ḥamd ola bugün cānānı gördüñ
Ḥayât-ı cān buldı meclis-i rûşen
Çok şükür ol māh-ı tābānı gördüñ
2. Ḥayli dem maḥzūn pür-melāl iken
Vişālîñe irmek bî-muḥāl iken
Ḥaste gönül saña bî-mecāl iken
Şanki Loḫmān elinden devāyı gördüñ
3. Bu çeşm-i cādūları bî-amāndır
Tîr-i müjgānları şāḥib-kemāndır
Mısr-ı melāḥatde bugün şāh-ı ḥübāndır
ŞanasınYūsuf-ı Ken‘ān’ı gördüñ [8a]

30⁹⁶

11’li Hece Ölçüsü

LĀ EDRĪ

1. Görmedüm ruḥsārîñ niçe zamāndır
Ey māh-ruḥsārım ne ‘ālemdesin
Benim bülbül gibi kārım fiğāndır
Sen ey gülzārım ne ‘ālemdesin
2. Bilmezem yār ile ülfette misin
Yohsa ağyār ile şoḥbette misin
Dā‘ima ‘ayş-ı ‘işrette misin
‘Aceb şîvekārım ne ‘ālemdesin

⁹⁵ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

⁹⁶ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

3. Dür oldı görmeden kendi cemālîñ
Müyesser olur mu yine vişālîñ
Delmekde sînemi tîr-i hayālîñ
Ey çeşm-i tâtârım ne ‘ âlemdesin

31⁹⁷

Müctes

Mefā‘ilün Fe‘ilâtün Mefā‘ilün Fe‘ilün

ĞAZEL-İ ŞĀBĪT

1. Nesīm-i kūyı bize kuḥl-ı çeşm-i cān mı⁹⁸ virür
Zemāne ḥācısı yārāna armağan mı virür
2. Mişāl-i post çıkarmazsa [eskiyi] şırtından
Ġaribe şehri-i maḥabbetde ḥancı ḥan mı virür
3. Dem-i sirişki ile tutmayınca māyesini
Bizüm bu ḳanlı furūn bî-nevāya nān mı virür
4. Mü‘ezzin-i çemene nuḳre virmese şebnem
Çıḳup mināre-i serv üstine ezān mı virür
5. Niçün terennümüne ḥarf atar te‘emmülsüz
Gelū-yı bülbüle ta‘yîni bâġbān mı virür
6. Göge çıkarmayıcak dūd-ı sünbül-i āhı
O ġonca-fem bize bir lüle-i duḡān mı virür
7. Nedir bu kāse-i vişnāya raġbeti yārîñ
Lebi kirās gibi ‘ömr-i cāvidān mı virür⁹⁹
8. Fütādeler ṭama‘-ı bûseye ḳalana düşer
O şūḡ mekseye bir bûse bir ḳalan mı virür¹⁰⁰
9. Bunı müfessir-i nūr ayeti bilür **Şābit**
Güle zemīn mı virür feyzî āsumān mı virür

⁹⁷ Bosnalı Alaeddin Sabit D., G.124 (7 Beyit), s.412-413

⁹⁸ kuḥl-ı çeşm-i cān mı: kuḥl-ı Işfahān mı D.

⁹⁹ Bu beyit, a.g.e’de yer almamaktadır.

¹⁰⁰ Bu beyit, a.g.e’de yer almamaktadır.

Hezec

*Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün***HĀFİZ**

1. Nihāl-i kāmētīñ boy çekmiş el-ḥaḳ nārünlenmiş
Ruḥuñ gül-berg-i āl olmuş 'izārīñ yasemenlenmiş
2. Havālar āhımıñ dūd-ı siyāhındañ bulutlanmış
Zemīn bārān-ı eşkimden şafā bulmuş çemenlenmiş¹⁰²
3. Dil-i miskīne raḥm itmek münāsibdür benim şāhım¹⁰³
Esīr¹⁰⁴ olmuş kemend-i zülfüñe boynı resenlenmiş
4. Hazān faşlı olub dem-beste gülşende kenār itmiş¹⁰⁵
Gül eyyāmıñ geçirmiş bülbülün yiri dikenlenmiş
5. Çeküp ḥasret gönül Ya' kûbı ḥālī [olmaz]¹⁰⁶ efgāndan¹⁰⁷
Ġam-ı Yusufı hāneñ **Hāfızā** beytū' l- ḥazenlenmiş

Hezec

*Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün***NĀBĪ EFENDĪ**

1. Açılmış gül gül olmuş şafḥa-i rūyı semenlenmiş
Leṭāfet ḳat ḳat olmuş 'ārızında nesterenlenmiş

¹⁰¹ Hāfız Ahmed Paşa D., G.55 (6 Beyit), s.157¹⁰² Divanda iki beyit daha yer almaktadır.¹⁰³ Bu beyit, a.g.e'de 5. beyittir.¹⁰⁴ esīr: seyr **D.**¹⁰⁵ Bu beyit, divanda bulunmamaktadır.¹⁰⁶ Ø: olmaz **D.**, Ölçü gereği ekledik.¹⁰⁷ Bu beyit, a.g.e'de 6. beyittir.¹⁰⁸ Nābī D., G. 339 (7 Beyit), s. 710

2. Degüldür mūr-ı haṭ gird-i leb-i şekker-feşānında
Kenār-ı çeşmesārı āb-ı hayvānuñ çemenlenmiş
3. Fenāsın anlamış nergis kadar yok bāğ-ı devrānuñ
Daḥı ḥāb-ı ‘ademden açmadan çeşmin kefenlenmiş
4. İşiddüm¹⁰⁹ girdügin ḥammāma cān atdum temāşāya
Yetişdüm ol zamān kim hem çıkub¹¹⁰ hem pīrehenlenmiş [8b]
5. Kimüñ āğüş-ı küstāḥında pīç-i tāba¹¹¹ düşmüş kim
Yine destārı der-hem dām-ı gīsūsı şikenlenmiş
6. Saña benzer daḥı bir āftābı eylemez peydā
Vilādetden ‘arūs-ı çarḥ kalmış pīrezenlenmiş
7. ‘Aceb mi kāmēti ma‘ nāya **Nābī** olsa nā- çeşbān
Ġubār-ālūde olmuş [cāme-i] ḥaṭır köhenlenmiş

34¹¹²

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

NAḤİFİ EFENDİ

1. O şūḥuñ fırḫat-i endūh-perverdi çekilmezmiş
Dem-i sermāda hicriñ miḥnet-i serdi çekilmezmiş
2. Ġubār-ı ğam sirişk-i çeşm ile āmīziş itmekde
Bu vādīnin meger seylāb-ı pūr-gerdi çekilmezmiş
3. ‘Aceb mi cān atarsam nev-bahār-ı vaşl-ı dildāra
Zemistān-ı firāḫın şiddet-i berri çekilmezmiş

¹⁰⁹ işiddüm: işitdüm **D.**

¹¹⁰ çıkub: çıkup **D.**

¹¹¹ pīç-i tāba: pīc ü tāba **D.**

¹¹² Nahîfî Süleyman Efendi Divanı’nda tespit edilememiştir.(Bkz. Kaynakça)

4. H̄ayāl-i kākül-i ruḥsār-ı h̄ubān dilde dā‘ imdir
Bahāristān-ı ‘aşkıñ seyl-i pür-gerdi çekilmezmiş
5. Ne derd olsa çeker âdem Naḥîfî gerçi ‘ âlemde
Edā-yı ḥod-fürüşı vaż‘ -ı nāmerdi çekilmezmiş

35¹¹³

11’li Hece Ölçüsü

GEVHERİ

1. Ey h̄ublarıñ şāhı¹¹⁴ serv-i bülendim
Nedir bu sendeki şāhāne gözler
Ey lebleri sükker nāzük efendim
Eyledin bendeñi¹¹⁵ dīvāne gözler¹¹⁶
2. Bu ‘aşkıñ serimde Nîl-i deryâdır¹¹⁷
Vaşlıña irenler¹¹⁸ yüce ‘ anḳadır
Ne denlû medḥ itsem medḥe sezâdır
Baḳdıḳça cān virür insana gözler¹¹⁹
3. Gevherî şeydâyım dinle efḡānım
Öldürürsen ḥelāl eyledim ḳanım
Her ḳaçan süzersin¹²⁰ ey¹²¹ benim cānım
Çoḳ kâfir¹²² getürür imāna gözler¹²³ [9a]

¹¹³ Gevherî D., K.450 (4 Dörtlük), s.324

¹¹⁴ ey h̄ublarıñ şāhı: ey benim efendim D.

¹¹⁵ eyledin bendeñi: bendesin eyledi D.

¹¹⁶ Divanda bir dörtlük daha yer almaktadır.

¹¹⁷ serimde Nîl-i deryâdır: sînemde misl-i deryâdır D.

¹¹⁸ İrenler: irilmez D.

¹¹⁹ Bu dörtlük, a.g.e.’de 3. Dörtlüktür.

¹²⁰ süzersin: ḳaçan D.

¹²¹ ey: a D.

¹²² Çoḳ kâfir: kâfiri D.

¹²³ Bu dörtlük, a.g.e.’de 4. Dörtlüktür.

36¹²⁴

Hezec

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

LĀ EDRI

1. Ne kendü şeyh olur ne mu' tekid peydā ider zāhid
‘ Adem add itmedikçe nokta-i zādñ riyāzātñ

37¹²⁵

Hezec

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

KĀNĪ

126

1. Geçerken sīm-tenler [āh u] feryād eylemiş ağyār¹²⁷
Bu bir darb-ı meşeldür¹²⁸ 129 it ürümüş¹³⁰ kārban geçmiş¹³¹

38¹³²

Remel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

ŞEM'Ī

1. Ben gedā itsem nola sen şāh-ı hūbān ile baḥş
‘ Aşkdır bu itdirir mevt-i Süleymān¹³³ ile baḥş

134

¹²⁴ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

¹²⁵ Kānī D., G.92 (5 Beyit), s.201

¹²⁶ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

¹²⁷ Bu beyit, a.g.e'de 4. Beyittir.

¹²⁸ darb-ı meşeldür: darbü'l-meşeldür D.

¹²⁹ Ø: kim D.

¹³⁰ ürümüş: ürmiş D.

¹³¹ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

¹³² (Prizrenli) Şem'ī D., G.21 (5 beyit), s.143

¹³³ mevt-i Süleymān: mūrī Süleymān D.

2. Āfitāb olmaz muḳābil saña ey Yūsuf-cemāl
İdemez bir bī-sitāre¹³⁵ māh-ı Ken' ān ile baḥş¹³⁶

137

39¹³⁸

Remel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

GEDĀYİ

1. Cāmı yok kim māh-ı tābān ide cānānile baḥş
Zerreniñ ḥaddi degil ḥurşīd-i raḥşānile baḥş
2. Ey Gedāyī öldürürse kıılma yār ile nizā'
Bendeye düşmez bilürsin ide şultān ile baḥş

40¹³⁹

Hezec

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

RĀMİ PAŞA

1. Biz ol 'āşıkınız kim dağımız merhem ḳabūl itmez
O gülzārīñ ki ateşdür güli şebnem ḳabūl itmez
2. Sifāl-i köhnede¹⁴⁰ nūş-ı meye mu' tād olan rinde
Mücevher cāmını bin kerre şunsa cam¹⁴¹ ḳabūl itmez¹⁴²

¹³⁴ Divanda iki beyit daha yer almaktadır.

¹³⁵ bir bī-sitāre: her bir sitāre **D**.

¹³⁶ Bu beyit, a.g.e'de 4. Beyittir.

¹³⁷ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

¹³⁸ Gedayi divanında tespit edilememiştir.(Bkz. Kaynakça)

¹³⁹ Rāmi Paşa D., G.55 (5 Beyit), s.30-31

¹⁴⁰ köhnede: köhneden **D**.

¹⁴¹ cām: Cem **D**.

¹⁴² Bu beyit, a.g.e'de 3. Beyittir.

3. Sirişk-i çeşmi Nîl-i Mışra mümkün mi kıyās itmek
Bu bir deryā-yı pür-hündur ki bîş ü kem qabûl itmez¹⁴³
4. Nola ben çekdigim cev̄ ü cefā-yı yār bilmezse
Nihāl-i tâzedir¹⁴⁴ bār-ı girân-ı ğam qabûl itmez¹⁴⁵
5. Gül-i rengî-i ruhsârı o naḥl-i gülşen-i ḥüsnüñ
O denlü tâzedür terdir¹⁴⁶ ki **Râmî** şem qabûl itmez [9b]

41¹⁴⁷

Hezec

Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün

LĀ EDRI

1. Saña benden selām olsun elā ey afet-i devrân
Mürüvvetlü efendimsin yoluñu gözlerim elân
2. Hezārân 'izz ü nâz ile mübârek ḥâtır-ı eşref
Devâm-ı devletiñ efzûn ide ol Ḥazret-i Mevlâ
3. Eger şorar iseñ cânâ derûn-ı pür-melâlimden
Şehâ döndürdi bu qaddim hilâle vâdî-i hicrân
4. Ki sensin dilberân şâhı iderüm rûz-ı şeb âhı
İnan vallâhi billâhi gice gündüz işim efġân
5. Şehâ serv-i semendimsin siyeh zülf-i kemendimsin
Benimsin bir efendimsin qulunam emriñe fermân
6. Şehâ cândan saña râmem seniñ vaşfıñ ider ḥâmem
Vuşûl bulduqda bu nâmem birin siz de idiñ imkân

¹⁴³ Bu beyit, a.g.e'de 4. Beyittir.

¹⁴⁴ Nihāl-i tâzedir: dil-i zevk âşinâ **D**.

¹⁴⁵ Bu beyit, a.g.e'de 2. Beyittir.

¹⁴⁶ tâzedir terdir: tâze vü terdir **D**.

¹⁴⁷ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

11'li Hece Ölçüsü

LĀ EDRĪ

1. Nāzenīnim çünkü benden geçmediñ
Bize bu vaḥşilik bîḡānelik ne
Meclis-i aḡyārdan bāde içmediñ
Nergis-i çeşmiñde mestānelik ne
2. Bilmeyenler şanur dil-rubāsın sen
‘Āşık öldürmede dil-rubāsın sen
Sicilli ḥüccetli bī-vefāsın sen
Daḡi bundan şöñra rindānelik ne
3. Hürrem olub gezer ḡub libās ile
Lāubālī ülfete cümle nās ile
Āşinālīk ider her aḡbāb ile
Ya bize gelünce şāhānelik ne [10 a]

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

HÜSREV

1. Yeşiller giydiḡiñce tūṭī-i ḡüyāya beñzersin
Siyeh-pūş olduḡunca ka‘be-i ‘ulyāya beñzersin
2. Kaçankim nāzla āk sāde giyseñ ey semen-sīmā
Şadefde ḡaşıl olmuş bir dūr-i yektāya beñzersin
3. Giyüb eynine mā‘-i cāmeler seyr-i çemen kılsañ
Yem-i ḡadrāda Hızra gökdeki ‘İsāya beñzersin

¹⁴⁸ Bu şiirin hangi şaire ait olduḡu tespit edilememiştir.

¹⁴⁹ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

4. Libās-ı sürh̄le cānā yeşil ferrāce giydikce
Tarāvet gülşeniñde gonçe-i zībāya beñzersin
5. O gül-ruhsārı vaşf etdik ‘ aceb rengiñ edālarla
Sözünde Hüsrevā sen ‘ āşık-ı şeydāya beñzersin

44¹⁵⁰¹⁵¹

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

EBU’L-FETH SULTĀN MEĤEMMED HĀN ‘ ALEYHİRRAĤME VE’R-RAĤMĀN

1. İmtişāl-i cāhidū fillāh olubdur niyyetüm
Dīn-i İslāmıñ mücerred ğayretidir ğayretüm
2. Fazl-ı Hāḡḡ u himmet-i cünd-i ricālullāh ile
Ehl-i küfri ser-be-ser ḡahr eylemekdür himmetim¹⁵²
3. Enbiyā vü evliyāya istinādum var benim
Luṭf-ı Hāḡḡdandır müdām¹⁵³ ümmid-i feth ü neferim¹⁵⁴
4. Nefs-i mālem ile cihānda nola ḡılsam ictihād¹⁵⁵
Ḥamdulillah var ğazāya şad hezerān rāġbetüm
5. Ey¹⁵⁶ Meḡemmed mu‘ cizāt-ı Aḡmed-i Muḡtār ile
Umaram maġlūb¹⁵⁷ ola a‘ dā‘ -yı dīn-i¹⁵⁸ devletüm

¹⁵⁰ Fatih (Avnī) D., G.54(5 Beyit), s.878

¹⁵¹ Bu şiir, Avnī Divanının’nda yoktur.(şiir, K.E.Ünsel’de no:82=K.E.Ü-NO:829; Ziya Paşa, Harâbât, C.II, s.124’te ve M. Şakir Paşa, Yeni Osmanlı Tarihi, C.II, s.229’da da vardır. Kemal Edip Ünsel, a.g.e, s.181’de bu şiirin Eğri Fatih Sultan III. Mehmed’e ait olduğunu yorumlayarak söyler. Bu şiirde mahlbs, Avnī yerine Muhammed ve teması da Avnī Divanı’ndaki şiirlerden farklı ise de bu şiir, Avnī’nin çok genç yaşlarındaki ilk şiirlerinden biri olabilir. Bilhassa da Kur’ân-ı Kerîm,22(Hac)78 tesiri ortadadır.(BALTACIOĞLU, Şahmeran, Fatih-Avnî- Divanı ve Tahlili, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, İstanbul 2003, s.878)

¹⁵² himmetim: niyyetüm D.

¹⁵³ müdām: hemān D.

¹⁵⁴ neferim: nuşretüm D.

¹⁵⁵ nefsi-i mālem ile cihānda nola ḡılsam ictihād: nefsi ü māl ile n’ola ḡılsam cihānda ictihād D.

¹⁵⁶ ey: iy D.

¹⁵⁷ maġlūb: ġalib D.

Müctes

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
(Fa'lün)

NERGİSİ EFENDİ

1. Terāne- senc-i fiğānum hevā nedür bilmem
Belā-yı bülbül-i zārüm nevā nedür bilmem
2. Muḳayyed-i leb-i yārüm vişālden maḥrūm
Esīr-i bādeyüm ammā şafā nedür bilmem
3. Görünce ḥān-ı ğamı ruḥsat olmadın düşerim
Ġidā-yı rūḥa icāzet şalā nedür bilmem
4. Ne künc-i dār-i şifā var ne iltifāt-ı ṭabīb
Marīz-i pister-i ıṣṣūm devā nedür bilmem
5. Göze görünmek olurdı nevāziş eylese yār
Mişāl-i zerreyüm ammā ziyā nedür bilmem
6. Hezār pāre dile kimse merḥamet kılmaz
Şikeste āyineyüm ben cilā nedür bilmem
7. Sözüm belā-yı maḥabbetde da'vi-i ğamdur
Belā budur ki yine müdde'ā nedür bilmem
8. Nice gülüp içelim **Nergisi** bu gülşende
Bahār geçdi daḥı ben şabā nedür bilmem

---

¹⁵⁸ dīn-i : dīne **D.**

¹⁵⁹ Nergisi eserinde tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

46¹⁶⁰

Hafif

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün
(*Fā‘ilātün*) (*Fa‘lün*)

ŞABRÎ

1. ‘Āşıkum h̄‘āb neydüğün bilmem
Hastayum tâb neydüğün bilmem
2. Pîrehen-pûş-ı şu‘le-i ‘aşkum
Kâr-ı mehtâb neydüğün bilmem
3. ‘Andelîb-i kâfes-nişîn-i ğamım
Gül-i sîr-âb neydüğün bilmem
4. Mest-i ¹⁶¹şîşe-i ğam-ı yârum
Bâde-i nâb neydüğün bilmem
5. Leb-i baħr-ı şafâda rakş ederim
Daħı girdâb neydüğün bilmem
6. Ne şafâda ne ğamdayum hergiz
Âteş ü âb neydüğün bilmem
7. Zühed ile ülfet itmedim Şabrî
Künc-i mihrâb neydüğün bilmem

47¹⁶²

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

NAZÎRE-İ BAŞÎRÎ

1. Pâdişâhım düşmen-i dîne ğazâdır niyyetiñ
Dîn-i Aħmet nuşretidir muķtezâ-yı ğayretiñ

¹⁶⁰ Sabrî Mehmed Şerîf D., G. 124(7 Beyit), s.236.

¹⁶¹ şîşe-i ğam-ı yârum: nüh –şîşe-i ğam-ı yârum **D**.

¹⁶² Basîrî divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

2. ‘ Arşa aşıldı kılıcın ey şeh-i mālîk-rikāb
Qurdıgıñ dem evc-i eflāk üzre çetr-i himmetiñ
3. Müjde-i innā feteħnā ile tıldı şarķ ü ğarb
Maẓhar-i naşrun minallāh oldu fetħ ü nuşretiñ
4. Ehl-i küfri def idüp yer yerden ism ü resmini
Milket-i İslam dāhıl eylemekdir rağbetiñ
5. ....¹⁶³
Şaldı pertev mehce-i rāyāt-ı dīn ü devletiñ
6. Yâ İlahî kıl Başîrîniñ du‘ âsın müstecâb
Yâr u yoldaş et aña ol yolda ‘avn-i ‘işmetiñ [10 b]

48^{164 165}

Hezec

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mef‘ âîlün

NA‘T-I ŞERİF¹⁶⁶

1. Ğubârı ravzânıñ kuħl-i cilâdır yâ Resûlallāh
Gözümde ħāk-i kūyuñ tütüyâdır yâ Resûlallāh
2. Cebîniñ sûre-i ve‘ ş-şems sîneñ maţla‘ -ı ve‘ l-fecr
Şaçıñ ve‘ l-leyl ü yüzüñ ve‘ d-duhâdır yâ Resûlallāh
3. Şeb-i mi‘ râcda na‘ l-i şerîfiñ naķşlamış çarħı¹⁶⁷
Biri meh birisi mihr-i semâdır yâ Resûlallah
4. Şemîm-i çîn-i zülfüñ şemmesidir müşk ile ‘anber
Anunçün müşke teşbîhi ħaţâdır yâ Resûlallāh

¹⁶³ Bu mısra mecmuada boş bırakılmıştır.

¹⁶⁴ Kānî D., N.4(13 Beyit), s.37-38

¹⁶⁵ Bu şiirin Kānî’ye ait olduğunu, bir sonraki sayfada yer alan, aynı redifli olan ve başlığı velehu olan şiirden anlıyoruz.

¹⁶⁶ na‘t-ı şerîf: na‘t-ı Şerîf-i Hazret-i Server-i Kā’inât ‘Aleyhi’s Şalatü ve’t-Taḥiyyât D.

¹⁶⁷ naķşlamış çarħı: naķşın almış çarħ D.

5. Ne yüzle varayım yüz vermez iseñ bāb-ı raḥmāna
Yüzümde rū-siyehlik rū- nümādır yā Resūlallāh
6. Ğubārım rūzgār atmazsa semt-i ravza-i pāke
Dem-i maḥşerde de işim hevādır yā Resūlallāh

49¹⁶⁸

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

GEVHERİ

1. Dilberā¹⁶⁹ ¹⁷⁰senden kime feryād-ı¹⁷¹ dād itsem ¹⁷²aceb¹⁷²
Bî- vefālar sevmeye sen eylediñ māhir beni¹⁷³
Ben sipāhîler gibi āzāde iken rūz u şeb
Derd-i ğam tevellüdüne¹⁷⁴ eylediñ nāzır beni¹⁷⁵
2. Gerçi vardır sâkiyā¹⁷⁶ bu bāde-keşlikde zünûb
¹⁷⁷Afv ider ol Ḥazret-i Tevvāb¹⁷⁷ settārü'l- ¹⁷⁸uyûb
Kîne¹⁷⁸ āhiñ dil geçerdim itmekde meyl-i ħûb
Ol kāküller mıknatıslar cezb ider āhir beni
3. Pîre-zen dünyāya benzer bu güzeller şarābı¹⁷⁹
Bî- beḳādır¹⁸⁰ burc-i istiġnāda¹⁸¹ anıñ¹⁸² kevkebi
Günde yüz bin el irüb siḥr itmek diler kendi gibi¹⁸³
Put-perest itmek diler¹⁸⁴ ol kanlı¹⁸⁵ kâfir beni¹⁸⁶

¹⁶⁸ Gevheri D., K.801 (4 Dörtlük), s.571

¹⁶⁹ dilberā: ey dilā D.

¹⁷⁰ Ø: bilmem ki D.

¹⁷¹ feryād-ı: Ø D.

¹⁷² ¹⁷²aceb: meni D.

¹⁷³ beni: meni D.

¹⁷⁴ tevellüdüne: terbiyyetine D.

¹⁷⁵ beni: meni D.

¹⁷⁶ sâkiyā: sofiyā D.

¹⁷⁷ tevvāb: sevvāb D.

¹⁷⁸ kîne: ben de D.

¹⁷⁹ şarābı: meşrebi D.

¹⁸⁰ bî-beḳādır: anın için D.

¹⁸¹ burc-ı istiġnā: evc-i istiġnān D.

¹⁸² anıñ: inmez D.

¹⁸³ günde yüz bin el irüb siḥr itmek diler kendi gibi: günde yüz bin sihr ile āl eyleyüb kendü gibi D.

¹⁸⁴ put-perest etmek diler: itmek ister putperest D.

4. Bir azādır dūşdi gönlüm sen gibi meh-pāreye
Söylemez hāmūş gibi inşāf yok āvāreye
Bunca demdir¹⁸⁷ acımazsın Gevherī bī-çāreye
Tāğ taş ins ü melek hayvān olan acır beni¹⁸⁸ [11a]

50¹⁸⁹

Hezec

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mef'āīlūn

VELEHU

1. O deñlü mücrimem zerre şevābım varsa defterde¹⁹⁰
Yā sehv-i kātībān yā iftirādır yā Resūlallāh
2. Egerçi dāmen-i lā-taḡnaṭū der-destdir ammā¹⁹¹
Yine her hālde ümmīdim sañadır yā Resūlallāh
3. O deñlü luṭfuña ümmīdvārım ḡavf olup ma' dūm¹⁹²
Zebāna heb gelen ḡarf-i recādır yā Resūlallāh
4. Derūnum zıkr ü fıkı-i ḡazrete bīḡānedir gerçi¹⁹³
Niçe bī-hūde fikre āşinādır yā Resūlallāh
5. Reh-i mescidde mest ü nā-tüvān üftān u ḡīzāndır¹⁹⁴
Tārīḡ-i fışḡda pek tīz-pādır yā Resūlallāh
6. Eger rūz-ı cezāda şāḡib olmazsañ degül Cennet¹⁹⁵
Cehennem de baña nefret-nümādır yā Resūlallāh

¹⁸⁵ anlı: kakūlū D.

¹⁸⁶ beni: meni D.

¹⁸⁷ demdir: yıldır D.

¹⁸⁸ beni: meni D.

¹⁸⁹ Kānī D., N.4 (13 Beyit), s.37-38

¹⁹⁰ Bu beyit, a.g.e'de 7. Beyittir.

¹⁹¹ Bu beyit, a.g.e'de 8. Beyittir.

¹⁹² Bu beyit, a.g.e'de 9. Beyittir.

¹⁹³ Bu beyit, a.g.e'de 10. Beyittir.

¹⁹⁴ Bu beyit, a.g.e'de 11. Beyittir.

¹⁹⁵ Bu beyit, a.g.e'de 12. Beyittir.

7. Şefâ' at suçluya dirler meşeldir söylenir dâ' im¹⁹⁶
Kuluñ **Kānī** de bir mücrim-gedâdır yâ Resûlallâh [11b]

51¹⁹⁷

Hezec

Mef'ûlû Mefâ'îlû Mefâ'îlû Fe'ûlûn

NIYÂZÎ

1. Ey bülbül-i şeydâ yine efgâna mı geldiñ¹⁹⁸
‘Azm-i gül idüb rāzla¹⁹⁹ giryāna mı geldiñ
2. Pervāne gibi āteşe dā'im cān atarsın
Evvelde bu ‘aşķ odına sen yaña mı geldiñ
3. Yağmur gibi yağarsa belā sen baş açarsın
Cān virmege dost yolına ķurbāña mı geldiñ
4. Her şey çalışur bir şıfatı eyleye ma' mūr
Sen cümle şıfāt ilini vīrāna mı geldiñ
5. Vech-i eħadiyyet ki bu işlerde²⁰⁰ göründi²⁰¹
Bu keşrete ancak anı seyrāna mı geldiñ
6. Bir kimse seniñ olamadı ²⁰²ħālīñe²⁰³ mahrem
Bilmem bu cihān içine yek-dāne mı geldiñ
7. Bu ħasta Niyāzî'ye şifā remzin idersin
Derde düşeniñ derdine dermāna mı geldiñ

¹⁹⁶ Bu beyit, a.g.e'de 13. Beyittir.

¹⁹⁷ Niyāzî-i Mısri D., G.95 (7 Beyit), s.117

¹⁹⁸ geldiñ: geldüñ **D.**

¹⁹⁹ rāzla: zār ile **D.**

²⁰⁰ bu işlerde: şu eşyāda **D.**

²⁰¹ görindi: görünmüş **D.**

²⁰² Ø: hīç **D.**

²⁰³ olamadı ħālīñe: olmadı hīç rāzına **D.**

*11'li Hece Ölçüsü*GEVHERİ²⁰⁵

1. ʿ Arz-ı hāl eylesem gül yüzlü yāre
 Gūş idüb²⁰⁶ selāmımı²⁰⁷ alur mı bilmem
 Gün-be-gün artmağda sīnemde yara²⁰⁸
 Mevlām inşāfını virir mi bilmem

209

2. Beni mest eyler²¹⁰ ʿ aşkıñ sāk̄isi²¹¹
 Misk-i ʿ anber қоқар yāriñ²¹² қоқusu
 Derdīmiñ²¹³ ʿ abībi cennet hūrīsi
 H̄asta olduğımı²¹⁴ bilür mi bilmem²¹⁵

216

3. Söyünmez cānımda maḥabbet nārı
 Yoluna şarf itdim nāmusu ʿ ārı
 Ölmeden yüzüñi görmedim bārı
 H̄asret kıyāmete қалur mı bilmem²¹⁷ [12a]

²⁰⁴ Gevheri D., K. 228 (4 Beyit), s.173-174.

²⁰⁵ Bu şiirde mahlas olmamasına rağmen bu şiirin Gevheri'ye ait olduğunu tespit ettik.

²⁰⁶ gūş idüb: luṭf edip **D.**

²⁰⁷ selāmımı: selāmım **D.**

²⁰⁸ sīnemde yāra: āh ile zārım **D.**

²⁰⁹ Divanda bir dōrtlük daha yer almaktadır.

²¹⁰ mest eyler: helāk etti **D.**

²¹¹ sāk̄isi: sakızı **D.**

²¹² қоқар yāriñ: gibi gelir **D.**

²¹³ derdīmiñ: gönlümüñ **D.**

²¹⁴ h̄asta olduğımı: dīvāne olduğum **D.**

²¹⁵ Bu dōrtlük, a.g.e'de 3. Dōrtlüktür.

²¹⁶ Divanda bir dōrtlük daha yer almaktadır.

²¹⁷ Bu dōrtlük, a.g.e'de yer almamaktadır.

Hezec

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

LĀ EDRĪ

1. 'İzzetlü sa'âdetlü sulţānım selām olsun
Mürüvvetlü efendimiñ vaqt-i şerīfī hayr olsun
2. İltifātı şoĥbetiñde gūne gūne devam olsun
Bu ĥaķīr-i ednā cihānda efendime ğulām olsun
3. Tuz itmek ĥaķķı şaymazsañ yüzün yārin ĥara olsun
Ĥaķīķi yār iseñ cānum bize zerre beyān olsun

Hece Ölçüsü

LĀ EDRĪ

1. Elif İçün olsun sevdiğim bize nāz eyleme
Bā Bize bir gün tenezzül eyleyüb gelseñ ne var
Tā Temām oldu cefālar düşmānı şād eyleme
Şā Şevābdur 'āşıkına merĥamet kılsañ ne var
2. Cīm Cemāliñ aya beñzer ĥaşlarıñ 'ayn-ı hilāl
Ĥā İle ĥüsnüñ yaratmış ĥudretinde Zü'l-celāl [12b]
Ĥı Ĥudānıñ emri iyle lebleriñ āb-ı zülāl
Dāl Deli oldum 'aşķıñdan bir 'ilāc bulsan ne var
3. Zāl Zıllın çekerim çün 'aşķıña düşeli ben
Rā Rāĥatlık bulmadım za'īf oldu cān-ı ten
Zā Zebānım medĥini cevri der iseñ baña sen
Sin Selāmıñ bari bir kez sevdiğim alsañ ne var

²¹⁸ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

²¹⁹ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

4. Şın Şifāsız derde düşdüm hiç ‘ ilācın bilemem
Şād Şataşdım gīce gündüz ağlamağdan gülemem
Dād Ża‘ īf oldum cinānım gözüm yaşın silemem
Ṭā Ṭarīkat nev-civānım yaşımı silseñ ne var
5. Zā İle zālīm raķīb eyledi beni merāl
‘ Ayn ‘ Ālemde yaratmış ol Ḥudā bir ḥūb-cemāl
Ġayn Ġanī Ḥudam baña itmesüñ böyle zevāl
Fā Fānī dünyāda baña yār-ı ġār olsañ ne var
6. Kāf Kīyāmet kalmasun bu ḥasret-i fırkat hemān
Kāf Kifāyet ider baña āşinālīk itse hemān
Lām İle luṭf ider iseñ şād olurum çok zamān
Mīm Meded nāz itme baña yüzüme baksañ ne var
7. Nūn Naẓīriñ yok cihānda vāv varım benim
Hā Hemān sensin efendim sevgili yārim benim
Lāmelif Elif ismi ile āb-ı gülzārımdır benim
Yā Yeşil ṭonlu melegüm qadrimi bilseñ ne var
8. Tamām oldı bu tamām kuşūr ile bi‘t-tamām
Gözetmeñiz ‘ aybımı ‘ özr maķbūl ve‘ s-selām [13a]

56²²⁰

11’li Hece Ölçüsü

GEVHERİ

1. Kaşı kemān beni dīvāne²²¹ eylediñ
Bülbül gibi söyler diliñ var seniñ
Yağdıñ vücūdumı²²² vīrān²²³ eylediñ
Ṭurna gibi siyah zülfüñ²²⁴ var seniñ

²²⁰ Gevherī D., K.348 (4 Dörtlük), s.253.

²²¹ dīvāne: mecnūn D.

²²² vücūdumı: ciğerciğim D.

²²³ vīrān: pürhun D.

²²⁴ zülfüñ: telin D.

2. Kaşın çatub kirpiklerin anarsın²²⁵
Ben kuluñ derdine²²⁶ derdler katarsın
Şeftâlini biñ altuna şatarsın²²⁷
Yanağında gonçe gülün var seniñ

3. Söyle cânım murâdını bileyim
Firkañle kara bağrım deleyim
Â sulţanım²²⁸ saña qurbân olayım
Koculacağ ince belin var seniñ

229

57²³⁰

Remel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

ḲĀFİYE-İ CİM

LĀ EDRİ

1. Şöyle mest-i nāza bî-pervā niyāz itmek de güç
Şabra tākāt kalmadı ifşā-yı rāz itmek de güç
2. Dest-i hasretle giribān-ı taḥammül oldu çāk
Ağlamağdan müşkil oldu cân fedā itmek de güç [13b]

58²³¹

Remel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

NEŞĀTİ

1. Bî-şafā-yı aşğ olub bî-derd-i yār olmağ da güç
Bir sitemger āfetün cevriyle zār olmağ da güç

²²⁵ çatub kirpiklerin anarsın: çatup gamzen okun atarsın **D.**

²²⁶ ben kuluñ derdine: eski derdlerime **D.**

²²⁷ şeftâlini bin altuna âatarsın: kangî bağda bittin nerde yatarsın **D.**

²²⁸ Â sulţanım: sevdiğim ben **D.**

²²⁹ Divanda bir dörtlük daha yer almaktadır.

²³⁰ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

²³¹ Neşâtî **D.**, G.16 (5 Beyit), s.99-100

2. Evc-i istiğnâda pervâz üzre iken²³² murğ-i dil
Pây-bend-i ‘aşkla âşüftekar olmak da güç
3. Bir nigâh-ı ğamzeye tākāt getürmezken gönül
Günde biñ tîr-i cefâya sînedâr olmak da güç
4. Va‘de-i ferdâsına gâhî iderdim i‘timād
Hayret-âlûd-ı belâ-yı intizâr olmak da güç
5. Gerçi yok tākāt **Neşâtî** seyr-i didâr itmege
Kûşe-gîr-i hasret-i ruhsâr-ı yâr²³³ olmak da güç

59²³⁴

Remel

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

NEV‘Î EFENDİ

1. Yâr işi ey dil kolay ammâ ğam-ı ağıyâr güç
Vaşl-ı gül âsân velî şabr-ı cefâ-yı hâr güç
235
2. Nev‘iyâ esrâr-ı ‘aşkı şaklamak âsân degil
Mey içüb keyfiyyetini itmemeğ ızhâr güç²³⁶

60²³⁷

Remel

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

ŞÂBÎT

1. Alup ağıuş-ı merâma yâri râm itmek de güç
Yârsız ‘azm-i temâşâ-yı meram itmek de güç

²³² üzre iken: itmedüğün D.

²³³ ruhsâr-ı yâr: didâr-ı yâr D.

²³⁴ Nev‘î D., G.42 (5 Beyit), s.255-256

²³⁵ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

²³⁶ Bu beyit, a.g.e’de 5. Beyittir.

²³⁷ Bosnalı Alaeddin Sabit D., G. 46 (5 Beyit), s.373.

2. Şabitâ dildâre çok yâr olduğıcün n' eylesün
Cümleñiñ itmâm-ı kârın iltizâm itmek de güc²³⁹

61²⁴⁰

Remel

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

LĀ EDRĪ

1. Şimdi bir gevher-fürûş-ı la' le virdim gönlümü
Gerdeñi kâfûr-ı aḥmer yâle virdim gönlümü
Sözü şîrini bağışlar cānımıñ cānānedir
Hoḳḳa-dehen ruḥları gül-zāre virdim gönlümü
2. Kurtara mazḥār elinden gonçe bülbül gonçesin
Ḥayli demdir görmedim gönlümüñ eglencesin
Bir bağışla zāyi' ider ' aqlımıñ olancasın
Çeşmi cellād kaşları miḥrāba virdim gönlümü
3. Gösterirse ḥüb cemāliñ tolanur ayı güneş
Belki maḳbûl olasın var gönül düşe o leş
Ḳaddi tûba ince miyān şalınur Ḥünkârveş
Bir yüzi gül serv-i semen bâle virdim gönlümü [14a]

62²⁴¹

Remel

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
(*Fâ'ilâtün*) (*Fâ'ilün*)

LĀ EDRĪ

1. Yine diş yâresi var sîb-i zeneḥdânında
Şulu şeftālūyı emmişler gibi bostânında

²³⁸ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

²³⁹ Bu beyit, a.g.e'de 5. Beyittir.

²⁴⁰ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

²⁴¹ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

2. Bu gice ğayr ile mey içdigiñe şahid var
Uyhusuzluk eñeri var nergis-i mestânında

63²⁴²

Remel

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

NEF'Î EFENDÎ

1. Ölmek âsân 'âşıka bir dem firâķ-ı yâr güc
Böyle müşkil derd esîri ħasteye tîmâr güc
2. 'Aşķ mühlik yâr gâfil mübtelâlar neylesün
Birbirine derdini inkâr güc iķrâr güc
3. Gerçi 'aşķ izhârı bî-tâb olmayınca cürm olur
Dilber ammâ müdde' â fehm olıcaķ inkâr güc
4. Yâr eger 'âşıķ ne eylerse maĥabbet iķtizâ
Etmemek olur mahallinde anı izhâr güc
5. Olsa Nef'î nola ger endîşesiyle hem-zebân
Neylesün yâ şöĥbet-i yârân-ı nâ-hemvâr güc

64²⁴³

Remel

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

NEV'Î EFENDÎ

1. Yâr işi ey dil kolay ammâ ğam-ı aġyâr güç
Vaşl-ı gül âsân velî şabr-ı cefâ-yı ħâr güç
2. Bî- sebep güftâr müşkil aşınâlık mümteni'
Böyle istignâ şatan dildâr ile bâzâr güç

²⁴² Nef'î D., G.26 (5 Beyit), s.293

²⁴³ Nev'î D., G.42 (5 Beyit), s.255-256

3. Bir onulmaz yaradur ‘aşk-ı maḥabbet yarası
Hâşılı şarılmayınca çâre yok tîmâr güç
4. ‘Arz-ı hâl²⁴⁴ yok meded kûyîña varmak muḥâl
Mest-i ‘âşkıñ söyle kim güftâr güç reftâr güç
5. Nev‘iyâ esrâr-ı ‘aşkı şaklamak âsân degil
Mey içüp keyfiyyetini itmemek ızhâr güç [14b]

65²⁴⁵

Hezec

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

HAŞMET EFENDİ

1. Şitâb-ı pây-ı himmetle tarîḳ-i ilticâdan geç
Sebük-seyr-i tevekkül ol gönül bâb-ı recâdan geç
2. Yeter ey merdüm-i dîde sirişki eylediñ pür-cüş
Bu deryâ-yı peyâpey-mevc-i miḥnetde şitâdan²⁴⁶ geç
3. ‘Alâyık sedd-i râhıdır sebük-pâyan-ı tecrîdiñ
Giderseñ dergeh-i Ḥaḳḳ’a güzergâh-ı fenâdan geç
4. Bize teşrîfe mâni‘ va‘ diñe incâzdır ammâ
Be hey zâlim hele bir kerrecik semt-i vefâdan geç
5. Görünce seyl-i eşkim meyl idüb²⁴⁷ Ḥaşmet dedi ol şüh
Bu seyl-âb-ı firâḳı cîsr-i vaşl-ı dil-rübâdan geç

²⁴⁴ ‘arz-ı hâl: ‘arz-ı hâle D.

²⁴⁵ Haşmet D., G.35(5 Beyit), s.141-142

²⁴⁶ şitâdan: şinâdan D.

²⁴⁷ idüb: edip D.

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

ŞABRÎ EFENDİ

1. Geh bir elmās gāhī bir la' l-i dıraḥşāndır ẓadeḥ²⁴⁹
Güne güne gevheri var bir ' aceb ẓāndur ẓadeḥ
2. Almış ey Şabrî yine rez duḥterin āğuşına
Ol sürür ile²⁵⁰ yine meclisde ḥandāndur ẓadeḥ²⁵¹

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

LÂ EDRÎ

1. Dür idüb meclisde pür-feyz itdi rindānı ẓadeḥ
Ehl-i terk olsaydı olurdu tâc-ı devrân-ı ẓadeḥ
2. Meclis-i aḥbāba boş varmaḥ degildir meşrebi
Cām-ı Cem'den görmedir āyın ü erkānı ẓadeḥ

²⁴⁸ Sabrî Mehmed Şerîf D., G. 21 (7 Beyit), s.133.

²⁴⁹ geh bir elmās gāhī bir la' l-i dıraḥşāndır ẓadeḥ: geh pür elmās ü gehî pür -la' l-i raḥşandur ẓadeḥ **D**.

²⁵⁰ sürür ile: sürür u şevḳ ile **D**.

²⁵¹ Bu beyit, a.g.e'de 7. Beyittir.

²⁵² Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

LĀ EDRI

1. Her seher nāzlım cemāliñ görmesi mümkün midür
Ağlayub pāyına yüz sürmesi mümkün müdür
‘Andelībim şakırım kūyında şāhım rüz-ı şeb
Bāğ-ı hüsniñ meyvesi durmaya mümkün midür
2. Hasretiñle sīnem üzre artmağda yāreler
‘Azm-i rāh itmede her dem kūyına bī-çāreler
Sırrımı fāş ider hālğa qorqarım mekkāreler
Size tenhā ‘arz-ı hāl virmesi mümkün midür
3. ‘Aşkı āhır beni ‘üryān idersin sevdigim
Fırqatıñle cigerim büryān idersin sevdigim
Tavus-ı ‘anķā gibi cevlan idersin sevdigim
Hümāsın vaşlıña cānım ırması mümkün midür [15a]

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

HAŞMET EFENDİ

1. Hem-ser olduñ zülf-i Leylā’ya o gīsūlarla sen
Eylediñ der-қayd-ı Mecnūn ‘ālemi mūlarla sen
2. Қatre-rīz-i hūn-ı eşk olduñ o dendāna gönül
Sübha-i mercān tezyīn itdin incülerle sen
3. Oldı sevdā-yı nigāhıñ sürme-i āvāz-ı dil
Bendeñi lāl eylediñ çeşm-i sühan-gūlarla sen

²⁵³ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

²⁵⁴ Haşmet D., G.184 (5 Beyit), s. 204

4. Cünbiş-i nev-ıtarzla ĩmā-yı vaşlıñda gözüm²⁵⁵
Baña²⁵⁶ kürk giydirdiñ ol semmür ebrûlarla sen
5. Geh miyān u gāh zülfe **Haşmetā** dil-bestesin²⁵⁷
Bağladıñ gönlüm piristü-beççeveş mûlarla sen

70²⁵⁸

Remel

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün

NEDİM-İ PĀKİZE-EDĀ

1. 'Āķıbet gönlüm esir itdiñ o gisûlarla sen
Hey ne cādusun ki ateş bağladıñ mûlarla sen
2. Böyle çāpük geldiñ ey haṭṭ-ı siyeh ruḥsārına
Var ise pervāza meşķ itdiñ piristûlarla sen²⁵⁹
3. Ben mi sākī olayım bezme ṭururken sevdigim
Böyle sîmin sākılar billür bâzûlarla sen [15b]²⁶⁰
4. Nâzdan ḥāmûşsun yoḥsa zebāniñ duymadan
İstesen biñ dâstân söylersin ebrûlarla sen²⁶¹
5. Ğamze-i fettāniñı koyduñ da²⁶² yıkdı 'ālemi
Baḥşē ṭalmışken çeh-i Bâbil'de cādûlarla sen²⁶³
6. Görmedeñ Mecnûnlarıñ şahrâdaki cem' iyyetin
Sevdigim meşķ-i nigāh eylerdiñ āhûlarla sen²⁶⁴

²⁵⁵ gözüm: bana **D.**

²⁵⁶ baña: sanki **D.**

²⁵⁷ dil-bestesin: dil-bestedir **D.**

²⁵⁸ Nedim D., G. 103 (9 beyit), s. 326-327

²⁵⁹ Bu beyit, a.g.e'de 3. Beyittir.

²⁶⁰ Bu beyit, a.g.e'de 4. Beyittir.

²⁶¹ Bu beyit, a.g.e'de 7. Beyittir.

²⁶² da: ki **D.**

²⁶³ Bu beyit, a.g.e'de 2. Beyittir.

7. Serv-i dil-cūyumdan ayrū geřt-i gülřen istemem
Var yürü istersen ey serv-i revān²⁶⁵ cūlarla sen ²⁶⁶
8. Şūhdur tā şöyle reftārın ki fark etmez başkan
Şöyle gitseñ serv-i reftārım²⁶⁷ akan²⁶⁸ şularla sen
9. Bü'l-^c aceb²⁶⁹ ^c ağıyār-ı²⁷⁰ efsungersin ey kilik-i Nedīm
Çok tabī^c at ser-ħoř eylersin bu darūlarla sen

71²⁷¹

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

NAZİRE-İ REŞİD

1. ^c Ālemi kırdın geçirdin tiğ-i ebrūlarla sen
Eyledin dīvāne ħalkı çeřm-i cādūlarla sen
2. Oldı dil pür-tāb-ı ħayret idicek reftār-ı nāz
Ey perī germābe içre sīm pehlūlarla sen
3. Ey şaba gāhice uğra kākül-i dildārada
Gel meřam-ı cāna luřf it bū-yı şebbūlarla sen
4. İtdim istiğrāb ben ^c ar^c arda şāĥ-ı gül şanub
Bezme geldükde bu şeb pür-dāğ bazūlarla sen
5. Tarfetü'l-^c ayn içre söyler bir su'āle biñ cevāb
^c Ālemi lāl itdin ol çeřm-i sūĥan-gūlarla sen

²⁶⁴ Bu beyit, a.g.e'de 5. Beyittir.

²⁶⁵ serv-i revān: eşk-i revān **D.**

²⁶⁶ Bu beyit, a.g.e'de 6. Beyittir.

²⁶⁷ reftārım: āzādım **D.**

²⁶⁸ akan: akar **D.**

²⁶⁹ ^c aceb: Ø **D.**

²⁷⁰ ^c ağıyār-ı: ^c ayyār-ı **D.**

²⁷¹ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

6. Deşt-i ‘aşk içre gönül meftûn-ı çeşm-i yârsın
Eylediñ Mecnûn gibi ünsiyyet âhûlarla sen

7. Hâl-i dilden kim su’âl itse cevâbıñ âhdır
Uğradıñ derde Reşîdâ şûh dil-cûlarla sen

72²⁷²

11’li Hece Ölçüsü

LÂ EDRI

1. Naşîhatim saña ey perî-ruhsâr
Diñle bu pendimi bir hoş nişân it
Aç merd-i kâmile nâdâna zinhâr
Fâş itme sırrıñı dilde nihân it
2. ‘Âlem saña ‘âşık hem teşne beden
Bu deñlü iltifât ağyâra neden
Çünkü katl itmezsin o kâfiri sen
Yâ harâc-güzâr yâ müselmân it
3. Hûn itdi çeşmimi her şeb hayâliñ
Ġamıñla hasteyim ‘arz it cemâliñ
Vücûdum mülkine ‘arz it cemâliñ
Yeter zulm eyledi amân amân it [16a]

73²⁷³

11’li Hece Ölçüsü

LÂ EDRI

1. Beddu‘â eylemem başıña gelsün
El söziyle benden senden kaçan yâr

²⁷² Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

²⁷³ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

Dilerim ki dā‘im giriftār olsun
Hümā gibi havalarda uçan yār

2. Gör ‘ākıbet saña bu felek neyler
Dādıña ki dād şanmaz paşalar begler
Ben gibi gedāya meyli eyler
Dā‘im ilden ile konup uçan yār

3. Gönlümün şehrinı harāb eylediñ
‘Ākıbet meskeni türāb eylediñ
Yeter bağrımı kebāb eylediñ
Kanıımızı kadeh ile içen yār

74²⁷⁴

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

FEYZİ EFENDİ

1. Şu‘le-i meh kem olur pertev şî‘ār olduğca sen
Setr olur mihriñ fūrūğı aşikār olduğca sen
2. Lāl olur tuṭı-i gūyā kınd-ı hacletden erir
Nāz ile nuṭṭ eyleyüb şekker -nişār olduğca sen
3. Cān atar murğ-ı dilüm fitrākine bend olmağa
Şāhbāzī-i nighle dil-şikār olduğca sen
4. Sāde nezzāreyle dil kāni‘ olub şabr eylemek
Müşkil ey naḥl-i revānım meyve-dār olduğca sen [16b]
5. Zīnet-i ḥaṭṭ-ı ruḥuñ söyle Feyzī ol mehiñ
Nağme senc ol bülbul-āsā nev-bahār olduğca sen

²⁷⁴ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

KESBÎ-İ EDİRNEVÎ

1. Gün ğurûb eyler hicâbdan aşikâr oldukça sen

İktibās-ı nûr ider meh tâb-dâr oldukça sen

2. Sünbül-i Hindû olur teşne-şemîm-i arzû

Kâkûl-i pür-çînîñ açub müşkûl-bâr oldukça sen

3. Cünbiş-i vaşl añlanur hep dîlfirîb-i şîveden

Hânde-rîz-i ye‘ s-i ‘uşşâk-ı nizâr oldukça sen

4. La‘l olur ‘aksin lebiñle cām-ı ser-şâr-ı neşât

Māye-i iksîr-i meyle neş‘e-dâr oldukça sen

5. Dil ümîd-i meyve ile dürlü fikr-i hām ider

Naḥl-i şeftālû gibi zîb-i bahâr oldukça sen

6. Zîver-i mecmû‘ a eyler **Kesbiyâ** ehl-i heves

Kîlk-i ma‘nâ-perver ile dūr-nişâr oldukça sen

11’li Hece Ölçüsü

GEVHERÎ

1. Yine gönlüm aldı bir melek-sîmâ ²⁷⁷

Qāmeti nev-reste fidāna beñzer

²⁷⁵ Kesbî divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)²⁷⁶ Gevherî D., K.459 (5 Dörtlük),s. 330.²⁷⁷ melek-sîmâ: kemân-ebrû D.

Ġamzeleri fettān gözleri āhū
Baķışı āfet-i devrāna beñzer

2. Kāmeti kavs-i belā²⁷⁸ kirpügi okdur²⁷⁹
Ararsañ²⁸⁰ cihānda nazīri yokdur
Varılmaz yanına²⁸¹ engeli çokdur²⁸²
Bekçisi pusıda şeytāna²⁸³ beñzer

3. Nice medh itmeyeyim²⁸⁴ ol perī-peyker²⁸⁵
Fedādır yoluna²⁸⁶ bu cān ile ser
Alnı²⁸⁷ kamer yüzi²⁸⁸ hūrşīd-i enver
Ruĥları gonçe-i²⁸⁹ ĥandāna beñzer [17a]
290

77²⁹¹

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün
(*Fā‘ilātün*) (*Fa‘lün*)

RŪĤĪ

1. Yılda bir kerre²⁹² idüb seyr-i gülistān gül-i sürĥ
İntizār ile ider bülbüli nālān gül-i sürĥ
293
2. Bülbul olduķsa nola her güle mā‘ il degiliz
Yeter ey Rūĥī bize ‘ārız-ı cānān gül-i sürĥ²⁹⁴

²⁷⁸ kām̄eti kavs-i belā: kaşları karadır D.

²⁷⁹ okdur: oktur D.

²⁸⁰ ararsañ: arasan D.

²⁸¹ varılmaz yanına: yanına varılmaz D.

²⁸² engeli çokdur: rakibi çoktur D.

²⁸³ bekçisi pusıda şeytāna: gayet bekçisi çok sultāna D.

²⁸⁴ medó itmeyeyim: medó ideyim D.

²⁸⁵ ol perī-peyker: şekerden lebler D.

²⁸⁶ fedādır yoluna: yoluna fedā olsun D.

²⁸⁷ alnı: ednā D.

²⁸⁸ yüzi: nÿru D.

²⁸⁹ ruĥları gonçe-i: ruhlerinin gülü D.

²⁹⁰ Divanda iki dörtlük daha yer almaktadır.

²⁹¹ Bağdatlı Ruhi D., G.110(5 Beyit), s.374-375

²⁹² kerre: kerre D.

²⁹³ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

Muzâri

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

RŪḤÎ EFENDÎ

1. Bağrım yeter kebâb ü sirişkim şārâb-ı sürḥ

Sākî baña ne bâde gerek ne şārâb-ı sürḥ

296

2. Bālîn-i ğamda teşne kıoma **Rŭḥîyi** mededPenbeyle kıoy dehânına ey sākî²⁹⁷ âb-ı sürḥ79²⁹⁸

Hezec

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

MERḤŪM RĀĞIB PAŞA RAḤMETULLAHÎ ' ALEYH

1. Mübâlat eylemez rindâne- meşreb her ḥuşuşunda

Meger kim bâde-i gül-fâmla sāğar ḥuşuşunda

2. Eşâş-ı ma' rifetle ḥâne-i dil bulsun ârâyış

Tekellûf ber-ṭarafdır bâliş-i pister ḥuşuşunda

3. ' Aceb mi da' vî-i ' aşkla pür-dağ eylesem sînem

Gerekdir naķş-ı ḥâtem keşreti maḥzar ḥuşuşunda

4. Eger maķsûd eşerse mışra' -i berceste kâfîdir

' Aceb ḥayretdeyim ben sedd-i İskender ḥuşuşunda

²⁹⁴ Bu beyit, a.g.e'de 5. Beyittir.²⁹⁵ Bağdatlı Ruhi D., G.111(5 Beyit), s.375²⁹⁶ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.²⁹⁷ ey sākî: bir kıatre D.²⁹⁸ Koca Râğıb Paşa D., G.136 (7 Beyit), s.145

5. Ne çāre kullanılsa h̄idmet-i digerde çār-ebrū
Hele cā' iz degil dellākla berber h̄uṣūṣunda
6. Olur mı çeşm-i ḥasret ḥüsn-i 'ālem-sūzdan beste
Baķılmaz ḥāṭır-ı aḥbāba hiç dilber h̄uṣūṣunda
7. Vaḥīd-i nükte-sence Rāğībā el arkası yerde
Ḥuṣūṣa bu zemīn-i tāze ṭarḥ u ter h̄uṣūṣunda [17b]

80²⁹⁹

Hezec

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

NEDİM EFENDİ

1. Riyāsi zāhidiñ der-kārdır dilber h̄uṣūṣunda
Velākin³⁰⁰ zālimiñ ārāmı kalmaz zer h̄uṣūṣunda
2. Ne deñlü germ ise yāriñ³⁰¹ āḥir ḥāk-ber-sersin
Bunu ey ḥāce gör āteşle ḥākister h̄uṣūṣunda³⁰²
3. Dirīgā olmadık bir dil-güşā ma' ṣūka dil-dāde
Hele āyīnemiz bī-baḥt rūşenger h̄uṣūṣunda³⁰³
4. Varırsan ḥāne-i ḥammāra sāķī lūṭf et unutma
Dil-i zārīñ ricāmend olduĝın³⁰⁴ sāĝar h̄uṣūṣunda
5. Kuşāĝın düĝmesin³⁰⁵ çözmekde yokdur bīm³⁰⁶ ammā kim
Yürek titrer kemer-bendindeki ḥançer h̄uṣūṣunda³⁰⁷

²⁹⁹ Nedīm ė., G. 119 (8 Beyit), s.335

³⁰⁰ velākin: velikin **D.**

³⁰¹ yāriñ: bāzārın **D.**

³⁰² Bu beyit, a.g.e'de 6. Beyittir.

³⁰³ Bu beyit, a.g.e'de 7. Beyittir.

³⁰⁴ olduĝın: olduĝu **D.**

³⁰⁵ düĝmesin: tūĝmesin **D.**

³⁰⁶ yokdur bīm: havfım yokdur **D.**

³⁰⁷ Bu beyit, a.g.e'de 3. Beyittir.

6. Bugün cānān³⁰⁸ mevā'īdin hīsāb itdikde ' uşşāka
Yine vāfir nizā' oldu bizim defter huşuşunda³⁰⁹
7. Ne zībā ülfet etmiş duhter-i rez beççe-i muğla
Muvaffak pīr-i mey'el-haqq³¹⁰ püser duhter huşuşunda³¹¹
8. Nedīmā sine vü bāzūnı nerm et yār geldikçe
Müsāfir rāhat ister bāliš ü pister huşuşunda

81³¹²

Remel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

LĀ EDRI

1. Gül kıaranfil getürürsün ' aqlım alup götürür
Kādrimi bil kıuzucuğum baña bildirsen kimsin
2. Gel meletme cānım etme çok söyletme beni
Āh söyle cānım meletme beni

82³¹³

Hezec

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

RĀĞIB PAŞA

314

1. Ne çāre kıullanılsa hıdmet-i dīgerde çār-ebrū
Hele cā' iz degil dellākla berber huşuşunda³¹⁵

316

³⁰⁸ cānān: cānā D.

³⁰⁹ Bu beyit, a.g.e'de 2. Beyittir.

³¹⁰ mey'el-haqq: mey hakkā D.

³¹¹ Bu beyit, a.g.e'de 5. Beyittir.

³¹² Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

³¹³ Koca Râgıb Paşa D., G.136 (7 Beyit), s.145

³¹⁴ Divanda dört beyit daha yer almaktadır.

³¹⁵ Bu beyit, a.g.e'de 5. Beyittir.

³¹⁶ Divanda iki beyit daha yer almaktadır.

83³¹⁷

Hezec

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

VAHİD

1. Cihān-pür –şūr bir hūrşīd-i meh-peyker huşūşunda
Nizā' ı eksik olmaz 'ālemiñ dilber huşūşunda

318

2. Hayā mühr-i dehān-ı kīse-i hū'āhiş olur yoksa³¹⁹
Tayanmaz tazelere kālā-yı vaşla zer huşūşunda³²⁰ [18a]

321

84³²²

Remel

Fe'ilātūn Fe'ilātūn Fe'ilātūn Fe'ilūn

FEHİM

1. Ey dil-i bād-be-kef eyleme tazyī-'i nefes
Her kişi 'İsī-i Meryem gibi meşhūr olmaz
2. Sa'y ile rūḥ da icād iderseñ meşelā
Baḥtī vājgūn³²³ olanıñ sa'y de meşkūr olmaz
3. Sebeb-i rif'at olur ğam yeme üftāde iseñ
Bir binā tā ki ḥarāb olmaya ma'mūr olmaz

³¹⁷ Vahīd Mahtūmī D., G.166 (8 Beyit), s.720.

³¹⁸ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

³¹⁹ yoksa: yoḥsa D.

³²⁰ Bu beyit, a.g.e'de 5. Beyittir.

³²¹ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

³²² Fehīm-i Kadīm D., Kt 1(20 Beyit), s.277-278.

³²³ vājgūn: vārūn D.

4. Terk-i taḳlīd idüb vāşıl-ı Hāḳḳ ol şūfī
Yoḡsa her düzd ki berdār ola Mañşūr olmaz
5. Zıkr-i zūhhād ile bir mi neḡāmāt-ı ‘uşşāḳ
Şit-i zenbūr hem -āvāze-i tanbūr olmaz
6. Tīre-dil kesb-i şafā eyleyemez ‘āşıkdan
Sāye ḡurşīde ḳarīn olmaḡ ile nūr olmaz
7. ‘Aşḳ her kāleb-i bī-rūḡa tecellī itmez
Tūde-i merḳad-i Mūsā cebel-i Ṭūr olmaz
8. Dil-i gürg zīb-i silāh ile şeci‘ olmaz ferd³²⁴
Pençe-i şīr-i muşavverde belī zūr olmaz [18b]

85³²⁵

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

FEHİM

1. Kūşte-i tīḡ-i maḡabbetde olur şulḡ-i ebed
Leşker-i şaff-ı şehīdāndā şer u şūr olmaz³²⁶
2. Ey olan ‘āşık-ı mecrūḡa nemek-pāş-ı ‘ilāc
Zaḡm-ı bismil-şude bir vechle nāsūr olmaz³²⁷
3. Dil ki ḡūn ola naşīḡat anı etmez ıslāḡ
Ḥüsn-i tedbīr ile mey bir daḡı engūr olmaz³²⁸
4. Zūhde tebdīl olamaz pend ile ‘aşḳ-ı cān-suz
Şu‘ le te‘ şīr-i dem-i serd ile kāfūr olmaz³²⁹

³²⁴ ferd: merd **D.**

³²⁵ Fehīm-i Kadīm D., Kt.1(20 Beyit), s.277-278.

³²⁶ Bu beyit, a.g.e’de 9. Beyittir.

³²⁷ Bu beyit, a.g.e’de 10. Beyittir.

³²⁸ Bu beyit, a.g.e’de 11. Beyittir.

5. Bir şehin dil-i ser-küyînda muķim oldu yine
Menzil-i   aşķdan erbābı belā d r olmaz³³⁰

6. İstemez zinet-i ĥaţţı o meh-i s de ruķum
   lem-i n rda zir  şeb-i deyc r olmaz³³¹
332

7. Bend-i z lf nde dilim b s-ı lebi ş d itmez
Merd-i maķb s-ı şar b i mede³³³ mesr r olmaz³³⁴

8.  eşmi d ny yı kırub itse tev zu  ne   aceb
Kesse cell d hez r n seri maķr r olmaz³³⁵
336

9. G ş id b ş rim i ol şeh³³⁷ didi n z ile **Feh m**
Her s ĥan levh -i p k-ı³³⁸ dile meş r olmaz³³⁹
340

86³⁴¹

Remel

Fe il t n Fe il t n Fe il t n Fe il n

TEVF K

1. G n eyi ĥ m ş edib la l-i g herb rından
L le p r-daĥ-ı ĥased ĥ l-i siyehk rından

2. Her ĥab b-ı mey   mihr   meh-i    lem-i  b
Pertev ifş  olıcaķ s ĥara ruķs rından

³²⁹ Bu beyit, a.g.e'de 12. Beyittir.

³³⁰ Bu beyit, a.g.e'de 13. Beyittir.

³³¹ Bu beyit, a.g.e'de 14. Beyittir.

³³² Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

³³³ i mede: i se de **D**.

³³⁴ Bu beyit, a.g.e'de 16. Beyittir.

³³⁵ Bu beyit, a.g.e'de 17. Beyittir.

³³⁶ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

³³⁷ şeh: **  D**.

³³⁸ p k-ı: **  D**.

³³⁹ Bu beyit, a.g.e'de 19. Beyittir.

³⁴⁰ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

³⁴¹ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

3. Reh-i kūyında nola āyile ber-pāy olsam

Gül biter bāğ-ı ğamıñ ser-zede her hārından [19a]

İstikāmet

87³⁴²

Mef'ūlū Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ūlūn
Mef'ūlū Fe'ūlūn

MÜSTEZÂD-I³⁴³ VECDÎ

1. Ey dil ğam-ı ğisū-yı³⁴⁴ ruḥ-ı yārda qaldıñ

Şad mihnetile sen

Qayd-ı şanem u 'uḳde-i zünnārda qaldıñ

Mānend-i berehmen

2. Ey cān yolıña çıkmāğa qādir mi degilsin

Billāh sana noldı

Kim ḥasretile sīne-i efkārda qaldıñ

Kimdir saña reh-zen

3. Ey dīde bākup rüyına ḥaṭṭında ilişdiñ

Şad hayf dirīġā

Gül isteriken keş-me-keş-i ḥārda qaldıñ

Çün bülbül-i gülşen

4. Ey bülbül o gül zīb-i ser-i bü'l-heves oldı

Āgāh degilsin

Sen bī-ḥaber efġān ile gülzārda qaldıñ

Etsen nola şiven

5. Ey aql baña rehber idüñ semt-i ḥalāşa

Mānend-i dil-i zār

Sen de tutulub zülf-i siyehkārda qaldıñ

Ne çāre kılam ben

³⁴² Vecdî D., G.34 (7 Beyit), s.105-106.

³⁴³ müstezād: Ø müstezād D.

³⁴⁴ ğisū-yı: ğisū vü D.

6. Ey kıadd-i dü-tâ geçmediñ ebrû hevesinden
İl menzile irdi
Keç-tîr gibi dest-i kemândârda kıaldıñ
Ey kendüye sîm-ten

7. Ey hüsn-i edâ ehl-i sühan hep saña müştâk
Meyyâlveş ammâ
Sen **Vecdî**-i hoş-ıtab^ç u hoş-âşârda kıaldıñ
Hayli şu^ç arâd

88³⁴⁵

*Mef^çülü Mefâ^çîlü Mefâ^çîlü Fe^çülün
Mef^çülü Fe^çülün*

NAZİRE-İ ĞAZEL-İ NÂ^ç İLİ MÜSTEZÂD-I CEZMÎ

1. Gönîlüm gibi ey nâme gidüp yârda kıaldıñ
Luıf itmedi dildâr
Baş üzre yeriñ var ham-ı destârda kıaldıñ
Çün gonçe-i gülzâr
2. Sâkı^ç seni mest eyledi³⁴⁶ mey kıaldı kıadehde
Dil kıaldı ğamında
Bî-çâre gönül sen de kıadehkârda kıaldıñ
^çAşk olmada derkâr
3. Bend oldu ridâ pâyiñe şüfî haberin yok
Şimdengerü sende
Dâma tutulup halka-i ezkârda kıaldıñ
Çün murğ-ı giriftâr
4. Artırdı cünunuñ heves-i zülf-i siyehtâr
Sevdâ-zede olduñ
Bir hastasın ey dil ki şeb-i târda kıaldıñ
Çün âh-ı dil-âzâr

³⁴⁵ Nâ^ç ilî D., G.217(6 Beyit), s.249

³⁴⁶ sâkı^ç seni mest eyledi: mest eyledi sâkı^ç seni D.

5. Biz itdigiñe almayalım gerçi iitdik
Kim h-ı alala
Mestne varub³⁴⁷ ane-i ayrda aldıñ
Ey u-ı sitemkr
6. Gıtdıñ çarem-i kyını deryzeye ey dil
Beyhde gezersin
Sen de aber-i N il-i zrda aldıñ
n Cezm-i n-r

89³⁴⁸

*Mefl Mefl Mefl Fel
Mefl Fel*

MSTEZD-I FENN

1. addindeki alet hele tbda bulunmaz
Ey serv-i bülendim
Keyfiyyet-i la li daı abda bulunmaz
Ey lebleri andim
2. Bu sende olan sn ile cn yed-i beyz
Yok kimsede al
n gördüm anıñ mili ki dnyda bulunmaz
yetle begendim
3. Rusrna glden daı terdir diye u
yestedir ela
Zr bu lefet gl-i ra nda bulunmaz
Ey h-ı levendim
4. Mıhrle meh-s dolanub n gice v gündüz
Dnyy ser--p
Fenn gibi bir -ı ftde bulunmaz
Cevr itme efendim [19b]

³⁴⁷ varub: varıp D.

³⁴⁸ Fenn divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

Mef'ûlû Mefâ'îlû Mefâ'îlû Fe'ûlûn
Mef'ûlû Fe'ûlûn

MÜSTEZÂD-I RÂMÎ BA'D MÜSTEZÂD-I 'İZZÎ

1. Mâdâm ki var sende efendim bu edâlar

‘Uşşâkı ider zâr

Hemçün ney ü tanbûr

Bâ-şavt-ı pesendiñle Hüseynîde nevâlar

Ġâhîce ‘arâzbâr

Ġâh nağme-i mâhûr

2. Şokmuş yine destârının üzre güli ol şûh

Güller gibi açmış

Ser-levha-i hüsni

‘Uşşâka mübârek ola püsküllü belâlar

Çün zülf-i siyehkâr

Bir fitne-i pür-şûr

3. Mağbûb ile meyden çekiñiz el dir imişsiz

Ehl-i dile her dem

Bî-fıkr ü te’emmü

Zâhid yeter öldürdi bizi böyle riyâlar

Gel eyleme zinhâr

Bil haddiñi tek dur

4. **Râmî** yoğidi gerçi bu şeb şem‘-i dil-efrûz

Peyğûle-i ğamda

‘**İzzî** gibi kaldık

Geldi o mehim meclise bahş itdi şafâlar

Rûz oldı şeb-i târ

Gitdi ğam-ı deycûr

³⁴⁹ Râmî Paşa Divanında tespit edilememiştir.(Bkz. Kaynakça)

³⁵⁰ Râmî Divanında da tespit edilememiştir.(Bkz. Kaynakça)

Mef'ûlû Mefâ'îlû Mefâ'îlû Fe'ûlûn
Mef'ûlû Fe'ûlûn

MÜSTEZÂD-I ŞEHDÎ

1. Ey şûh-ı cefâ-pîşe bu nâz u sitemiñ ne
 Tâkat getürülmez
 Üftâdelere tâ bu kadar bâr-ı ğamıñ ne
 Billâh çekilmez
2. Sen pâdişah-ı mülk-i hüsünsün aña söz yok
 Yûsuf gibi ammâ
 Görsem hele gâhîce gedâña keremiñ ne
 Bu bezm ele girmez
3. Hum yâze-keş-i renciş-i humâr olur âher
 Rindân-ı mey-âşâm
 Meyden ne imiş neşvesi âyâ ki Cemiñ ne
 Âlâmına degmez
4. Kûyiñ dolaşur zülfine [yârin] ulaşursun³⁵²
 Her vâkt-i şeherde
 Bilsem hele ey bād seniñ [bu]³⁵³ eleminiñ ne
 Cânânâ el irmez
5. Biñ hande ider ğayra lebâleb bize **Şehdî**
 Bir kuşru mı vardır
 Ağzın bile açmaz sözi ol ğonçe-femiñ ne
 Billâh bilinmez

³⁵¹ Şehdî D., G/M.109 (5 Beyit), s.347

³⁵² yârin ulaşursun: yârin ola şîrin **D.**

³⁵³ bu : de **D.**

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
Mef'ûlû Fâ'ilün

MÜSTEZÂD-I NESİB EFENDİ

1. Cây olsa da gönül felek-i çâr ü mîn saña
Mânend-i âfitâb
Zûlmet-fezâ olur sana âh-ı hâzîn saña
Çün mürde-i şehâb
2. Ey 'aşk-ı tâb-şûr bu germiyyetün nedür
Billâh meded meded
Rehber yeter bu râhda nağş-ı cebîn saña
Eyle hemân şitâb
3. Ey reh-rev-i diyâr-ı hâkikat sürâğı kıo
Her bî-şu' urdan
Suzân olur semender olursa qarîn saña
Mümkün mi ictinâb
4. Zâhid bu hîre çeşm ile kûy-ı hâkikati
Görmek murâdıñsa
Görmez misin olsa durbîn saña
Sensin saña hicâb
5. Ey gam dil-i **Nesibe** olub yâr-i mihribân
Hayli zamân saña
Hiç bî-vefâlu cylemediñ aferîn saña
Tâ itdiñ intisâb [20a]

³⁵⁴ Nesib divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

Mef'ûlû Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün
Mef'ûlû Fe'ûlün

MÜSTEZÂD-I ŞÂDİK EFENDİ

1. Kâşânemize toğmadı ol mâh-ı şeb-ârâ
 Hercâyilik itdi
 Vaşl olmağa ' ahd eylemişiken eyledi ferdâ
 Râm olmadı gitti
2. Bîmâr-ı ğam-ı ' aşk olana çâre bulunmaz
 Şanma
 Şimdengerü ben zâra ' ilâc eyle tabîbâ
 Derdim baña yetdi
3. Şemşirîn urub yâr getürdi ten-i zâra
 Bir hâme-i zerrîn
 ' Aynıyla yaşım cûşa gelüb anı ser-â-pâ
 Pâk itdi akdı
4. Gördi beni fark itmedi kûyında gice yle
 Bilmezlige urdı
 Bîgâne kıyâs itdi kûlun ol şeh-i dānā
 Benzer ki unıtdı
5. Oldıysa saña ' âşık eger ey büt-i bed-kîş
 Cûrm itmedi gâhî
 ' İsi-şıfat itmezsın anı olsa da ihyâ
Şâdık saña netdi

³⁵⁵ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

Mef'ûlû Mefâ'îlû Mefâ'îlû Fe'ûlûn
Mef'ûlû Fe'ûlûn

MÜSTEZÂD-I SAFÂYÎ EFENDÎ

1. Bir şûh çeşm-i şîve ile çün şuna cāmı
 Kim içmeye añı
 Nâşih kôsözûñ içmeyenin' aklı ola mı
 Hem-rûh-ı revānı
2. Şol kimse içündür ki sa' âdet bu cihānda
 Bî-şübhe vü bî-şek
 Rindāna ola gûşe-i meyhāne maķāmı
 Yār ile nihānî
3. Terk eylemeyem demiş idiñ meclis-i meyde
 İkrārîñ unutma
 Ey yār beni añmayasın şimdi revā mı
 Ol ' ahd ola fānî
4. Andan bilürüm ben kûlunı sevdiğin ol yār
 Çokları yaşasîñ
 Her demde keremler idüb arturdı şafāmı
 Şād eyledi cāmı
5. Pendin kabûl etmezse seniñ **Şafāyî** affet
 Biñ cānıla herke
 Havfım bu ki meyyāl ide ol servā hırā mı
 Şol bād-ı hāzanı [20b]

³⁵⁶ Şaire ait divanda tespît edilememiştir.

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

BĀKĪ EFENDİ

1. Kıldı āfākı münevver tal' at-ı rahşān-ı 'īd
Halka dibālar geyürdi mäh-ı nūr-efşān-ı 'īd

358

2. 'Āşıka ihsān ise maqşūd elinde dostum³⁵⁹
Dest-būsuñdur muhaşşal **Bākīye** ihsān-ı 'īd

Hezec

Mef'ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe'ulün

MERĀMİ EFENDİ

1. Bir lāle-rūh-ı gönçe-fem ü serv-i şehī kad
Hübān-ı cihān içre bugün oldu ser-āmed
2. Görünce hemān taht-ı melāhatde **Merāmi**
Oldum o şehiñ defter-i 'aşkına muqayyed [21a]

³⁵⁷ Bākī D., G.39 (7 beyit), s.124

³⁵⁸ Divanda 5 beyit daha yer almaktadır.

³⁵⁹ Bu beyit, a.g.e'de 7. Beyittir.

³⁶⁰ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

BELİĞ EFENDİ

1. Kumāşı vaşlını seyr eyledim cānānıñ ellenmiş
Geline sebz-ḥaṭ ṭāvūs-ı bağ-ı ḥüsni tellenmiş
2. Kimiñ bezminde bilmem cām-ı meyden neş'e-yāb olmuş
Kızarmış gül gül olmuş ruḥları ḡayet güzellenmiş
3. Raḳīb-i kūḫ-hey' et şıklet eyler meclis-i yāra
Yıkılmaz meyl idüb bir semte gittikçe temellenmiş
4. Gül-ālūd eylemiş āmed-şüd-i ter-dāmenān şimdi
Geçilmez pāk-dāmen vādī-i Mecnūn çepellenmiş
5. Bu bezm-i ḡam-fezāya devr-i āḫırda ayak başdık
Dükenmiş³⁶² bāde gitmiş keyfler meclis kesellenmiş
6. Nuḳūd-ı cān virirken müşteri pāzār-ı³⁶³ aşkında
Meded şimdi metā'-ı vaşlı yāriñ mübtezellenmiş
7. Bu demlerde yine ey nükte-sencān-ı sūḫan müjde
Belīḡiñ şafḫa-i mecmū'a-i pākī ḡazellenmiş

³⁶¹ Belīḡ Mehmed Emin D., G.121(7 Beyit), s.310³⁶² dükenmiş: tükenmiş **D.**³⁶³ pāzār: bāzār **D.**

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

FAŞİH EFENDİ

1. Ey³⁶⁵ perī ruḥsār bilmem ülfetiñ kimlerledir
Hiç görünmezsñ 'aceb ünsiyyetiñ kimlerledir
2. Kaḡı meclis feyz-yāb-ı nur-ı ḥüsünüñdür henüz
Şem' -i bezm-ārā gibi germiyyetiñ kimlerledir
3. Görmedik gözden nihānsın ḡayli demlerdir seni
Bilmezüz ey duḡter-i rez 'işretin kimlerledir
4. Tā seḡer her şeb süreyyā tır-i³⁶⁶ çeşm-i ḡayretim
İḡtilātı yā Rab ol meh ṭal' atıñ kimlerledir
5. Hiç seni cem' iyyet-i erbāb-ı dilde görmeziz
Ey Faşih-i zār şimdi şoḡbetiñ kimlerledir [21b]

Müctes

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün(Fa' lün)

BĀKİ EFENDİ

1. Riyāz-ı ḡüsnde olmuş o la' l-i nāb leziz
Cinān³⁶⁸ içinde bilürsin olur şarāb leziz

369

---

³⁶⁴ Fasih D., G.120(5 Beyit), s.326-327

³⁶⁵ ey: iy D.

³⁶⁶ tır-i : rız-i D.

³⁶⁷ Bākī D., G.45(5 beyit),s.128

³⁶⁸ cinān: cihān D.

³⁶⁹ Divanda 3 beyit daha yer almaktadır.

2. Ėazelleriñde lebi vaşfiñ eyle ey **Bākī**³⁷⁰
Şekerle olsa bilürsin olur hoş-āb lezīz

100³⁷¹

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

MİHRİ EFENDİ

1. Yok şanurdım ‘ālem içre cān ile serden lezīz
Hey neler vardır³⁷² cihānda daḡı anlardan³⁷³ lezīz³⁷⁴
2. Şimdi bir tūṭī kelāma mübtelādır **Mihri** kim³⁷⁵
Söylesin³⁷⁶ şirīn kelāmı³⁷⁷ khand u sükkerden³⁷⁸ lezīz

101³⁷⁹

Hezec

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

ŞERİF EFENDİ

1. Süveydāsında esrārı dil-i dānā şığışdurmış
Kerāmet nokṭası³⁸⁰ içre ‘ālem-i ma‘na şığışdurmış
2. Ḥaḡīḡatden ḡomuş cām-ı mecāza bāde dest-i ‘aşḡ
Derūn-ı ḡatre-i nāḡīze bir deryā şığışdurmış³⁸¹

³⁷⁰ Bu beyit, a.g.e’de 5. beyittir.

³⁷¹ Mihri Hatun D., G.18 (5 Beyit), s.460-461

³⁷² vardır: varmış **D.**

³⁷³ anlardan: bunlardan **D.**

³⁷⁴ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

³⁷⁵ Bu beyit, a.g.e’de 5. Beyittir.

³⁷⁶ söylesin: söylese **D.**

³⁷⁷ kelāmı: sözi **D.**

³⁷⁸ khand u sükkerden: khand-ı mükerrerden **D.**

³⁷⁹ Şeyhülislām Muhammed Şerīf Efendi D., G.79 (6 Beyit), s.390

³⁸⁰ nokṭası: nokṭa **D.**

3. Düşüb pâyine hayretle niyāze sāye-veş kim var³⁸²
O naḥl-i ser-keşi ağuşuna āyā şığışdırmış
4. Yazub şehnāme^c -i vaşf-ı cemālin kâtib-i kudret³⁸³
Dü-berge ruña³⁸⁴ ḥüsn-i ḥaṭla ser-tā-pā şığışdırmış³⁸⁵
5. Şerīfā kadd-i cānān nazm-ı iḥsān-ı ilāhīdir
Ki her mışra^c da bī-ḥādd şā^c ir-i ġarrā³⁸⁶ şığışdırmış³⁸⁷

102³⁸⁸

Hezec

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

NAZİRE-İ FİTNAT HANIM

1. Süveydāya ḥayāl-i rūyıñı³⁸⁹ cānā şığışdırmış
Göñül bir zerreye mihr-i cihān-ārā şığışdırmış
2. Degil ruḥsār-ı ḥaṭṭı kil-k-i kudret şafḥa-i ḥüsne
Gülistān ü Bahāristānı sertāpā şığışdırmış
3. Ḥayāl-i ḫamet-i bālāsı çıkmaz çeşm-i ' aşıkdan
Zehī şān^c at ki servi şışeye zirā şığışdırmış
4. Dehān-ı tengine bir ḫarf sıgmazken o fettānıñ
Lebi siḫr ile bī-ḥādd lülū-yı lālā şığışdırmış

³⁸¹ Divanda iki beyit daha yer almaktadır.

³⁸² Bu beyit, a.g.e'de yer almamaktadır.

³⁸³ kâtib-i kudret: ḥāme^c -i kudret **D**.

³⁸⁴ dü berge ruña: dü berg-i verde **D**.

³⁸⁵ Bu beyit, a.g.e'de 5. Beyittir.

³⁸⁶ şā^c ir-i ġarrā: ma^c nī-i ra^c nā **D**.

³⁸⁷ Bu beyit, a.g.e'de 6. Beyittir.

³⁸⁸ Zübeyde Fitnat Hanım D., G.26(5 Beyit), s.173

³⁸⁹ ḥayāl-i rūyıñı: ḥayāl-i tal^c atıñ **D**.

5. ‘ Aceb vāsi‘ imiş künc-i³⁹⁰ ḳanā‘ at aşḫābı **Fiṭnat**³⁹¹
Ki her³⁹² kūṣede³⁹³ biñ kūh biñ mecrā³⁹⁴ şığışdırmış

103³⁹⁵

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

FİṬNAT HANIM NAZİRE-İ TEVFİK

1. Ğam-ı ekvānı dilde merdüm-i dānā şığışdırmış
Kemīne zerre içre bī-kerān şahrā şığışdırmış
2. Olub ābisten-i tūfān-ı girye merdüm-i çeşmim
Derūn-ı yek ḥabāba cūş-ı şad-deryā şığışdırmış
3. Olub her cünbişi şad dāstān-gūy-ı ‘ itāb-ı luṭf
‘ Acebdir ḳaşlarıñ yerine şad ma‘na şığışdırmış
4. İdüb her bir ḥam-ı mūyında sad tāb-ı ruḥı raḥşān
Felek bir ḥālede şad māh-ı mihr-ārā şığışdırmış
5. Leb ü dendānı **Tevfik** eyleyüb ḥüsn-i işbāt
Tenükter ḥoḳḳaya şad lūlū-yı lālā şığışdırmış

³⁹⁰ künc-i: genc-i **D.**

³⁹¹ aşḫāb-ı Fiṭnat: Fiṭnat aşḫābı **D.**

³⁹² her Ø: her bir **D.**

³⁹³ kūṣede: kūseye **D.**

³⁹⁴ mecrā: şahrā **D.**

³⁹⁵ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

NAZİRE-İ RIF' AT

1. Ruḥ-ı rengine gūya iki zībā şığışdırmış
Muşavvir anı taşvīr cylemiş ra' nā şığışdırmış
2. Dem-ā-dem mācerā-yı eşk-i terdir ' ayn-ı çeşmimden
Ne ḥikmetdir ḥayālīñ dīdeye deryā şığışdırmış
3. Felekde lem' a-i envār-ı ḥüsnüñ dehre şıgmazken
Meh-i rūyīñ bu mir' at-ı dile a' lā şığışdırmış
4. Hümā-yı evc-i istignāsi yārīñ şıgmış eflāke
Süveydāya anı üftāde bī-pervā şığışdırmış
5. Serinde seyr ideñ ' uşşākı murḡan-ı hevā-dārīñ
O servim başına **Rıf' at** hemān ḡavḡa şığışdırmış [22a]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

LĀ EDRI

1. La' l-i lebinle ' āşıkı sermest-i cām ider
Bir neş' e var ne sākı ne keyf-i mūdām ider
2. Turunc-ı nā-resīde-i pīstānīñ öptürür
' Ömri çok olsun ' āşıka teklīf-i ḥām ider

³⁹⁶ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

³⁹⁷ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

MÜ' EZZİN MUŞTAFÂ ÂGÂ

1. Her dem ki nâz ile o melek-rû kelâm ider
Kand-i lebiñle cânım-ı şirîñ-meşâm ider

2. Âgûş idince kâmet-i dil-cûyını gönül
Şabr idemem şitâbile tahşîl-i kâm ider

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

NEF'Î EFENDÎ

1. Nâz iderse ğamzesi 'uşşâk-ı zâra nâz ider
Zülf bir âşüftedir kim rûzgâra nâz ider

400

2. Dehre mağrûr olma ey ğâfil ki bunda âdeme
Tâli'î yüz dönderür⁴⁰¹ gâhî sitâre nâz ider.⁴⁰²

403

³⁹⁸ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

³⁹⁹ Nef'î D., G.40 (5 Beyit), s.299-300

⁴⁰⁰ Divanda iki beyit daha yer almaktadır.

⁴⁰¹ dönderür: döndürür **D**.

⁴⁰² Bu beyit, a.g.e'de 4. Beyittir.

⁴⁰³ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

Mef'ûlû Fâ'ilâtün Mef'ûlû Fâ'ilâtün

FİĞÂNÎ

1. 'Aşkıñ⁴⁰⁵ olaldan ey meh günden güne ziyāde
Her gice şubha dek göz yıldız şayar semāda
2. Ben bir nigār naşsıñ resm eyledüm gönülde
Kim görmedi Sikender cām-ı cihān-nümāda
3. Bostān-ı dehr içinde ey gülşen-i⁴⁰⁶ leṭāfet
Ben gonçe gibi dil-teng sen gül gibi güşāde
4. Bākî degil ṭayanma bu⁴⁰⁷ mülk ü mālā⁴⁰⁸ ey şāh
Dünyā ki ḳalmamışdır Cemşid ü Keyḳubāda
5. Başım göge irerdi ḥurşid gibi ey meh
Yüz sürsem ayağıña sāyeñ gibi fütāde
6. Bir sen degülsin iden her dem⁴¹⁰ **Fīgānî** zarı
'Uşşāḳ her ṭarafdan feryād ider⁴¹¹ nevāda

⁴⁰⁴ Fīgānî D., G. LXXVII (7 Beyit), s.107.

⁴⁰⁵ aşkıñ: ıṣḳuñ **D.**

⁴⁰⁶ gülşen-i: gülbün-i **D.**

⁴⁰⁷ bu: Ø **D.**

⁴⁰⁸ mülk ü mālā: mal ile mülke **D.**

⁴⁰⁹ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

⁴¹⁰ her dem: dÀ'im **D.**

⁴¹¹ ider: ile **D.**

Mef'ûlû Fâ'ilâtün Mef'ûlû Fâ'ilâtün

PENÂHÎ

1. Vadî-i derd ü ğamda Mecnûn benim ziyâde
Ben şeh-suvâr-ı 'aşkı her yolda ol piyâde
2. Câm içre 'aks-i sâķi gördük şehâdet eyler
Kim var mıdır bu şûret câm-ı cihân-nümâda
3. Şaf şaf hadeng-i dil-sûz ser-fitne-i cihân-sûz
Müjgânları önünde kâkülleri kâfâda
4. Tîr-i belâya sînem urdum ne pbâk ğamdan
Veh kim kemân-ı miñnet oldu baña kepâde
5. Bîmâr-ı 'aşķa dermân yok imiş ey **Penâhî**
Yazmaz Ebû 'Alî gör kıanuün ile şifâda

Mef'ûlû Fâ'ilâtün Mef'ûlû Fâ'ilâtün

MESÎHÎ

1. Sûz ile âh edeydim ceddiñ geçüb⁴¹⁴ ziyâde
Kuşlar kebâb olaydı⁴¹⁵ döne döne havâda

⁴¹² Penâhî'ye ait eserde tespit edilememiştir.

⁴¹³ Mesîhî D., G. 235 (5 Beyit), s.268

⁴¹⁴ ceddiñ geçüb: ħadden eger **D.**

⁴¹⁵ olaydı: olurdu **D.**

2. Ferzâne idem⁴¹⁶ ol sen şāh önünde ruḥum
Ferzîñ olur onda süre süre piyāde⁴¹⁷
3. İkbāl-i bî-bekādır⁴¹⁸ ‘aqsini şüretiñ gör
Mersūmdur bu ma‘ nā cām-ı cihān-nümāda
4. Çeke çeke ğamını kıddim kemāna döndi
Āh ol kaşı hilālim⁴¹⁹ itdi beni kepāde
5. Ta‘ lîm-i ‘aşk ideydim Ferhāda gör⁴²⁰ **Mesîhî**
Kıomazdı iki taşî tağlarda⁴²¹ bir arada

111⁴²²

Muzārî

Meḥ’ulü Fā’ilātün Meḥ’ulü Fā’ilātün

ḤAYĀLÎ EFENDİ

1. Kān ağıladıñ görünce ben ‘aşîkî belāda
Ey çeşm-i ḥūn-feşānım olsun demiñ ziyāde
2. Künc-i belāda⁴²³ tenhā bîmār olub yaturken⁴²⁴
Yanıma ğuşsa geldi bilişde āşināda⁴²⁵
3. Sen çeşm-i şah-bāza şayd-ı ḥarem olam der⁴²⁶
Yıllar⁴²⁷ durur ki uçar dil murğî bu hevāda

428

⁴¹⁶ idem: idüm **D.**

⁴¹⁷ ferzîñ olur onda süre süre piyāde: nerrād-ı dehr āḥîr sürdi baña piyāde **D.**

⁴¹⁸ bî-bekādır: lâ- beḳādur **D.**

⁴¹⁹ hilālim: kemānum **D.**

⁴²⁰ gör: ger **D.**

⁴²¹ tağlarda: ‘ālemde **D.**

⁴²² Hayālî **D.**, G. 471(6 Beyit), s.252

⁴²³ künc-i belāda: gam gecesinde **D.**

⁴²⁴ yaturken: yatarken **D.**

⁴²⁵ Bu beyit, a.g.e’de 3. Beyittir.

⁴²⁶ Bu beyit, a.g.e’de 4. Beyittir.

⁴²⁷ yıllar: yılar **D.**

4. Çeşmiñ kime⁴²⁹ bakarsa⁴³⁰ çekmege⁴³¹ bende anı
Almış kemend eline gisūlarıñ kafāda⁴³²
5. Teşbih-i sāde⁴³³ vermez söze zīnet⁴³⁴ **Hayālī**
Rengīn edā gerekdir⁴³⁵ eş^c ār-ı dil-güşāda⁴³⁶ [22b]

112⁴³⁷

Remel

Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilūn
(Fā' ilātūn) (Fā' lūn)

İBRĀHĪM ÇĀVUŞ ĀĠĀ

1. Meded ol ġamze-i hūn-ḥār ile bīn cāna kıyar
Ol cefā-cū niçe bir çeşm-i bed-endīşe uyar
2. Āh u feryādımı beyhūde mi zanneyler heb
Macerāyı hele ben şimdi dimem şöıra tıyar

⁴²⁸ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

⁴²⁹ kime: kimi **D.**

⁴³⁰ bakarsa: yıkarsa **D.**

⁴³¹ çekmege: çemege **D.**

⁴³² Bu beyit, a.g.e'de 2. Beyittir.

⁴³³ teşbih-i sāde: teşbih sāde **D.**

⁴³⁴ söze zīnet: zīnet söze **D.**

⁴³⁵ gerekdir: gerektir **D.**

⁴³⁶ Bu beyit, a.g.e'de 6. Beyittir.

⁴³⁷ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

Müstef' ilün Mefā' ilün Müstef' ilün Mefā' ilün

ÇELEBİ-ZÂDE

1. Meclis-i meyde sāḳiyā bana ne gül ne lāle vir
Def' i ḡama devā içün nīmçe bir piyāle vir
2. Sebze-i pāy-māliyim ben de bu gülşeniñ felek
Degmez isem şu virmege bir iki ḳaṭre jāle vir

Meḡ' ūlū Fā' ilātün Meḡ' ūlū Fā' ilātün

ĠAZEL-İ VAḤYÎ

1. Mû-yı seḡid ki var bu re' s-i mübtelāda
Ġam berfidir ki yitmiş kūh-ı ser-i belāda
2. Meyḡāneden ḳovuldum mescidde ḡod yerim yok
Mest-i harāb oldum ḳaldım iki arada
3. Ferzānelikle rūḡum bir kez naḡar ḳılaydın
Atın önünce fi' l-ḡāl ṡāḡım olam piyāde
4. Murḡ-ı meh-i sipihri ṡayd itmek içün eḡlāk
Erzen diyü nücūmı her ṡeb ṡaḡar semāda
5. Ey **Vaḡyî** pehlevānsın meydān-ı ' aşḡ içinde
Aḡdın kemān-ı ' aşḡı ḡeke ḡeke kep

⁴³⁸ Şaire ait bir divan tespiti edilememiştir.

⁴³⁹ Vaḡyî divanında tespiti edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

Meʼûlû Fâʼilâtün Meʼûlû Fâʼilâtün

NAẒÎRE-İ HİLÂLÎ

1. Ben zârına tûvânın her dem ğam-ı belâda
Bahtı kapusu baĝlu mesken degil ğuşâde
2. Başda belâ-yı kâkûl dilde hevâ-yı müjgân
Tûl-i emel öñümde tîĝ-ı ecel kafâda
3. Bu hüsni afitâbın dil müşterisidir âh
Mihr-i maḥabbet oldı günden güne ziyâde
4. Naṭʼ -ı zemînde ey şeh sür esb-i nâz-ı maḫşûd
Manşûbe ile deverân itmezden ön piyâde
5. Kavı-ı Kuzahdan irse târ-ı belâ başına
Olmağ gerek **Hilâlî** teslimile rızâda

Meʼûlû Fâʼilâtün Meʼûlû Fâʼilâtün

NAẒÎRE-İ MAḤREMÎ

1. Sâķî-i bezm-i miḥnet her kime şundı bâde
Mest-i ḥarâb oldı kaldı ḥumḥâne-i belâda
2. Naṭʼ -ı maḥabbet üzre şâh olmasına saʼy et
Atın öñünce Mecnûn tâ kim ola piyâd

⁴⁴⁰ Şaire ait bir divan tespiti edilememiştir.

⁴⁴¹ Maḥremî divanında tespiti edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

3. Hindiğ ulâmlar ile el bağlayub tutub şaf
Ol pâdi-şâh-ı hüsniñ kâkülleri kafâda
4. Zevk-i cihân-ı fâni maḥbûb-ı meydir ancak
Böyle göründi baña câm-ı cihân-nümâda
5. Kûy-ı nigârı koyub gitmezdi tağa bir an
Ta' lîm-i ' aşk edeydim Ferhâd-ı nâ-murâda
6. Niçe kemân-ı ' aşk çekmekde uranıñ lâf
Bu **Maḥremî** kılubdur ḳaddiñ anıñ kepâde

117⁴⁴²

Muzârî

Meḥ'ulü Fâ'ilâtün Meḥ'ulü Fâ'ilâtün

NAẒİRE-İ ZÂTÎ

1. Eliyle⁴⁴³ tıtdı öpdi la' l-i nigârı bâde
Virse ' aceb mi âhım bezm-i cihâni bâde
2. Şevk-i leb-i nigâra gördüm ki⁴⁴⁴ öykünürmüş
Keyfiyyeti şarâbıñ vây bu ḥarâm-zâde
3. Atı doḳundı düşdüm didi o şeh-suvârım
Bu dâhı bir düşüşdür ḥaṭṭ ile⁴⁴⁵ hey fütâde
4. Gözüüm yaşına baksa gelmez ne çâre Ka' be⁴⁴⁶
Ey la' l-i nâb-i ' İsâ⁴⁴⁷ zemzem ile şafâda

448

⁴⁴² Zâtî D., G.1254 (7 Beyit), s.159.

⁴⁴³ eliyle: âl ile D.

⁴⁴⁴ gördüm ki: gördüñ mi D.

⁴⁴⁵ ḥaṭṭ ile: ḥazze eyle D.

⁴⁴⁶ ne çâre Ka' be: bihâr ka' ba D.

⁴⁴⁷ lâ' l-i nâb-i ' İsâ zemzem: lâ' l-i nâbı ' ayn-ı Zemzem D.

⁴⁴⁸ Divanda iki beyit daha yer almaktadır.

5. Bakışların⁴⁴⁹ hilâle teşbîh etdi **Zâtî**
Eksiklik etdi ey meh ma' zûr tut bu arada⁴⁵⁰

118⁴⁵¹

Muzâri

Me'ûlû Fâ'ilâtün Me'ûlû Fâ'ilâtün

NAZÎRE-İ HAYÂLÎ

1. Sûzum sirâyet etse Mecnûn-ı nâ-murâda
Kuşlar kebâb olaydı başındaki yuvâda
2. Naţ'-ı zemînde oldum ferzânesi cihânîñ
Ferzîñ olur önde süre süre piyâde
3. Neydügini⁴⁵² cihânîñ fehm et habâb-ı meyden
Yazmış bu nükteyi Cem cām-ı cihân-nümâda
4. Zühhâda künc-i mescid mesken baña harâbât
Takdîr böyle yazmış nem var benim arada⁴⁵³
5. Her⁴⁵⁴ yanını çekibdir⁴⁵⁵ aşkıñ **Hayâlî** ey meh
Kim aña nisbet oldı⁴⁵⁶ kavş-i kuzah kepâde [23a]

⁴⁴⁹ bakışların: rā kaşların **D.**

⁴⁵⁰ arada: rāda **D.**

⁴⁵¹ Hayâlî **D.**, G.470 (5 Beyit), s.252.

⁴⁵² neydüğünü: n'idigini **D.**

⁴⁵³ arada: orada **D.**

⁴⁵⁴ her: bir **D.**

⁴⁵⁵ yanını çekibdir: yayını çekiptir **D.**

⁴⁵⁶ aña nisbet oldı: oldu ana nisbet **D.**

119⁴⁵⁷

Müctes

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
(Fa'lün)

LĀ EDRĪ

1. Ne seyr-i gülşen ü bāğa ne cūybāra gelür
Gelürse ol büt-i gül-çehre lālezāra gelür

2. Nesīm-i subḥ ile yā şebnem ile perverde
Güşād-ı gönçe-i dil her zaman bahāra gelür

120⁴⁵⁸

Muzāri

Meḥ'ülü Fā'ilātü Meḥ'ülü Fā'ilün

KÜRKCÜ

1. Mesrūr olur kaçan ki çapundan şabā gelür
Erbāb-ı aşka ḥak-i rehiñ tūtiyā gelür

2. Gelmez yerine yıllar ile bir gören seni
Elbette her varan çapuna mübtelā gelür [23b]

⁴⁵⁷ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

⁴⁵⁸ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

BELİĞ EFENDİ RAHMETULLÂHİ 'ALEYH

1. Pür olsa şafha-i âyineden cevher-cilā çıkmaz
Haṭ-ı ruhsârîna yüz virme ey meh-rû şafâ çıkmaz
2. O rütbe ketm ider âşâr-ı tîğîñ zaḥm-ı 'âşık kim
Dehân-ı şerḥadan ḥûn-âbe tâ rûz-ı cezâ çıkmaz
3. Eşer qalmaz dil-i saḥt üzre teşrîf-i ḥayâlinde
Biraz ḥâk-i zemîn nerm olmayınca naḳş-ı pâ çıkmaz
4. Felek maḥv itse de rengîñ-i dildârı reşkiñden⁴⁶⁰
Derûnumda ebed dest-i ḥayâlinde ḥına çıkmaz
5. Gönülden sırrın ifşâ eylemez pîr-i kühen zîrâ
Sebû-yı köhneden terşîḥ idüb bir ḳatre mâ çıkmaz
6. Dil-i şad-pâre itmez serzenişden nâle vü feryâd
Toḳunsañ çîn-i mû-dârâ meclisde şadâ çıkmaz
7. **Belîğâ** vaḥdeti pür-fen gibi ḥâk-i Sitanbulda⁴⁶²
Edâsı tâze kendi tâze bir 'aşḳ-âşinâ çıkmaz

⁴⁵⁹ Belîğ Mehmed Emin D., G.104, s.291⁴⁶⁰ reşkiñden: reşkinden **D.**⁴⁶¹ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.⁴⁶² Bu beyit, a.g.e'de 8. Beyittir.

122⁴⁶³

Muzâri

Meḥḥülü Fāḥilätü Meḥḥülü Fāḥilün

‘ABDÎ

1. Mest-i şarâb-ı bezme kadeḥ-kâr olan bilür
Zirâ piyâle devrini hûşyâr olan bilür
2. Kadr-i nevâ-yı bülbül-i gûyâyı ‘Abd iyâ
Bir gonçe-femle ‘âzim-i gülzâr olan bilür

123⁴⁶⁴

Muzâri

Meḥḥülü Fāḥilätü Meḥḥülü Fāḥilün

BÂḲÎ EFENDÎ

1. Dil derdini ğamuñla dil-efgâr olan bilür
Bîmâr ḥalini yine bîmâr olan bilür
⁴⁶⁵
2. Sevdâ-yı zülf-i yâr ile **Bâḳî** ne çekdüğini ⁴⁶⁶
Bend-i kemend-i ‘aşḡa giriftâr olan bilür⁴⁶⁷ [24a]

⁴⁶³ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

⁴⁶⁴ Bâḳî D., G. 83(5 beyit), s.151-152

⁴⁶⁵ Divanda 3 beyit daha vardır.

⁴⁶⁶ çekdüğini: çekdüğün **D**.

⁴⁶⁷ Bu beyit, a.g.e’de 5. Beyittir.

Müctes

Mefā'ilün Fe'ilâtün Mefā'ilün Fe'ilün
(Fa'lün)

NİHÂVENDÇİ

1. Ne dem miyānıña kim yār ḥaṇçeriñ şoḵunur
Göñül tehî mi şanırsın ucu saña doḵunur
2. Hevâ-yı nâzı o serv-i bülendim ey yemmi
Semâ' i beste yapıldı Hüseynîde oḵunur
3. Niyâz-nâme-i dil yâre bî-zebân oḵunur
Oḵunsa ger o perî meclise nihân oḵunur
4. Şadâ-yı nâle degil ğarḳagâh-ı ğamdır bu
Sefîne-i dil-i güm-geştde ezân oḵunur

Muzâri

Meḥ'ülü Fâ'ilâtü Meḥ'ülü Fâ'ilün

ṬAB'Î EFENDİ

1. ' Arz-ı niyâzımız saña gerçi cemîledir
Maḳsûdı ḥâk-pâya hemân bir vesîledir
2. Sâzâ âşinâya bezm-i ṭarabdur hüneleri
Bu müsiḳî terâne gehânlar bir ḳabîledir

⁴⁶⁸ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

⁴⁶⁹ Tab'î divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

Remel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün
(Fā' ilātün) (Fa' lün)

ŞABRÎ

1. Beni meyḥāneye sanmañ ğam-ı dünyā getürür
 ' Aşķ taḥrîķi ile bu dil-i şeydā getürür
2. Giderür ' aqlını ammā kişinün ḥâtırına
 Ne ğam-ı dehr ü ne endîşe-i ferdā getürür
3. Sîm ü zerdîr getüren yâri ķo ğayr-i kârı
 Ne niyâz-ı dil ü ne cezbe-i esmā getürür
4. Çāre telḥî-i def' -i ğuşşaya⁴⁷² şahbādan olur
 Sâz-ı şevķi bize ol âb-ı muşaffā getürür⁴⁷³
5. Tuḥfe-i nazmı ile pâyına **Şabrî** yüz urur
 Bir gedādır o şeh-i luṭfa hedāya getürür⁴⁷⁴

Remel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün
(Fā' ilātün) (Fa' lün)

ĠAZEL-İ YAḤYĀ

1. Sāķî-i devr bize sāĝar-ı ' işret mi virür
 Kîne-cûdur felek ehl-i dile ruḥşat mı virür

⁴⁷⁰ Sabri Mehmed Şerîf D., G.30 (8 Beyit), s.142

⁴⁷¹ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

⁴⁷² telḥî-i def' -i ğuşşaya: def' -i milah-ı ğuşşaya D.

⁴⁷³ Bu beyit, a.g.e'de 7. Beyittir.

⁴⁷⁴ Bu beyit, a.g.e'de 8. Beyittir.

⁴⁷⁵ Şeyhülislām Yaḥyâ D., G.107 (7 Beyit), s.131.

2. Neşvemüzden bilürüz ‘aşkımuñ pākligiñ
Bāde şāf olmayıcağ ‘ādeme hālet mi virür

3. Kuvvet-i cāzibe-i ‘āşık ider kārı tamām⁴⁷⁶
Yār tır atmada bāzūsuna zaḥmet mi virür

4. Kūyna ölmege varsam ider ağıyār hücūm
Işigi itleri ben ḥastaya rāḥat mı virür

5. Hırka vü tāt ile zāhid kerem it şıkleti қо
Ādeme cūbbe vü destār kerāmet mi virür

6. Nefs-i ḥod-rāydan ey dil bu tegāfūl niçe bir
‘Ākil olan kişi hıç [düşmene] fırsat mı virür

7. Buse-i la‘l-i lebīn ḥaṭṭına ta‘līk itmiş
‘Ömr-i **Yahyā** bize ol vādeye mühlet mi virür

128⁴⁷⁷

Hezec

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

NİZĀRĪ EFENDİ

1. Getür ol bāde-i ḥamrāyı meclisde içilsün gör
Gider zūlfūñ yüzünden şubḥ-ı şādık seçülsün gör

2. Konuş etsün mey-i dilber ki meclis teşne-yāb olsun
Ḥicābı def ider ol rūḥ-ı gül-gönçe açulsun gör

3. Niçe avāreler naḥcīr ider ol dām-ı zūlf ile
O simin gerden üzre ol siyeh-rū saçılsun gör

⁴⁷⁶ tamām: hemān D.

⁴⁷⁷ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

4. Dime şayd olmaz ol vahşî gazāle ‘āşık-ı zāra
Mukayyed olma bir kaç günde önünce kaçılsun gör

5. Seversin dilberi elbet **Nizārî** mey de içmezsın
Getür ol bāde-i hāmları meclisde açılsun gör [24b]

129⁴⁷⁸

Remel

Fā‘īlatün Fā‘īlatün Fā‘īlatün Fā‘ilün

BESTE ‘İVAZ MEHMET AĞA

BĀKÎ EFENDÎ

1. Lâleler bezm-i çemende cām-ı ‘işret gösterür
Devletiñde hüsrev-i gül ‘ayşa ruḥşat gösterür

479

2. Bî-sütün-ı ğamda **Bākî** seng-i miḥnet kesmede⁴⁸⁰
Şöyle üstād oldı kim Ferhāda şan‘at gösterür

3. Mest-i nāzım ‘āşıkā her dem tegāfül gösterür⁴⁸¹
Gamze-i hūn-rîzi kan eyler tecāhül gösterür

4. Şîvekārım taḳınır destārına sünbüllerin⁴⁸²
Şîve-i ilhāmile ‘uṣṣāka kākül gösterür

⁴⁷⁸ Bākî D., G.51(6 beyit),s.131-132

⁴⁷⁹ Divanda 4 beyit daha yer almaktadır.

⁴⁸⁰ Bu beyit, a.g.e’de 6. Beyittir.

⁴⁸¹ Mest-i nāzım ‘āşıkā her dem tegāfül gösterür/ Gamze-i hūn-rîzi kan eyler tecāhül gösterür: Ø D.

⁴⁸² Şîvekārım taḳınır destārına sünbüller/ Şîve-i ilhāmile ‘uṣṣāka kākül gösterür: Ø D.

Müctes

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
(Fa'lün)

A' MA İBRAHİM

1. Erişdi mevsim-i gül seyr-i gülsitân idegör
Geçirme fırsatı gel ' ayş-ı cāvidān idegör
2. Zamān-ı ' ayş u şafādur çemende lāle-şifat
Güşāde-ḥātır olub cām-ı erguvān idegör

Remel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

HAŞMET EFENDİ

1. Rāzdān-ı ' aşka⁴⁸⁵ ḥālin āşıkān söyler yatur
Derdini nabz-āşināya hastegān söyler yatur
2. Gelse bir şeb bī-tekellūf der-firāş olub o şūḥ
Leb-be-leb dil-ḥāhını baña nihān söyler yatur
3. Zaḥm-dārı her dem iskāt idemez şirīn-edā
Kışşa-i zaḥmından eṭfāl-i ḥitān söyler yatur
4. Sīne sīr-āheng-i nālīşdir gelū dem-sāz-ı āh
Ḥālimi santūr u nāy-i pūr-fiğān söyler yatur
5. Vaḳt-i hicrān bā' iş-i efzāyiş-i efgān olur
Her şebān-geh şubḥ olunca bülbulān söyler yatur

⁴⁸³ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

⁴⁸⁴ Haşmet D., G.63 (6 Beyit),s. 153

⁴⁸⁵ ' aşka: ' ışka D.

6. **Haşmetā** kim nuṭṭ ider bu nev-zemīni yā meger
Zīver-i aḡūṣ-ı ta' līmim olan söyler yatur [25a]

132⁴⁸⁶

Remel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

CEVRİ

1. Jāle-veş bir ḡonçe-i ra' nāya düşdi ḡönlümüz
Sāye āsā bir ḡaddi bālāya düşdi ḡönlümüz
487
2. Bir nige hle 'ālemi hem mest ü hem ḡayrān ider⁴⁸⁸
Şimdi bir şūḡ-ı ciḡān-ārāya düşdi ḡönlümüz
489

133⁴⁹⁰

Remel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

LĀ EDİRİ

1. Ārzū-yı zūlf-i anber-sāya düşdi ḡönlümüz
'Ömre sürer bir uzun sevdāya düşdi ḡönlümüz
2. Naẓm-ı neşre mā' il olduḡun ḡörüb ol dilberin
Şimdi 'ulvī şī' r ile inşāya düşdi ḡönlümüz

⁴⁸⁶ Cevrī D., G.98(6 beyit), s.217-218

⁴⁸⁷ Divanda iki beyit daha yer almaktadır.

⁴⁸⁸ Bu beyit, a.g.e'de 4. beyittir.

⁴⁸⁹ Divanda iki beyit daha yer almaktadır.

⁴⁹⁰ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

134⁴⁹¹

Hezec

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

RIF' AT

1. O ğonçe-fem benim bülbul gibi zār olduğum bilmez
Dirīgā gülşen-i kūyında ğam-ḥ̣ār olduğum bilmez
2. Baña va' d eyledi **Rıf' at** lebin ol la' l ruhsārım
Benim cevher-fürüş olup ḥarīdār olduğum bilmez

135⁴⁹²

Hezec

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

ḤULDĪ-İ BURSEVĪ

1. Göñül dūr olsa da senden ricāsı artar eksilmez
Kesilse riştesi şem' iñ zıyāsı artar eksilmez
2. Gelüb seyr-i cemāl-i yāre olmuş şaf-be-şaf aġyār
O bahr-i ' işveniñ mevc-i belāsı artar eksilmez
3. Görün āyīneyi kim ziyy-i dervīşāneden çıkmaz
Nemed-pūşān-ı tecrīdiñ şafāsı artar eksilmez
4. Kaçar bir kimse yokdur sīlī-i dest-i cefāsından
O bīgāne-nüvazıñ āşināsı artar eksilmez
5. Olur düşvār ğayet mīve-çīn-i naḥl-i balādan
Güzeşte tāzeniñ cevır ü cefāsı artar eksilmez

⁴⁹¹ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

⁴⁹² Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

6. Degil bir bûseye kâni‘ gönül ey hâtem-i hûbân
Raķīb-i nâ-bekârın iştihâsı artar eksilmez
7. Müselmânlar ne iş gördi o kâfir-macerâ yâre
Kerem-perver olan şâhın ‘ aţası artar eksilmez
8. ‘ Aceb mi **Huldiyâ** günden güne fikrim bülend olsa
Nihâl-i tâzenin neşv ü nemâsı artar eksilmez [25b]

136⁴⁹³

Hezec

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

ŞĀBĪT

1. Ayağın çekdi bezme ğayrı ol gül-gönçe-fem gelmez
Elümden gelse bir dâmanın öpsem gel disem gelmez

494

2. Yine Mâhir Efendi semtine pey-revlik itmişsin
Bu şi‘ r-i dil-pezirün **Şābitā** yārāna kem gelmez⁴⁹⁵

137⁴⁹⁶

Müctes

Mefâ‘îlün Fe‘îlātün Mefâ‘îlün Fe‘îlün

ŞĀBĪT

1. Miyân-ı neş‘ e-i cāma hūmār-ı ğam girmez
Yemin idersem o ma‘ nāya⁴⁹⁷ başım ağırmaz

⁴⁹³ Bosnalı Alaeddin Sabit D., G. 146 (6 Beyit), s.423-424.

⁴⁹⁴ Divanda dört beyit daha yer almaktadır.

⁴⁹⁵ Bu beyit, a.g.e’de 6. Beyittir.

⁴⁹⁶ Bosnalı Alaeddin Sabit D., G. 136 (6 Beyit), s.418-419.

⁴⁹⁷ o ma‘ nāya: eger hiç **D.**

2. Kumaş-ı nâzını hep şatdı şavdı ‘uşşâkı⁴⁹⁹
O ẖâce-zâde niçün nakd-i cānı devşürmez⁵⁰⁰

138⁵⁰¹

Hezec

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

SÂLİM EFENDİ

1. Hezâr-ı bâğına ‘aşıkız ölmeziz gönçe-lebsiz biz
Gülistân-ı cihânı neyleriz şevk-i tarabsız biz
2. Müretteb-sâz-ı tarh-ı hacle-gâh-ı bezm-i rindândır
Bu meclisde şafa-bağış olmazuz bintü‘l-‘inebsiz biz
3. Hezârân vechile şâyân-ı bâğ-ı iltifâtınken
Neden şebnem gibi düşdük nigâhından sebebsiz biz
4. Yolunda ihtiyâr-ı miñnet ile vuşlat isterseñ
Erişmiş kâma bir keş görmedik derd-i ta‘bsız biz
5. Ser-i minâ-yı hâlî tutmazız biz penbesiz **Sâlim**
Netice olmazız hiç ehl-i edebsiz biz [26a]

⁴⁹⁸ Divanda iki beyit daha yer almaktadır.

⁴⁹⁹ ‘uşşâkı: ‘uşşâ D.

⁵⁰⁰ Bu beyit, a.g.e’de 4. Beyittir.

⁵⁰¹ Salim divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

139⁵⁰²

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

LĀ EDRI

1. Āh kim o rüyā-yı 'aşkı̇m kimse ta' bir eylemez
Fehm idip hāl-i derūnum yāre taqrīr eylemez
2. Tıfl-ı nev müslim müselleṃ-naķş bir dilber sevip
Etdi cevriḷe cefāyı baña kāfir eylemez

140⁵⁰³

Muzāri

Mef' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün

KĀNĪ

1. Lenger-zen-i sevāhīl-i ūmmīd olurmuyuz
Āsūde-i menāzil-i ūmmīd olurmuyuz
2. Keṣṭi-i emel⁵⁰⁴ resīde-i vaķt-i hīṣāl olub⁵⁰⁵
Taḥşildār-ı hāşıl-ı ūmmīd olurmuyuz
3. Kālur mıyuz bu zāviye-i hicrde ebed
Yoḥsa felekde vāşıl-ı ūmmīd olurmuyuz
4. İtmez mi rūzgār bizi ḥāk-i kūy-ı yār
Bād-ı hevāca nā' il-i ūmmīd olurmuyuz

⁵⁰² Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵⁰³ Kānī D., G.66 (5 Beyit), s.188

⁵⁰⁴ keṣṭi-i emel: geṣt-i emel D.

⁵⁰⁵ hīṣāl olub: ḥaşād olup D.

5. **Kānī** eser mi şurṭa-ı tevḫīk-i Kirdigār
Lenger-zen-i sevāḫil-i ümmīd olurmuyuz [26b]

141⁵⁰⁶

Müctes

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
(Fa'lün)

RŪḤĪ

1. ' Aceb mi cān-ı ḥazīn olsa zevḫden me' yūs
Kim itdi taḥt-ı dile pādişāh-ı hier cülūs

507

2. Marīz-i ' aşḫ-ı nigāruñ vişālden⁵⁰⁸ ḡayrı
' İlācını ne Aristō ider ne Cālinūs⁵⁰⁹

142⁵¹⁰

Muzāri

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

RŪḤĪ

1. Kıldı⁵¹¹ serir-i ḥüsne o Yūsuf-likā cülūs
' Uşşāḫ muntazır k' ola fermān diḥ-i kü's⁵¹²

513

2. **Rūḫī** [şakın] zamāne saña virmesün firīb
Kendin bu köhne niçelere şatdı nev ' arūs⁵¹⁴

⁵⁰⁶ Bağdatlı Ruḫī D., G.531(7 Beyit), s.659

⁵⁰⁷ Divanda beş beyit daha yer almaktadır.

⁵⁰⁸ vişālden: nigārdan **D.**

⁵⁰⁹ Bu beyit, a.g.e'de 3. Beyittir.

⁵¹⁰ Bağdatlı Ruḫī D., G.536(7 Beyit), s.662-663

⁵¹¹ kıldı: kılda **D.**

⁵¹² fermān-ı diḥ-i k'üs: fermān-ı ḥāk-būs **D.**

⁵¹³ Divanda beş beyit daha yer almaktadır.

⁵¹⁴ Bu beyit, a.g.e'de 7. Beyittir.

143⁵¹⁵

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

ḤAKKÎ

1. Habbezâ serdâr-ı Ekrem âşaf-ı ‘âlî-tebâr
Anı taqđîr-i Ḥudâ ‘âlemde düstür eyledi
2. Ya‘ni İbrâhîm Pâşâ kim şehenşâh-ı cihân
Kişver-i İranı teşhîre çü me‘mûr eyledi
3. ‘Avn-i haḡla şöyle manşûr u muẓaffer oldı kim
Leşker-i bed-kîş ü bed-âyîni maḡhûr eyledi
4. Haḡ budur bu müjde-i feth-i İlähî Ḥakkiyâ
Mülk-i düstûrumu yek-ser bezm-i pür-sûr eyledi
5. Fıkr-i târiḡ eyledikde çıkdı biri söyledi
Aldı Tiflis’i dil-i füccarı meksûr eyledi [27a]

144⁵¹⁶

Hezec

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

LÂ EDRI

1. Miyânî mûy iken bilmem o câdu fenn-i siḡr etmiş
Ki aña eylemiş âvîḡte bir kûh-ı billûrı

⁵¹⁵ Şaire ait bir divan tespiti edilememiştir.

⁵¹⁶ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespiti edilememiştir.

145⁵¹⁷

Remel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün
(Fā' ilātün) (Fa' lün)

EMRİ

1. Mūmiyānuñ hevesi şöyle za' if⁵¹⁸ etdi beni
Bir kılūñ ardına siñsem göremez⁵¹⁹ kimse beni

520

146⁵²¹

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilāün Fā' ilün

LĀ EDRİ

1. Maḥfil-i vaşlına çıkdım bir mü' ezzin-zādeniñ
Şöyle şordum mūmiyāniñ vay yā Mevlā didi

147⁵²²

Hezec

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

RIYĀZİ

1. O mey-ḥ̣arız ki ḳalmış cāmımız çok Cem zamanından
Dem urur bādemiz ' İsi-i mu' ciz-dem zamānından

⁵¹⁷ Emrī D., G.557(5 beyit), s.292-293.

⁵¹⁸ za' if: ḥayāl D

⁵¹⁹ görmez: görimez D.

⁵²⁰ Divanda 4 beyit daha yer almaktadır.

⁵²¹ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵²² Şairin divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

2. Mürûr-ı dehr ile resmi bozulmuş hattı mahv olmuş
Kerem kalmış bir eski nüshada Hâtem zamânından
3. Dem olmuş çok yaşamış gerçi kim yaşın bilür yokdur
Haber virir saña pîr-i muğân âdem zamânından [27b]

148⁵²³

Hezec

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

ĞAZEL-İ KESBÎ EFENDİ

1. Hümâyûn- tab' yâriñ perçemi perr-i hümâyîdir
Kime zıll-efgen-i fark olsa bir devlet-resâyıdır
2. ' Aceb mi ben de olsam kapukulu gibi hizmetde
K'anıñ mîr ü gedâdır kâh-ı lutfı çehre-sâyıdır
3. Kabâ-yı hüsni sâde vaşf olur mı hemçü gül kat kat
Zer-efşânî çiçekli bir kumaşdır kim sivâyîdir
4. Nice teşbîh iderim şebbû-yı çîne zülf-i miskînin
Dil-i âşüfte-mağza kâkül-i sünbül hañâyîdir
5. Konak tutsa hayâl-i çeşmi nola küşe-i dilde
Bucak merzâsıdır ol afetiñ aşlı veğâyîdir
6. Görenler hâlini gerdândan tâbe-miyân yir
Boğazda şandılar bel bekler anlar Hâbeştayıdır
7. Kalem altûn oluk olsa elimde yine ey **Kesbî**
Hicâz-ı kûy-ı yâri vaşf bir feyz-i hudâyîdir

⁵²³ Kesbî divançesinde(Div'Ânce-i Kesbî) tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

NĀBĪ EFENDİ

1. Söylemez dil derdin ammā yāre söyler söylese
Biñ dehenle şîşe-i⁵²⁵ şad-pāre söyler söylese
2. 'Aqlına Mecnūnlarıñ taḥsîn⁵²⁶ ketm-i rāz idüb
Geh sipihre geh der u dīvāra söyler söylese
3. Dil cünūnından zebānın maḥrem etmiş rāzına
Yoḥsa şāḥib-⁵²⁷ aql emānetkāra söyler söylese
4. Olmaz eş'ārında lezzet dil-rübāsız 'āşıkun
Tūtiyān-ı āyine-i ruḥsāra söyler söylese
5. Rāh-ı gūşından şalar sūziş derūn-ı 'āşika
Şi' r-i Nābī böyle āteş-pāre söyler söylese

Mef'ulū Fā'ilātū Mef'ulū Fā'ilün

NĀBĪ

1. Ḥarf-i niyāzum ol şeh-i bī-dād işitmesün
Söz bunda ḳalsun ey dil-i nā-şād işitmesün
2. Sū-i edeb vesīle-i red olmasun saña
Senden o şūh nāle vü feryād işitmesün

⁵²⁴ Nābī D., G.682(5 Beyit), s.971-972.

⁵²⁵ şîşe-i: sîne-i D.

⁵²⁶ Ø: ki D.

⁵²⁷ Nābī D., G.590 (7 Beyit), s.906-907.

3. Naql eyler āb u t̄āb ile t̄uramaz çemen çemen
Ey gül baña açulduğıñı bād işitmesün
4. Bir söz yaparlar itdügümüz zevk-i vuşlatı
Allāh şaqlasun bunu hussād işitmesün
5. Yine o nā-murādıñ olur başına belā
Şīrīn-i vişālını Ferhād işitmesün
6. Hiç şübhe yok ki şad hasedle⁵²⁸ kurur qalur
Vaşf-ı sirişkimi şaṭ-ı Bağdād işitmesün
7. Nābī raqībler şaḡın ol şūhuñ olduğıun
Maḡfice iltifātına mu‘ tād işitmesün [28a]

151⁵²⁹

Mef‘ūlū Mefā‘īlū Mefā‘īlū Fe‘ūlūn
Mef‘ūlū Fe‘ūlūn

NA‘T-I ŞERİF-İ NAZİM HİLMİ

1. Ey maḡrem-i esrār-ı nihān-hāne-i kudret
Maḡbūb-ı ilahī
Vey şāhid-i yektā-yı serā perde-i ḡazret
Kevneyn güvāhı
2. Ḥalvetgeh-i İsrā’da olan şem‘-i şeb-ārā
Envār-ı şerefle
Kāşāne-i mi‘ rāca şalan nūr-ı risālet
Gün gibi kemāhī
3. Rāz-ı ezel āyine-i ḡalbinde hüveydā
Ḥikmet kelimātı
Ḡurb-ı ḡarem ma‘ rifete tuṭī-i vaḡdet
Nuṭṭ eylese gāhī

⁵²⁸ şad ḡasedle: söz ḡased ile D.

⁵²⁹ Şairin divanında tespiti edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

4. Mevlā o şehiñ zāt-ı keremkārını mādih
Cibrīl şenā h̄ān
A‘lā ile ednāya dedi dār-ı selāmet
Ma‘būd-penāhı
5. Bīcūn-ı çirā zīr-i nigīn itdi cihānı
Hūrşīd-i cihānı
Maḥbūb-ı Hudā kim idüb ebrūsını işāret
Şaḡ eyledi māhı
6. Zātı ile pirāye-dih-i maḥfil-i ‘irfān
Her ṭā‘ati āmi
Sāmi ile icrā iken aḥkām-ı şerī‘at
Her münker-i nāhī
7. Arāste iclālī ile ḥıṭṭa-i İslām
Ol ḥüsrev-i dīniñ
Pirāste iḳbālī ile milket ü millet
Maḥlūk-ı sipāhī
8. Mülk-i dü-cihān pādişāh-ı ḥil‘at ü tāt
Levlāk-i le amrük
Taḥt-ı dü-serā cilvegehi ‘afv u şefā‘at
Arāyiş-i cāhı
9. Yeşrib o şehiñ zātına maḥşūş u müselleḡ
Huddāmı melāyik
Baḥḥā o şehiñ taḥtgehi leşker ümmet
Vaşf eyle o şāhı
10. Her şām ü seḡer ḥüsni cihān ḡalḡını eyler
Şad ḡālile ḡayrān
Her şubḡ ü mesā etse ‘aceb mi o melāḡat
Biñ Yūsufı çāhī

11. Fehm eyleyemez mertebe-i zāt-ı şerîfin
Endîşe vü idrāk
Derk eyleyemez pāyesini ‘aql-i kiyāset
Lābūd ola sāhî

12. ‘İşyānla olsa ne kadar müznib ü ‘āşî
Bî-çāre **Nazîmîñ**
Ol şāh-ı keremkârdan olur yine ‘ināyet
‘Afv ola günāhı

152⁵³⁰

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

ĞAZEL-İ AḤMEDÎ EFENDÎ

1. Çār-ı nā-çarım velî dermāna erdi destimiz
Ḥamdulillah ol yüce dāmāna irdi destimiz
2. Dameniñ pūş eyleyüb baqđım cemāl-i pākiñe
Ber-murād oldum bugün sulṭāna irdi destimiz
3. ‘Ākil ü dānādır ol her ḥāle vāqıfđır bugün
Kendi kāmîl zātı pāk insāna irdi destimiz
4. Vechini ḥalk eyleyüp ta‘rîfın etmiş ol İlāh
Okuyup hem it Raḥmāna irdi destimiz
5. **Aḥmedî** miḥnet serābında niçe bir āh u zār
Çün behiştde ravza-i rıdvāne irdi destimiz

⁵³⁰ Şairin divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

Meʼûlû Fâʼilâtü Mefâʼîlû Fâʼilün

ŞAKIB EFENDİ

1. Pâyâna irmedi ğam-ı hicrân dükenmedi
 ʿÖmrüm tükendi firḳat-i cānān⁵³² dükenmedi

533

2. Zühhād ğark-ı rah̄met ise olma nā-ümīd
 Ey dil muḥīṭ-i rah̄met-i Yezdān dükenmedi⁵³⁴

3. Bī-māye ḳaldı kīse-i nuṭḳ-āferīnden
 Ammā ki ḥod-fürüşī-i nādān dükenmedi⁵³⁵

536

4. Ḳalmıṣ tehī nuḳūd-ı keremden keḳ-i cihān
 Şanma göñül ḥazīne-i iḥsān dükenmedi⁵³⁷

5. **Şakīb** dükendi kerem-i ülfet⁵³⁸ o şūḥla
 Ammā zebān-dırāzī-i yārān dükenmedi⁵³⁹ [28b]

⁵³¹ Kâtib-zâde Sâkīb(Mustafa) D., G.581 (7 Beyit), s.1011-1012

⁵³² firḳat-i cānān : firḳat ü hicrân **D.**

⁵³³ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

⁵³⁴ Bu beyit, a.g.e’de 3. Beyittir.

⁵³⁵ Bu beyit, a.g.e’de 4. Beyittir.

⁵³⁶ Divanda iki beyit daha yer almaktadır.

⁵³⁷ Bu beyit, a.g.e’de bulunmamaktadır.

⁵³⁸ Dükendi kerekm-i ülfet: kesildi rişte-i ülfet **D.**

⁵³⁹ Bu beyit, a.g.e’de 7. Beyittir.

Mef'ûlû Mefâ'îlû Mefâ'îlû Fe'ûlûn
Mef'ûlû Fe'ûlûn

MÜSTEZÂD-I FU'ÂDÎ

1. Ey sâķî-i gül-ruh berî şun bâde-i nârı
Def' eyle hûmârı
El virdi çü fırsat sürelim zevk ile bârî
Eyyâm-ı bahârı
2. Varub aġyâr ile ol yâr teferrüc
Şeydâ yine karşu
Tâ kim göre hem-dem gül-i handân ile hârı
Bûlbûl kıla zârî
3. Bu kâmet-i dil-cûyîna kim kılsa temâşâ
Kadri ola a' lâ
Bir gözleri ahû kimiñ şikârı olursa
Bahtı kıla yârî
4. Kâm ü dil ü cân ister iseñ şahñ-ı çemende
İç bâde-i gülgûn
Şar sîneñe bir serv-kad ü lâle-^c izârı
Kıl bûs u kinârı
4. Raķş urdıġıçûn kad-i hevâsıyla niġârîñ
Bostanda seher serv
Altun şaçar üstüne güneş geh ide nişârı
Gör izzet-i yârî
5. Gel muntazır olma hele feryâda **Fu'âdî**
Didâr da dilerseñ
Gör âyîne-i dilde gün-i rûy-ı niġârı
Maħv eyle ġubârı

⁵⁴⁰ Fu'âdî divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

Mef'ûlû Mefâ'îlû Mefâ'îlû Fe'ûlûn
Mef'ûlû Fe'ûlûn

MÜSTEZÂD-I LUTFÎ

1. Dem-beste kılan bağ-ı leâfetde nihâliñ
 Serv ile şanevber
 Bülbül-şıfatım vaşf –ı ruhuñla gül-i âliñ
 Ey kâmet-i ar' ar
2. Ser-çeşme-i hayvan-ı lebiñ nisbet idelden
 Zulmet gezer oldı
 Teşne oluban kaçresine ab-ı zülâliñ
 Hızır ile Sikender
3. Bu baır-i maıabbetde olan 'âşık-ı girye
 'Ahdi budur ey yâr
 Kurbân olıcağ görürise 'ıyd-ı vişâliñ
 'İydı olur ekber
4. Nuıkuñ nefesi mürdeler ihyâ ider oldı
 Manend-i Mesîhâ
 Zülfüñ siyehi perçem ile oldı celâliñ
 Her biri bir ejder
5. Sen Mışır-ı melâhatde 'azîz-i Yûsuf-âsâ
 Ben hüzn ile Ya' kûb
Lutfî reh-i Ken'ân talebgâh-ı cemâliñ
 Ey rûh-ı muşavver

⁵⁴¹ Lutfî divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

NEDİM-İ PÂKİZE-EDÂ

1. Çeşm-i mest-i sāhireñ resm-i vefā bilmez nedir
‘Āşıkā luṭf-ı vefā aşınā bilmez nedir
2. ‘Andelīb olmaz o murğ-ı nāle-pîrā kim hüner
Nefḥa-i güلزār-ı dāğ-ı dil-güşā bilmez nedir
3. Dür-pāş-ı ğamzedden çeşm-i niyāz-ı ‘āşıkān
Ruḥşāt-ı nezzāre-i ḥasret-liḳā bilmez nedir
4. ‘Azm-i gülşenden ğaraż feryād-ı bülbüldür yine
Yohsa dil seyr-i gül-i nüzhet-fezā bilmez nedir
5. Ey **Nedīmā** meşreb-i ehl-i fenādan derḳ olan
Neşve-i cām-ı mey-i Hızr beḳā bilmez nedir [29a]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

EMRİ

1. Yatur dil ḥaṭṭ-ı şeb gūnında zūlf-i yāra yaşdanmış
Ne bilsün dün ḳarañusunda miskīn māra yaşdanmış

544

⁵⁴² Nedīm Divanında tespīt edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)⁵⁴³ Emrī D., G.235(5 beyit), s.144⁵⁴⁴ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

2. Didiler oldu rahşān bir⁵⁴⁵ hilāl üstinde bir hūrşīd⁵⁴⁶
Meger kim pençe-i sīmīne⁵⁴⁷ ol meh-pāre yaşıdanmış⁵⁴⁸

158⁵⁴⁹

Hezec

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

FEVRİ EFENDİ

1. Çeşminiñ tığı tır-i ğamze-i dildāre yaşıdanmış
Ya kıanberdür zülfikār-ı haydar-ı kerrāra yaşıdanmış
2. Yeridir dense eflāke irişdi **Fevrīniñ** başı
Ki varmış āsitānhāne-i dildāre yaşıdanmış

159⁵⁵⁰

Hezec

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

ĠAZEL-İ NĀDİRİ

1. Haṭ-ı sebz arasında⁵⁵¹ tāb-ı rüyāñ āşikār olmuş
Dıraḥt-ı Tūr-ı hüsnuñ berg-i sebzi şu' le-dār olmuş
2. Zülāl-i la' l-i nābuñdan göñül kıansun mı sulṭānım
İçüb bezm-i ezelde cām-ı 'aşkıñ pür-ḥumār olmuş
3. Gül-i bādām imiş rızān olan eşk-i dem-ālūdum

⁵⁴⁵ bir: beş **D.**

⁵⁴⁶ Bu beyit, a.g.e'de 3. Beyittir.

⁵⁴⁷ sīmīne : sīmīnin **D.**

⁵⁴⁸ Divanda iki beyit daha yer almaktadır.

⁵⁴⁹ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

⁵⁵⁰ Ganī-zāde Nādirī D., G. 59(6 Beyit), s.251

⁵⁵¹ arasında: arasından **D.**

Maḥabbet ʿāleminde var ise evvel bahār olmuş

552

4. Ruḥuñdan buse alsam cān dimāğında kalur lezzet

Ne ūşetālū-yı terdir kim leziz ü āb-dār olmuş

5. ʿ Aceb mi **Nādirī** veş cānı berbād olsa ʿ uşşāķıñ

Sefer kaçdına ol şūḥ esb-i nāz üzre süvār olmuş

160⁵⁵³

Hezec

Mefāʿilün Mefāʿilün Feʿülün

YAḤYĀ EFENDİ

1. Siyeh zülf ol ruḥ-ı zībāya düşmiş

Güneş üzre ʿ acebdır sāye düşmiş

2. Vişālīñ fikrine düşmüş⁵⁵⁴ dil-i zār

Bulunmaz kaç rı bir deryāya düşmiş

3. Dil-i āvāre vādīsin beğenmiş

Yolu Kays olduğı şahrāya düşmiş

4. İder erbāb-ı şevķiñ sāzın efzūn

Ol āteş kim derūn-ı nāya düşmiş

5. Başa çıķmak umarmış kākül ile⁵⁵⁵

Göñül **Yahyā** ʿ aceb sevdāya düşmiş

161⁵⁵⁶

⁵⁵² Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

⁵⁵³ Şeyhülislām Yahyā D., G.159 85 Beyit), s.183.

⁵⁵⁴ düşmüş: kalmış **D.**

⁵⁵⁵ kākül ile: kāküliyle **D.**

⁵⁵⁶ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

Hezec

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

‘ĀṬIF EFENDİ

1. Haṭ-ı nev-resteden gülzār-ı rûyı penbezār olmuş
‘İzār-ı lâlegûnı zîver-i ḥüsn-i bahār olmuş
2. Kızarmış çehresi olmuş ‘arak-ālūde-i şebnem
Şeker-ḥand-ı lebinden verd-i ra‘na şerm-i sār olmuş
3. Sevād-ı çeşm reşk-i ‘işvekārān-ı semen-siīmā
Birikmiş bir yere gelmiş saña ḥāl-i ‘izār olmuş
4. Görünce dāne-i ḥālîñ kimiñ var şabr u arāmı
Tehî mi murğ-ı diller dām-ı gīsûya şikār olmuş
5. Ḥabersiz olma ey mest-i siyeh ta‘mîr kaydında
Yaşılmış kubbe-i sîmîn-i ‘işmet tār tār olmuş
6. Nice cām ü vaşıldan ḳalmasun bî-behre dil ‘Āṭıf
Telâşından zebānı beste desti ra‘şe-dār olmuş [29b]

162⁵⁵⁷

Hezec

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

NEDİM EFENDİ

1. Bu şeb uşşāḳtan⁵⁵⁸ ol meh yine rûyun nihān tûtmuş
Ki kūyîñ ser-be-ser hengāme-i şāhım amān tûtmuş
⁵⁵⁹
2. Yürüt peymānemi⁵⁶⁰ cānlar bağışla sen de ey sākî

⁵⁵⁷ Nedîm D. G.53 (8 Beyit), s.300-301

⁵⁵⁸ ‘uşşāḳtan: ‘uşşāḳdan D.

⁵⁵⁹ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

Ki muṭṭırb rāhatü'l-ervāḥ ile devr-i revān tutmuş ⁵⁶¹

⁵⁶²

163⁵⁶³

Mef'ûlû Mefā'îlû Mefā'îlû Fe'ûlûn
Mef'ûlû Fe'ûlûn

MÜSTEZÂD-I REHÂYÎ

1. Bir kerre o gül-rû ile 'azm-i çemen itsek

Hem sâķî vü şahbâ

Bülbüllerine bülbüle-i nağme-zen itsek

Bezm olsa müheyyâ

2. Ruḥsârîñî 'arz eyleyüb âyîne-i ṭab' a

Bir cilveger olsa

Dâğ-ı dili reşk-i gül-i bâğ-ı 'Aden itsek

Ey kâmet-i ṭubâ

3. Ol Yusûf-ı ḥüsn itse şeref-yâb-ı mülâķât

Bu cān-ı 'azîzi

Yâķûb-şıfat târik-i beytü'l-ḥazen itsek

Ġam gitse ser-â-pâ

4. Bir vâdiye irsek ki şehâ⁵⁶⁴ tişe-i âhuñ

Kuhsâr-ı vefâyı

Her bir şererin dâğ-ı dil-i kühken itsek

Çün lâle-i ḥamrâ

5. Sâlâr-ı belâğat bulunur ṭab' -ı **Rehâyî**

⁵⁶⁰ peymānemi: peymāneyi **D.**

⁵⁶¹ Bu beyit, a.g.e'de 3. Beyittir.

⁵⁶² Divanda beş beyit daha yer almaktadır.

⁵⁶³ Rehâyî **D.**, M.1 (5 Beyit), s.73

⁵⁶⁴ şehâ: dilÂ **D.**

Rüstem-şifat ey dil
Teftiş-i dilirân-ı kazâ-yı⁵⁶⁵ sühan itsek
Der-milket-i⁵⁶⁶ ma' nâ [30a]

164⁵⁶⁷

Hezec

Mefā'îlün Mefāîlün Mefā'îlün Mefā'îlün

ĞAZEL- İ HÂTEM TAHMÎS-İ KESBÎ⁵⁶⁸

1. Niğârâ olmadan mecmû' a-i ' uşşâka mastûruñ
Murâdım bestelenmekdir⁵⁶⁹ kâküline sen yüzi hûruñ
Uşul üzre hemân zincire çek amâ⁵⁷⁰ bu mehcûruñ
Hâzer kim⁵⁷¹ tel kırar⁵⁷² vâdîlerinden zülf-i şahtûruñ
İki telli haţîñla bağlama⁵⁷³ ' uşşâk-ı rencûruñ
2. Hicâz âsitanıñda qarâr ister bu âvâre
Vişâliñ mâye-i râst-ı şafâdır kalb-ı ğam-h'âra
Hümâyunum muhâlifdür görüşmek lîk sen yâra
Qara düzen verir mi qader mişkâl-i ' âşîk- zâre
Bozuqdur kâr-sâzı ergânun-ı⁵⁷⁴ çarh-ı pür-şûruñ
3. Aransa hem-seriñ⁵⁷⁵ yoqdur nihâvend ü ' arazbârı

⁵⁶⁵ kazâ-yı: fezâ-yı D.

⁵⁶⁶ milket-i: mülket-i D.

⁵⁶⁷ Divânçe-i Kesbî, G.74(7 bend), s.98-99

⁵⁶⁸ ğazel- i hâtem tahmîs-i Kesbî: ğazel-i tahmîs-i Kesbî ber ğazel-i hâtem-i bâ samii maqâmât D.

⁵⁶⁹ bestelenmekdir: bestelenmek D.

⁵⁷⁰ amâ: ammâ D.

⁵⁷¹ kim: kıl D.

⁵⁷² kırar: qarâr D.

⁵⁷³ haţîñla bağlama: haţîñla bağımlla D.

⁵⁷⁴ ergânun-ı: ergünün D.

Bu sultānī revīşin mülk-i hüsnün oldı hünkārı
Şaķın devrinde gūş itme dem-i mähür-ı aġyārı
Tulūm gibi çağırma⁵⁷⁶ şeyh efendi şūh-ı Bulġārı
Kudūm-ı vuşlatın çār-pāreletme rāz-ı mestūruñ [30b]
⁵⁷⁷

165⁵⁷⁸

Hezec

Mefā‘īlūn Mefāīlūn Mefā‘īlūn Mefā‘īlūn

KESBİ

1. Şabāveş eyledi teşrīf-i nevrūz-ı çemen şimdi
Muḥayyersin maķām-ı evc-i ‘işretgehde sen şimdi
Hevā-yı sūnbūliyle buldı revnaķ yāsemen şimdi
Ser-i zūhhāda çal ney-zen ‘aşā-yı tāyı ben şimdi
Girift-i ‘işve-i ķānūnuyum bir şāh manşūruñ
2. Mürāyī yāri zīr-efgende yāre raġbet olmazsın
Neden ol şūh-ı şehnāzımlā Tāhir-ūlfet olmazsın
Şafāhānī ‘Acemsin Müslümāna nisbet olmazsın
Düdüksün hem nefīr-i maḥremāna ‘işret olmazsın
Efendi perdesizdir zurna-i minķār-ı menfūruñ
3. Şehā kıl būselik faşlın Hüseyni dil-rubalarla
Nühüfte etme ünsiyyet raķīb-i bī-nevālarla
Hīşār-ı ġamdan ‘azzāl ol baña raḥm it ‘aţālarla
Belim бүkdі kemānī kaşların çünkü edālarla
Kaval itdi beni pest-perde istiġnā-yı mevfūruñ
4. Pesend eyler ol eţvār-ı büzürgüñ **Kesbiyā** ‘ālem

⁵⁷⁵ hem-seriñ: hemreñ D.

⁵⁷⁶ çağırma: çıġırtma D.

⁵⁷⁷ Divanda dört bend daha yer almaktadır.

⁵⁷⁸ Divānçe-i Kesbī, G.74(7 bend), s.98-99

Terennüm zîr-i şûret rāhatü' l- ervāhına her dem
Rehāvîden işitse şād olurken nağmesin edhem
Geline meclise ol āfitāb-ı mağrîbi-hâtem
Açıldı perde-i şarkısı şîvenkâr-ı ʔanbûrũn]31a]

166⁵⁷⁹

Remel

Fā'īlatün Fā'īlatün Fā'īlatün Fā'īlün

RŪḤĪ EFENDİ

1. Nola dil olmazsa aġyār-ı bed-aḥterden ḥalāş
Āşık olmaz muttaşıl ġavġā-yı dilberden ḥalāş⁵⁸⁰
2. Yār ʔatlı itdi bugün aġyārı tîġ-ı ʔahrile
Ḥamdülillah olduġ ey **RŪḤĪ** belālardan ḥalāş⁵⁸¹

167⁵⁸²

Remel

Fā'īlatün Fā'īlatün Fā'īlatün Fā'īlün

RŪḤĪ

1. Ayaġıñ luṭf ile şāhım külbe-i aḥzāna baş
Gel ʔadem-rencide ʔılub sîne-i sūzāna baş
2. Tîr-i müjġān ile cān ʔaşdın iderse dilberin
Ḥamdülillah ḥoş sa' ādet rāyetini cāna baş

168⁵⁸³

⁵⁷⁹ Bağdatlı Ruhi D., G.556(5 Beyit), s.674-675

⁵⁸⁰ Divanda üç beyit daha yer almakatdır.

⁵⁸¹ Bu beyit, a.g.e'de 5. Beyittir.

⁵⁸² Bağdatlı Ruhi Divanında tespit edilememiştir.(Bkz. Kaynakça)

Remel

Fe' ilātün Fei' lātün Fei' lātün Fe' ilün
(Fā' ilātün) (Fa' lün)

TESDİS-İ ÂḤAR⁵⁸⁴

1. Beni tenhâ koduñ ey âfet-i hūnī-meşreb
Şimdi kimler ile şöhet edeyim leb-bâ-leb
Var mıdır sevdiğim āgūşuma senden enseb
Şarılub⁵⁸⁵ yatar iken sīne-be-sīne her şeb
Şimdi kurbānıñ olam söyle baña noldu sebeb
Aşinā-yı ezeliye bu tegāfūl bu ğazab

2. Çeşmimi ğıbtā-i seylābe-i Ceyhūn itdiñ
Dīdemi bezm-i ğama sāġar-ı gülgūn itdiñ
Sīnemi külhan-ı ḥasret dilimi hūn itdiñ
Meded ey kāfir-i tünd beni Mecnūn itdiñ
Şimdi kurbānıñ olam söyle baña noldu sebeb
Aşinā-yı ezeliye bu tegāfūl bu ğazab

3. Āherin derdi ile nāle vū āh eylemedim
Sensiz ey şūh bu 'ālemde günāh eylemedim
Cebhe-i 'aşkıyı yanıñda siyāh eylemedim
İncinirsin baña⁵⁸⁶ bir ferde nigāh eylemedim
Şimdi kurbānıñ olam söyle baña noldu sebeb
Aşinā-yı ezeliye bu tegāfūl bu ğazab

4. Beni şad-pāre eden hicr-i müjeñdir böyle
Seni de ḥaste iden sūz-ı dilimdir öyle
Gel de қоқ başıñ içün **Ḥaşmeti** kurbān eyle
Nemden āzürdesiñ ey ğonçe-dehānım söyle
Şimdi kurbānıñ olam söyle baña noldu sebeb
Aşinā-yı ezeliye bu tegāfūl bu ğazab

[32a]

169⁵⁸⁷

⁵⁸³ Ḥaşmet D., T. 5(4 bend), s.118

⁵⁸⁴ tesdīs-i āḥar: tesdīs-i diğer D.

Ayrıca divanda bu şiir, “Tesdaīsāt ve Tahmīsāt” bölümünde yer almaktadır.

⁵⁸⁵ şarılub: şarılıp D.

⁵⁸⁶ baña: deyu D.

Remel

Fa'îlatün Fa'îlatün Fa'îlatün Fâ'ilün

BÂKÎ EFENDÎ

1. Âsitânîñ hâkidir firdevs-i a' lâdan ğaraž
Kâmetindir ravza-i cennetde Tûbâdan ğaraž
588
2. **Bâkiyâ** dil mülkiñi dilber niçün târâc ider⁵⁸⁹
Pâdişâh olan nedir şehrini yağmâdan ğaraž

170⁵⁹⁰

Remel

Fa'îlatün Fa'îlatün Fa'îlatün Fâ'ilün

YAĦYÂ EFENDÎ

1. Hâcınıñ maqşûdı Ka' be baña kûyundur ğaraž
Fikri cennet zâhidiñ ' uşşâka rûyuñdur ğaraž
591
2. Ğonceyi vaşf eylese **Yahyâ** dehâniñdir murâd
Sünbül-i hoş-büyü medh eylerse müyuñdur ğaraž

⁵⁸⁷ Bâkî D., G.221(5 beyit),s. 236

⁵⁸⁸ Divanda 3 beyit daha yer almaktadır.

⁵⁸⁹ Bu beyit, a.g.e'de 5.beyittir.

⁵⁹⁰ Şeyhülislâm Yahyâ D., G.167 85 Beyit), s.191

⁵⁹¹ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

BELİĞ EFENDİ

1. Bu şeb kim bezm-i ehl-i 'aşka bir rūḥ-ı revān geldi
Yeniden ḳāleb-i efsūrdeye gūyā ki cān geldi
2. Teḡāfūl-gūne vaż' ından helākım ol perī-rūyuñ
Olub⁵⁹³ şan' atla naḳd-i ḥātır-ı nā-şādı yan geldi
3. O şūh-ı hod-fürüşuñ vaż' ı mīzān-ı ḥayālimde⁵⁹⁴
Ḥarīdār-ı metā' -ı vaşlına ḡāyet girān geldi
4. Çeker tār-ı niḡhle aña mıştār dīde-i ḥod-bīn
Anunçūn şafḥa-i ruḥsārına ḥaṭṭ-ı emān geldi
5. Ğubār-ı māsivādan pāk idince sāḥasın ey dil
Ḥarīm-i sīneye yāriñ cefāsı mihmān geldi
6. Ḥayāl-i yāri istiḳbāl içün mir' āt-i çeşmimde
Göñülde her ser-i müjgānıma bir ḳatre ḳan geldi
7. 'Azīzān ḳadrini añlar mı āyā pāk-ṭab' ānıñ
Ḳazā ile bu ḥāke bir **Belīg**-i nūktedān geldi [32b]

⁵⁹² Belīg Mehmed Emīn D., G.234(7 Beyit), s. 432⁵⁹³ olub: alup **D.**⁵⁹⁴ ḥayālimde: ḥayālinde **D.**

Hezec

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

LĀ EDİRİ

1. Cenāb-ı şadr-ı a'zam Hazret-i serdār-ı Ekrem kim
Vücūdın rahmet-i maḥz eylemiş Haḳ dīn ü dünyāya
2. O destūr-ı Felāṭun re'y ü ḥikmet-senc kim mişlin
Huda virmiş mi sâbıkda mülūk-ı kişver-ārāya
3. Mizāc-ı devlete dārū-yı re'yî mûcib-i şihḥat
Şifā-baḥşâdır üslûb-ı ḥakīmāneyle mîrzāya
4. O rütbe iktisāb-ı ittiḥād ettirdi azdāda
Ki şimdi miş ile gürgān gider seyr ü temāşāya
5. Gününde sine dögmek nāle kılmak cümle menhîdir
Faḳaṭ ruḥşat virildi sāyesinde deff ile nāya
6. Kef-i zer-pāşı fıkır ile ma'ādin pür ḥırāş el-ḥaḳ
Yed-i gevher- nisār-ı ğıbṭa-fermā oldu deryāya
7. Zekāsı vezn olunsa fi'l-mesel sā'ir zekālarla
Çıkardı keffe-i uḥrā ile mizānı süreyyāya
8. Eger şîr olsa şemşîrîn gören bir kerre destinde
Künāmın ārzū eyler çü rûbeh kendin ihfāya [33a]

⁵⁹⁵ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

LĀ EDRI

1. Efendim şā' irānīñ 'ādet-i me' lūfesidir bu
Biraz ruḥṣat virilse maḳṣadın başlarlar īmāya
2. Efendim eylemiṣdiñ şadra evvel bir daḥı teṣrīf
Dıraḥt-ı re' fetīñ şalmıṣdı āfāka yine sāye
3. Ümīd-i luṭf ü iḥsānīñla bir gün bende-i nāçiz
Çıḳub dīvān-ı dād ü ma' delet- ' unvān-ı vālāya
4. Huzūra ' arz-ı ḥāl-i pūr-melālīm eyledim taḳdīm
Didim ey şadr-ı vālā-ḳadre zātı zīb ü pīrāye
5. Beni de zümre-i mektūbiyāna eyleseñ ilḥāḳ
Ne var elṭaf ü iḥsānīñdan olsam ben de pūr-vāye
6. Lisān-ı gevher-efṣānīñla fermān eylediñ bizzāt
Buyurduñ var biraz sa'y eyle semt-i şī' r ü inṣāya
7. Ru'ūs i' ṭā idüb divān-ı 'ālīye ḥarāc etdiñ
Didiñ sende kemāl olsun çeker elbette bālāya
8. Efendim şimdi ḥaḳḳım ise du'ā eylerim luṭf et
' İnāyet eyle gel himmet buyur ol va' di īfāya [33b]

⁵⁹⁶ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

174⁵⁹⁷

Hezec

Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

KEVSER

1. Degil beyhûde-gûluk itdigim vallâhi şâyandır
Zülâl-i luṭfuñ ile **Kevser**-i dil-teşne irvâya
2. Ne devletdir ki yâd oldıkça nâmıñ nâs beyninde
Olub dest-i du‘ â ber-dâşte dergâh-ı Mevlâya
3. İdüb Allâhdan ḥaḳkıñda istid‘ â-yı tevḫîkât
Ki dirler Yâ Rab eyle mazḥar-ı elṭâf-ı bî-ğâye
4. Yemîninde yesârında zafer tevḫîk olup hem-râh
Öñünde gâşiye-dâr ola Hızır ol Âşaf-âsâya

175⁵⁹⁸

Hezec

Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

BELİĞ EFENDİ

1. Hırâm-ı ḳaddiñe gülşende ‘ar‘ ar ser-fürü eyler
Nesîm-i ‘ârızıñ heb gonçe güller arzû eyler
2. Düşelden şafḥa-i cân üzre [‘ aks-i] dâne-i ḥâlîñ
Ġam-ı mûr-ı ḥaṭıñ saḥrâ-yı dilde cüst ü cû eyler

⁵⁹⁷ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

⁵⁹⁸ Belîğ Mehmed Emîn D., G.62(6 Beyit), s. 246

3. Nice ‘āşık-ların tākāt getürsün rişte-i cānı
Ki ‘aks-i cevher-i mir‘ āti āteş-dīde mū eyler
4. Dil-i ‘uşşākdan men‘ eylemek fikriyle ol āfet
Alub⁵⁹⁹ mir‘ at-ı ‘aks-i⁶⁰⁰ kāmetiyle rū-be-rū eyler
5. Girībānın o kimse kırtarır dest-i riyyādan kim
Sirişk-i hūn ile dest-i sebūyı şüst ü şū eyler
6. Oñulmazdı **Belīgā** dilde zaḥm-ı ğamzesi ammā
Ḥayāl-i sūzen-i müjgānı zülfiyle rüfū eyler [34a]

176⁶⁰¹

Hezec

Mefāilün Mefāilün Mefāilün Mefāilün

BELİĞ EFENDİ

1. Tehī-dest ‘āşık-ı bī-çāreden dilber selām almaz
Kibār-ı ‘aşr ile hem-meşreb olmuş iltiyām almaz
2. Biraz da tīg-ı ğadrı der-niyām it āzmāyişden
Mücerrebdür bu kim ğaddār olan dünyāda nām⁶⁰² almaz
3. Teğāfül gösterüb⁶⁰³ şermende-i iḥsān ider yoḥsa
‘Adūdan merd olan fırsat deminde intikām almaz
4. Çeken derd-i ḥumārı neş‘e-i pā-der rikābından
Elinden sāķī-i gül-çehreniñ⁶⁰⁴ minnetle cām almaz

605

⁵⁹⁹ alub: alup **D.**

⁶⁰⁰ aks-i: aksün **D.**

⁶⁰¹ Belīg Mehmed Emīn D., G.95(8 Beyit), s.281

⁶⁰² nām: kām **D.**

⁶⁰³ gösterüb: gösterüp **D.**

⁶⁰⁴ Çehreniñ:çihrenün **D.**

5. Dem-i vuşlatda el çek dūr-bāş-ı nāzdan ey şūh⁶⁰⁶

Girince müşterī bir bağa şeftālū-yı hām almaz

6. Bulunmaz haţţ-ı sebz ü hāl-i nīlī bāğ-ı hüsünde⁶⁰⁷

O naḥl-i nāz-perver dūşına bāz-ı nīzām almaz

7. **Belīg** erbāb-ı nażma ḥāk-sārī ‘ayn-ı şöhretdür⁶⁰⁸

Ki maḳta‘ şafḥada pest olmayınca böyle nām almaz

177⁶⁰⁹

Hezec

Mefāilün Mefāilün Mefāilün Mefāilün

MANTIKİ

1. Bizi feryāda⁶¹⁰ şaldıñ ḥayli miḥnet-dīdeyüz senden

Ḥaḳīqatsızlık itdiñ ey perī rencīdeyüz senden

2. Dem-ā-dem nāle itme epsem ol [ey] bülbul-i şeydā

Maḥabbet gülşeninde şimdi biz şūrīdeyüz senden

3. Bizimle itme⁶¹¹ Mecnūn da‘vī-i [‘aşk] başa çıkmazsın

Belā menzilleriñ ṭayy eylemiş vādīdeyüz senden

4. Naşīḥat eyleme ‘aşk ehline lāzım degil nāşīḥ⁶¹²

Eger sen ‘ālim iseñ biz sūḥan-sencīdeyüz senden

5. Revā mı **Mantıkiden** yüz çevirmek ḥāre yāre olmak

Anunçün ey gül-i nev-reste dāmen-çīdeyüz senden

⁶⁰⁵ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

⁶⁰⁶ Bu beyit, a.g.e’de 6. Beyittir.

⁶⁰⁷ Bu beyit, a.g.e’de 7. beyittir.

⁶⁰⁸ Bu beyit, a.g.e’de 8. Beyittir.

⁶⁰⁹ Mantıkī Ahmet Efendi D., G.22 85 Beyit), s.133

⁶¹⁰ feryāda: hicrāna D.

⁶¹¹ Ø: ey D.

⁶¹² nāşīḥ: vā‘iz D.

Remel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

ENİSE NAZİRE-İ MEVLEVİ MEŞAMİ EFENDİ

1. Gönlüme her dem düşer hicrân hicrân üstüne
Tekyedir lâbüd konar mihmân mihmân üstüne
2. Sinede her yakdığının dâğ üzre gül bir yâre kes
Beglere lâzım durur ihsân ihsân üstüne
3. Var iken dilde hayâlin gelmesün şâh-ı ğamın
Konmak olmaz dostum sultân sultân üstüne
4. İtlerin üzre taşaddur itdigim 'ayb eyleme
Bî-tekellûf [zamm] olur yârân yârân üstüne
5. Pâdişâh-ı mülk-i nazm olmuş **Meşamî** bendenin
Âstânında durur dîvân dîvân üstüne

Remel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

NAZİM

1. Yâr dökmüş zülfini ol kadd-i bālâ üstüne
Güyyiâ tāvûs-ı cennet kondı tûbâ üstüne
2. 'Anberin kâkül siyeh-pûş eylemiş ol arızı
Ka'benin örtüldi müşğın kisve gûya üstüne

⁶¹³ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

⁶¹⁴ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

3. Bir çemen-zāra döşenmiş sünbül-i sîrâbdır
Kāküli hem düşdükçe ol haṭṭ-ı muṭarrā üstüne
4. Tāb-ı mey ḥoy-kerde-i bād eylemiş ruḥsāresin
Şebnem-i terdir hem dökülmüş verd-i ra‘ na üstüne
5. Var ise nevrūzudur şāh-ı bahārîñ bāğda
Giydi rengin cāmesin her naḥl-i zîbā üstüne
6. Vechi var her nazmıñ kil-k-i ‘Uṭārid ey **Nazīm**
Yazsa levḥ-i āfitāb-ı ‘ālem-arā üstüne [34b]

180⁶¹⁵

Muzāri

Mef‘ūlū Fā‘ilātūn Mef‘ūlū Fā‘ilātūn

ŞĀBİT

1. İbrāz idince ġazelini⁶¹⁶ müş‘ir mişāl ḥaṭ
Virdi o şāh-ı ḥüsne ‘azīm infi‘āl ḥaṭ
2. Dildār ḥaṭṭı başımızıñ yazusı imiş
Şābīt getürmez⁶¹⁷ ⁶¹⁸bu kadar kıl ü kāl ḥaṭ⁶¹⁹

⁶¹⁵ Bosnalı Alaeddin Sabit D., G.181(5 Beyit),s.440

⁶¹⁶ ġazelini: ‘azlini **D.**

⁶¹⁷ getürmez: götürmez **D.**

⁶¹⁸ Ø: a **D.**

⁶¹⁹ Bu beyit, a.g.e’de 5. Beyittir.

181⁶²⁰

Hezec

Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

SÂMÎ EFENDÎ

1. O çeşm-i hüsne tab‘a⁶²¹ anber-i kuvvet-fezâdur haṭ
Şikest-i reng-i hüsn-i dil-rübâya mûmyâdur⁶²² haṭ⁶²³

2. O çâr-ebrûya iki mışrâ‘-ı mevzûndur **Sâmî**
Ki hüsn-i maṭla‘-ı şeh-beyt-i ebrû-yı şafâdır⁶²⁴ haṭ⁶²⁵

182⁶²⁶

Hezec

Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

VUSÛLÎ

1. Maḥabbetden İlâhî ol meh-i nâ-mihre ḥâlet vir
Beni yakdı aña da zerre deñlü bir ḥarâret vir
2. Yâ vaşl ile sevindür abâ firâḳ ile helâk eyle
Yâ inşâfa getür anı yâ baña şabr u ṭâḳat vir
3. Cemâli şem‘ine pervâneveş yâ Rabb⁶²⁷ cânım yak⁶²⁸
Yâḥud şevḳile gönline anıñ daḥı maḥabbet vir

⁶²⁰ Arpaemîni-zâde Mustafa Sâmî D., G. 62 87 Beyit), s.330-331.

⁶²¹ çeşm-i hüsne- tab‘a: çeşm-i ḥaste- tab‘a **D.**

⁶²² hüsn-i dil-rübâya mûmyâdur: hüsn-i yâra hem-çün mûmyâdur **D.**

⁶²³ Divanda beş beyit daha yer almaktadır.

⁶²⁴ ebrû-yı şafâdır: ebrû-yı dütdadır **D.**

⁶²⁵ Bu beyit, a.g.e’de 7. Beyittir.

⁶²⁶ Vuşûlî D., G. 32 (5 Beyit), s.67-68.

⁶²⁷ rabb: rabbi **D.**

⁶²⁸ cânım yak: yak cânım **D.**

4. Belā-yı yār-ı ‘ aşkı çekmeden⁶²⁹ ⁶³⁰ ben bî-mecāl oldum
Bu bir bār-ı girāndur sen hemān yab Rabb⁶³¹ kuvvet vir

5. **Vuṣūlî** dest-i hicrāndan ḥalās eyle⁶³² hele evvel
Kerem kıl ey ecel bir laḥza arām eyle mühlet vir

183⁶³³

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

RĀSİHE NAZİRE MEVLEVÎ ENİS EFENDİ

1. Kıl tebessüm tā ola ḥandān ḥandān üstüne
Naḥvetiñle tā-be-key giryān giryān üstüne
2. Gelmez iseñ ‘ aşıkā gelmem dime ey pür-cefā⁶³⁴
Olmasun bî-çāreye hicrān hicrān üstüne
⁶³⁵
3. Ehl-i ‘ aşka muḳteżā-yı ‘ aşkı icrā etmege⁶³⁶
Şāh-ı dilden gelmede fermān fermān üstüne
⁶³⁷
4. Dilberā bir sîne-i ‘ uşşakā yakma tāze dāg⁶³⁸
El-ḥazer tā gelmesün sūzān sūzān üstüne
5. Ğamzeden mümkün degil nezzāre-i ḥüsni **Enīs**
Gelmeyince ḥābdan müjgān müjgān üstüne

⁶²⁹ çekmeden: çekmekden **D.**

⁶³⁰ Ø: hele **D.**

⁶³¹ rabb: rabbi **D.**

⁶³² eyle: olsun **D.**

⁶³³ Recep Enīs Dede D., G. 70 (7 Beyit), s.237

⁶³⁴ Bu beyit, a.g.e’de 3. beyittir.

⁶³⁵ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

⁶³⁶ Bu beyit, a.g.e’de 5. beyittir.

⁶³⁷ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

⁶³⁸ Bu beyit, a.g.e’de 2. beyittir.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

HAZRET-İ EBU'L-FETH CEM SULTÂN BİN MEHMMED HÂN

1. Dil helāk eyler⁶⁴⁰ gözün hancer çeker cân üstüne
Gör a hūnīdür ki⁶⁴¹ kan itmek diler kan üstüne
2. Sünbülün haṭṭuñ⁶⁴² gamından şöyle hayrān oldu kim⁶⁴³
Bāḡbānlar şu seperler⁶⁴⁴ şimdi⁶⁴⁵ reyhān üstüne
3. Gel getir haṭṭuñ hayālını bu yanmış sīneden⁶⁴⁶
Sebz⁶⁴⁷ c̣ ādetdür konur kim⁶⁴⁸ taze biryān üstüne⁶⁴⁹
4. Didim ey cân⁶⁵⁰ çün lebiñ cânım durur⁶⁵¹ bir buse vir
Gül gibi kıldı tebessüm didi kim cân üstüne⁶⁵³
5. Didim ey cân kaçma **Cemden** hācıdır güldi didi⁶⁵⁵
Gerçi hācıdır velī cân virir oḡlān üstüne

⁶³⁹ Cem Sultan D. , G(CCCI şeklindedir, 8 beyit), s. 209-210

⁶⁴⁰ eyler: idüp D.

⁶⁴¹ gör a hūnīdür ki : nice hūnīdür ki D.

⁶⁴² Sünbülün haṭṭuñ : Sünbül-i haṭṭuñ D.

⁶⁴³ Bu beyit, a.g.e'de 7. Beyittir.

⁶⁴⁴ seperler : seper D.

⁶⁴⁵ şimdi : her gice D.

⁶⁴⁶ sīneden : sīneme D.

⁶⁴⁷ sebz: sebze D.

⁶⁴⁸ kim: çün D.

⁶⁴⁹ Bu beyit, a.g.e'de 2. Beyittir.

⁶⁵⁰ cân: meh D.

⁶⁵¹ cânım durur: cāndur D.

⁶⁵² Ø: baña D.

⁶⁵³ Bu beyit, a.g.e'de 3. Beyittir.

⁶⁵⁴ Divanda üç beyit daha yer almaktadır.

⁶⁵⁵ Bu beyit, a.g.e'de 8. Beyittir.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

MEVLEVİ RÂSİH

1. Süzme çeşmüñ gelmesün müjgān müjgān üstüne
Urma zaḥm-ı sīneme peykān peykān üstüne
2. Rīze-i elmas çeker⁶⁵⁷ her açduğı zaḥma o şūh
Luṭfı var olsun ider iḥsān iḥsān üstüne⁶⁵⁸
3. Şimdilik şabr eyle gelme dilde ğam var ey sürūr⁶⁵⁹
Olamaz bir ḥānede miḥmān miḥmān üstüne⁶⁶⁰
4. Yārdan mehcūr iken düşdük⁶⁶¹ diyār-ı ğurbete⁶⁶²
Dehr gösterdi bize⁶⁶³ hicrān hicrān üstüne⁶⁶⁴
5. Hem mey içmez hem güzel sevmez demişler ḥaḳḳına
Eylemişler **Râsiḥe** bühtān bühtān üstüne [35a]

⁶⁵⁶ Râsiḥ (Mevlevi) D., G.85 (5 Beyit), s.325

⁶⁵⁷ çeker: eker **D.**

⁶⁵⁸ Bu beyit, a.g.e’de 3. Beyittir.

⁶⁵⁹ şimdilik şabr eyle gelme dilde ğam var ey sürūr: dilde ğam var şimdilik luṭf eyle gelme ey sürūr **D.**

⁶⁶⁰ Bu beyit, a.g.e’de 4. Beyittir.

⁶⁶¹ düşdük: düşdüm **D.**

⁶⁶² ğurbete: ğurbetde **D.**

⁶⁶³ bize: baña **D.**

⁶⁶⁴ Bu beyit, a.g.e’de 2. Beyittir.

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

NAHİFİ EFENDİ

666

1. Kerîmü't-ṭab' olan ḥaşm-ı denîden intikâm almaz
Murâd üzre bilür kim kimseler dünyâda kâm almaz
2. Zevâl-i devlet-i İskender ü Cemden olan âgâh
Ġurûr-ı ' ucb ile mir' âta bakmaz deste cām almaz
3. Tefâḥür cāme-i rengîn ile kâr-ı peşimândur⁶⁶⁷
Bu vaz' -ı nâ-revâyı yoḥsa merdân-ı kirâm almaz
4. Süḥan-pervâz iken her bir nigeḥde çeşm-i fettânı
O şûh-ı gönçe-lebden ehl-i dil ḳat' â kelâm almaz
5. Ḥired-pîşe o deñlü eyler istikrâḥdan perhîz⁶⁶⁸
Eger kim Ḥızr-ı devrân virse naḳd-i ' ömrîn⁶⁶⁹ dām almaz⁶⁷⁰
6. ' Ulüvv-i himmet ü cûd u sehâ mergûbdur ammâ
Denâ' et bir belâdur müft virsen ḥāvaş u ' âm almaz
7. Ḳabûl-i ṭu' ma-i feyz-i reşâd itmez ṭama' kârân
Bu zâhirdür ki fâsid olsa bir mi' de ṭa' âm almaz
8. Baḥîli naḳş-ı ḥâtem eyleseñ ma' kûsdur ammâ⁶⁷¹
Keremkâr olmayan Ḥâtem-şîfat ' âlemde nām almaz

⁶⁶⁵ Nahîfî Süleyman Efendi D., G.228 (14 Beyit), s.231

⁶⁶⁶ Ø: Berây-ı Kaşîde D.

⁶⁶⁷ peşimândur: le'imândur D.

⁶⁶⁸ ḥired-pîşe o deñlü eyler istikrâḥdan perhîz: ḥired-pîşe ider ol resme istikrâzdan perhîz D.

⁶⁶⁹ virse naḳd-i ' ömrîn: naḳd-i ' ömrîn virse D.

⁶⁷⁰ dām almaz: vām olmaz D.

⁶⁷¹ ammâ: nāmı D.

9. Şalındurmaz göze üftāde-ḥālān-ı ğam-ı ‘aşkı
Ne deñlü ser-fürü itseñ o serv-i hoş-ḥırām almaz
10. Bileydi resm-i İslām’ı elif ḳaddiñ iderdi dāl
Müsellemdür cehāletde o kim senden selām almaz
11. Tarīḳ-ı istifāza merd-i kāmilden şadāḳatdür
Mürid-i bi-ittā‘ at mürşidinden feyż-i tām almaz
12. Hudā bir nefḥa iḥsān eylemişdür ehl-i ‘irfāna
O bûy-ı dil-sitān u cān –fezā-yı her meşām almaz
13. Ne ‘ālemden gelürler ḳanḳı bâġuñ güllerindendür
Niçün peyk-i şabā⁶⁷² ezhār-ı gülşenden peyām almaz
14. **Nahîfî** gûş-ı cān tut sözlerüm ‘ayn-ı ḥaḳîḳatdür
Alanlar behre-i ‘ayş u şafā-yı ber-devām almaz [35b]

187⁶⁷³

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

ĠAZEL-İ AḤMED PAŞA

1. Baġrımı gel⁶⁷⁴ dāġ-ı ğamdan⁶⁷⁵ laleveş ḥûn eyleme
Za‘ ferānın yüzümüñ yaşımla gülgün eyleme
⁶⁷⁶
2. Yüz sürerken izine ey gözyaşı merdümlik et⁶⁷⁷
Pāk dāmānın gül-i ḥandānımıñ ḥûn eyleme

⁶⁷² şabā: şafā D.

⁶⁷³ Ahmet Paşa D., G.276(7 Beyit), s. 251

⁶⁷⁴ gel: Ø D.

⁶⁷⁵ dāġ-ı ğamdan: dāġ-ı ğāmınla D.

⁶⁷⁶ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

⁶⁷⁷ Bu beyit, a.g.e’de 5. Beyittir.

3. Tab[‘]-ı nâ-mevzûnunu kejdır bilirsın ey raķīb⁶⁷⁸
Billâh insâf eyle ķasd-ı ķadd-i mevzûn eyleme
4. Cânsa maķsûdîñı al cānâ cefâ resmin gôtür
Nev-cuvânsın dostum ķân ile ķânûn eyleme
5. **Ahmedi** gözden şalub sürme ķapıñdan sen beñi⁶⁷⁹
Sâ[‘] ili mahrûm edib eytāmı mağbûn eyleme⁶⁸⁰
6. [‘] Aķl-ı küllî leyli-i zülfünde Mecnûn eyleyüb⁶⁸¹
Cân-ı meftûl-i dil-âvîzünde meftûn eyleme⁶⁸²

188⁶⁸³

Hezec

Mefâilûn Mefâilûn Mefâilûn Mefâilûn

RAĦMÎ EFENDÎ

1. Cefâ-yı zaķm-ı çarķı çekmeyen şöhretle kām almaz
[‘] Aķîķ-i şâf gevher şerķa-dâr olmazsa nām almaz
2. İdüp aķvâlîñi der-[‘] uhde ġayra olma âsûde
Umûr-ı ġalkı hiç kimse be-şarķ-ı iltizâm almaz
3. Ķalur ġüftâr-ı [‘] âşık ġâric-i ġuş-ı teşâmumda
Ne ġayretdir⁶⁸⁴ ki sözden hiç o serv-i ġoş-ķırâm almaz
4. [‘] Abesdir tesliyet âşüfte-mağz-ı [‘] aşķ u sevdâya
Siyeh-mest-i cünûnî neş[‘] e-i şahbâ-yı cām almaz

⁶⁷⁸ Bu beyit, a.g.e’de 6. Beyittir.

⁶⁷⁹ sen beñi: yaşların **D.**

⁶⁸⁰ Bu beyit, a.g.e’de 7. Beyittir.

⁶⁸¹ eyleyüb: eyleyip **D.**

⁶⁸² Bu beyit, a.g.e’de 3. Beyittir.

⁶⁸³ Raĥmî(Kırımlı, Mustafa), D., G. 58(5 Beyit), s.76

⁶⁸⁴ ġayretdir: [‘] ibretidir **D.**

5. Kūmāş-ı şab‘ -ı pâkiñden Münîfîñ örnek al **Rahmî**
Ki yohsa böyle nazm-ı sâdeyi şimdi kirām almaz [36a]

189⁶⁸⁵

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün
(*Fā‘ilātün*) (*Fā‘lün*)

RŪĤÎ EFENDÎ

1. Şanma ey ĥāce ki senden zer ü sîm isterler
Yevme lâ yenfa‘uda ħalb-i selîm isterler
2. Berzah-ı ĥavf u recādan [giçegör] nākām ol
Dem-i āĥirde ne ümmîd u ne bîm isterler
3. Unudub bidügüñi ‘ākîl isen nādān ol
Bezm-i vaĥdetde ne ‘ilm u ne ‘alîm isterler
4. Ĥarem-i ma‘nîde bigāneye yol virmezler
Āşinā-yı ezeli yār-ı ħadîm isterler ⁶⁸⁶
5. ‘Ālem-i bî-meh ü ĥurşîd ü felekde hergiz
Ne müneccim ne mühendis⁶⁸⁷ ne ĥakîm isterler ⁶⁸⁸
6. Dergeh-i Ĥaĥķa⁶⁸⁹ varup dirlügüñi ‘arz itme
Anda hergiz ne sipāĥî ne za‘îm isterler ⁶⁹⁰
7. Sâkin ol dergeh-i teslîmde rızā ol aĥir ⁶⁹¹
Ber-murād itmege ĥidmetde muĥîm isterler

⁶⁸⁵ Bağdatlı Ruhi D., G.417(13 Beyit), s.581-582

⁶⁸⁶ Bu beyit, a.g.e’de 6. Beyittir.

⁶⁸⁷ Ne müneccim ne mühendis: ne mühendis ne müneccim **D.**

⁶⁸⁸ Bu beyit,a.g.e’de 4. Beyittir.

⁶⁸⁹ Ĥaĥķa: fakra **D.**

⁶⁹⁰ Bu beyit, a.g.e’de 8.beyittir.

⁶⁹¹ sâkin ol dergeh-i teslîmde rızā ol aĥir: sâkin-i dergeh-i teslîm-i rızā ol dâ‘im **D.**

8. Cürmüne mu‘terif ol t̃a‘ata mağrūr olma
Ki şifā-hāne-i hikmetde saķīm isterler⁶⁹²
9. ‘Āşık ol şerbet-i vaşl ister iseñ ma‘şūkdan⁶⁹³
Çāresüz derd arayup renc-i elīm isterler⁶⁹⁴
⁶⁹⁵
10. Maħbes-i keşf-i ma‘ānide çok esrār açılır
Varamaz nefis-i ġazūb anda ħalīm isterler⁶⁹⁶
11. Kible-i ma‘niyi fehm eylemeyen kec-revler
Seħvile secde idüp ecr-i ‘azīm isterler⁶⁹⁷
12. Ezber it kışsa-i erbāb-ı dili⁶⁹⁸ ey Rūhī
Ĥazır ol bezm-i İlāhīde nedīm isterler⁶⁹⁹

190⁷⁰⁰

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün
(*Fā‘ilātün*) (*Fā‘lün*)

NĀBĪ EFENDİ

1. Dest-i nāzuñdan o mestān ki şarāb isterler
Ġüiyā çeşme-i ħurşīdden āb isterler
2. Derd-i serden niçe āzād olur ol t̃a‘ife kim
Bāde nūş eyleyecek yirde gül-āb isterler

⁶⁹² Bu beyit, ag.e’de 9. Beyittir.

⁶⁹³ ma‘şūkdan: kim ‘uşşāūkd.

⁶⁹⁴ Bu beyit, a.g.e’de 10. Beyittir.

⁶⁹⁵ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

⁶⁹⁶ Bu beyit, a.g.e’de 5. Beyittir.

⁶⁹⁷ Bu beyit, a.g.e’de 12. Beyittir.

⁶⁹⁸ erbāb-ı dili: esrār-ı dili D.

⁶⁹⁹ Bu beyit, a.g.e’de 13. Beyittir.

⁷⁰⁰ Nābī D., G. 230(8 Beyit), s.631-632

3. Şerha vü dāğ gerek sīne-i ehl-i ğamda⁷⁰¹
Şah̄n-ı dīvān-ı kıyāmetde cevāb⁷⁰² isterler
4. Sen hemān dildeki naķş-ı hevesi maḥv eyle
Senden ey ḥ̄āce ne defter ne kitāb isterler
5. Aña⁷⁰³ ol bezmgeḥ-i ‘ aşķda erbāb-ı derūn ⁷⁰⁴
Dilde ğam serde şeġab dīdede āb isterler
6. Cünbiş- āmūz gerek berkden erbāb-ı derūn⁷⁰⁵
Rāh-ı bī-menzil-i vaḥdetde şitāb isterler
7. Hūblar ḥüsnüne ḥayrān olan üftādelerüñ ⁷⁰⁶
Çeşm-i āyīne gibi düşmen-i ḥ̄āb isterler
8. Naẓm-ı üstāda nazīre nice mümkün **Nabī**
Tāze-gū tāze-zebān tāze-cevāb isterler

191⁷⁰⁷

Hezec

Mefāīlūn Mefāīlūn Mefāīlūn Mefāīlūn

ŞABRĪ

1. Fenā-yı rūzgārı aķ inende ‘ ayş ü nūş etme
Ḥamūş olsañ gerek deryā gibi cūş u ḥurūş etme
2. Burup gūşuñ seni de inledür muṭrib⁷⁰⁸ [bu] ğam bir gün
Bu bezm-i bī-beķāda naġme-i tanbūrı gūş etme

⁷⁰¹ Bu beyit, a.g.e’de 5. Beyittir.

⁷⁰² cevāb: ḥisāb **D.**

⁷⁰³ aña: ekser **D.**

⁷⁰⁴ Bu beyit, a.g.e’de 7. Beyittir.

⁷⁰⁵ derūn: sülūk **D.**

⁷⁰⁶ Bu beyit, a.g.e’de 3. Beyittir.

⁷⁰⁷ Sabrī Mehmed Şerīf D., G.157 (5 Beyit), s.270

⁷⁰⁸ muṭrib: mızrāb-ı **D.**

3. Halaş ol dest-i ğamdan terk-i esbāb-ı ta‘ alluķ kıl
Eger dervīş-i ‘ aşķ iseñ vüçüduñ hırķa-pūş etme
4. Harābāt ehli kürsiden yıķar bir gün seni vā‘ iz
Düşersin mertebenden zemmi-i pīr-i mey-fürūş etme
5. Şaķın vādīsine öykünme **Şabri** Kays u Ferhādın
Ne denlü ‘ aşķ olsañ kendüñi bī-‘ aķl u hūş etme [36b]

192⁷⁰⁹

Remel

Fā‘ilātün Fa‘ilātün Fa‘ilātün Fā‘ilün

AHMED PAŞA

1. Çekmeyen hicr elemin vaşl şafāsın ne bilür
Düşmeyen derde ğamın dār-ı şifāsın ne bilür
2. Niçeler⁷¹⁰ mihr gibi şevķ bisātında yeler
Pāk-bāz olmayıcaķ ‘ aşķ şafāsın ne bilür⁷¹¹
3. Yüzün ayında temāşā-yı cemāl eylemeyen
Pertev-i āyine-i nūr-ı Hudāsın ne bilür
4. Dil ü cān vaşf edemez derd-i derūnuñ haberin
Cigeri dāğ olanıñ kimse belāsın ne bilür
5. Tāķ-ı ebrūsuna peyveste sücūd eylemeyen
Ahmed ol gūşe-i mihrāb du‘ āsın ne⁷¹² bilür

⁷⁰⁹ Ahmet Paşa D., G.59(5 Beyit), s.147

⁷¹⁰ niçeler: ancalar **D.**

⁷¹¹ bilür: bilir **D.**

⁷¹² ne: Ø **D.**

Hezec

Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

EMNÎ EFENDÎ

1. Her âh itdikçe‘ âşık şu‘le-i cevvăle tarh eyler
Dağı kânun-ı dilde âteş-i seyyâle tarh eyler
2. Döker bârân-ı eşkin dîde-i pür-nem şehâb-âsâ
O gül-ruh her kaçan zülfün ‘izâr-ı ala tarh eyler
3. Degildir şerha şerha dâğ dâğ-ı sine-i ‘âşık
Zemîn-i gülsitân-ı gamda cây-ı lâle tarh eyler
4. Ne resm-i pür-‘iberdir şan‘atı mi‘mâr-ı çarhuñ kim
Esâs-ı cevriñi heb arşa-i ikbâle tarh eyler
5. Fezâ-yı gülşen-i ‘aşk içre bir gönçe hayâliyle
Hezâr-ı zâr-veş **Emnî** hezârân nâle tarh eyler

Remel

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

BELÎĞ EFENDÎ

1. Nazenînum tıfl-ı nev-resdür kad-i dil-cû çeker
Giderek anı görenler na‘ra-i yâ Hû çeker
2. Bender-i gamda benüm gevher-fürûş-ı dürr-i eşk
İki keffe bir terâzûdur gözüm incü çeker

⁷¹³ Emnî divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

⁷¹⁴ Belîğ Mehmed Emin D., G.71(7 beyit), s. 255

3. Cünbiş-i nâz ister ebrûda degildür vesme şart
Yohsa taşvîre muşavvir de güzel ebrû çeker
4. Ğālibā olmuş yine dil-teşne-i eşk-i niyâz
Ħayli demdür çāh-ı çeşmümde ħayālūñ şu çeker
5. Kimi būs itmek murād eyler ruĥın kimisi şem
Ol gülūñ dāmānını geh o çeker geh bu çeker
6. ‘ Āķıbet vîrān olur her tünd-ĥūyuñ ĥānesi
Kim belā-yı nîş-i zenbūrı yine kendü çeker
7. Bir elif çekse **Belîğ** eş‘ ārdan düzd-i sūĥan
Biñ elem peydā olur gūyā tenümden mû çeker [37a]

195⁷¹⁵

Remel

Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilūn
(Fā‘ilātūn) (Fa‘lūn)

BELÎĞ EFENDİ

1. Gāĥ peymāne vü geh sübhā-i şad-dāne çeker
Zāĥidi şevķ ile gördüm çeker ammā ne çeker
2. ‘ Āşık-ı ĥāsta-dilūñ bezmine gelse o tabīb
Dem olur ĥātır içün şîşe vü peymāne çeker
3. Pāk-bāz ‘ āşık u ma‘ şūķda ĥiç şerm olmaz
Şem‘ -i bezmi ‘ alenen sîneye pervāne çeker

⁷¹⁵ Belîğ Mehmed Emin D., G.81(9 beyit),s.265

4. Bâğ-ı ‘âlemde müyesser mi olur ‘ayş müdām
Lâle vü gül senede bir tolu peymâne çeker

5. Kahramānlar çekemez boynına alub⁷¹⁶ cānā
Yine zincir-i ser-i zülfi bu dīvāne çeker

6. Dāne-i hāli ‘izārında komaz hıtt-ı siyāh
Kışt-zāra gelicek mürçeler dāne çeker

7. Dağı bend olmadı dil halka-i yāra⁷¹⁷ muhkem
Korçarum zülfüne ol gönçe-dehen şāne çeker

8. Neş‘e-i bāde ile gerdiş-i çeşm itse o şūh
Mest olur anı gören na‘ra-i mestāne çeker

9. Āferīn tab‘ına var ise cihānda gelsün

Levh-i pāke kalemī böyle Belīgāne çeker [37b]

196⁷¹⁸

Hezec

Mefāilün Mefāilün Mefāilün Mefāilün

ŞĀBĪT⁷¹⁹

1. Ġarīb ‘āşık degil bu köhne⁷²⁰ eyvāndan maḥzūz
Nice olsun misāfir böyle virānhāneden⁷²¹ maḥzūz

⁷²²

2. Zuhūr-ı hıttına ben ağladıkça ḥande eyler yār
Olur her sebzezār-ı ālüftesi yarāndan⁷²³ maḥzūz⁷²⁴

⁷²⁵

⁷¹⁶ alub:alup **D.**

⁷¹⁷ yāra: tāra **D.**

⁷¹⁸ Bosnalı Alaeddin Sabit D., G.184 (5 Beyit), s.442

⁷¹⁹ Şiirde mahlas yer almamasına rağmen bu şiirin Sabit’e ait olduğunu tespit ettik.

⁷²⁰ Ø: nüh **D.**

⁷²¹ virānhāneden: virān ḥāndan **D.**

⁷²² Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

⁷²³ yarāndan: bārāndan **D.**

⁷²⁴ Bu beyit, a.g.e’de 3. Beyittir.

Remel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün
(Fā' ilātün) (Fa' lün)

ŞĀBĪT

1. Ruḳye-ḥānlıkla ider derde müdāvā vā' iz
 Kız okur oğlan okur tekyede tenhā vā' iz

2. Çirk-i dünyāyı alub dest-i hevesden **Şābit**
 Halkı kırtarmağa yā şeyḥ gerek yā vā' iz⁷²⁷

Hezec

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

ŞĀBĪT EFENDİ

1. Saña her meclisiñde söylerüz sen mülzem olmazsın
 Degül kürsiye vā' iz ' arşa çıksañ ādem olmazsın
2. Bizüm bir başka vādī semtimüz var duḡter-i rezle
 Şafā geldün sen ey zāhid bu bezme maḥrem olmazsın
3. Ne ma' cün olduğun ma' lümumuzdur ey zımād-ı çarḥ
 Bu ḥāşiyyetle sen zaḥm-ı derūna merhem olmazsın
4. Hevālanduñ yeter ey sa' ve-i dil dīde-bāz ol kim
 Düşersin destine ol ispiri şūhuñ kem olmazsın
5. Lebūnden **Şābitūñ** maṭlūbı bir ḥarf-i vişālündür
 ' Aceb nāzendesin hem ḳā' il olursın hem olmazsı

⁷²⁵ Divanda iki beyit daha yer almaktadır.

⁷²⁶ Bosnalı Alaeddin Sabit D., G.186 (6 Beyit), s.443

⁷²⁷ Bu beyit, a.g.e'de 6. Beyittir.

⁷²⁸ Bosnalı Alaeddin Sabit D., G.254 (5 Beyit), s.478-479

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

YAḤYĀ EFENDİ

1. Dīde pür-ḥün-ı veleh⁷³⁰ olduğça eşk-i ter döker
Ağlamakdan ğayrı dermān bulımaz ölçer döker
2. Kāşki⁷³¹ ol toprāğ olaydum gūşe-i mey-ḥānede
Üstine sāķī-i meclis cür‘ a-i sāğar döker
3. Sür‘ at itme sāķiyā destüñde varken tolı cām
Bād-ı tünd esdükçe bir gün bağda güller döker
4. Gāh nergis ‘ ays ider zerrīn kadehle rāygān
Vaķt⁷³² olur girmez eline niçe sīm ü zer döker
5. Bir ‘ aceb vādīye şaldı aşķ-ı bī-pervā beni
Aña ‘ anķā-yı ḥayāl uğrarsa **Yaḥyā** per döker

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

NAZİRE-İ VĀHİ

1. Mevti ańsam teb tutub cismiñ ki gömgök ter döker
Şıçrayub cān başıma bu çeşmim eşk-i ter döker

⁷²⁹ Şeyhüliślām Yaḥyā D., G.91 (5 Beyit), s.115.

⁷³⁰ pür-ḥün-ı veleh: ḥün-ı dille pür **D**.

⁷³¹ kāşki: kāş **D**.

⁷³² vaķt: gāh **D**.

⁷³³ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

2. Bu kınā bağında çok yeltenme kim bād-ı ecel
‘ Āķıbet bād-ı bahārıñı .....⁷³⁴ şarşar döker.
3. Cev degül gendüm kadar kıomaz bu ‘ ömrün ħaşılın
Muṭṭasıl kıl-i fenāyile ecel ölçer döker
4. Ṭoğrusun bilmem bu çarḥıñ kec-revi şükri nedir
Ḥalkı heb zır-i zemīne taşıyub ilter döker
5. Pır olmuş ayağ üzre tırımaz **Vāhī**-i zār
Sāķiyā destindeki peymāneyi dıtrrer döker [38a]

201⁷³⁵

Hezec

Mefāīlün Mefāīlün Mefāīlün Mefāīlün

NIYĀZĪ

1. Bugün bir meclise vardum oturmuş pend ider vā‘ iz
Okur açmış kitābını bu ḥalkı ağladur vā‘ iz
2. İki bölmüş cihān ḥalkın birini cennete şalmış
Eliyle kürsiden bir bir⁷³⁶ ṭamuya şarkıdur vā‘ iz
3. Çıkar ağzından ateşler yakar şeyṭān-ı mel‘ ūnı
Şanasın yidi ṭamunuñ azābı kendidür vā‘ iz
4. Ṭamuya şöyle ṭoldurmuş içinde yok tıracaḳ yir
Aña yerleşdirür ḥalkı ‘ aceb ḥızmetdedür vā‘ iz
5. Yaraşur va‘ z aña ḥaḳḳā ki yañar yakılur her dem
Niyāzīnūñ hemān ancaḳ cihānda adıdur vā‘ iz

⁷³⁴ Mecmuada bu kısım boş bırakılmıştır.

⁷³⁵ Niyazī-i Mısırī D., G. 84 (5 Beyit), s.105

⁷³⁶ bir bir: birin **D**.

202⁷³⁷

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

RÜŞDÎ EFENDİ

1. Hüsni kıldık temâşâ zülf-i ‘anber-fâma dek
Yâri seyr itdük şabaḥdan⁷³⁸ ḥaşılı aḥşama dek
2. Havfım oldur kim bize sevdâ-yı zülfün ‘aķıbet
İtdürür terk-i vaṭan bir gün diyâr-ı Şâm’a dek
3. Sen hemân şun sâğarı ‘aşkıñ ḥarâm olsun baña
Ben daḥı nûş eylemezsem sâķiyâ biñ câma dek⁷³⁹
4. Bezme teşrîf itmege ‘ahd eylemişken şubḥ-dem
Gelmedi ol ‘âfîtabum bekledük tâ şâma dek⁷⁴⁰
5. Yârdan bir bûse çün kim olmadı şimdi naşîb
Çâresi şabr eylemekdür **Rüşdiyâ**⁷⁴¹ bayrâma dek⁷⁴²

743

203⁷⁴⁴

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

NEDİM-İ NÂDİDE-GÜ

1. Fırka-i erbâb-ı dilden zümre-i zühhâda dek
Heb esîrindir begim mesrûrdan⁷⁴⁵ nâ-şâda dek

⁷³⁷ Rüşdî D., G.90(5 Beyit), s.168-169

⁷³⁸ şabaḥdan: seḥerden **D.**

⁷³⁹ Bu beyit, a.g.e’de yer almamaktadır.

⁷⁴⁰ Bu beyit, a.g.e’de 3. Beyittir.

⁷⁴¹ rüşdiyâ: ey gönül **D.**

⁷⁴² Bu beyit, a.g.e’de 4. Beyittir.

⁷⁴³ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

⁷⁴⁴ Nedîm D., G.60 (6 Beyit), s.305-306

⁷⁴⁵ mesrûrdan: hatta dil-i **D.**

2. Şöyle mest olmuş ki açılmış girībān-ı kabā
Nāfdan tā bendgāh-ı hañçer-i fülāda dek
3. Mā-melek şeyhim bütün hammarā olmuş gibi rehn⁷⁴⁶
Delğ-i peşminden müzehheb nüşha-i evrāda dek
4. Gökşu bir nā-hoş havā şimdi Çubuklu pek zihām
Sevdiğim tenhāca çekdirsek mi Sa‘d-ābāda dek
5. Şöyledir kaht-ı taḥammül sīne-yi tengimde kim
Yetmez olmuşdur nefes bir āteşin feryāda dek
6. Kilk-i ‘ayyārın ‘aceb⁷⁴⁷ nā-refte rāh açdı **Nedīm**
Hāne-i endişeden gül-zār-ı isti‘dāda dek

204⁷⁴⁸

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

YAḤYĀ EFENDİ

1. Eglenür seyr-i ruḥuñ fikriyle dil bayrāma dek
Yohsa eylerdi sefer zülfün ğamıyla Şām’a dek
2. Şubḥa dek kūyuñ tolanduğ gün yüzüñ göstermedüñ
Çıkmaduñ ey māh-ı tābān bekledük aḥşāma dek
3. El vireydi ni‘met- i vaşluñ eger bayrāmda
Ġam yimezdi şā‘im-i hicrānuñ ol eyyāma dek
4. Māl içün nā-dān olur pā-beste-i dām-ı belā
Hırş-ı dāne murğ-ı bī-idrāki iltür dāma dek

⁷⁴⁶ olmuş gibi rehn: rehn olmuş gibi **D**.

⁷⁴⁷ ‘aceb: Ø **D**.

⁷⁴⁸ Şeyhülislām Yahyā Divanında tespit edilememiştir.(Bkz. Kaynakça)

5. Mācerāmuz hāk-i pāy-ı yāre takrīr itmege
Gitsün ey **Yahyā** yaşum ol serv-i sīm-endāma dek [38b]

205⁷⁴⁹

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

NIYAZÎ

1. Ol cihān⁷⁵⁰ fahrinüñ esrārına⁷⁵¹ kırbān olayım
Huṭbe-i levlākınıñ⁷⁵² şānına kırbān olayım
“Kābe kıavseyini ev ednā”sına kırbān olayım
Ben anuñ ‘ilmile ‘irfānına kırbān olayım
Ben anuñ esrār-ı mi‘rācına kırbān olayım
2. Ol Ebubekr ü ‘Ömer ‘Osmān ‘Alī dört yārdur⁷⁵³
Ol risālet bağınıñ anlar gül-i gülzārıdur
Cümle aşḫāb-ı hidāyet rāhınıñ envārıdur
Ben anuñ āline aşḫābına kırbān olayım
Ben anun aşḫāb u aḫbābına kırbān olayım
3. Ol Ḥasan ḥāzretlerine zehr içürdi eşkıyā
Hem Ḥüseyn oldı şusuzluqdan şehīd-i Kerbelā
İkisi de aşl u nesl-i cümle āl-i Muşṭafā
Ben anuñ evlād u ensābına kırbān olayum⁷⁵⁴
Ben anuñ āl ü evlādına kırbān olayum

755

⁷⁴⁹ Niyazî-i Mısıri D., G.119 (5 bend), s.147

⁷⁵⁰ cihān: cihānuñ **D.**

⁷⁵¹ esrārına: sırrına **D.**

⁷⁵² huṭbe-i levlākının: huṭbe-i levlāk inen **D.**

⁷⁵³ yārdur: yārıdur **D.**

⁷⁵⁴ Bu dize, a.g.e’de hemen altındaki dize ile yer değıştirmiştir.

⁷⁵⁵ Divanda iki bend daha yer almaktadır.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

BELİĞ EFENDİ

1. Ne vaşl-ı yāra fırsat ne belā-yı hicre⁷⁵⁷ tākāt var
Beni dil-ḥāste-i hicr⁷⁵⁸ itmede bilmem ne ḥālet var
2. Nice teskīn ola seyl-āb-ı eşk-i ḥūn-feṣānumla
Benüm gönlümde deryālar söyündürmez ḥarāret var
3. Ḥayāl-i dilberi āzūrde eyler qorqarum şimdi
Ḥarīm-i dilde zīrā sūziş-i nār-ı maḥabbet var
4. Vişālūñle dil-i maḥzūnı mesrūr eyledūñ geldūñ
Efendim iştibāhum qalmadı sende kerāmet var
5. Eger ālūde-i ‘işyān ise dāmānum ey zāhid
Anı taṭhīr ider bī-intihā deryā-yı raḥmet var
6. Kime bir servi-ḳāmet sāye-endāz olsa ‘ālemde
Ġam u ekdārdan āzādedür başında devlet var
7. Suḥan-gūyān-ı ‘aşruñ naẓmı maẓmūn-dārdur ammā
Belīğun sözlerinde hem nezāket hem selāset var [39a]

⁷⁵⁶ Belig Mehmed Emin D., G.68(7 beyit), s.252⁷⁵⁷ hicre: şabra **D.**⁷⁵⁸ hicr: hecr **D.**

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

LÎ NÂMIKÎHÎ

1. İtmem kabûl virse şehân efseriñ baña
Yok rağbetim bağışlasa kân gevheriñ baña
2. Havf eyledi tereddüd-i bisyâr ider deyü
Şordum murâda söylemedi hiç biriñ baña
3. Şâyeste h'ân-ı himmetimiñ vus'ine göre
Eflâk olsa nüh tıbağ-ı kemteriñ bana
4. Teshîr eylediñ deyü mülk-i kanâ'ati
Gönderdi sorğuç itmeye 'anğâ-periñ baña
5. Zıll-i himâyetinde diler olduğum Hudâ
Beyhûde sâye-bân mı bu çarh-ı berîñ baña
6. Hükümümdedir kalem-rev-i âzâdegî benim
Kâdir mi kimse göstere kerr ü ferin baña
7. Baş egmedim edânî-i dünyâya mâl için
İtdim pesend tavrıma şad âferîñ baña
8. Tab'-ı bülend hâme-veş ettirdi ser-fürü
Kevser zamâne şâ'irinin ekşerin baña

[39b]

---

⁷⁵⁹ Şaire (Kevser) ait bir divan tespit edilememiştir.

208⁷⁶⁰

Müctes

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
(Fa'lün)

LĀ EDRI

1. İder o sîm-bere cān-ı mübtelām ʔamaʕ
Düşermiş olmayıcağ bir ümide ħam-ʔamaʕ

2. Güşāde itmîşiken cebre laʕ l-i şîrînin
Ĥariş-i bûse ider yârdan selām-ʔamaʕ

209⁷⁶¹

Muzâri

Meʕ'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

ʕ ĀLĪ EFENDİ

1. Desem vefāyı ħalka idüb âşikâr şemʕ
Pervānesine âteş eyler nişâr şemʕ

2. Meclisde dil uzatdığını ħadd-i dilbere
Barmağında ʔolar yürür ol nâ-bekâr şemʕ

210⁷⁶²

⁷⁶⁰ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷⁶¹ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

LĀ EDRĪ

1. Hāl-i dildār-ı ki çeşmim ruḥ-ı zibāda görür
Merdüm-i ' aksini mir' āt-ı muşaffāda görür
2. Vesme-i ḥüsni o ebryı gören ehl-i naẓar
Kūhl-ı māzağda ol dīde-i şehlāda görür
3. Yed-i meşşātada gīsū-yı dil-ārāyı gören
Dāmen-i Yūsufı şan dest-i Zelīḥada görür
4. Hātırı gelse ḥaṭ-ı rūyı ider la' lini fikr
Döndi ol meste ki şām u şehir bāde görür
5. Ben bisāt-ı tarab-ı meygede itmekde ḥayāl
Zāhidiñ çeşmi ise mescid ü seccāde görür
6. Şi' r-i Maḥdūm-ı felek-ḳadre tanẓir olsun mı
Ki cihān gonçe-i naẓmın ser-i şi' rāda görür [40a]

211⁷⁶³

Müctes

Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün
(Fa' lün)

NĀBĪ EFENDİ RAḤMETU'LLAHİ ' ALEYH

1. Cemün tamāma irüb devri cām ḳalmışdur
O cāmdan⁷⁶⁴ bu meclisde nām ḳalmışdur

⁷⁶² Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷⁶³ Nābī D., G.142 (6 Beyit), s.566-567

⁷⁶⁴ Ø: da D.

2. Rüsūm-ı lutf u kerem halk içinde mensîdür
Faḫaṭ alır⁷⁶⁵ virilür bir selām ḫalmışdur

3. Raḫīb sāye-i lutfuñda oldı perverde
Anunçün ey gül-i ter böyle ḫām ḫalmışdur
⁷⁶⁶

4. Ümîd kâtib-i taḫdîrde⁷⁶⁷ müsâ'adedür
Cerîde-i emelüm nâ-tamām ḫalmışdur

5. Felekden almışuz envâ' -ı kāmı ey Nâbî
Hemân almaduğum bir⁷⁶⁸ intikām ḫalmışdur

212⁷⁶⁹

Hezec

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

NÂBÎ

1. Bu devrānda şafā-yı ḫāṭıra nâ' il mi ḫalmışdur
Felekden dāğ-ber-dāğ olmaduğ bir dil mi ḫalmışdur

2. Ne devr eyler tehî nüh āsyā cūy-ı vüçüd üzre
Meger kim kiştār-ı dehrde ḫāşıl mı ḫalmışdur

3. Meh-i 'ālem-fürūzı bedr iken gördüm hilāl olmuş
Cerāḫat-yāb-ı noḫşān olmamış kāmîl mi ḫalmışdur

4. Necāt ümmîdi yokdur çāresi gird-āba ric' atdür
Mişāl-i mevc rū-māl itmedük sāḫîl mi ḫalmışdur

⁷⁶⁵ alır: alup **D.**

⁷⁶⁶ Divanda bir beyit daha yer almaktadır.

⁷⁶⁷ taḫdîrde: taḫdîrden **D.**

⁷⁶⁸ almaduğum bir: bir almaduğum **D.**

⁷⁶⁹ Nâbî D., G.171 (5 Beyit), s.589

5. Nedendür cılve-i ma‘ nîye çıkmaz hayli müddetdür

‘ Aceb **Nâbî** kümeyt-i hâme pâ-der-gil mi qalmıřdur

[40b]

SONUÇ

Çeşitli nazım nesir örneklerinin bir araya getirildiği, içinde şiirler, seçilmiş söz ve yazıların bulunduğu el yazması eserler olan mecmualar, bilinen veya bilinmeyen çeşitli şairlerin şiirlerine, çoğu zaman yüzyıl farkı gözetmeksizin yer verdiği için, ayrıca derleyicisinin ve derlendiği dönemin edebi beğenisini, kültürünü, tarihini ve edebi zevkini yansıtmaya yönüyle de edebiyat tarihimizin özellikle de Klasik Türk Edebiyatı alanının yardımcı kaynakları arasında önem taşır.

Bu çalışmada İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T445 numarada Mecmu'atü'l- Eş'ar adıyla kayıtlı 80 varaklık şiir mecmuasının 1b-40b varakları incelenmiştir. Mecmuanın istinsah tarihi ve yeri belli değildir. Müstensihî, adına kaynaklarda rastlayamadığımız, biyografisini tespit edemediğimiz Kevser adlı bir şairdir. Mecmuada toplamda 93 şair ve 212 şiir mevcuttur. Bu şairlerden biyografilerine ulaşamadıklarımız olduğu gibi (33 şair) “La Edri” (34 şiir) başlığıyla aldığımız kime ait olduğu belli olmayan şiirler de mevcuttur. Mecmuada ağırlıklı olarak 17 ve 18. yüzyıldan şairler vardır. Ayrıca 14.ve 15. yüzyıllardan, aralarında padişah (Fatih Sultan Mehmet, Cem Sultan), paşa (Ahmed Paşa, Ragıp Paşa, Rami Paşa) ve tarikat mensuplarının da bulunduğu çeşitli şairler vardır. Baki, Belîğ, Bağdatlı Ruhi, Fehim-i Kadim, Fitnat Hanım, Hayali, Haşmet, Nabi, Neşatî, Naili, Nedim, Nefî, Sabit, Yahya Efendi, Zati gibi şairler görülür. Mecmuadaki şiirler ise başta gazel olmak üzere, müstezad, koşma, murabba ve muhammes nazım şekilleriyle yazılmıştır.

İncelemeye konu olan mecmuayı, muhtelif şairlerin şiirlerini içermesi ve seçme şiirlerden oluşması sebebiyle günümüz mecmua tasnifleri arasında “Antoloji niteliğindeki seçme şiirler mecmuası” kategorisine dâhil edebiliriz. Bununla birlikte incelediğimiz mecmua nazire mecmuası olmamasına rağmen ekseriyetle aynı kafiye ve redifle yazılmış şiirler alt alta sıralanmıştır. Ve bir manzumeye nazire olarak yazılmış manzumeler de tespit edilmiştir.

Mecmuada mecâzi aşktan ilahi aşka, gündelik yaşamdan uhrevî hayata ve hikmetli sözlere kadar geniş bir alana yayılmış konuları içeren şiirler vardır. Mecmuadaki gazeller, âşıkâne ve rindâne türleriyle karşımıza çıkmaktadır. Bu şiirlerde sevgilinin güzellik unsurlarına övgü, sevgiliye sitem ve yakınma, sevgilinin nadir görülmesi, yüz

vermemesi, vefasızlığı, rakiple olan yakınlığı, aşğın bu sevgiliye, onun yaptıklarına ve cefalarına olan sabrı, dua ve bedduası, bu yolda çektiği çile ve buna hiçbir ilacın derman olmaması, sevgiliye karşı dikkatli olunması gerektiği vb. hususlar daha çok teşbih ve tecahül-i arif sanatları yoluyla dile getirilmiştir. Tasavvuf edebiyatına dair gazel ve na't-ı şerîfler de dikkat çekmektedir. Bu tür şiirlerde de vahdet-i vücud anlayışı, rint-zahit çatışması, İslâm ve Kur'an yolundaki niyet ve gayretler, Peygamber efendimize övgüler, onun nitelikleri ve şefaati için edilen dualar, bu dünyanın geçiciliği vb. konular işlenmiştir. Bunlar işlenirken Hz. Muhammed, Süleyman, Yusuf, Yakub peygamberlerin, peygamber efendimizin torunları Hasan ve Hüseyin'e, Kerbela olayına telmih yapılmıştır. Gevheri'ye ait olan koşmalarda âşık-maşuk arasındaki ilişki işlenmiştir.

Hem divan hem tasavvuf şiiri hem de halk şiirinden içerdiği örneklerle, incelediğimiz bu mecmuanın döneminin edebî anlayış, estetik ve zevkine ayna tutacak zengin bir muhtevaya olduğu söylenebilir. Bununla birlikte mürettibin bireysel zevk ve edebî anlayışı, antoloji niteliğindeki bu eserin oluşmasında pay sahibidir. Nitekim mecmuada Sakıb Dede(Arı, DİA, "Sakıb Dede", C.36/ 2009: 4, Mevlevi şeyhi ve şair) Mevlevi Enis Efendi, Mevlevi Meşami Efendi, Mevlevi Rasih gibi şairlerin yer almasına bakılırsa mecmuayı yazan Kevser adlı şairin Mevleviliğe veya Mevlevilere yakın olması muhtemeldir.

Mecmuada Nedim'in bazı şiirlerinin "Nedîm-i Pâkîze-edâ"(15b,28a), "Nedîm-i Nâdîdegû" (38b) başlıklarıyla yer aldığı görülür. Ayrıca Belîğ'in de bazı şiirlerinin başında "Belîğ Efendi Rahmetullahi Aleyh" ibaresinin yer alması ve mecmuadaki şiir sayısının (11) en çok Belîğ'e ait olmasına bakarak mecmuayı yazan Kevser adlı şairin bu iki şaire özel bir teveccühü olduğu ve onlara kıymet verdiği düşünülebilir.

Mecmuadaki şiirlerin diğer şiirlerle karşılaştırması yapılırken bazı şiirlerin eksik veya çok farklı kelime, mısra ve beyitlerle yazıldığı; beyitlerin, bentlerin bazı şiirlerde fazlaca yer değişikliğine uğradığına dikkat edilmiştir. Özellikle Gevheri'nin şiirlerinde bu duruma sıkça rastlanmıştır. Bunun yanında metindeki bazı şiirlerin de arka arkaya yazıldığı ve bu şiirlerin divanlarla karşılaştırılmasında hemen hemen hiç farklılık görülmediği tespit edilmiştir. Bu verilen iki örnekle müellif Kevser'in mecmuayı

oluştururken şiirleri dinleyerek, ezberinden ve yazılı bir eserden bakarak oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- AÇIKGÖZ, Namık, *Riyazi Divanından Seçmeler*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1990.
- AK, Coşkun, *Bağdatlı Rūhī Dīvānı- I,II (Karşılaştırmalı Metin)*, Uludağ Üniversitesi Yay., Bursa 2001.
- AKDOĞAN, Yaşar, *Ahmedî Divanından Seçmeler*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara 1988.
- AKKUŞ, Metin, *Nef'î Divanı*, Akçağ Yay., Ankara 1993.
- ARSLAN, Mehmet- AKSOYAK, İ. Hakkı, *Haşmet Dīvānı*, Ankara 2018.
- <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57256,hasmet-divanipdf.pdf?0>
(ET : 18.09.2018)
- AYAN, Hüseyin, *Cevrî (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni)*, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum 1981.
- BİLKAN, Ali Fuat, *Nābî Divānı (I,II)*, Meb Yay., İstanbul 1997.
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmed- TANYERİ, M. Ali, *Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon-Gazeller Kısmı)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, C.3, İstanbul 1987.
- ÇELİK, Büşra- KILIÇ, Muzaffer, *Derzi-zāde Ulvî –Divān*, Dün Bugün Yarın Yay., İstanbul 2018.
- ÇIPAN, Mustafa, *Fasih Divanı (İnceleme- Tenkidli Metin)*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 2003.
- DAĞLI, Muhtar Yahya, *Tokatlı Gedayi Hayatı ve Eserleri*, Maarif Kütüphanesi, İstanbul 1943.
- ECKMAN, Janos, *The Divan of Gada'i*, Bloomington Indiana University Publication Suralic and Altaic Series, 1971.
- EKİNCİ, Ramazan, *Safayi Ali Dede Divanı (İnceleme- Tenkidli Metin)*, Gece Kitaplığı, Ankara 2016.
- ELÇİN, Şükrü, *Gevherî Divanı (İnceleme, Metin, Dizin, Biyografya- Düzeltilmiş ve Eklemeler Yapılmış 2. Baskı)*, Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara 1998.
- ENGİN, Ali Şakir, *Fennî Divanı*, Yozgat Belediyesi Yay., Yozgat 1996.

ERDEM, Mehmed Dursun, *Nail Abbas Hilmi Paşa Divanı, (İnceleme-Metin)*, Destan Yay., Ankara 2007.

ERDOĞAN, Kenan, *Niyazî-i Mısrî (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri, ve Divanı-Tenkitli Metin)*, Akçağ Yay., Ankara 1998.

ERSOYLU, İ. Halil, *Cem Sultan'ın Türkçe Divan'ı*, Atatürk, Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1989.

ERTAYLAN, İsmail Hikmet, *Mesnevi-i Penahi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1946.

GÜRBÜZ, Mehmet, *Safiye Sultanazade Mehmed Rezmi Divanı*, Grafiker yay., Ankara 2012.

İNCE, Adnan, *Mirzazade Mehmed Sâlim Divanı (Tenkidli Basım)*, Yüksek Öğretim Kurumu Matbaası, Ankara 1994.

İPEKTEN, Haluk, *Nâ'ili Divânı*, Akçağ Yay., Ankara 1990.

İSEN Mustafa ve diğerleri, *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*, Grafiker Yayınları, Ankara 2009.

İSEN, Mustafa ve BİLKAN, Ali Fuat, *Sultan Şâirler*, Akçağ Yayınları, Ankara 1997.

KAPLAN, Mahmut, *Neşâtî Divanı*, Akademi Kitabevi, İzmir 1996.

KARACAN, Turgut, *Bosnalı Alaeddin Sabit Divanı*, Cumhuriyet Üniversitesi Yay., Sivas 1991.

KARAHAN, Abdulkadir, *Figani ve Divançesi (Kanuni Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1966.

KARAVELİOĞLU, Murat A, *(Prizrenli) Şem'î Dîvânı (İnceleme, Metin, Tıpkıbasım)*, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yay., İstanbul 2014.

KAVRUK, Hasan, *Şeyhülislâm Yahyâ Divânı*, Meb Yay., Ankara 2001.

KIRBIYIK, Mehmet, *Kâtib-zâde Sâkib Dîvânı*, Ankara 2017.

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56426,katib-zade-sakib-divanipdf.pdf?0>

(ET : 18.09.2018)

KUTLAR, OĞUZ, Fatma Sabiha, *Arpaemîni-zâde Mustafâ Sâmi Dîvânı*, Ankara 2017.

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56084,arpaeminizade-mustafa-sami-divanipdf.pdf?0>

(ET : 18.09.2018)

- KÜÇÜK, Sabahattin, *Bâkî Dîvânı (Tenkitli Basım)*, Atatürk, Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1994.
- MACİT, Muhsin, *Nedîm Divanı*, Akçağ Yay., Ankara 1997.
- MENGİ, Mine, *Mesîhî Dîvânı*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara 1995.
- MERMER, Ahmet, *17. Yüzyıl Dîvân Şairi Vecdî ve Dîvânçesi*, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi, Ankara 2002.
- NESİB, Mehmed Seyyid, *Divan-ı Seyyid Muhammed Nesib*, Matbaa-i Amire, İstanbul 1261.
- NÜZHET, Sadettin, *Rami Paşa Hayatı ve Eserleri*, Milli Kütüphane(Kanaat) ,1933.
- SARAÇ, M.A.Yekta, *Emrî Dîvânı*, Eren Yay., İstanbul 2002.
- ŞENTÜRK, Ahmet Atillâ ve KARTAL, Ahmet, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2010.
- TARLAN, A. Nihad, *Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon-Gazeller Kısmı)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., C.1, İstanbul 1967.
- TARLAN, Ali Nihad, *Ahmet Paşa*, Akçağ Yay., Ankara 1992.
- TARLAN, Ali Nihat, *Hayâlî Divanı*, Akçağ Yay., Ankara 1992.
- TAŞ, Hakan, *Vusûlî Dîvân (İnceleme- Metin- Çeviri- Açıklamalar- Dizin)*, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 2015.
- TULUM, Mertol- TANYERİ, M. Ali, *Nev'î Divan*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1977.
- ÜST, Sibel, *Edirneli Nazmî Dîvânı*, Ankara 2018.
- <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57766,edirneli-nazmi-divanipdf.pdf?0>
(ET : 18.09.2018)
- YAKAR, Halil İbrahim, *Ayıntablî Mahremî Divanı*, Palet Yay., Konya 2012.
- YAZAR, İlyas, *Kâni Dîvânı*, Ankara 2017
- <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55833,3-kani-divanipdf.pdf?0>
(ET : 18.09.2018)
- YAZAR, İlyas, *Ömer Fuadi Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Bülbüliyyesi'nin Edisyon Kritik Metni*, Hamle Yay., İstanbul 2001.

Süreli Yayınlar

AKGÜL, Ahmet- ÇETİN, Kamile, “ *Milli Kütüphanede Kayıtlı Bulunan Bir Şiir Mecmuası Üzerine*”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 8/1, Ankara 2013, s. 99-126.

ATİK GÜRBÜZ, İncinur, “ *Şiir Mecmualarının Biyografik Değerine Dair Araştırmalara Ek*”, Tübar, XXXII, 2012, s. 147-157.

CANDAN, Gülşen, “*Senî Ali'nin Elif-Nâmesi*”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 7/1, Ankara 2012, s.631-641.

GIYNAŞ, Kamil Ali, “*Şiir Mecmûyaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası*”, Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, S. 246, Konya 2011, s. 245-260.

GÜRBÜZ, Mehmet, “*Şiir Mecmualarının Kaynakları Üzerine*”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 8/1, Ankara 2013, s. 315-322.

KARADAĞ, Selman, “*Milli Kütüphane’de Kayıtlı 06 Mil Yz. A 2860 Numaralı Şiir Mecmuası*”, Sütad, S. 38, 2015, s. 177-212.

KESİK, Beyhan ve diğerleri, “*Bir Şiir Mecmuasından Hareketle Muhibbî'nin Yayınlanmamış Şiirleri*”, International Journal of Language Academy, Volume 3/1, 2015, s. 361-373

KURNAZ, Cemal- ÇELTİK, Halil, “*Şairlerin Gözüyle Mecmua*”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1, Ankara 2013, s. 21-49.

MUTLU, Merve, “*Süleymaniye Kütüphanesi Nuri Arlasez Koleksiyonu 263 Numarada Mecmû'Atü'l-Eş'âr Adıyla Kayıtlı Şiir Mecmuası ve Firâkî'ye Ait Şiirler*”,Türk Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi, S. 3, İstanbul 2014, s. 112-122.

ÖZTOPRAK, Nihat, “*Elif-nâmelerin Tertip Hususiyetleri ve Metin Tesisindeki Yeri*”, Uluslararası Türklük Bilgisi Sempozyumu (25-27 Nisan 2007) Bildiriler-2, Erzurum 2009, s. 818-822.

TANYILDIZ, Ahmet, “*Şiir Mecmû'alarının Neşri Hakkında*”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.5, S. 21, 2012, s. 224-239

YILMAZ, Ozan, “*Metin Tesisinde Şiir Mecmûyalarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası*”, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi 1, İstanbul 2008, s. 255-280.

Diğer Yayınlar

AHISHALI, Recep, *Râmi Mehmed Paşa*, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, DİA, C. 34, İstanbul 2007 .

AKBALIK, Esra, “*Gedâî, Ahmed Beşiktaşlı (Tokatlı)*”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6610> (ET: 29.03.2019).

AKKUŞ, Metin, *Nef’î*, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, DİA, C.32, İstanbul 2006.

ALBAYRAK, Nurettin, *Gevherî*, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, DİA, C.14, İstanbul 1996,

ARI Ahmet, “*Sâkîb Dede*”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, DİA, C.36, İstanbul 2009.

AYAN, Hüseyin, “*Cevrî İbrahim Çelebi*”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, DİA, C.7, İstanbul 1993.

AYPAY, A. İrfan, *Nahîfî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği, ve Divanı’nın Tenkidli Metni)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Konya 1992.

AYVERDİ, İlhan, *Misallî Büyük Türkçe Sözlük*, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul 2010

AZAKLI, İmran, *Zübeyde Fitnat Hanım’ın Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı’nın Tenkitli Metni*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 1998.

BALTACIOĞLU, Şahmeran, *Fatih (Avnî) Divanı ve Tahlili*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2003.

BAYINDIR, Şeyda, *Şehdî Divanı*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2008.

COŞKUN, Vildan S, *Zâtî*, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, DİA, C.44, İstanbul 2013.

ÇALDAK, Süleyman, *Nergisi ve Nihalistan’ı (İnceleme- Metin)*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Malatya 1997.

ÇALDAK, Süleyman, *Nergisî*, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, DİA, C.32, İstanbul 2006.

ÇAVUŞOĞLU, Mehmet, *Bâkî*, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, DİA, C.4, İstanbul 1991.

DERELİ Üzeyir, *Belîğ Mehmed Emîn (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Türkçe Eserlerinin Tenkidli Metni)*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Isparta 1996.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yayınları Ankara 2010.

DURSUNOĞLU, Halit, *Şeyhülislâm Muhammed Şerîf Efendi'nin Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Erzurum 1996.

ELMALI, Hüseyin, “ *El-keşkül*”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, DİA, C.25, İstanbul 2002.

ELMAS, Sevgi, *Rahmî (Kırımlı, Mustafa) Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Eserleri, ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Edirne 1997.

EREN, Kutlukhan, *Basîrî ve Dîvânının Tenkidli Metni*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 1999.

ERGİN, Ali Şakir, “*Fennî Efendi*”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C.12, İstanbul 1995.

GEMİCİ, Sabiha, *Mihri Hatun Divanı (Karşılaştırmalı Metin, Cümle Yapısı, ve Cümle Türleri)*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Balıkesir 1990.

GÜNTAN, Halil, *Receb Enis Dede (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya 1990.

HAKSEVER, Halil İbrahim, *Eski Türk Edebiyatında Münşeatlar ve Nergisi'nin Münşeatı*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Malatya 1995.

HOCAOĞLU, Kadriye, *Fennî Divanı (İnceleme- Metin)*,Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Bursa 2014.

KALPAKLI, Mehmet, “*Fevrî*,” Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, DİA, C.12, İstanbul 1995.

- KAPLAN, Yunus “*Meşâmî*.” Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1555> (ET: 31.03.2019).
- KARADAĞ, Selman, *Millî Kütüphane 2860 Numaralı Şiir Mecmuası (İnceleme - Transkripsiyonlu Metin)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya 2011.
- KARAKAŞ, Zehra, *Divânçe-i Kesbî (Transkripsiyonlu Metin, Sözlük- İndeks)*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Kütahya 2000.
- KARAMAN, Bahattin, *Vahîd Mahtûmî (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Eserlerinin Tenkidli Metni)*, C. 1, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Konya 1995.
- KASIR, Hasan, *Sabrî Mehmed Şerîf Dîvânı (İnceleme- Karşılaştırmalı Metin)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Erzurum 1990.
- KAVRUK, Hasan, “*Niyâzî-i Mısri*”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3605> (ET: 31.03.2019).
- KAVUKÇU, Fatma Zehra, *Râmî Dîvânı*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Bursa 2000.
- KAYA, Bayram Ali, *Neşâtî*, Şule Yayınları, İstanbul 1998.
- KAYA, Bilge, *17. Yüzyıl Divan Şairi Mantıkî Ahmet Efendi ve Divançesi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 1991.
- KAYA, Nejla, *Tab’î Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divânı*, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Afyonkarahisar 2009.
- KAYHAN, Hasibe, *Rüşdî (Hayatı, Edebi Kişiliği, ve Divanı’nın Tenkidli Metni)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya 1991.
- KILIÇ Filiz, “*Müstezâd*”, *DİA*, TDV Yayınları, C.32, İstanbul 2006.
- KIRBIYIK, Mehmet, “*Sâkıb Kâtîpzâde Mustafa*.” Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=73> (ET: 31.03.2019).
- KURNAZ, Cemal, “*Hayâlî Bey*”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, *DİA*, C.17, İstanbul 1998.

KUT, Günay, “Mecmûalar”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler*, Dergâh Yayınları, C. 6, İstanbul 1986.

KUTLAR OĞUZ, Fatma Sabiha, “*Sâmî Arpaemînzâde Mustafâ*”. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=14> (ET: 31.03.2019).

KÜLEKÇİ, Numan, *Ganî-zâde Nâdirî (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri, Divanı ve Şehnâmesi'nin Tenkidli Metni)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Erzurum 1985.

ÖZKAN, Mustafa, “*Edirneli Nazmî*”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, DİA, C.10, İstanbul 1994.

ÖZTEKİN, Özge, *Râsih Divânı (İnceleme-Tenkitli Metin- Özel Adlar Dizini)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 1997.

ÖZTOPRAK, Nihat, “*Rûhî, Bağdatlı*”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2428> (ET: 31.03.2019).

PALA, İskender, “*Mecmua*”, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Kapı Yayınları, İstanbul 2004.

SÖZER, Rabia, *Emnî Burnaz Mehmed Ağa Divanı*, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 2018.

TAŞ, Hakan, *Vahyî Divanı ve İncelemesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, C.I-II, İstanbul 2004.

Türk Dünyası Edebiyat Kavramları ve Terimleri Ansiklopedik Sözlüğü, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, C.4, Ankara 2005.

UYŞAL, Adem, *Hâfız Ahmed Paşa Divânı (Metin, İnceleme)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2010.

UZUN, Mustafa, “*Mecmûa*”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, DİA, C.28, İstanbul 2003.

ÜRÜNSAL, İsmail E, “*Mihri Hatun*”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, DİA, C.30 İstanbul 2005.

ÜZGÖR, Tahir, “*Fehim-i Kadîm*” Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, DİA, C. 12, İstanbul 1995.

YAZAR, İlyas, “*Fuâdî Ömer*”. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=480> (ET: 29.03.2019).

YERDEMİR, Fatih, “*Rehâyî, Kalaycızâde Mustafa Rehâyî Efendi*”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2405> (ET: 31.03.2019).

YERDEMİR, Fatih, *Rehâyî Divanı (İnceleme, Metin, Dizin)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2007.

YİĞİT, Bilge Kaya, “*Mantıkî Ahmed Efendi*.” Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1432> (ET: 31.03.2019).

YORULMAZ, Hüseyin, *Koca Râgıb Paşa Dîvânı (Araştırma ve Metin)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 1989.

ÖZGEÇMİŞ

Hüsna Nur Ağyıldız 1992 yılında İstanbul'un Bakırköy ilçesinde doğdu. İlkokul, ortaokul ve lise eğitimini İstanbul'da tamamladı. 2010 yılında başladığı Sakarya Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümündeli lisans eğitiminden 2014 yılında başarıyla mezun oldu ve aynı yıl Sakarya Üniversitesi'nde Pedagojik Formasyon eğitimi aldı. Yine aynı yıl başladığı Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı yüksek lisans eğitimine halen devam etmektedir.

